

ASTRĪDA LINDGRĒNA

MĒS-
Sālsvārnas
salas vasarnieki

Astrīda Lindgrēna
Mēs — Sālsvārnas salas vasarnieki
Melkersonu ģimene no Stokholmas – tēvs ar četriem bērniem – vasaru pavada Sālsvārnas salā.
Tā ir brīnumaina, notikumiem un piedzīvojumiem bagāta.
Izdevniecība «Liesma» Rīgā 1970
No zviedru valodas tulkojusi Elija Kllene
Noskanējis grāmatu un failu izveidojis Imants Ločmelis imantslochmelis@inbox.lv
Ilustrējusi I. Viklande
Vilku zīmējis Viesturs Grants

- - [JŪNIJA DIENA](#)
  - [GALDNIKA MĀJA](#)
  - [AIRĒ, AIRĒ UZ ZIVJU ŠĒRU](#)
  - [APMALDĪJUŠIES MIGLĀ](#)
  - [UN TAD PIENĀCA JĀŅI](#)
  - [ŠODIEN IR TIKAI VIENA DZĪVE](#)
  - [MAZS DZĪVNIECIŅŠ PELLEM](#)
  - [LIECIES BAĻĻA AR VISIEM SAVIEM APBURTAJIEM PRINČIEM!](#)
  - [VAI TIEŠĀM MALINA NEVĒLAS SAVU SIRDŠAĶĪTI?](#)
  - [BĒDAS UN PRIEKI IET ROKU ROKĀ](#)
  - [PELLE, AK NE JEL, PASAULE NAV BĒDU LEJA](#)
  - [ČORVENA NOPELNA TRĪS KRONAS](#)
  - [MĀJOKLIS TĀLU ATKLĀTĀ JŪRĀ](#)
  - [notes](#)
    - [1](#)
-

Astrīda Lindgrēna
Mēs — Sālsvārnas salas vasarnieki

JŪNIJA DIENA

Aizejiet kādā vasaras rītā pie Krasta ielas piestātnes Stokholmā un paraugieties, vai tur atrodas mazs, balts šēru kuģītis, vārdā «Sālsvārna I». Ja tā būtu, tad tas ir pareizais kuģis, un jums atliek tikai kāpt uz klāja. Precīzi pulksten desmitos tas sakārtosies braucienam un aizslidēs no piestātnes, lai dotos savā parastajā gaitā, kas beidzas pie tālajām salām atklātā jūrā. «Sālsvārna I» ir apzinīgs un enerģisks kuģītis, kas veicis šos reisus vairāk nekā trīsdesmit gadu, trīs reizes nedēļā, acīm redzot, kuģītis nesaprot, ka vago udeņus, kas nav līdzīgi citiem pasaulē. Pāri plašām ūdens straumēm un cauri šauriem līčiem, garām simtiem zaļu pakalnu un tūkstošiem pelēku šēru kuģītis nenogurstoši dodas uz priekšu, brauciens nav straujš, un saule jau noslīdējusi zemu pie apvāršņa, kad kuģītis piestāj pie pēdējiem steķiem, pie salas Sālsvārna, kuras vārdā kuģītis nosaukts. Tālāk tam nav jābrauc. Aiz Sālsvārnas ir atklātā jūra ar kailiem klinšu pauguriem un šērām, tur dzīvo gāgas, kaijas un citi jūras putni.

Bet Sālsvārnas salā dzīvo cilvēki. Ne jau daudz. Augstākais, divdesmit. Proti, ziemā. Vasarā tur ierodas vasarnieki.

Tieši tāda vasarnieku ģimene atradās uz «Sālsvārnas I» šogad, kādā jūnija dienā. Tas bija tēvs ar četriem bērniem, viņus sauca par Melkersoniem, viņi bija stokholmieši, neviens no viņiem agrāk nebija bijis Sālsvārnā. Tāpēc viņi tagad loloja lielas cerības, it īpaši Melkera tēvs.

— Sālsvārna, — viņš teica. — Man šis vārds patīk. Tādēļ es noīrēju tur vasarnīcu.

Maliņa, viņa deviņpadsmit gadu vecā meita, paraudzījās uz tēvu un pašūpoja galvu, tavu vieglprātīgu tēvu! Viņam drīz apritēs piecdesmit gadu, bet viņš bija impulsīvs kā bērns un puiciskāks un bezrūpīgāks nekā viņa paša zēni. Tā viņš tur stāvēja, satraukts kā bērns Ziemsvētku vakarā, un gaidīja, lai visi justos laimīgi par viņa iedomām noīrēt vasarnīcu Sālsvārnas salā.

— Tieši tavā garā, — Maliņa sacīja, — tieši tavā garā — noīrēt vasarnīcu uz salas, kuru tu nekad neesi redzējis, tikai tāpēc, ka tev patīk tās vārds.

— Pēc manām domām, tā dara visi cilvēki, — Melkers taisnojās, bet tad sāka prātot. — Vai varbūt cilvēkam jābūt rakstniekam vai arī vairāk vai mazāk trakam, lai izdarītu kaut ko tādu? Tikai nosaukums,.. Sālsvārna, haha! Citi cilvēki laikiem gan iepriekš aizbrauc un apskatās?

— Dažs labs tā dara, jā! Bet tu ne!

— Labi, tagad esmu ceļā uz turieni, — Melkers bezrūpīgi atteica. — Tagad es braucu turp, lai palūkotos!

Un viņš ar savām līksmajām, zilajām acīm raudzījās apkārt. Viņš redzēja visu, kas viņam bija tik dārgs: blāvos udeņus, salas un paugurus, pelēkās, tīkamās zviedru pirmkalnu šēras, krastus ar vecajām mājām un steķiem, un zvejas būdām .. . viņš juta vēlēšanos pastiept roku un visu noglāstīt. Bet viņš apskāva Juhanu un Niklasu.

— Vai jūs saprotat, cik tas ir skaisti? Vai jūs saprotat, cik esmu laimīgs, ka varēšu pavadīt visu vasaru šajā apkārtnē?

Juhans un Niklass teica, ka viņi to saprotot, Pelle bilda, ka arī viņš saprotot.

— Bet kāpēc tad jūs negavilējat? — Melkers vaicāja. — Vai drīkstu lūgt maķenīt pagavilēt?

— Kā to dara? — Pelle prātoja. Viņam bija tikai septiņi gadi, un viņš neprata gavilēt pēc pavēles.

— Jāmauro, — Melkers atbildēja un nedabiski iesmējās. Tad viņš pats mēģināja pamaurot, un bērni jautri iespurcās.

— Tu mauro kā govs, — Juhans sacīja, bet Maliņa iebilda:

— Vai labāk nepagaidīsim ar šo maurošanu, kamēr būsim redzējuši māju, ko esi noīrējis? Melkeram šāds iebildums nepatika.

— Māja esot brīnišķīga, tā teica aģents. Un cilvēkiem taču jātic. Tāda īsti mājīga, veca vasarnīca, viņš apgalvoja.

— Ai, kaut mēs drīzāk būtu galā, — Pelle sūkstījās. — Es gribu redzēt šito vasarnīcu tūlīt. Melkers palūkojās pulkstenī.

— Pēc stundas, mīļo puisīt! Un tad mēs visi būsim krietni izsalkuši; vai varat uzminēt, ko mēs tad darīsim?

— Ēdīsim, — Niklass teica.

— Tieši tā. Mēs apsēdīsimies mauriņā saulītē un ieturēsim brīnišķīgo maltīti, ko Maliņa mums sagatavojusi. Zaļā zālītē, vai jūs ar saprotat. . . mēs tikai sēdēsim un jutīsim, ka pienākusi vasarai — Ai, — Pelle iesaucās, — nu gan es drīz sāksu maurot.

Bet tad viņš izšķīrās par kaut ko citu. Tēvs bija teicis — pēc stundas, un te uz kuģa bija vēl daudz kas darāms. Lielākoties zēns jau visu bija izokšķerējis. Viņš bija kāpaļājis pa visām kāpnēm un ielūkojies visos pārsteidzošos nostūros un ūķos. Viņš bija iebāzis degunu stūrmaņa kajītē un ticis no turienes izraidīts. Bija iegriezies mazliet ēdamzālē un ticis no turienes izraidīts. Bija mēģinājis nokļūt kapteiņa tiltiņā un ticis izsviests. Bija stāvējis un lūrējis lejā mašīntelpā uz visādiem virzuļiem un zobratiem, kas darbojās un dunēja. Viņš bija karājis pāri kuģa margām un splāvis kuģa saceltajās baltajās, šņācošajās putās. Bija dzēns limonādi un ēdis maizītes kuģa pūpē. Metis drupačas izsalkušajām kaijām. Bija tērzējis gandrīz ar visiem cilvēkiem uz klāja. Izmēģinājis, cik āši var aizskriet no kuģa priekšgala līdz pūpei, un maisījies pa kājām kuģa ļaudīm ikreiz, kad kuģis pietājās pie stēķiem un krastā vajadzēja izcelt kravu un bagāžu. Jā, viņš bija darījis itin visu, ko septiņus gadus vecs zēns parasti mēdz darīt uz šēru kuģa klāja. Nu viņš apskatījās, vai neieraudzīs kaut ko jaunu, un atklāja pāris pasažieru, kurus iepriekš nebija pamanījis. Tālu pūpē sēdēja večuks ar mazu meiteni blakus. Un meitenei līdzās uz sola stāvēja sprosts, kurā atradās krauklis. Dzīvs krauklis! Nu gan Pelle sarosījās. Jo viņš mīlēja visus dzīvniekus, visu, kas bija dzīvs un kustējās, lidoja vai rāpoja zem debesu juma, visus putnus un zivis, un četrkājus. «Mazi, jauki dzīvnieciņi,» — tā viņš tos sauca un pie tiem pieskaitīja arī vārdes un lapsenes, sienāžus un vaboles, un citus sīkus rāpuļus.

Bet te nu ir krauklis, dzīvs krauklis!

Mazā meitene viņam veltīja laipnu bezzobu smaidu, kad viņš apstājās pie sprostā.

— Vai tas ir tavs krauklis? — Pelle vaicāja un iebāza roku starp režģiem, lai varbūt paglaudītu kraukli. To viņam nevajadzēja darīt. Krauklis grasījās viņam ieknābt, un zēns žigli izrāva roku.

— Sargies no Hopilanda-Kalles! — meitene uzsauca. — Jā, tas ir mans krauklis ... vai ne, vectētiņ?

Večuks, kas sēdēja viņai blakus, piekrizdams pamāja.

— Protams! Skaidrs, ka tas ir Stinas krauklis, — viņš paskaidroja Pellem. — Vismaz tad, kad viņa viesojas pie manis Sālsvārnā.

— Vai jūs dzīvojat Sālsvārnā? — Pelle jūsmīgi vaicāja. Es

arī tur dzīvošu vasarā. Tētuks un es, mēs dzīvosim Sālsvārnā, es gribēju sacīt.

Večuks ar interesi uz viņu palūkojās.

— Ak la šitā gan! Tad jau tie laikam būsit jūs, kas noīrējuši Galdnieka māju?

Pelle dedzīgi māja.

— Jā, tie esam mēs. Vai tā ir jauka?

Večuks pašķieba galvu un šķīta ko pārdomājam. Pēc tam viņš jocīgi un kluksstoši iesmējās.

— Protams! Protams, tā ir jauka. Tikai kā to ņem.

— Kā tad tā? — Pelle jautāja.

Večuks atkal ieklukstējās.

— Jā, vai nu cilvēkam palīk, ja pa jumtu līsl iekšā lietūs, jebšu ne.

— Jebšu ne, — skanēja meitenes atbalss. — Man tas nepatīk.

Pelle kļuva domīgs. Par to gan jāpastāsta tēvam. Bet ne jau

tūliņ. Patlaban viņam jāapskata krauklis, tas ir absolūti nepieciešams. Sitā Stina viņam labprāt parādīs kraukli, to varēja noprast. Jauki, kad cilvēki nāca un gribēja apskatīt kraukli, it īpaši tāds liels puika kā Pelle. Tiesa gan, Stina bija mazs meitēns, augstākais, piecus gadus veca, bet kraukļa labad Pelle bija ar mieru ņemt viņu par savu rotaļu biedru šovasar vai vismaz tik ilgi, kamēr nebūs atradis kaut ko labāku.

— Kādu dienu es varu aiziet tevi apciemot, — viņš vēlīgi teica. — Kurā mājā jūs dzīvojat?

— Sarkanajā, — Stina atbildēja, un las bija zināms pavediens, lai gan ne visai drošs.

— Tu vari pavaicāt, kur dzīvo vecais Sedermanis, — meitenes vectēvs aizrādīja, — jo, redzi, to zina ikviens cilvēks.

Krauklis sprostā spalgi iekērcās un šķita nemierīgs. Pelle no jauna mēģināja bāzt iekšā pirkstu, bet krauklis atkal grasījās knābt.

— Viņš ir gudrs, vari man ticēt, — Stina sacīja. — Visgudrākais pasaulē, tā saka vectēvs.

Pellem likās, ka viņi lielās. Ne Stina, ne viņas vectēvs nevarēja zināt, kurš ir gudrākais putns pasaulē.

— Manai vecmāmiņai ir papagailis, — Pelle teica. — Un viņš prot sacīt: «Liecies baļļā!»

— Tas nemaz nav grūti. To var pateikt arī mana vecmāmiņa, — Stina atcirta.

Tad Pelle skaļi iesmējās.

— To taču nesaka vecmāmiņa. To saka papagailis!

Stinai nepatika, ja par viņu smējās. Viņa jutās aizskarta.

— Nu tad runā tā, lai tevi varētu saprast, — viņa pūcīgi aizrādīja. Pēc tam viņa novērsās un nerimīgi raudzījās pāri margām, viņa vairs negribēja runāt ar šo muļķa zēnu.

— Sveika! — Pelle izsaucās un devās projām, lai sameklētu savu izklīdušo ģimeni. Juhanu un Niklasu viņš ieraudzīja uz augšējā klāja un tūliņ saprata — kaut kas nav kārtībā. Abi izskatījās tik drūmi, ka Pelli pārņēma bailes — vai tad viņš būtu izdarījis kaut ko tādu, kas nospiež sirdsapziņu?

— Kas noticis? — viņš satraukts vaicāja.

— Skaties tur! — Niklass attrauca un rādīja ar īkšķi. Un Pelle redzēja. Mazliet tālāk, atspiedusies pret margām, stāvēja Maliņa un viņai blakus garš, jauns puisis, mugurā viņam bija gaiši zils svīteris. Viņi tērzēja un smējās, un puisis zilajā svīterī lūkojās uz Maliņu, *viņu* Maliņu, it kā viņš pēkšņi būtu atradis zelta gabalu, kur to nemaz negaidījis atrast.

— Tā, sākas jau atkal, — Niklass sacīja. — Cerēju, būs labāk, kad pameīsīm pilsētu.

Juhans šūpoja galvu.

— Tās tikai tavas iedomas! Tu vari izsēdināt Maliņu uz kāda maza klints paugura atklātā Baltijas jūrā, un jau pēc piecām minūtēm tur peldēs puisis, kam katrā ziņā iegribēsies uzrāpties tieši uz tā paugura.

Niklass blenza uz zilo svīteri.

— Iedomājies tikai, pat tava paša ņīasai nedod miera! Vajadzētu viņai līdzās pakarināt plakātu. . . «Pietauvošanās aizliegta!»

Pēc tam viņš palūkojās uz Juhanu, un abi zēni klusi iesmējās, īstenībā viņu protests gan nebija gluži nopietns, ja kāds sāka lakstoties ar Maliņu; pēc Juhana apgalvojuma, tas notika vienreiz ceturksnī. Ne jau pa īstam, tomēr, par spīti visam, zēni slepenībā mazliet baiļojās — padomā, ja nu

Maliņa kādā jaukā dienā iemīlas tik nopietni, ka saderinās un apprecas!

«Ko mēs bez Maliņas iesāksim?» Pelle mēdza sacīt, un to viņi visi domāja un juta. Jo Maliņa bija ģimenes enkurs un atbalsta punkts. Kopš tās dienas, kad, Pellem piedzimstot, nomira viņu māmiņa, Maliņa visiem zēniem bija mātes vietā, ieskaitot arī pašu Melkeru. Trausla un bērnišķīga, un diezgan nelaimīga māmuliņa pirmajos gados, bet ar laiku aizvien prasmīgāka «noslaucīt zēniem degunu un apmazgat, sarāt un cept maizītes,» -tā Maliņa pati aprakstīja savu darbību.

— Bet tu rājies tikai tad, kad tas tiešām nepieciešams, —

Pelle allaž apgalvoja. — Parasti tu esi maiga un laba, un mīla kā trusītis.

Agrāk Pelle nebija sapratis, kāpēc Juhanam un Niklasam nepatika Maliņas pielūdzēji. Viņam vienmēr bija tāda noteikta un droša sajūta, ka Maliņa mūžu mūžos piederēs Melkersonu ģimenei, lai viņu aplidotu nez cik svīteru. Bet šo viņa mieru Maliņa sagrāva pavisam neapzināti. Tas notika kādā vakarā, kad Pelle gulēja gultā un pūlējās iemigt, bet nespēja, jo vannas istabā, kas atradās turpat aiz sienas, Maliņa pilnā kaklā dziedāja. Viņa dziedāja tādu dziesmu, kādu Pelle vēl nekad nebija dzirdējis, un daži vārdi šajā dziesmā trāpīja viņu kā ar bomi pa galvu.

«Nupat un drīzi precēšos, būs vesels pulciņš bērnu .. .» Maliņa dziedāja, pat nenojauzdamā, kādu vētru sacēla. «Nupat kā beidzu skolu . . .» Jā, tieši tas nule bija noticis ar Maliņu ... un pārējo atliek tikai gaidīt. Pelle gulēdams sāka svīst. Tagad viņš saprata, kā tas būs, agrāk viņš to nebija pat noģidis! Maliņa apprecēsies un pazudīs, viņi paliks vieni paši ar krustmāti Nil-soni, kas ieradās četras stundas dienā, bet pēc tam aizgāja savu ceļu.

Sīs domas bija neizturamas, un Pelle izmisis iebrāzās pie tēva.

— Tēt, kad Maliņa apprecēsies un dabūs bērnus? — viņš trīsošā balsī vaicāja.

Melkers pārsteigts sarauca uzacis. Viņš nebija dzirdējis, ka Maliņai šajā ziņā būtu kādi plāni, un nesaprata, ka Pellem tas ir dzīvības un nāves jautājums.

— Kad tas notiks? — Pelle prasīja.

— Par to dienu un stundu mums nekas nav zināms. Un tev tāpēc nav ko raizēties, mīlo puisīt, — Melkers atbildēja.

Bet Pelle kopš tās dienas tomēr bija raizējies, ne jau nu katru stundu, ne jau nu katru dienu, bet ar zināmiem starplaikiem, ja radās īpašs iegansts. Kā, piemēram, tagad. Pele blenza uz Maliņu un zilo svīteri. Patlaban viņi, par laimi, atvadījās. Svīteris, acīm redzot, nokāps nākamajā pieturas vietā.

— Paliec sveiks, Krister! — Maliņa sauca. — Un svīteris atbildēja:

— Kādā dienā es aizbraukšu ar motorlaivu un lūkošu tevi atrast.

— Pēc manām domām, labāk to vis nedari, — Pelle nikni noburkšķēja. Un viņš nolēma palūgt, lai tēvs izgatavo tādu izkārtņi, par kādu bija runājis Niklass, — «Pietauvošanās aizliegta». Un šī izkārtne stāvēs pie Galdnieka mājas sētas, par to Pelle parūpēsies.

Maliņu drīzāk liktu mierā, ja viņa nebūtu tik daiļa, to Pelle saprata. Nevar gan sacīt, ka viņš māsu būtu tā pamatīgi apskatījis, tomēr zināja, ka viņa ir daiļa. To teica visi cilvēki. Pēc viņu domām, gaiši mati un zaļas acis, kādas bija Maliņai, izskatījās tik skaisti. Un tur tas svīteris domāja tāpat.

— Kas tas bija par riebekli? — Juhans jautāja, kad pie viņiem pienāca Maliņa.

Maliņa smējās.

— Tas nav nekāds riebeklis. Es viņu satiku Boses vakarā. Diezgan jauks puisis.

— Sevišķs riebeklis, — Juhans tiepās. — No viņa tev jāpie-sargās, ieraksti to savā dienasgrāmatā.

Ne jau velti Maliņa bija rakstnieka meita. Arī viņa pati lakstīja, bet tikai savā slepenajā dienasgrāmatā. Tur viņa ierakstīja visus savas sirds sapņus un ilgas, kā arī Melkersonu zēnu nedarbus, tāpat paša Melkera. Ar šo grāmatu viņa tos biedēja.

— Pagaidiet tikai, kad es iespiedīšu savu slepeno dienasgrāmatu. Tā jūs visus atmaskos līdz matu galiņiem.

— Haha, bet tevi pašu visvairāk atmaskos, — Juhans apgalvoja. — Tu taču dienasgrāmatā ieraksti rindas kārtībā visus savus šeikus.

— Iekārto reģistru, lai steigā kādu neizlaistu, — Niklass aizrādīja. — Pērs Ulavs XIV, Kārlis Karlsons XV, Lēnarts XVII un Oke XVIII. Tev iznāks noņemties ar diezgan lielu pavaldoņu baru.

Kā Juhans, tā Niklass patlaban bija pārliecināti, ka zilais svīteris būs Kristeris XIX.

— Es labprāt uzzinātu, kā Maliņa viņu apraksta savā dienasgrāmatā, — Niklass piebilda.

— Īpašs riebeklis ar apcirptiem matiem un iedomīgu izskatu, — Juhans prātoja. — Izlaidīgs un nepatīkams.

— Tikai tu vari tā domāt, nevis Maliņa, — Niklass norūca.

Bet Maliņa nerakstīja ne vārda par Kristeru XIX savā dienasgrāmatā. Viņš nokāpa pie saviem steķiem, neatstādams nekādu pēdu Maliņas domās. Pēc stundas ceturkšņa Maliņa saskārās ar kaut ko daudz satraucošāku, kas viņu piespieda aizmirst visu citu. Tas notika tai brīdī, kad kuģis piebrauca pie nākamajiem steķiem un Maliņa pirmo reizi ieraudzīja Sālsvārnu. Par šo tikšanos viņa rakstīja dienasgrāmatā:

«Maliņ, Maliņ, kur lu biji tik ilgi? Šī sala ar savām aizkustinošajām, mazajām zvejnieku mājiņām, veco ciema ceļu, vecajiem steķiem un zvejas laivām, ar visu savu aizraujošo skaistumu jau

sen tevi gaidījusi, klusi un mierīgi tā gulējusi atklātajā jūrā, un tu neesi to pat noģīduši, vai tas nav briesmīgi? Diezin ko domājis dievs, radīdams šo salu? «Vēlos tādu mazu maisījumu,» viņš laikam gan būs domājis. «Sala būs nabadzīga, ar pelēkām, skarbām klintīm. Bet tai pašā laikā jauka, ar zaļiem kokiem, ozoliem un bērziem, puķēm piebērtām pļavām un ziedošām birzīm, jā, es vēlos, lai visu salu apjoztu sārtu meža rožu krūmi un vilkābeles būtu pārpilnas ar baltiem ziediem tajā jūnija dienā pēc miljoniem gadu, kad te atbrauks Maliņa Mel-kera.» Jā, mīļais Juban un Niklas, es zinu, ko jūs domāsit, ja slepus to lasīsit, bet labāk gan atmetiet šīs domas: «Ak, cik viņa iedomīga!» Nē, es neesmu iedomīga, esmu tikai priecīga, vai jūs to saprotat? Esmu priecīga, ka dievam ienācis prātā tieši tā izveidot Sālsvārnu un ne citādi un ka pēc tam viņš iedomājies to gluži kā dārgu pārli nolikt atklātā jūrā, kur tā varējusi mierīgi eksistēt un palikt tieši tāda, kādu viņš to radījis, un ka man bijis lemts te ierasties.»

Melkers bija teicis:

— Jūs redzēsiet, ka, mums piebraucot, pie steķiem bus salasījušies visi salas iemītnieki. Mēs radīsim sensāciju.

Tieši tā gan nenotika. Kuģim pietājot pie steķiem, lija straumēm lietus un uz steķiem stāvēja tikai viens mazs cilvēciņš ar suni. Cilvēciņš bija sieviešu dzimuma un aptuveni septiņus gadus vecs. Viņa stāvēja mierīgi, it kā izaugusi no steķiem, un pār viņu pludoja lietus straumes, bet viņa nekustējās. «Gandrīz varētu domāt, ka dievs viņu radījis tai pašā laikā, kad radīja salu,» Maliņa domāja, «un nolīcis viņu te par salas valdnieci un sargu uz mūžu mūžiem.»

«Tik sīciņa es nekad neesmu jutusies kā toreiz, kad man, apkrautai ar dažādiem krāmiem, vajadzēja lietus gāzē iet šim bērnam garām pa siekiem,» Maliņa rakstīja dienasgrāmatā. «Šķita, viņas acis redz itin visu. Man likās — tā ir pati Sālsvārns sala, un, ja šis bērns mūs nepieņems, tad mēs nekad netiksim pieņemti šajā salā. Tādēļ es viņu uzrunāju pieglaimīgi, kā mēdz uzrunāt mazuļus: «Kā tevi sauc?»»

«Čorvena,» viņa atbildēja.

Ak tu pasaulīt! Vai tiešām meitene ar tādu vārdu var izskatīties tik majestātiska!

«Un tavu suni?» es vaicāju.

Tad viņa man vērīgi palūkojās acīs un rāmi sacīja:

«Tu gribi zināt, vai tas ir mans suns un kā viņu sauc.»

«Kā vienu, tā otru,» es atteicu.

«Tas ir mans suns, un viņu sauc par Bocmani,» meitenīte atbildēja, un bija tā, it kā karaliene žēlīgi iepazīstinātu mani ar savu mīļāko dzīvnieku. Un ar kādu dzīvnieku! Tas bija senber-nadietis, lielākais, kādu es jebkad esmu redzējusi. Viņš bija tikpat majestātisks kā viņa saimniece, un es sāku domāt, ka šajā salā visi radījumi ir tādi un bezgala pārāki par mums, nabaga pilsētniekiem. Bet tad šurp steberēja kāds laipns radījums — izrādījās, tas bija salas veikalnieks un izskatījās kā parasts cilvēks, jo viņš mūs ļoti laipni apsveica ar ierašanos Sālsvārnā un, pirms mēs bijām pavaicājuši, kā viņu sauc, pats sacīja, ka viņu saucot par Nisi Grankvistu. Bet pēc tam viņš pateica kaut ko pārsteidzošu.

«Ej uz mājām, Čorven!» viņš uzsauca šim majestātiskajam bērnam. Un vai varat iedomāties — viņš bija šā bērna tēvs! Bet tam nebija nekādas nozīmes.

«Kas to teica?» bērns stingri vaicāja. «Vai to teica māmiņa?»

«Nē, to saku es,» viņas tēvs atbildēja.

«Tad es neiešu uz mājām, jo man jāpieņem kuģis,» bērns atteica.

Veikalniekam vajadzēja saņemt preces no pilsētas, un viņam nebija laika ķīdoties ar

vīzdegunīgo meitu, bet viņa palika stāvēt turpat lietū, kamēr mēs savācām visas pekeles. Tai brīdī mēs laikiem gan izskatījāties nožēlojami, un viņai tas nepaslīdēja garām. Es jutu viņas acis uz savas muguras, kad mēs klun-kurojām uz Galdnieka mājeli.

Ne tikai Čorvenas acis noraudzījās mūsos. Visās mājās gar ciema ceļu mūsu izmirkušo karavānu pavadīja aiz loga aizkariem paslēpto iemītnieku acis — varbūt mēs tiešām radījām sensāciju, kā to bija sacījis tēvs. Es pamanīju, ka tagad viņš kļūst mazliet domīgs. Un, kad mēs soļojām un lietus gāzās pār mums, piepeši ierunājās Pelle:

«Tēt, vai tu zini, ka caur Galdnieka mājas jumtu līst iekšā lietus?»

Tēvs apstājās tieši kādā peļķē.

«Kas to saka?» viņš jautāja.

«Vecais Sedermanis,» Pelle attrauca, un izklausījās tā, it kā viņš runātu par senu paziņu.

Tēvs pūlējās izlikties vienaldzīgs.

«Ak tā, to saka vecais Sedermanis, lai kas šis lieliskais nelaimes krauklis būtu. Bet vecais Sedermanis to, protams, zina, padomā, aģents ne vārda par to neiemīnējās!»

«Ak viņš nekā par to neiemīnējās? Viņš tikai teica, ka tā ir sena, jauka vasarnieku mītne, ļoti mājīga, it īpaši, ja līst lietus, jo tad lielajā istabā izveidojas jauka palts, kur peldēties,» es sacīju.

Tēvs uzmeta man ilgu skatienu, bet neatbildēja.

Un tad jau mēs bijām pie mērķa.

«Labdien, Galdnieka māja,» tēvs teica. «Vai drīkstu iepazīstināt ar Melkersonu ģimeni — Melkers un viņa nabaga mazie bērniņi.»

Tā bija sarkana divstāvu māja, un, to uzskatot, radās aizdomas, vai pa jumtu iekšā nelīst lietus. Māja man tomēr patika. Tā patika no pirmā acu uzmetiena. Tēvs turpretī bija izbijies, to varēja redzēt — nepazīstu neviena cita cilvēka, kas tik viegli maina noskaņu kā viņš. Klusi viņš stāvēja un blenza uz vasaras mītni, kuru bija noīrējis sev un saviem bērniem.

«Ko tu gaidi? Citāda tā neklūs,» es teicu.

Tad viņš sadūšojās un devās mājā iekšā.»

GALDNIKA MĀJA

Neviens no ģimenes locekļiem nekad neaizmirs šo pirmo vakaru Galdnieka mājā.

— Vaicājiēt man, kad vien vēlaties, un es jums pastāstīšu, kā tas bija, — Melkers vēlāk mēdza sacīt. — Sasmacis gaiss, kā ledus aukstas gultas drānas, Maliņai starp uzacīm iegulusies šī mazā rūpju grumbiņa, kuru, kā viņa domā, es nekad nepamanu. Un man krūtīs raižu kamols, ja nu es tiešām esmu izdarījis muļķību! Bet puikas bija jautri un žigli kā vāverītes, tekalēja iekšā un ārā, to es atceros ... jā, un tad vēl atceros melno strazdu, kas svilpoja aiz loga miltenāja kokā, un vieglo viļņu šalkoņu pret steķiem, un lielo klusumu, un to, ka pats pēkšņi kļuva pavisam negudrs un domāju: «Ak nē, Melker, šoreiz tu neesi izdarījis muļķību, bet esi rīkojies pareizi, rīkojies lieliski, apbrīnojami, aplam labi. . . tomēr šis sasmakušais gaiss . . . un . . .»

— Un tad mēs iekūrām plīti uguni... vai to tu atceries? — vaicāja Maliņa.

To viņš neatceroties, Melkers atbildēja.

— Šī plīts gan neizskatās tā, ka uz tās varētu gatavot ēdienu, — Maliņa teica un nometa somas uz grīdas. Ienākot istabā, viņa pirmo ieraudzīja plīti. Tā bija sarūsējusi, un likās, it kā beidzamo reizi būtu kurināta gadsimtu mijā.

Bet Melkers nezaudēja palāvību.

— Ha, šādas vecas dzelzs plītis ir fantastiskas. Ar tām tikai maķenīt jāpapūlas, lai iekurtu uguni, to es tūlīt izdarīšu. Bet vispirms paraudzīsimies apkārt.

Pār visu Galdnieka māju gūlās it kā gadsimtu mijas plīvurs. Daudzie vasarnieki bija rīkojušies diezgan nevīžīgi ar priekšmetiem, kas pirms daudziem gadiem piederējuši turīgai un labi aprūpētai amatnieka mājai. Taču pat savā sabrukumā māja iz-strāvoja kaut ko patīkamu, to atzina visi Melkersoni.

— Būs jauki dzīvot šajā ūķī, — Pelle apgalvoja. Viņš cieši apskāva Maliņu un tad šāvās pakal Juhanam un Niklasam, lai visu sīki izpētītu līdz pat bēniņiem.

— Galdnieka māja, diezin kāds galdnieks tajā dzīvojis, ka tu domā, tēt? — Maliņa A'aicāja.

— Jauns, līksms galdnieks, kas apprecējās tūkstoš deviņi simti astotajā gadā, apmetās te uz dzīvi ar savu jauno, mīlo sieviņu un darināja viņai skapjus un krēslus, un galdus, un dīvānus, tieši tādus, kādus viņa vēlējās, un skūpstīja viņu, ka šmaukstēja vien, un teica, ka šo māju sauks par Galdnieka māju un tā būs viņu māja šajā pasaulē . . .

Maliņa blenza uz tēvu.

— Vai tu to zini vai ari visu esi izdomājis?

Melkers mazliet mulsi pasmaidīja.

— Hm ... nu jā, to visu es izdomāju. Lai gan man labāk būtu paticis, ja tu teiktu «sadzejojis».

— Labprāt teikšu «sadzejojis», — Maliņa atbildēja. — Bet, lai nu kā, reiz senos laikos katrā ziņā kāds par šīm mēbelēm būs priecājies un slaucījis no tām putekļus, un pulējis tās, un nedēļas beigās veicis lielo tīrīšanu. Starp citu, kam tad šī māja pieder?

Melkers padomāja.

— Viņu sauc par Šjeberga vai Šjebluma kundzi, vai kaut kā tamlīdzīgi. Viņa ir sirmgalve.

— Varbūt viņa ir tava galdnieka sieviņa, — Maliņa smiedamās bilda.

— Tagad viņa dzīvo Norteljē, — Melkers sacīja. — Pusi, kas viņas vārdā mēdz izīrēt šo vasaras mītni, sauc par Matsonu . . . laikam gan viņš izīrējis māju pakļideņiem ar maziem, nejaukiem, zaglīgiem bērniem.

Viņš vēlreiz palūkojās apkārt telpā, kas kādreiz bijusi galdnieka goda istaba. Tagad tā vairs

nebija nekāda smalkā, tomēr Melkeram patika.

— Sitā būs mūsu dzīvojamā istaba, — viņš izlēma.

.Jūsmīgi viņš noglaudīja nobalsināto plīti.

— Un te mēs vakaros sēdēsim pie liesmojošas uguns un klausīsimies, kā ārā šalc jūra.

— Un ausis kustēsies caurvējā, — Maliņa iebilda, norādīdama uz logu ar saplēsto rūti.

Viņas pierē joprojām vīdēja mazā rūpu grumbiņa, bet Mel-keru, kas savā sirdī jau bija ieslēdzis Galdnieka māju, nebaidīja tāds sīkums kā saplēsta rūts.

— Neraizējies, mīļā meitiņ. Tavš veiklais tēvs rīt ieliks jaunu rūti, esi mierīga.

Maliņa tomēr nejutās visai mierīga, jo viņa pazina Melkeru un ar neiecietību, kurai piejaucās maigums, domāja:

«Tā viņam pašam liekas, šim mīļajam radījumam, viņš patiesi tā domā, jo ātri aizmirst savas neveiksmes. Bet, ja viņš liks jaunu rūti, tad skaidrs, ka saplēsis otru. Man jāpavaicā šim Nisem Grankvistam, vai te atradīsies kāds, kas varēs man palīdzēt.»

Skaji viņa teica:

— Bet tagad atrotīsim piedurknes. Kā tad bija, tēt, tu gribēji iekurināt plīti?

Melkers darbošanās dziņā berzēja rokas.

— Tieši tā. Tādu darbu nevar uzticēt sievietēm vai bērniem.

— Labi. Tad sievietes un bērni dosies uzmeklēt aku. Ceru, ka tāda te būs, — Maliņa sacīja.

Viņa dzirdēja, ka augšstāvā dimdināja zēni, un sauca:

— Nāciet lejā, visi mani brāļi! Mēs atnesīsim ūdeni!

Lietus bija aprimis, vismaz uz laiciņu. Vakara saule drosmīgi,

bet neveiksmīgi mēģināja izlauzties cauri mākoņiem, viņu dedzīgi uzmundrināja melnais strazds vecajā miltenāja kokā. Viņš nerimtīgi svilpoja, kamēr ieraudzīja, ka slapjajā zālē tipina Melkersonu bērni, tad strazds aplusa.

— Jauki, ka Galdnieka mājai ir savs aizsargkoks, — ieteicās Maliņa un, garām ejot, ar skatienu noglāstīja koka grumbuļaino stumbru.

— Kam tāds aizsargkoks der? — jautāja Pelle.

— Lai to iemīlotu, — Maliņa atbildēja.

— Lai tajā uzrāptos, to taču tu saproti, — Juhans piebilda.

— Un tas būs pirmais, ko mēs darīsim rīt no rīta, — Niklass apgalvoja. — Nez vai tētuks samaksāja ekstra par šo koku?

Maliņa smējās, bet zēni risināja tālāk savu domu un apsvēra, par ko tēvam būtu bijis jāsamaksā ekstra. Par steķiem un pie tiem pietauvoto veco laivu. Par sarkano šķūnīti, kuru viņi apskatīs tuvāk, kad atliks laiks. Par istabaugšu, ko viņi jau bija pārbaudījuši un kas pieblīvēta ar valdzinošām mantām.

— Un par aku, ja ūdens tajā būs kaut cik labs, — bilda Maliņa.-

Bet, pēc Juhana un Niklasa domām, par to nu gan nevajadzēja maksāt ekstra.

— Toties par vindu, ar kuru izvilkt ūdens spaini, gan varēja padomāt, — ieteicās Juhans.

Pelle sajūsmā iekliedzās.

— Redziet, tur dibenā ir vardulēns!

No Maliņas lūpām atskanēja žēlabains sauciens, un Pelle paraudzījās uz viņu izbrīnījies.

— Kas tev notika? Vai tev nepatīk mazi, jauki vardulēni?

— Tikai ne dzeramā ūdenī, — Maliņa atteica.

Bet Pelle sajūsmā lēkāja.

— Ai, es taču to varu dabūt!

Tad viņš pievērsās Juhanam.

— Kā tu domā, vai tētukam vajadzēja samaksāt ekstra par vardēm akā?

— Atkarībā no tā, cik daudz to tur ir. Ja ļoti daudz, tad viņš tās būs dabūjis diezgan lēti.

Viņš pameta acis uz Maliņu, lai redzētu, cik daudz varžu viņa pacietīs, bet likās — Maliņa viņos neklausījās.

Maliņas domas bija aizklīdušas tālu. Viņa stāvēja un domāja par līksmo galdnieku un viņa sievu. Nez vai viņi bijuši laimīgi savā Galdnieka mājā? Diez vai viņiem piedzima bērni, kas kāpa miltenāja kokā un dažkārt krita jūrā? Diez vai toreiz jūnijā ziedēja tikpat daudz mežrozīšu un vai taciņa uz dku, tāpat kā tagad, bija apbārstīta ar nobirušiem ābeļu ziediem?

Tad viņai pēkšņi ienāca prātā, ka šo līksmo galdnieku un viņa sievu bija izfantazējis Melkers. Bet viņa nolēma tomēr tam ticēt. Maliņa nolēma vēl kaut ko. Lai cik varžu būtu akā, lai cik sakritusi būtu Galdnieka māja, nekas viņu nevar atturēt visu sakārtot un justies laimīgai tieši te un tagad. Jo bija taču vasara. «Visu laiku būs jūnija vakari,» viņa domāja. «Tikpat rāmi un sapņu apvīti kā šis vakars. Un klusi.» Pie steķiem laidelējās kaijas, viena no tām spalgi iebrēcās. Bet visam pāri šis neaptveramais klusums, kas it kā šalca ausīs. Pār jūru slīga viegla lietus migliņa, viss bija tik skaists un savā ziņā skumjš. No krūmiem un kokiem lāsoja lietus, un gaisā tas bija jūtams vēl spēcīgāk, to izgaroja zeme un sāļais ūdens, un slapjā zāle.

— Sēdēsim mauriņā saulītē, ieturēsim maltīti un jutīsim, ka pienākusi vasara, — tā Melkers bija iedomājies viņu pirmo vakaru Galdnieka mājā. Īstenībā notika citādi, bet vasara tomēr bija, Maliņa to juta, un viņai pat asaras sariesās acīs. Turklāt viņu pārņēma izsalkums, un viņa sevī prātoja, diezin cik tālu Melkers būs ticis ar plīts iekuršanu.

Visai tālu viņš nebija ticis.

— Maliņ, kur tu esi! — viņš brēca, jo vienmēr mēdza saukt meitu, tiklīdz kaut kas neveicās. Bet Maliņa viņu nevarēja dzirdēt, un viņš gribot negribot samierinājās ar to, ka ir viens pats un pašam jātiek galā.

— Viens ar savu dievu un dzelzs plīti, kuru drīz vien izsviedīšu ārā pa logu, — Melkers sarūgtināts burkšķēja, bet tad viņam uzbruka kāss un viņš nevarēja pateikt ne vārda. Viņš blenza uz plīti, kas tik neganti dūmoja, lai gan tai nebija nodarījis nekā ļauna, tikai piesardzīgi un uzmanīgi mēģinājis iekurt tajā uguni. Viņš pamaisīja plīti ar biguli, un viņu ietina jauna dūmu vērpete. Briesmīgi kāšēdams, Melkers pietraucās pie logiem, lai tos atvērtu. Tieši tai brīdī kāds ienāca virtuvē. Tas bija šis majestātiskais bērns, kas nupat bija stāvējis uz steķiem. Meitene ar jocīgo vārdu

— Korvena¹ vai Corvena, vai kā nu tas bija. «Viņa tiešām izskatās pēc labi piebāztas desas, apaļas un jaukas,» Melkers domāja. Sejiņa, kas rēgojās ārā no jūrnieka jakas, bija ļoti tīra un daiļa bērna seja, paplata, labsirdīga, ar divām gudrām, vērīgām acīm. Viņas lielais suns bija tai līdzī. Iekšā viņš izskatījās vēl milzīgāks, likās, viņš piepilda visu virtuvi.

Bet Čorvena bija strauji apstājusies uz virtuves sliekšņa.

— Plīts dūmo, — viņa teica.

— Ak tā. Neesmu to pamanījis, — Melkers drūmi atteica.

Pēc tam viņš tā sāka kāstēt, ka šķita — acis izsprāgs no pieres.

— Jā, tiešām dūmo, — Čorvena apgalvoja. — Vai zini ko? Vārbūt dūmenī gul kāda nedzīva pūce, tā reiz notika pie mums mājās.

To teikdama, viņa pētījoši raudzījās uz Melkeru un plati smaidīja.

— Tava seja ir melna, tu izskaties pēc cilvēkēdāja.

Melkers kāšēja.

— Kas nu par cilvēkēdāju. Esmu žāvēta siļķe, vai tu saproti, svaigi žāvēta siļķe. Starp citu, man

nepatīk, ka tu mani uzrunā ar «tu». Tev jāsaķa tēvocis Melkers.

— Vai tā tevi sauc? — meitene vaicāja.

Melkeram nevajadzēja atbildēt, jo, par laimi, pārnāca Maliņa ar zēniem.

— Tēt, mēs akā atradām vardi, — Pelle strauji iesāka. Tad, ieraudzījis šo fantastisko suni, kas nupat bija stāvējis uz stēķiem, bet tagad atradās viņu virtuvē, viņš aizmirsas visas vārdes.

Melkers izskatījās aizvainots.

— Varde akā ... vai patiešām? Patīkama vasarnīca, tā teica aģents. Viņš nekā neminēja par zvēru dārzu ar pūcēm dūmenī, vardēm akā un milzīgu suni virtuvē. Juliān, ej paskaties, vai guļamistabā nav aļņa!

Melkera bērni smējās tā, kā to varēja gaidīt. Ja viņi nesmietos, Melkers justos aizskarts. Bet Maliņa teica:

— Pū, kādi te dūmi!

— Nav ko brīnīties, — Melkers izsaucās. Viņš apsūdzēdams palūkojās uz dzelzs plīti.

— Tas ir kauna traips Ankaruma rūpnīcai. Es viņiem rakstīšu un sūdzēšos ... jūs tūkstoš deviņi simti astotajā gadā piegādājat kādu dzelzs plīti. Vai painteresējāties, kā tā darbojas?

Melkerā klausījās vienīgi Maliņa. Zēni drūzmējās ap Cor-venu un viņas suni un apbēra meiteni ar jautājumiem.

Corvena atbildēja laipni. Viņa dzīvojot vistuvāk Galdnieka mājai. Viņas tēvam esot veikals, bet ēka esot liela diezgan, un viņiem visiem tur pietiekot telpas.

— Man un Bocmanim, un māmuļai, un tētim, un Tedim, un Fredim.

— Cik gadu ir Tedim un Fredim? — Juhans dedzīgi jautāja.

— Tedim ir trīspadsmit un Fredim divpadsmit, bet man seši un Bocmanim divi gadi. Neatminos, cik gadu ir māmiņai un tētim, bet es varu pāriet mājās un viņiem pavaicāt, — meitene pakalpīgi sacīja.

Juhans apgalvoja, tas neesot vajadzīgs. Viņi ar Niklasu apmierināti saskatījās. Divi zēni viņu pašu vecumā un dzīvo tepat blakus — tas bija gandrīz par daudz jauki, lai varētu tam ticēt.

— Bet ko lai mēs iesākam, ja nevaram dabūt plīti kārtībā? — prātoja Maliņa.

Melkers plūkāja matus.

— Man laikam vajadzēs uzrāpties uz jumta un palūkot, vai dūmenī nav pūce, kā to apgalvo šī meitene.

— Ak vai! Esi piesardzīgs. Neaizmirsti, ka mums ir tikai viens tēvs! — Maliņa aizrādīja.

Bet Melkers jau bija izšāvies ārā. Viņš bija pamanījis, ka pie mājas piesietas kāpnes, un daudz maz veiklam vīram nav nekāda māksla uzkāpt uz jumta. Zēni sekoja viņam uz papēžiem, arī Pelle. Pat lielākais suns pasaulē nevarēja tēvu aizturēt, ja viņš bija nodomājis izvilkt pūci no dūmeņa. Corvena, kas Pelli bija izraudzījusi par savu draugu un pavadoni, lai gan zēns pats par to nekā nezināja, svarīgi izsoļoja ārā, lai redzētu, vai notiks kas jocīgs.

Meitene domāja, ka viss sākas labi. Tēvocis Melkers bija paņēmis līdzi biguli, ar ko izvilkt pūci, un turēja biguli mutē, kamēr pats kāpa augšup. «Uz mata kā Bocmanis, kad tas tur mutē kaulu,» Corvena domāja. Jautrības pietika. Meitene klusi un sirsnīgi sevī nosmējās, stāvēdama zem ābeles. Tad salūza viens pakāpiens un tēvocis Melkers noslīdēja labu gabalu

atpakaļ. Pelle izbijās un iekliedzas, bet Čorvena tikai klusi un sirsnīgi sevī smējās.

Tad viņa vairs nesmējās. Tēvocis Melkers bija uzkāpis uz jumta, un tas izskatījās bīstami.

To pašu domāja arī Melkers.

— Laba māja. Bet pārlietu augsta, — viņš murmināja.

Viņš pat sāka prātot, vai tā nav pārāk augsta, lai pa to staigātu cilvēks, kam drīz apritēs

piecdesmit gadi.

— Ja es piedzīvošu to vecumu, — viņš noburkšķēja un ste-berēja gar jumta karnīzu, nikni raudzīdamies uz dūmeni. Tad viņš pameta skatienu lejup un turpat vai nogāzās zemē, ieraudzīdams tālu zem sevis dēlu augšup pavērstās sejas.

— Turies, tētuk! — Juhans kļiedza.

Melkers sagrīļojās un gandrīz saskaitās. Pār viņu pletās plašais izplatījums, pie kā tad lai viņš turas? Tad viņš sadzirdēja Čorvenas spalgo balsi:

— Zini ko? Turies pie biguļa, tēvocī Melker, dari to!

Bet nu jau Melkers, par laimi, atradās pie dūmeņa. Viņš raudzījās tajā. Tur bija tikai tumsa.

— Paklau, Čorven, ko tu tur muldi par nedzīvām pūcēm, te nekādu pūču nav, — viņš kļiedza.

— Vai tā ir svītrainā pūce? — Niklass sauca.

Bet Melkers negantās dusmās rēca:

— Es teicu, ka te nekādas pūces nav!

Tad viņš atkal izdzirda Čorvenas spalgo balsi:

— Vai tu tādu gribi? Es zinu, kur tā ir. Tikai tā ir dzīva.

Noskaņa pēc tam virtuvē bija mazliet nomākta.

— Pagaidām mums jāiztieks ar aukstu ēdienu, — Maliņa nosprieda.

Visi viņi skumji lūkojās uz dzelzs plīti, kas negribēja uzvesties, kā nākas. Tieši tagad viņi nekā cita nevēlējās kā mazliet silta ēdiena.

— Dzīvot ir grūti, — Pelle teica, jo tā dažkārt mēdza sacīt tēvs.

Tad pie durvīm piekļauvēja un iekšā ienāca pavisam sveša sieviete, ģērbusies sarkanā lietusmēteli. Aši viņa uz plīts mūrīša nolika emaljētu katliņu un pati visiem gaiši un laipni uzsmaidīja.

— Labsvakars! Ak tad Corvena ir te, tā jau es domāju. Pū, kā te dūmo! — Un, pirms kāds paguva iebilst vārdu, viņa atsāka:

— Nu es jums pateikšu, kas es tāda esmu.. . Marta Grank-vista. Jūsu tuvākā kaimiņiene. Esiet sveicināti mūspusē!

Viņa tikai trieca un visu laiku smaidīja, un, iekams kāds no Melkersoniem paguva ko pateikt, viņa piegāja pie plīts un palūkojās zem plātnes. — Vai esat attaisījuši aizšautni... Tad labāk velk!

Maliņa iesmējās, bet Melkers izskatījās aizvainots.

— Skaidrs, ka attaisīju, to es darīju vispirms, — viņš apgalvoja.

— Bet tagad tas izrādās lomēr aiztaisīts, — Marta Grank-vista teica. — Tā, nu ir vaļā. — Viņa pagrieza aizšautni.

— Droši vien tas bija vaļā, kad jūs te ieradāties, un Melkera kungs būs to aizvēris.

— Nu jā, viņš mums ļoti kārtīgs, — Maliņa piebilda.

Visi smējās, arī pats Melkers. Taču visskaļāk Čorvena.

— Es šo plīti pazīstu, tā ir lieliska, — Marta Grankvista paskaidroja.

Maliņa pateicīgi viņu uzlūkoja. Viss šķita daudz vieglāk, kopš virtuvē bija ienākusi šī brīnišķā sieviete. Viņa izskatījās tik līksma un izstrāvoja paļāvību, laipnību un enerģiju.

«Kāda laime, ka tieši viņa ir mūsu tuvākā kaimiņiene,» Maliņa nodomāja.

— Es jums atnesu teļa frikasē, ņemiet par labu, — Marta Grankvista teica, norādīdama uz emaljēto katliņu.

Melkeram acīs sariesās asaras, tas ar viņu notika bieži, ja cilvēki pret viņu un viņa bērniem bija labi.

— Padomā vien, pasaulē tomēr ir labi cilvēki, — viņš murmināja.

— Jā, tādi mēs esam te Sālsvārnā, — Marta Grankvista iesmējās, — Čorven, nāc, iesim uz

mājām!

Durvīs viņa vēl pagriezās.

— Ja jums vajadzīgs vēl kāds palīgs, tad tikai pasakiet.

— Mums istabā izsista rūts, — Maliņa bikli bilda. Bet pārāk mēs jūs nedrīkstam apgrūtināt.

— Atsūtīšu pie jums Nisi, kad būsīt paēduši, — Marta Grankvista atbildēja.

— Jā, viņš te Sālsvārnā allaž ieliek rūtis, — Čorvena iekrita starpā. — Un mēs ar Stinu tās izdauzām.

— Ko es dzirdu! — viņas māte bargi izsaucās.

— Ne jau nu tīšām. Tas tikai tā iznāk, — Čorvena pasteidzās piebilst.

— Stinu es pazīstu, — Pelle ieminējās.

— Vai tiešām? — Čorvena vaicāja un nez kāpēc neizskatījās vairs gluži apmierināta.

Pelle, kā par brīnumu, diezgan ilgi bija klusējis. Ko lai runā ar cilvēkiem, ja tuvumā ir tāds suns kā Bocmanis? Pelle bija apskāvis suņa kaklu un čukstēja viņa ausī:

— Tu man patīc.

Bocmanis to zēnam atļāva. Viņš tikai paraudzījās uz Pelli ar laipnām, it kā izklaidīgām, mazliet grūtsirdīgām acīm, un šajā skatienā ikvienam, kas to vēlējās redzēt, izpaudās visa viņa uzticīgā suņa dvēsele.

Bet Čorvenai tagad jāiet uz mājām, un, kur gāja Čorvena, tur gāja arī Bocmanis.

— Nāc, Bocman, — viņa teica. Un projām viņi bija.

Virtuves logs bija vaļā, un visi dzirdēja meitenes balsi, kad viņa gāja garām.

— Zini, māmiņ! Tur tas tēvocis, kad viņš uzkāpa uz jumta, turējās pie biguļa.

Viņi sadzirdēja arī Martas Grankvistas atbildi:

— Viņi taču ir pilsētnieki, vai saproti, Čorven, un viņiem, pēc manām domām, jāturas pie biguļa. Melkersoni saskatījās.

— Viņa mūs nožēlo. Bet tas nudien ir lieki, — Juhans teica.

Par plīti viņai bija taisnība. Tā kurējās lieliski, kļuva gluži sarkana un izplatīja brīnumainu siltumu visā virtuvē.

— Mājas svētītā uguns. Tikai pēc tam, kad cilvēks bija atklājis uguni, viņš tika pie mājas, — Melkers prātoja.

— Un tad viņš izdomāja frikasē, — piebilda Niklass un tā piestūkēja muti, ka vairāk nekā nevarēja pateikt.

Viņi sēdēja ap virtuves galdu un ēda, un tas bija dzijas un siltas mājības brīdis. Plīti sprakstēja uguns, un ārā šalca.lietus.

Kad zēniem bija pienācis laiks doties pie miera, lietus lija brāzmaini. Zēni negribīgi bija pametuši virtuves siltumu un uzkāpuši bēniņos, kur bija auksts un mitrs, un pavisam nemājīgi, par spīti ugunij krāsni. Bet Pelle jau gulēja ar vilnas cepurīti galvā, Maliņa viņu bija ievīstījusi vilnas svīteros.

Juhans drebinādamies stāvēja pie loga un pūlējās saskatīt Grankvistu māju, bet lietus tā sitās rūtīs, ka viņš visu varēja saredzēt kā caur plūstoša ūdens plīvuru. «Veikals» — viņš izlasīja izkārtņi. Māja bija tāda pali sarkana kā Galdnieka māja. Zemes gabals nobeidzās pie jūras, un tur Grankvistiem bija tādi paši steķi kā Galdnieka mājai.

— Rīt mēs varbūt sameklēsim tos zēnus, kas... — Juhans

ierunājās, bet uzreiz aprāvās. Uz kaimiņu zemes gabala kaut kas notika. Mājas durvis atvērās, un pa tām izskrēja meitene. Viņa bija ģērbusies peldkostīmā, un gaišie mati plīvoja ap viņu, kad viņa aulekšoja lejup uz stēķiem.

— Nāc šurp, Niklas, tu redzēsi kaut ko interes ... — Juhans ierunājās, bet piepeši apklusā. Jo durvis tur pretī no jauna atvērās un ārā izskrēja vēl viena meitene, arī peldkostīmā un vaļējiem matiem, kas plīvoja ap viņu, kad viņa joņoja uz stēķiem. Pirmā jau bija nokļuvusi līdz jūrai, viņa metās ūdenī, un, kad virs ūdens parādījās viņas deguns, meitene sauca:

— Fredij, vai tu paņēmi līdz ziepes?

Juhans un Niklass klusi pavērās viens otrā.

— Tur nu ir tie zēni, kurus tu rit gribēji uzmeklēt, — Niklass beidzot noteica.

— Ak vai! — Juhans izsaucās.

Tovakar viņi ilgi neaizmiga.

— Nav iespējams aizmigt, kamēr kājas nav daudz maz sasīlušas, — apgalvoja Niklass.

Juhans bija ar viņu vienis prātis. Tad viņi diezgan ilgi klusēja.

— Tagad lietūs vismaz pierimis, — Juhans beidzot noteica.

— Nav vis pierimis. Manā gultā tas tieši sācies, — apgalvoja Niklass.

Vai nu cilvēkam patīk, ja pa jumtu līst iekšā, jebšu ne . . .

Niklasam nu gan nepatika, ka lietus pilēja viņa gultā, bet sevišķi viņš par to neraizējās, jo viņam bija tikai divpadsmit gadi un pēc rakstura viņš bija bezrūpīgs. Taču to gan zēni atzina, ka Maliņai sagādātu bezmiega nakli, ja tieši tagad ziņotu par šo postu. Un, tā kā viņi mīlēja māsu un vēlēja viņai labu, tad pavisam klusi pavirzīja Niklasa gullu sāņus un tajā vietā, kur no jumta pilēja, palika spaini.

— Šīs skaņas iemidzina, — Juhans nomurmināja, no jauna ielīdis gultā. — Plakš, plakš!

Bet Maliņa, nekā nenojauzdama, sēdēja lejā siltajā virtuvē un kricelēja dienasgrāmatā, jo gribēja atcerēties savu pirmo dienu Sālsvārnas salā.

«Sēžu te viena pati,» viņa beidzot ierakstīja. «Bet liekas — kāds manī lūkotos. Ne jau cilvēks. Bet māja . . . Galdnieka māja! Mīļā Galdnieka māja, iemīli mūs, esi tik laipna! Labāk jau būs, ja tu par to izšķirsies, jo tev tik un tā vajadzēs ar mums sadzīvot. Ak, lu teic, ka mūs nepazīstot. Es tev varu pastāstīt. Tas garais, kumpais vīrs, kas guļ mazajā virtuves skabūzītī un pats sev skaļi lasa dzejoļus, lai iemigtu, ir Melkers. No viņa tu piesargies, it īpaši, ja redzi viņa rokās veseri vai zāģi, vai citu kādu darba rīku. Citādi viņš īstenībā ir labs un nekaitīgs. Tie trīs mazie, nevīžīgie puisēļi tur augšā, bēniņos, par tiem varu tikai teikt... jā, ceru, ka tu mīli bērnus? — Jo tādā gadījumā tu nedusmosies. Vairāk man varbūt nekā nevajag sacīt? Tā, kas mazgās tavus logus un berzīs grīdu, un pamazām dabūs raupjas rokas, tā, protams, ir apakšā parakstījusies Maliņa. Lai gan ticu, ka arī citi man palīdzēs! Jā gan! Mēs darīsim visu, ko vien spēsīm, lai te ieviestu kārtību. Ar labu nakti, mīļā, dārgā Galdnieka māja, varbūt laiks būtu nosnausties. Arī mani gaida mazītiņš, auksts skabūzītis tur augšstāvā . . . Taču gribu iespējami ilgāk palikt lauku virtuvē pie karstas plīts, jo te es jūtos kā pie tavas siltās, pukstošās sirds.»

Tā rakstīja Maliņa, un piepeši viņa ievēroja, cik jau vēls. Tuvojās jauna diena, tā būs gaiša un dzidra, to meitene saprata, piegājusi pie loga. Tur viņa palika stāvēt.

«No visiem virtuves logiem uz zemeslodes . . .» viņa čukstēja un zināja, ka nekad nekas viņai nebija tā patīcis kā tas, ko viņa saskatīja ārā pa logu. Meitene atvēra logu, un viņu it kā ap-šalca gaviļu pilnas putnu dziesmas. Tās plūda no daudzām mazām rīklītēm, bet cauri visām viņa dzirdēja melnā strazda balsi miltenāja kokā. Strazds nupat bija atmodies, žirgts un līksms. Bet nabaga Melkers virtuves skabūzītī vēl nebija pat iemidzis. Viņš žāvājās, un Maliņa tai pašā laikā dzirdēja, ka viņš nerimīgi skaļā balsī deklamēja:

. . . ak, paradīzes mirkli,

Lej sirdīs skaidro rasu!

Jau putnu dziesmās līgo Rītausma dzidrā jundā.

Un gaisi skan un san, un stīgo Kā pirmā radīšanas stundā.

— Jā, tieši tā, — Maliņa piekrita.

AIRĒ, AIRĒ UZ ZIVJU ŠĒRU

«Šķiet, it kā mēs visu mūžu būtu dzīvojuši Sālsvārnas salā,» Maliņa rakstīja pēc nedējas. «Pazīstu visus cilvēkus, kas šeit dzīvo. Aptuveni zinu, ko viņi dara. Nise un Marta — zinu, ka viņi ir vislabsirdīgākie cilvēki pasaulē — it īpaši viņš — un pasaulē visdarbīgākie — it īpaši viņa. Viņš aprūpē veikalu. Viņa arī aprūpē veikalu, turklāt tālruni, pastu, bērnus, suni un saimniecību, bez tam, tiklīdz kādam salā nepieciešama palīdzība, viņa uz vietas klāt. Tas ir tipiski, ka Marta traucās pie mums, nesdama frikasē. «Tāpēc ka jūs izskatījāties tik pamesti,» viņa saka.

Ko vēl es zinu? Ka vecuka Sedermana vēders «briesmīgi kurkst», par to viņš pats man stāstīja, un ka viņš kuru katru dienu brauks uz Nortelji pie ārsta, lai vēderu izmeklētu.

Vēl es zinu, ka Vestermanis nerūpējas, kā nākas, par savu saimniecību, bet tikai zvejo un medī un «vispār viņam nav nekādas saprašanas», to man atklāja Vestermana sieva.

Marta un Nise, vecais Sedermanis, Vestermanis, vai te ir vēl kādi? Jā, protams, Jansoni. Viņiem arī ir saimniecība, un tur mēs dabūjam pienu. Mums tā ir īsta bauda vakaros iet pāri pļavai pie Jansoniem pēc piena.

Salai ir arī savs tautskolotājs, jauns cilvēks, ko sauc par Bjernu Šjeblumu. Es viņu satiku trešdien, ejot pēc piena, un likās, it kā viņš . . . starp citu, tāds riebeklis viņš nemaz nav, kā Juhans saka, bet šķiet ļoti lādzīgs un krietns. Savā ziņā uzticīgs.

Un tad par bērniem, paldies dievam. Pelle aizrautīgi rotaļājas ar Čorvenu un Stinu, galvenokārt ar Čorvenu. Man liekas — notiek pat tāda kā cīņa par Pelli, kaut kas tāds «liec tu viņu mierā, es pirmā ar viņu iepazīšos», bet Čorvena, protams, ņem virsroku. Un citādi tas nemaz nevar būt. Čorvena ir savāds bērns, tāds, kurš nezin kāpēc visiem patīk. Viss it kā kļūst gaišāks, kur viņa parāda savu dievišķo purniņu. Tēvs apgalvo, ka viņā esot mūžam bērnišķi paļāvīgais siltums un saulainums, ko dievs patiesībā domājis piešķirt visiem bērniem, bet diemžēl dzīvē tie izzūd. Viņa ir Sālsvārnas salas Čorvena, kas brīvi tipina apkārt pa visiem ceļiem un apciemo visas mājas un ko visur saņem ar izsaucienu: «Paskat, tur nāk Čorvena!» — itin kā viņas parādīšanās būtu pats līksmākais, ko vien varēja sagaidīt. Ja viņa sadusmojas — tas notiek, jo meitene nav nekāds eņģelis, — tad šķiet palaisti valā dabas spēki, viss grand un brakšķ, ak vai, ak vai! Bet tas ātri pāriet.

Stina ir pavisam citāda, maza, jautra un viltīga meitenīte ar lielu, burvīgu, bezzobainu muti. Nezinu, kā tas noticis, bet viņai laimējies izsist visus augšējos priekšzobus, un, kad viņa smejas, tas piešķir viņai jocīgu un pievilcīgu izskatu. Viņa ir salas lielā pasaku teicēja un apbrīnojami neatlaidīga. Pat tēvs, kas vispār ļoti mīl bērnus un labprāt runājas arī ar svešiem, ne tikai sava paša bērniem, kļuvis pret Stinu piesardzīgs un, viņu ieraudzījis, met līkumu. Lai gan pats to noliedz.

«Tieši otrādi,» viņš nule sacīja, «visjaukāk ir tad, kad ierodas Stina un stāsta man pasakas ... jā gan, jo tu, cilvēks, jūties tik labi, kad viņa beidz.»

Juhans un Niklass nodevušies laimīgai un nekārtīgai dzīvei kopā ar Tediju un Frediju, īstām mazām amazonēm, starp citu, ļoti jaukām meitenēm. Tāpēc savus brāļus es redzu visai reti, it īpaši, ja trauki jāmazgā. Tikai garām ejot, viņi izmet: «Mēs iesim maksķerēt! Mēs iesim peldēties, mēs iesim celt būdiņu, iesim meistarot prāmi, brauksim šērās un metīsim tīklus,» — un tieši to viņi dara šovakar. Rīta agrumā viņi braukšot šērās un ievilkšot līklus. Pulksten piecos no rīta. Ja tik agri pamodīsies »

Tā notika. Zēni pamodās pulksten piecos, aši apģērbās un tikpat aši aiztraucās pie Grankvistu steķiem, kur viņus gaidīja Tedija un Fredija ar savu laivu. Arī Bocmanis bija pamodies agri. Tagad viņš stāvēja uz steķiem un pārmetoši raudzījās uz Tediju un Frediju. Vai tiešām viņas gribēja doties

jūrā bez Bocmaņa?

— Nu labi, nāc! — izsaucās Fredija. — Kur tad Bocmanis lai citur paliek, ja ne laivā. Lai gan tu jau pats zini, ka Čorvena būs briesmīgi neganta.

Likās, Bocmanis, izdzirdīs Čorvenas vārdu, sāka šaubīties. Bet tikai vienu mirkli. Tad viņš viegli ielēca laivā, un tā nodrebēja no viņa lielā svara.

Fredija suni noglaudīja.

— Tu domā, ka pagūsi atgriezties mājās, iekams Čorvena pamostas, bet tu aļojies, mīļo Bocman.

Tad viņa satvēra airus un sāka irties.

— Suņi taču nevar domāt. Bocmanis nekā nedomā. Viņš ielēca laivā tikai tāpēc, ka redzēja tevi un Tediju, — Juhans prātoja.

Bet ir Tedija, ir Fredija apgalvoja, ka Bocmanis domā un jūt tāpat kā cilvēks.

— Pat vēl labāk, — Tedija piebilda. — Varu saderēt, ka šaja suņa galvā nekad nav bijusi neviena ļauna doma, — viņa sacīja, glaudīdama milzīgo suņa galvu.

— Bet kā tad ir ar šito galviņu? — vaicāja Juhans un draudzīgi paplikšķināja pa Tedijas gaišo pakausi.

— Dažkārt tā ir pilna ar visādām nejaukām domām, — Tedija atzinās. — Fredija ir labsirdīgāka. Viņa vairāk līdzīga Bocmanim.

Kamēr viņi aizīrās tālāk šērās, aizritēja gandrīz vesela stunda, un bērni pavadīja laiku, prātodami, kādas domas slēpjas viņu galvā.

— Ko tu, Niklas, piemēram, domā, redzēdams visu to? — jautāja Tedija, ar plašu žestu aptverdama skaisto, jauno rītu ar baltajiem vasaras mākoņiem debesu klajā un saulē mirdzošo jūru.

— Es domāju par ēdienu, — Niklass atbildēja. Tedija un Fredija blenza uz zēnu.

— Par ēdienu? Kāpēc?

— Jā, parasti es tad domāju par ēdienu, — Niklass smīnāja.

Juhans viņam piekrita.

— Un pēc tam viņa galvā, augstākais, ir vēl divas domas, tās tur mutuļo un virpuļo, — Niklass teica, piesīzdams ar pirkstu pie pieres.

— Juhana galvā domas spieto kā bites, — Niklass bilda.

— Dažreiz tās izšaujas ārā pa ausīm, ja tām kļūst par šauru. Tas notiek tādēļ, ka viņš par daudz lasa.

— To pašu daru arī es. Ej nu sažini, varbūt arī no manis domas sāks šauties ārā. Nez kā tas varētu būt? — Fredija atbildēja.

— Manas domas ir savādākas, ja esmu Teodora, un savādākas, kad esmu Tedija, — Tedija skaidroja.

Juhans pārsteigts viņā lūkojās.

— Teodora?

— Ak, tu taču to nezini! Patiesībā mani sauc par Teodoru un Frediju par Frederiku.

— Tās bija tēva pārspīlētās iedomas. Māmiņa šos vārdus saīsināja par Tediju un Frediju, — Fredija paskaidroja.

— Bet Teodoras domas ir skaistas kā sapnis, — Tedija sacīja.

— Kad tās^ manī sāk rosīties, es rakstu dzejoļus un domāju braukt uz Āfriku un strādāt spitālīgo vidū vai kļūt par kosmosa pētnieku un aizlidot uz Mēnesi vai kaut ko tamlīdzīgu.

Niklass lūkojās uz Frediju, kas nomocījās ar airiem.

— Un kādas tad ir Frederikas domas?

— Tādu man nav, — Fredija atteica. — Esmu visu laiku Fredija. Bet manas Frederikas domas ir

gauži viltīgas. Vai gribat dzirdēt tās?

Juhans un Niklass kļuva ziņkāri. Viņi labprāt gribēja dzirdēt šīs Frederikas domas.

— Tās skan tā: vai neviens no šiem diviem slaistiem nevar ņemt rokā airus?

Juhans steidzās nomainīt meiteni, tikai baidījās, kā viņam veiksies. Vakaros viņi abi ar Niklasu bija īrušies Galdnieka mājas vecajā, satrunējušajā laivā. Slepus viņi bija izmēģinājuši šo mākslu tālāk Jansonu līcī, lai nebūtu pārlietu lieli neprašas, kad nonāks laivā kopā ar Tediju un Frediju.

— Arī mēs kaut ko zinām par laivām, lai gan neesam šēru iemītnieki, — Juhans bija apgalvojis Grankvistu meitenēm, kad viņi satikās pirmo reizi. Un Fredija mazliet aizskaroši bija piebildusi:

— Nūjā, par izgrieztām koka mizu laivām.

Tedija un Fredija bija dzimušas Sālsvārnas salā. Ar miesu un dvēseli viņas bija šēru meitenes. Viņas zināja gandrīz visu par laivām un laika apstākļiem, un vējiem, un par to, kā zvejo ar tīkliem vai velkamām šnorēm un spīļu tīkliem. Viņas prata tīrīt reņģes, nokasīt raudas, prata vīt virves un siet mezglus, vadīt laivu ar vienu airi tikpat labi kā ar diviem. Viņas zināja, kur atrodas raudas un līči, kur varēja noķert līdakas, ja laimējās: viņas pazina visu jūras putnu olas un putnu dziesmas un vēl labāk nekā savas mātes virtuvē orientējās šajā pārsteidzošajā pauguru un šēru, un līču, un zemesragu pasaulē, kas bija Sālsvārnas šēras.

Viņas neplātījās ar savām zināšanām. Varbūt ticēja, ka visas šīs zināšanas viņām bija iedzimtas, gluži tāpat kā gāgas piedzimst ar plēvīti starp kāju pirkstiem un raudas ar žaunām.

— Vai jums nav bail, ka arī jums neparādās žaunas? — māte mēdza jautāt, ja bija nepieciešams, lai meitenes pārslēdz tālrūni vai palīdz veikālā, un ja viņas vajadzēja meklēt pie jūras.

Meitenes tur atradās jebkuros laika apstākļos, un ūdeni viņas kustējās tikpat viegli un veikli kā lēkāja pa steķiem un laivām vai kāpa Jansona vecās brigas mastā.

Juhanam rokas bija tulznās, kad viņi piebrauca pie šēras. Tulznas sūrstēja, bet zēns jutās apmierināts. Vai tad viņš nebija īries un labi īries? Ar to pietika, lai Juhans justos priecīgs un gandrīz pārspīlēti pārgalvīgs.

— Nabaga mīļais puikiņš, viņš būs līdzīgs savam tēvam. Tik nenosvērts, te līksms, te bezgala skumīgs, — Melkers mēdza sacīt.

Pašlaik Juhans bija ļoti līksms, un tādi, starp citu, bija visi četri bērni. Ja arī Bocmanis tāds bija, viņš to prata lieliski noslēpt. Bet varbūt kaut kur savā suņa dvēselē viņš tomēr jutās apmierināts, kad apgūlās klints ieplakā ar muguru pret Vester-maņa veco zvejas būdu, kuras sienu saule jau bija sasildījusi. Guļa viņam te bija laba, un no šejienes viņš varēja saredzēt bērnus laivā, kad viņi izvilka tīklu. Bērni klaigāja un sēca tā, ka Bocmanis kļuva nemierīgs, — varbūt viņiem draud briesmas un nepieciešams palīgs? Tā tas izklausījās, un Bocmanis jau nevarēja zināt, ka bērni kliec aiz prieka par savu zvejas laimi.

— Astonāš mencas! — Niklass izsaucās. — Maliņa nobālēs. Viņa teica, ka pusdienās gribētu vārītu mencu ar sinepju mērci . . . bet taču ne visu nedēļu.

Juhans uzbudinājās aizvien vairāk un vairāk.

— Tā tikai ir laime! — viņš kiedza. — Ja kāds domā, ka izvilkt, mencas nav laime, lai pieteicas.

— Droši vien tā domā mencas, — Niklass rāmi norādīja.

Īsu brīdi Juhanam mencu kļuva žēl, un viņš zināja vēl kādu, kas arī žēlotu mencas, ja atrastos te.

— Laime, ka mums līdzi nav Pelles. Viņam tas nemaz nepatiktu, — Juhans bilda.

Bocmanis, gulēdams pie zvejas būdas, uzmeta pēdējo vērīgo skatienu laivai un bērniem un, sapratis, ka viņa palīdzība nav vajadzīga, nožāvājās un ļāva galvai noslīdēt starp priekškājām. Tagad viņš gulēs.

Un, ja Tedijas un Fredijas apgalvojums pareizs, ka Bocmanis domā un jūt tāpat kā cilvēks, tad varbūt, laizdamies miegā, viņš domāja, ko lagad mājās dara Čorvena un vai viņa jau pamodusies.

Jā, meitene bija pamodusies. Atklājusi, ka Bocmanis, kā parasti, neguj blakus viņas gultai, viņa sāka prātot. Kādu brītiņu paprātojusi un sapratusi, kas noticis, viņa sadusmojās, tieši kā to bija paredzējusi Fredija.

Čorvena ar sarauktām uzacīm izkāpa no gultas. Bocmanis bija viņas suns, un nevienam nebija tiesības ņemt viņu līdzī jūrā. Taču Tedija un Fredija to allaž darīja, pat nepalūdzot atļauju. Tā tas nevar turpināties — Čorvena devās uz guļamistabu, lai sūdzētos. Vecāki vēl gulēja, bet Čorvena tiešā ceļā piegāja pie tēva gultas un sāka tēvu purināt.

— Vai zini ko, tēt, — viņa nikni sacīja. — Tedija un Fredija paņēmušas Bocmani līdzī jūrā.

Nise negribīgi atvēra vienu aci un paraudzījās uz modinātāja pulksteni.

— Vai tev akurāt bija jānāk pulksten sešos, lai to pateiktu?

— Agrāk es nevarēju, jo tad to nebiju vēl pamanījusi, — Čorvena atteica.

Māte samiegojusies kustējās otrā gultā.

— Necel brēku, Čorven, — viņa purpināja. Turpat jau bija pienācis laiks Martai celties augšā, lai uzsāktu grūtu darba dienu. Pēdējā pusstunda, iekams nozvanīja modinātājs, viņai bija dārga kā zelts, bet Čorvena to nesaprata.

— Nekādu brēku es neceļu, es tikai dusmojos, — viņa atcirta.

Ja Čorvena dusmojās, tad tajā istabā varētu gulēt tikai gluži

kurls cilvēks. Marta juta, ka viss miegs aizdzīls, un nepacietīgi leica:

— Ko tu uztraucies? Bocmanim taču arī tiesības kādu brīdi papriecāties.

Tad nu gāja vaļā.

— Nu, bet es? — Čorvena brēca. — Vai tad man nav tiesības papriecāties? Kāda netaisnība!

Nise novaidējās un iespieda galvu spilvenā.

— Ej ārā, Čorven! Ej citur, ja gribi dusmoties, lai mēs to nedzirdētu!

Čorvena klusēja. Viņa klusēja mirkli, un vecāki jau sāka cerēt, ka šis tīkamais klusums ieilgs. Viņi nesaprata, ka Čorvena gatavojas jaunam uzbrukumam.

— Tas nu gan ir smalki! — viņa kļiedza. — Bet es varu aiziet. Varu aiziet un nemūžam neatgriezties. Tikai pēc tam negribu dzirdēt vaimanas, kad jums vairs nebūs Čorvenas.

Tad Marta saprata, cik tas nopietni, un samierinoši pastiepa roku pret Čorvenu.

— Tu taču pavisam nepazudsi, mīļā draiskulīt?

— Jā, tas būs pats labākais. Tad jūs varēsiet gulēt un gulēt, un gulēt! — Čorvena atcirta.

Marta skaidroja, ka viņi visu mūžu gribot paturēt savu mīlo, mazo Čorvenu, varbūt ne nu tieši pulksten sešos no rīta guļamistabā. Bet Čorvena viņā neklausījās. Viņa izgāja, aizcirdama aiz sevis durvis.

Vienā naktskreklā viņa iztipināja ārā.

— Gulēt un gulēt, — meitene purpināja, un viņas acis sarie-sās sarūgtinājuma asaras. Bet pamazām Čorvena saprata, ka pamodusies nelaikā. Šī diena šķita tik jauka. Meitene to juta gaisā un rasainajā zālē, kas saldēja kailās kājas. To viņa varēja redzēt arī pēc saules, kura neatradās īsti tur, kur tai vajadzēja būt. Tikai kaijas bija pamodušās un klaigāja kā parasti. Viena sēdēja karoga kāta galā un izskatījās, it kā tai piederētu visa sala.

Čorvena nejutās tik pašapzinīga, patlaban ne. Domīgi viņa stāvēja un ar kāju pirkstiem rāva ārā no zemes zāles stiebrus. Viss bija drūms. Viņa sapīka, ka nupat izturējusies tik bērnišķīgi. Aiziet prom no mājas — tieši tā mēdz darīt mazuli, un to labi zina kā tēvs, tā māte, arī viņa pati. Bet griezties atpakaļ tagad būtu visai aizskaroši. Čorvena to tik vienkārši nevarēja darīt. Jāatrod kāda prātīga

izeja, kā izklūt no šīm sprukām. Viņa domāja nopietni un izrāva daudzus zāļu stiebrus, kamēr piepeši zināja, kā rīkoties. Tad viņa aizbrāzās pie vaļējā guļamistabas loga un iebāza pa to galvu. Vecāki pašlaik ģērbās un bija pavisam mundri.

— Iešu pie Sedermaņa par izpalīdzi, — Čorvena teica, un viņai šī iedoma šķita ļoti laba. Tagad tēvs un māte sapratīs, ko viņa visu laiku domājusi un ka tā nav nekāda bērnišķība.

Sedermanis dzīvoja viens pats lejā pie jūras. Un nemitīgi sūrojās, cik grūti viņam iztikt bez palīga.

— Vai tu, Čorven, nevarētu būt mana izpalīdze? — viņš reiz bija ieminējies. Bet Čorvenai tieši toreiz nebija laika. Cik labi, ka viņa to atcerējās tagad! Par izpalīdzi viņai nemaz nevajadzēs strādāt pārāk ilgi. Pēc laiciņa varēs nākt mājās pie tētuka un māmiņas un būt atkal viņu draiskulīte, it kā nekas nebūtu noticis.

Nise pastiepa roku ārā pa logu, papliķēja Čorvenas vaigu un sacīja:

— Ak ta tu vairs nedusmojies, draiskulīt?

Čorvena mulsi paskurināja galvu.

— Nēē.

Tas ir labi. Nav nekādas jēgas dusmoties, tad cilvēks kļūst tikai negants, — viņš piebilda.

Čorvena bija ar viņu vienis prātis.

— Vai tu domā, ka Sedermanis tevi gribēs par izpalīdzi? Viņam jau ir Stina, — Marta skaidroja.

Par to Čorvena nebija domājusi. Sedermanis to viņai bija vaicājis ziemā. Toreiz Stinas vēl nebija, toreiz viņa dzīvoja pilsētā pie savas mātes. Čorvena neprātoja ilgi.

— Izpalīdzei jābūt stiprai, un tāda esmu es, — viņa atbildēja.

To teikusi, viņa metās skriet, lai pavēstītu Sedermanim viņa laimi. Bet māte sauca meiteni atpakaļ.

— Izpalīdze nevar strādāt naktskreklā, — viņa aizrādīja. Un Čorvena to saprata.

Kad atskrēja Čorvena, Sedermanis atradās aiz mājiņas un tīrīja spīļu tīklu no reņģēm.

'— Tām jābūt stiprām, tralalā, — viņa dziedāja. — Tik velnišķi stiprām, tralalā!

Ieraudzījusi Sedermani, meitene apklusā.

— Sederman, uzmini — kas šodien mazgās tev traukus? — Čorvena sauca.

Sedermanis vēl nebija paguvis atbildēt, kad pa logu parādījās izspūrusi galva.

— To darīšu es, — Stina sacīja.

— Nēē, tu neesi diezgan stipra, — Čorvena apgalvoja.

Pagāja laiciņš, kamēr viņa pārliecināja Stinu, un beidzot tā

negribīgi padevās. Čorvenai par izpalīdzēm bija tikai miglains priekšstats, jo tādas savu kāju nebija spērušas uz Sālsvārnas salas, bet Čorvena bija iedomājusies, ka tās ir stipras un cietas kā dzelzs, aptuveni tādas kā valsts ledlauzis, kas ziemā izlauž laivām ceļu. Un tikpat spēcīgi Čorvena sāka mazgāt traukus Sedermana virtuvē.

— Kāds nieks jāsadauza, — viņa apgalvoja, kad Stina sāka vaimanāt par dažiem saplīsušiem šķīvjiem.

Čorvena bagātīgi meta baljiņā mazgājamo pulveri, un ūdens putot putoja. Viņa mazgāja cītīgi un dziedāja tik skaļi, ka pat Sedermanis to varēja sadzirdēt, bet Stina ērcīgi sēdēja uz krēsla un viņa nolūkojās. Viņa bija mājas kundze, jo tām nevajag būt tik stiprām, — Čorvena viņai paskaidroja.

— Vismaz ne tik velnišķi stiprām, — Čorvena dziedāja, bet tad viņai ienāca prātā kas cils.

— Es cepšu arī pankūkas, — viņa sacīja.

— Kā to dara? — Stina vaicāja.

— Tikai puto un puto, un puto, — Čorvena skaidroja. Ar trauku mazgāšanu viņa bija galā un ūdeni izlēja pa logu. Bet aiz loga gulēja Sedermana kaķe Matilde un sauļojās. Kaķe izbijusies ļaudēdama pietrūkās kājās un iešāvēs virtuvē, ka putas vien šļāca ap viņu.

— Kaķus nevajag mazgāt, — Stina stingri aizrādīja.

— Tas bija nelaimes gadījums, bet, ja nu viņa izmazgāta, tad arī noslaukāma, — Čorvena atteica.

Viņa paņēma trauku divēli, un abas meitenes susināja un mierināja Matildi. Acīm redzot, Matilde jutās ļoti aizvainota, jo visu laiku pikti ļaudēja un pēc tam gribēja tikai gulēt.

— Kur jums atrodas milti? Dod tos šurp! — Čorvena pavēlēja, kad beidzot varēja domāt par pankūkām.

Stina paklausīgi uzkāpa uz krēsla un izvilka no virtuves skapja miltu atvilktni ar miltiem. Tas nebija viegli, Stinai vajadzēja pastiepties, lai atvilktni aizsniegtu, tā bija arī smaga. Čorvenai nūdien bija taisnība, Stina nebija diezgan stipra.

— Ai, es to nevaru noturēt! — viņa brēca. Atvilktnē šūpojās viņas sīkajās rociņās, un milti bira ārā. Tie bira uz Matildes, kas nupat bija uz grīdas aizmigusi.

— Redzi, tas jau pavisam cits kaķis! — Čorvena pārsteigta izsaucās.

Matilde parasti bija melna, bet tas dzīvnieks, kas tagad ļaudēdams un mežonīgi ieplestām acīm

metās ārā pa durvīm, bija balts kā spoks.

— Viņa līdz nāvei izbiedēs visus Sālsvārnas kaķus, — Čorvena sacīja. — Nabaga Matilde, šodien viņai īstā nelaimes diena.

Hapilanda-Kalle ķērcā sprostā, izklausījās tā, it kā tas smietos par Matildes nelaimi. Stina atvēra sprostu un izlaida kraukli.

— Es mācu viņam runāt, — viņa stāstīja Čorvenai. — Mācu viņam teikt: «Liecies baļļā.»

— Kāpēc tad tā? — Čorvena vaicāja.

— Tāpēc, ka tā saka Pelles vecmāmuļa. Un arī viņas papagailis, — Stina skaidroja.

Tai mirklī kāds stāvēja pie durvīm, un tas bija Pelle.

— Ko tad jūs darāt? — viņš vaicāja.

— Cepsim pankūkas, — Čorvena atbildēja. — Matilde gan aizskrēja un aiznesa gandrīz visus miltus, — diezin vai kas sanāks.

Pelle ienāca virtuvē. Pie Sedermaņa viņš jutās labi, tāpat kā visi bērni. Sedermaņa mājiņa bija pati mazākā visā salā, tikai virtuve un neliels kambarītis. Bet te bija daudz mantu, ko redzēt. Ne jau tikai Hapilanda-Kalle, lai gan Pellem tas bija pats svarīgākais. Te bija izbāzta gāga, daži veci iesieti joku žurnālu gadagājumi un kāda aizraujoša glezna, kurā melnās drēbēs ģērbušies cilvēki stūma pa ledu zārkus. Zem gleznas bija paraksts «Kolera plosās». Bez tam Sedermanim bija pudele, kurā atradās mazītiņš burinieks. Pellem nekad neapnika tajā skatīties, un Stinai neapnika to rādīt.

— Kā viņš šo burinieku dabūjis iekšā pudelē? — Pelle brīnījās.

— Redzi nu, tava vecmāmuļa to vis nevar, — Stina atteica.

— Nu jā, dabūt burinieku pudelē ir visgrūtākais. Paskaties uz mani, — Čorvena sauca. Tad viņi aizmirsa skatīties uz kuģi' pudelē, bet skatījās uz Čorvenu. Viņa stāvēja virtuves vidū, un uz viņas galvas sēdēja krauklis. Skats bija neparasts un teiksmains, un Pelle ar Stinu apklusā.

Čorvena juta, ka putna nagi ieķeras viņas kuplajos matos, un svētlaimīgi smaidīja.

— Dzi, ja nu viņš iedēj olas manos matos!

Taču šo cerību viņai laupīja Pelle.

— To viņš nevar. Olas dēj tikai mātītes, tik daudz tev taču jāsaprot.

— Un tomēr! Ja viņš var iemācīties teikt: «Liecies baļļā,» — tad var iemācīties arī dēt olas.

Pelle ilgaini raudzījās uz kraukli un nopūzdamies sacīja:

— Es tā vēlētos kādu dzīvnieciņu! Man ir tikai lapsenes.

— Kur tās tev ir? — Stina vaicāja.

— Mājās. Galdnieka mājā. Tur tieši zem jumta atrodas lapsēnu midzenis. Tēvu tās jau sadzēlušas.

Stina smaidīja savu apmierināto bezzobu smaidu.

— Man gan ir daudz dzīvnieku. Krauklis, kaķis un divi jēriņi.

— Ko nu runā, tie jau nav tavi. Tie ir tava vectēva, — Čorvena aizrādīja.

— Un tomēr es tos varu saukt par saviem, kad dzīvoju te, — Stina atcirta. — Jā gan!

Tad Čorvenas seja satumsa un viņa drūmi sacīja:

— Man — man ir suns. Ja tikai šie nelieši beidzot pārnāktu mājās kopā ar viņu.

Viņas suns, jā! Viņas Bocmanis! Tieši tai brīdī viņš klaiņoja uz savu roku pa kādu šēru. Un šie «nelieši» pat nepamanīja, ka Bocmanis aizgājis.

Viņi bija pieredzējuši lielisku ritu, ai, tik lielisku!

— Vispirms mēs izpeldēsimies, — bija teikusi Tedijs, un to viņi darīja. Ūdens bija kā jau jūnija mēnesī. Tikai divpadsmit trīspadsmit gadu veci dulburi brīvprātīgi metās tik saltā ūdenī. Un tādi dulburi viņi bija, bet no saltās peldes nenomira, tieši pretēji, viņi kvēlot kvēloja. Gavilēdami viņi

metās lejā no klints, ienira ūdenī un peldēja, un rotaļājās, un šļakstījās, kamēr kļuva zili aiz aukstuma. Tad viņi kādā klints ieplakā iededzināja ugunsgrūdu un sēdēja ap to, un juta savās dzīslās visu to indiāņu un kolonistu, un zvēru mednieku, un akmens laikmeta cilvēku asinis, kuri bija sēdējuši ap ugunsgrūdu kopš tiem laikiem, kad cilvēki dzīvoja pasaulē. Bērni tagad bija zvejnieki un mednieki, un putnu ķērāji, viņi dzīvoja prēriju cilvēku brīvo dzīvi un cepa laupījumu uz oglēm, kamēr jūras bezdelīgas un kaijas, un ķīri klagādami riņķoja pār viņiem, mēģinādami ieskaidrot, ka visas mencas šajā salā ir putnu īpašums.

Bet iebrucēji mierīgi sēdēja pie ugunsgrūda un ēda maigo-mencu, un sacēla pretīgu kņadu. «Krā, krā, krā,» viņi ķērca kā vārnas, jo nule bija nodibinājuši slepenu klubu, kurš sauksies par Četrām sālsvārnām un mūžīgi mūžos paliks slepens. Taču viņu cīņas sauciens nepalika apslēpts, to dzirdēja visas jūras bezdelīgas un kaijas, un ķīri, un viņiem tas nemaz nepatika. «Krā, krā, krā,» skanēja pār klintīm un šērām, un līčiem, bet vairāk neko nedzirdēja, jo viss cits būs tik slepens, tik slepens, tik slepens.

Viņu ugunsgrūda liesmas vērtās pelnos, bet viņi gulēja joprojām uz siltās klints un prātoja par savām slepenajām gaitām, kurās dosies, tiklīdz viņiem atliks laika. Stundas aizritēja, jūnija saule kaisīja pār viņiem savus devīgos starus, un viņi tikai gulēja, sajuzdami vasaru kā kaut ko skaistu, kas visu ķermeni piepilda ar neaprakstāmu laiskumu.

Viņi gulēja tik ilgi, kamēr Tedijs atklāja jūrā peldošu laivu. Laiva atradās tik tālu, ka viņi to tikko varēja atšķirt, tomēr tik daudz saredzēja, ka laiva ir tukša.

— Kā gan īstenībā cilvēki pietauvo laivas? — Juhans prātoja.

Piepeši Tedijs pietrūkās kājās, it kā viņu būtu pārņēmušas šausmīgas domas.

— Jā, par to gan jāpdomā, — viņa teica, laiciņu vērojusi tālo laivu. Klinšu plaisā, kur viņi bija ievilkusi savu laiviņu, tās vairs nebija. Tedijs stingri paraudzījās uz Juhanu.

— Nudien, jābrīnās, kā ... tu pietauvoji mūsu laivu.

Juhans bija teicis, ka viņš pietauvos laivu, lai tā būtu kārtīgi piesieta.

«Ir gan jocīgi, ka viens puika var būt uz mata līdzīgs savam tēvam,» Maliņa mēdza teikt par Juhanu. Un, protams, tas bija jocīgi.

Tālu jūrā saules celiņā viņi joprojām varēja saredzēt laivu. Fredija bija uzkāpusi uz akmens un ar abām rokām māja laivai.

— Ardievu, ardievu, mīlā laiviņ, pasveicini Somiju!

Juhana seja bija pietvīkusi. Nokaunējies viņš lūkojās uz biedriem.

— Pie visa esmu vainīgs es. Vai jūs uz mani dusmojaties?

— Ko tur! Tas jau var notikt! — Tedija atteica.

— Bet kā mēs no šejienes aizbrauksim? — Niklass ievaicājās un pūlējās, lai viņa balsī neskanētu tādas bailes, kādas viņš izjuta.

Tedija paraustīja plecus.

— Mums jānogaida, kamēr kāds brauks garām. Lai gan tas var ilgt vairākas nedēļas, — viņa noteica. Bija tik jauki citus mazliet pabaidīt.

— Jā, bet Bocmanis tad būs nomiris badā, — Juhans piebilda. Viņš bija novērojis, cik daudz Bocmanis varēja apēst.

Nu viņi iedomāja Bocmani. Kur tad suns palicis? Tagad viņi atcerējās, ka labu laiciņu nav Bocmani manījuši.

Fredija sauca Bocmani, bet suns nenāca. Tad viņi kiedza tik stipri, ka visas kaijas izbijušās aizlaidās, bet neviens suns tomēr nerādījās.

— Trūkst suņa, trūkst laivas, sakiet — kā vēl mums trūkst? -Tedija vaicāja.

— Barības, — Niklass ieteicās.

Tad Fredija triumfēdama parādīja savu mugursomu, kuru bija nolikusi klints spraugā.

— Redziet, barības mums netrūks. Vesela mugursoma pilna ar sviestmaizēm! Un septiņas mencas.

— Astonas, — iesprauda Juhans.

— Nē, vienu mēs jau apēdām.

— Astonas tomēr paliek. Mani ierēķinot, pati lielākā menca' ziemeļu šērās!

Viņi stāvēja šaubīdamies. Kaut kas no šās dienas mirdzuma sāka bālēt, tagad bērni ilgojās pēc mājām.

¹ Vārdu spēle: *torsk* zviedru vai. — menca, bet nozīme arī stulbenis.

— Starp citu, — ierunājās Tedija un piepeši izskatījās noraizējusies, — starp citu, man liekas — tur sāk celties migla.

Bet tai pašā brīdī viņi izdzirda patīkamu motora dūkoņu tālāk jūrā, sākumā šī dūkoņa bija vāja, bet ar katru mirkli kļuva spēcīgāka.

— Skatieties, tā taču Bjerna laiva! — Fredija izsaucās, un ir viņa, ir Tedija sāka mežonīgi lēkāt un kliegt. — Un redziet, viņš velk sev līdzī laivu.

— Kas tas Bjerns tāds ir? — Niklass vaicāja, kamēr viņi stāvēja, gaidīdami motorlaivu, kas ar katru brīdi tuvojās.

Tedija māja puisim laivā. Tas bija saulē iededzis jauns cilvēks, mazliet tūlīgs, bet ar patīkamu seju. Viņš drīzāk izskatījās pēc zvejnieka, arī viņa laiva bija kā īsta zvejas laiva.

— Hallo, Bjern, — Tedija sauca, — tu nāc īstajā laikā! Tas ir mūsu skolotājs, — viņa paskaidroja Niklasam.

— Un jūs viņu saucat par Bjernu? — Juhans brīnījās.

— Jā, tā viņu sauc, — Tedija apgalvoja. — Zini, mēs taču viņu pazīstam.

Laiva samazināja ātrumu un pieīrās pie klints, uz kuras stāvēja bērni.

— Te būs jūsu vecā laiva! — Bjerns izsaucās un pasvieda Te-dijai virvi. — Kā gan jūs pietauvojāties?

Tedija smējās.

— Mazliet savādāk.

— Ak tā, — Bjerns attrauca. — Bet ^s domāju — to jums vajadzētu atnest. Nav teikts, ka es vienmēr braukšu un uzlasīšu jūsu penāļus.

Un tad viņš pateica vēl ko:

— Dodieties tūlī uz mājām! Ceļas migla. Jums jāpasteidzas, ja gribat nokļūt mājās pirms tās.

— Bet tu pats? — Fredija vaicāja.

— Man jāaizbrauc līdz Haršērai, citādi es aizvilktu jūs kopā ar laivu. — To teicis, viņš aizbrauca, un bērni dzirdēja, ka motora dūkoņa izgaist Haršēras pusē.

Bijis pie viņiem Bocmanis, bērni tūlīņ varētu doties ceļā, un tad tajā vakarā Melkeram nevajadzētu dzert nomierinošas tabletes. Bet dzīve sastāv no maziem un lieliem notikumiem, un tie virknējas cits pie cita kā zirņi pākstī. Viena vienīga maza līdaciņa var sacelt nelaimi un piespiest tādus lielus vīrus kā Melkers dzert nomierinošas tabletes.

Bet tik maza, starp citu, šī līdaciņa nemaz nebija. Tā bija īsti veca, nejauka, savus divus kilogramus smaga līdaka, ar kuru

brīvajā klaiņojumā pa salu bija iepazinies Bocmanis. Šī iepazīšanās aprobežojās ar to, ka viņi blenza viens otrā ilgāk par stundu. Bocmanis — stāvēdams uz klints šķembas krastmalā, bet līdaka — pie paša krasta sekļajā ūdenī. Bocmanis nekad nebija redzējis tādu skatienu, kādu meta šīs saltās, baismīgās līdakas acis, tādu apbrīnojamu dzīvnieku viņš nekad nebija manījis un nespēja no tā atrauties. Bet līdaka izskatījās tā, it kā viņa domātu: «Blenz vien, tu lielais lamzak, mani tu neiebiedēsi, un es te palikšu, cik ilgi vien gribēšu!»

Taču ar šo līdaku tika pazaudētas daudzas dārgas minūtes.

Pagāja diezgan ilgs laiks, kamēr suns un bērni, un mencas, un tīkli, un peldkostīmi, un mugursomas beidzot tika iekrauti laivā. Tikmēr migla vēlās tuvāk. Lieli bezveida miglas vāli vēlās šurp no jūras, un bērni nebija aizbraukuši necik tālu no šēras, kad jau bija ievīstīti mīkstās, pelēkās, vilnainās skavās.

— Ir tā, it kā sapnotu, — Jubans ieteicās.

Kaut kur tālē bija dzirdama sirēnas dobjā svilpoņa, citādi viss bija kluss. Vai nu Niklasam tas patīk, vai ne, bet valdīja tāds klusums kā sapnī.

APMALDĪJUŠIES MIGLĀ

Mājās, Sālsvārnas salā, joprojām spīdēja saule un Melkers krāsoja dārza mēbeles. Kad viņš bērnu dienās bija uzkrāsojis uz salona tapetēm mazu, sarkanu, piktu večuku, viņš nekā neesot krāsojis, — tā Melkers žēlojās Maliņai. Tā esot netaisnība, un tai tūliņ jādārot gals.

Mūsdienās krāsot esot viegli, viņš skaidroja Maliņai. Tagad vairs nevajagot noņemties ar sukām un krāsu otām, tagad pietiekot ar mazu, ērtu šļūtenīli, un viss iznākot labi, — Melkers apgalvoja.

— Tev tā liekas, — Maliņa atteica.

Viņa bija brīdinājusi Nisi Grankvistu nepārdot Melkeram dažas mantas, kuras viņš gribēs nopirkt.

— Ne izkapti, ne cirvi, ne laužni, — viņa paskaidroja.

— Laužni? Ar laužni viņš nekā nevar sev nodarīt! — Gran-kvists brīnījās.

— To tu neteiktu, ja būtu nodzīvojis ar viņu kopā deviņpadsmit gadu, — Maliņa apgalvoja. — Nu labi, pārdod viņam laužni, bet tad pielūko, lai tavos plauktos būtu pietiekami daudz saišu un sāpju remdinošu līdzekļu, esi tik labs.

Viņa bija aizmirsusi brīdināt par krāsu šļirci, un tāpēc Melkers tagad laimīgs kā bērns stāvēja un apšļāca dārza krēslu, kas droši vien nebija krāsots kopš tā laika, kad to bija darījis līksmais galdnieks.

Čorvena pēc divu stundu ilga un uzticama darba bija uzteikusi savu izpalīdzes vietu. Tagad viņi aplenca Melkeru — Čorvena, Pelle un Stina. Sitā krāsošana izskatījās tik jauka, viņi visi trīs labprāt palīdzētu.

— Nemaz nemēģiniet! Tā ir mana rotaļlieta, arī es reiz varu papriecāties, — Melkers viņiem uzsauca.

— Vai tu esi šļircināšanas krāsotājs, tēvoc Melker? — Čorvena vaicāja.

Melkers pārlaida pār krēslu veselu krāsu kaskādi.

— Nē, tas es neesmu. Bet redzi, izveicīgam vīram jātiek galā ar jebkuru darbu.

— Un tu tāds esi? — Čorvena nerimās.

— Jā, tāds viņš ir, — Pelle apgalvoja.

— Tāds es esmu. Varen izveicīgs vīrs, ja pats to varu par sevi sacīt, — Melkers apmierināts piebilda.

Šai mirklī dūkdama atlaidās kāda no Pelles lapsenēm, un, tā kā Melkers jau bija sadzelts, viņš atgaiņājās no tās ar šļirci. Kā tas bija noticis, to vēlāk nevarēja noskaidrot. Melkera kļūmes gandrīz vienmēr palika tītas noslēpuma plīvurā. Maliņa virtuvē izdzirda tēva kliedzienu un, kad viņa pieskrēja pie loga, tad redzēja, ka ārpusē stāv Melkers ar aizvērtām acīm un aizmūrētu seju. Būdams izveicīgs vīrs, viņš bija apšļācis pats sevi, un viņa seja izskatījās kā krējuma torte.

«Vai arī kā Matilde,» Čorvena nodomāja un klusi nosmējās. Bet Pelle raudāja.

Tomēr tik ļauni ar Melkeru nebija, kā Pellem likās. Tik daudz saprāta tēvam bija, lai cieši aizspiestu acis, un tās viņš joprojām turēja aizvērtas, kad grīlodamies klunkurēja uz virtuvi, lai saņemtu Maliņas palīdzību. Viņš vicināja ar rokām un seju izstiepa, cik vien varēdams uz priekšu, lai krāsa netecētu uz krekla un Maliņa tūliņ redzētu, par kādu ķermeņa daļu šoreiz ir runa.

Tā iedams, viņš atsitās pret koku.

Pret ābeli, kuru līksmais galdnieks laikam gan ar mīlestību un prieku bija iedestījis tieši tajā vietā. Arī Melkers mīlēja ābe-les, bet šoreiz viņa žēlie kliedzieni bija piktāki un mežonīgāki, kādus Maliņa jebkad dzirdējusi, lai gan tādus bija dzirdējusi daudz reižu.

Pelle sāka vēl skaļāk raudāt, viņam piebiedrojās arī Stina, bet, kad Čorvena ieraudzīja Melkera krējumtortes seju garnētu ar maziem sūnas un koka mizas gabaliņiem, gluži kā putu krējuma tortes mēdz izrotāt ar mandelēm, viņa bija tik gudra un aizskrēja aiz mājas pakša, jo viņai uzbruka smieklu lēkme un viņa negribēja Melkera tēvoci vēl vairāk apbēdināt.

Vēlāk, kad Maliņa tēva seju bija nomazgājusi un acis izskalojusi ar borskābes šķīdinājumu, Melkers gribēja ābeli nocirst.

— Koku te pārlietu daudz! — viņš kiedza. — Es aizskriešu pie Nises un nopirktu cirvi.

— Nē, pietiek, tagad es gribu mazliet miera! — Maliņa sacīja.

Ak vai! Būtu viņa zinājusi, cik maz miera viņiem visiem šodien tiks piešķirts!

Sākās ar to, ka Meikeram piepeši pietrūka Juhana un Ni-klasa.

— Kur ir zēni? — viņš vaicāja Maliņai.

— Izbrauca šērās, to taču tu zini. Domāju, nu jau viņiem vajadzētu būt mājās, — Maliņa atbildēja.

To dzirdēja Čorvena un ērcīgi savieba muti.

— Arī es tā domāju. Domāju, tai stulbajai Tedijai un Fredijai sen jau vajadzēja būt mājās ar Bocmani. Bet viņi nevar tikt mājās miglas dēļ.

Melkers bija izšķīries ar dārza mēbeļu krāsošanu pagaidīt vēl pāris dienu. Patlaban viņš sēdēja uz Galdnieka mājas kāpnēm un mirkšķināja acis, kuras, par spīti borskābes šķīdinājumam, vēl vienmēr šķita grūzu pilnas.

— Ko tu tur muldi par miglu? — viņš sacīja Čorvenai.

— Saule tā spīd, ka acis tieši sūrstēt sūrst.

— Te pie mums spīd saule, — Čorvena atteica, — bet aiz Mazās iekāres migla tik blīva kā biezputra.

— Jā, tā teica vectētiņš, — arī Stina piebilda. — Vectētiņš un es zinām visu, jo klausāmies radio.

Aizritēja divas stundas, iekams Meikeram uzbruka «lielie drebuļi», kā Maliņa tos sauca. Tieši tā tas mēdza notikt, un tieši to viņa bija gaidījusi.

Maliņa zināja, ka tēvs ir drosmīgs cilvēks. Par tēva drosmi zināja tikai viņa, jo bija viņu redzējusi dzīves izšķirošos brīžos. Citi redzēja varbūt tikai šo maigo un bērnišķīgo, dažkārt smieklīgi bērnišķīgo Melkeru. Taču visā viņa darbībā slēpās cits cilvēks, spēcīgs un pilnīgi bezbailīgs cilvēks, proti, tādos apstākļos, kas skāra tikai viņu pašu.

— Bet, tiklīdz nelaime skar tavus bērnus, tu kļūsti tieši smieklīgs, — Maliņa mēdza sacīt.

Tas bija tad, kad viņš sēdēja un raudāja par Juhanu un Nik-lasu. Bet, pirms tas notika, Melkers trīs reizes bija iebrāzies pie Nises un Martas.

— Es nemaz neesmu nemierīgs, — viņš bija teicis, mulsi smaidīdams, kad pirmo reizi iegriezās pie viņiem.

— Jūsu bērni pie jūras pieraduši, par viņiem es nemaz neraizējos, — viņš apgalvoja, kad iegriezās veikalā otrreiz. — Bet Juhans un Niklass šajā blīvajā biezputrā, — viņš piebilda, jo migla nu jau bija aizsniegusi Sālsvārnas salu, un tas viņu biedēja.

— Mani bērni ir tieši tajā pašā biezputrā, — Nise atbildēja.

Kad Melkers trešo reizi iebrāzās veikalā, Nise smiedamies teica:

— Ko tu šodien vēlies pirkt? Man ir lielisks lauznis, kuru tu vari iedurt kājas lielajā pirkstā, tad tev būs cits iemesls, par ko vaimanāt.

— Pateicos, laužņa man nevajag, — Melkers atteica. Un atkal mulsi pasmaidīja.

— Kā jau teicu ... es nemaz neesmu nemierīgs, bet vai nevajadzētu sacelt trauksmi?

— Kādēļ? — Nise vaicāja.

— Jā, es tomēr jutos briesmīgi nemierīgs, — Melkers paskaidroja.

— Tas būtu gluži veltīgi. Jo glābēji tik un tā nekā neredzētu šajā biezajā miglā. Un kas tad bērniem varētu notikt? Migla pēc kāda laika izklīdīs, un jūra ir tik mierīga.

— Jā, jūra tāda ir. Vēlētos, kaut es tāds varētu būt! — Melkers izsaucās.

Nomākts viņš aizgāja pie steķiem, un, redzot pelēko bezveida masu, kas vēlās viņam pretī, viņu pārņēma lielas bailes, un viņš kiedza no visa spēka:

— Juhan! Niklas! Kur jūs esat? Nāciet mājās!

Bet Nise, kas Melkeram bija sekojis, draudzīgi uzsita pa viņa plecu.

— Mīļais Melker, ja to uzņem tā, tad nevar dzīvot šērās. Un labāk nemaz neklūs, ja tu te stāvēsi un aurosi kā sirēna. Labāk ienāc pie Martas. iedzer tasīti kafijas un apēd maizīti.

Bet Melkeram kafija un maizītes pat prātā nebija. Viņš pavērās Nisē ar izmisušām acīm.

— Varbūt viņi ir kaut kur šērā, kā tev liekas? Varbūt viņi sēž Vestermaņa zvejas būdā siltumā un mājīgumā, saki, ka tu arī tam lici, — viņš žēli lūdzās.

Nise teica, ka tam ticot. Bet tieši tajā brīdī no miglas iznira kāda motorlaiva un apstājās pie steķiem. Tas bija Bjerns, kas atgriezās no Haršēras un visu sabojāja. Sērā bērnu neesot, viņš apgalvoja, jo nupat bija braucis tai garām un šēru papētījis.

Tad Melkers purpinādams aizgāja. Runāt viņš neuzdrīkstējās, jo viņa balsī būtu dzirdamas raudas.

Arī ienācis pie Maliņas, viņš nekā neteica. Viņa sēdēja ar Pelli dzīvojamā istabā. Pelle zīmēja. Maliņa adīja. Vecais Amerikas sienas pulkstenis tikšķēja, krāsni liesmoja degošā malka, visā telpā vēsmoja liels miers.

«Dzīve varētu būt tik rāma, tik mierīga,» Melkers domāja, «ja vien divi bērni neatrastos jūrā un briesmās.»

Melkers sabruka uz dīvāna un smagi nopūtās. Maliņa viņam uzmeta mierinošu skatienu. Viņa ļoti labi saprata, kā jūtas tēvs un ka viņam uzbruks «lielie drebuļi». Tad viņa tēvam būs nepieciešama, bet pagaidām viņa klusi sēdēja un adīja.

Un Melkers viņu nepamanīja, ne viņu, ne Pelli, gar tiem viņam nebija nekādas daļas. Patlaban viņam bija tikai divi bērni, un tie cīnījās par savu dzīvību atklātā jūrā. Viņš tos redzēja skaidrāk nekā Maliņu un Pelli. Lāgiem viņi pusdzīvi aiz izsalkuma un aukstuma gulēja laivas dibenā un vārgā balsī sauca pēc tēva. Lāgiem viņi atradās jūrā un ar pēdējiem spēkiem pūlējās uzrāpties kādā nelielā klintī. Viņi bija iecirtušies ar nagiem klintī un mežonīgā balsī sauca pēc tēva. Bet tad atšalca milzīgs vilnis; no kurienes tas radās, ja jūra bija pavisam rāma? Tomēr vilnis gāzās un aizrāva līdzīvi viņa bērnus, un viņi nogrima, bet viņu mati plīvoja zem ūdens kā jūras aļģes; ak tu pasaulīt, kādēļ gan bērni vienmēr nevar būt trīs gadus veci un sēdēt smiltīs ar spainīti un lāpstīņu rokā, lai tēvs neizjustu tādas mokas!

Viņš vairāk reižu smagi nopūtās, bet tad beidzot atcerējās Maliņu un Pelli un saprata, ka viņam jāsasparojas.

Viņš palūkojās uz Pelles zīmējumu. Redzēja, ka zēns bija uzzīmējis zirgu, bet zirgam bija vecā Sedermaņa seja. Parasti Melkers par to pasmietos, bet šoreiz viņš teica:

— Ak tu zīmē, mīļais Pelle. Un tu, Maliņ, ko tu tur adi?

— Niklasam svīteri, — Maliņa atbildēja.

— Par to viņš priecāsies, — Melkers atteica, bet tad aprāva valodu, jo viņš taču zināja, ka Niklass guļ jūras dibenā un viņam nekad vairs nevajadzēs svītera. Niklass — viņa mīļais puisītis. Jau toreiz, kad zēns divu gadu vecumā bija izkritis pa logu, jau toreiz Melkers bija sapratis, ka tik debešķīgs bērns ilgi nedzīvos! Ak, bet tas taču bija Pelle, viņš pēkšņi atcerējās un uzmeta nosodošu

skatienu nabaga Pellem, kura vienīgā vaina bija tā, ka viņš negulēja jūras dibenā.

Bet Pelle bija mazs, gudrs bērns un saprata vairāk, nekā Melkers un Maliņa nojauta. Kad viņš pietiekami ilgi bija sēdējis un klausījies dobajā nopūtās, kas ar zināmiem starpbrīžiem plūda no tēva, viņš nolika zīmējumu sāņus. Zēns zināja, ka dažreiz arī lieliem cilvēkiem nepieciešams mierinājums, un tādēļ, ne vārda neteicis, piecēlās, piegāja pie Melkera un apskāva viņa kaklu.

Tad Melkers sāka raudāt. Viņš strauji piekjāva Pelli pie krūtīm un, novērsis seju, lai Pelle to nepamanītu, klusi un izmisis raudāja.

— Gan viss nokārtosies, — Pelle sacīja. — Tagad izešu ārā un paskatīšos, vai migla jau nav izklīdusi.

Tā nebija izklīdusi, drīzāk gan kļuvusi biezāka. Bet Pelle lejā krastmalā atrada mazu, smalku, brūnu akmentiņu, tas bija pavisam apaļš un gluds. Viņš to parādīja Čorvenai.

— Varbūt tas ir vēlmes akmens, — Pelle sacīja. — To var turēt rokā un kaut ko vēlēties, un tad vēlēšanās piepildās.

— Es nu gan tam neticu, — Čorvena atbildēja. — Vēlēsimies, lai mums būtu divi kilo konfekšu, un tad tu redzēsi.

Pelle nospurcās.

— Jāvēlas kaut kas īstens, ja jau vēlas. — Un viņš turēja akmeni izstieptajā rokā un vēlējās tik svinīgi un īsteni, kā vien prata.

— Es vēlos, lai mani brāļi drīz pārbrauktu mājās no šīs miglainās jūras!

— Un arī Bocmanis, — Čorvena piebilda. — Nu jā, starp citu, arī Fredija un Tedija. Bet viņi visi ir vienā laivā, tāpēc nemaz nav jāvēlas atsevišķi.

Bija iestājies vakars. Bet tas bija nevis kā jūnija vakars, nevis gaišs un dzidrs kā stikls, nevis kā brīnumains dieva darbs, bet gan krēslains un nedabisks, visu ietina migla, tā pletās pār visām salām un šērām, un fjordiem, migla ietina Dienvidu salu un Kudoksu, migla ietina Sarkano salu un Melno salu, un Maigo salu, un Mēju, migla slīga pār visiem kuģu ceļiem un pār visām laivām, kas piesardzīgi virzījās uz priekšu, brīdinādamas ar sirēnu skaņām. Migla slīga pār Grankvistu nelielo laivu, kurai jau sen vajadzēja būt pie mājas steķiem, bet kuras tur nebija.

Putriņ, viridi, vāries,

Lai top katliņš pilns, —

Treji kuģi jūrā tālu, tālu brauc ...

Fredija dziedāja.

— Es neredzu nevienu pašu, — Tedija ieteicās un pacēla airus. — Nekad neesmu manījusi kādu kuģi. Diezin cik ilgi mēs iramies, kā jūs domājat?

— Aptuveni kādu nedēļu, — Juhans sacīja. — Vismaz es tā jūtu.

— Tā nu gan būtu laime — nonākt Krievijā, — Niklass prātoja. — Drīz mēs tur būsīm.

— Man arī tā liekas, — Tedija piekrita. — Pēc tā, kā mēs iramies! Ja tikai būtu braukuši pareizā virzienā, tad pabrauktu pilnās burās garām mūsu steķiem ap pulksten diviem un tagad atrastos Jansona govju aplokā.

Par šiem vārdiem visi četri pasmējās. Pēdējās piecas stundas viņi bija smējušies diezgan daudz. Viņi bija īrušies un īrušies, saluši, mazliet pastrīdējušies, mazliet paslinkojuši, ēduši sviestmaizes, dziedājuši, saukuši palīgā, īrušies un īrušies, lādējuši miglu, ilgojušies pēc mājām un arī diezgan daudz smējušies. Jūras briesmas patlaban pārcieta Melkers, nevis bērni.

Bet tagad iestājās vakars, un nu jau bija grūtāk smieties. Viņi sala aizvien vairāk un juta izsalkumu, un neredzēja šim postam nekāda gala. Šī migla bija nedabiska, parastā jūnija migla jau sen būtu izklīdusi, bet šī te joprojām slīga pār viņiem, turēja viņus savās pelēkajās, rēgainajās skavās, it kā nekad nedomādama palaist vaļā. Lai daudz maz sasiltu, viņi centās piekļūt pie airiem, bet arī tas vairs nelīdzēja, un bija tik necerīgi irties, ja nezināja, uz kurieni brauc. Varbūt ar katru aira vēzienu viņi tikai aizbrauca tālāk atklātā jūrā, šīs domas bērnus biedēja. Jūra gan bija rāma, bet, lai šī nīstā migla, kuru viņi ar savām rokām būtu gatavi saplēst, izklīstu, bija nepieciešams vējš. Un, ja nu saceļas vējš — diezgan stiprs — un viņi tādā mazā laiviņā atrodas tālu jūrā, tad nudien nav ko

smieties.

— Visas šīs šēras ir pilnas ar salām, bet neceriet, ka mums laimēsies piestāt kaut pie vienas no tām, — Fredija sacīja.

Viņi ilgojās, lai zem kājām būtu cieta zeme, ak, cik ļoti pēc tās var ilgoties! Viņi vēlējās tikai vienu vienīgu mazu saliņu. Tai nemaz nevajag būt skaistai vai neparastai, Tedijs apgalvoja. Tā varētu būt maziņa un nejauka, tikai tik liela, lai viņi varētu izkāpt malā un iekurt ugunsgrāvu, un varbūt noskaidrot, kur īsti atrodas, un varbūt atrast pajumti, varbūt pat satikt laipnus cilvēkus, varbūt pat tik nedabiski laipnus, kas nāktu pretī, turot rokās karstu šokolādi un siltas pankūkas.

— Tagad viņa sāk murgot, — Juhans sacīja.

Bet bija tik jauki murgot par ēdienu, to bērni izjuta. Viņi visi nodevās murgiem un redzēja lielas kaudzes kotlešu un kāpostu tīteņu un bifštekus, un karbonādes, un desas.

— Un varbūt nelielu sēņu omleti, — Fredija ieteicās.

Viņi visi jūsmīgi uzņēma šo sēņu omleti. Likās, pat Bocmanis, jo viņš viegli ierējās. Lai gan visu laiku bija klusējis. Viņš nosodīja šo pasākumu, kā to darītu katrs gudrs suns. Tomēr gulēja laivas dibenā klusi un pacietīgi, kā to arī darītu katrs gudrs suns, ja šie nesaprotamie cilvēki izdomā tik neapmierinātības izpriešanas.

— Nabaga Bocmanis, — Fredija sacīja, — viņš ir vairāk izsalcis par mums visiem, jo viņam ir lielāks vēders.

Bērni savas sviestmaizes bija devuši arī Bocmanim, un, kad tās bija apēstas, viņi sunim bija piedāvājuši mencu, bet par to viņš bija pateicis — nē, paldies.

— Par to es nebrīnos, — Juhans sacīja. — Es labāk nomirtu badā nekā ēstu jēlu mencu.

— Vai mugursomā vairs nav nevienas pašas kriptiņas? — Tedijs vaicāja.

— Pudele ar ūdeni, — Fredija atbildēja.

Pudele ar ūdeni! Pēc viņu saldajiem sapņiem par karstu šokolādi, kotletēm un pankūkām pudele ūdens likās neizturami nabadzīga.

Ilgu laiku viņi sēdēja klusi un nevarīgi. Niklass prātoja, kas ir ļaunāk — nobeigties bada nāvē vai nosalt. Patlaban viņu visvairāk mocīja aukstums. Biezā jaka nelīdzēja, viņš briesmīgi sala un piepeši iedomājās ugunsgrāvu sērā. Tas laikam bija noticis senos laikos, kādā citā dzīvē, tik tālu tas tagad likās. Bet tad viņš atcerējās, ka viņam kabatā ir sērkokļa kastīte, un izvilka to ārā. Stingiem pirkstiem zēns uzvilka vienu sērkokli. Tas dega ar gaišu, mierinošu liesmu, un Niklass turēja pār šo liesmu roku, lai kaut uz mirkli justu, ko nozīmē siltums.

— Vai tu iedomājies, ka esi maza meitenīte, kas rotaļājas ar sērkokļiem? — Fredija smējās.

— Kā tu to uzminēji! — Niklass izsaucās. Bet tai pašā brīdī viņš kaut ko ieraudzīja.

— Kas tas tāds tur laivas pakalgalā? Vai tā nav spirta plītiņa?

— Nu protams, — Tedijs atbildēja. — Kas tad to tur aizmirsis?

— Laikam gan tētiks, — Fredija sacīja. — Kad viņš ar māmuļu aizvakar vakarā izbrauca jūrā un izmeta tīklu. Viņš piekukuļoja māmuļu, apsūdzot viņai karstu kafiju, to taču tu atceries.

— Padomājiet, un ja nu arī mēs ... — Niklass ieminējās.

— Kafijas mums nav. Tikai ūdens, — Fredija atteica.

Niklass prātoja. Silts ūdens katrā gadījumā sasildīs. Un siltums viņiem tagad bija vairāk vajadzīgs nekā jebkas cits. Viņš meklēja ar acīm, kur šajā laivā ir smeļamais kauss. Tas bija parasts skārda kauss, to varēja izlietot kā katliņu. Niklass pastāstīja biedriem, ko nodomājis darīt, un tie ar interesi vēroja, kad viņš iededzināja spirta plītiņu un piepildīja kausu ar ūdeni no Fredijas pudeles.

— «Ūdens čalo, verd un palo ...» — Fredija dziedāja, ub tad Juhanam iešāvēs prātā kāda doma.

— Mēs tajā varam izvārīt mencas, — viņš teica.

Tedija uzmēta viņam apbrīnas pilnu skatienu.

— Juhan, tu esi ģēnijs! — viņa sauca.

Nu viņiem bija liela steiga. Viņi tūrēja un skaloja, cik ātri vien varēja, visas septiņas mencas, sadalīja tās šķēlītēs un jutās turpat vai laimīgi, kamēr tās vārījās kausā. Tas prasīja diezgan daudz laika, jo kausā uzreiz varēja ielikt tikai četras šķēlītes. Beidzot zivis bija izvārītas un ar lielu apmierinājumu apēstas. Lielāko daļu dabūja Bocmanis, bet arī bērniem palika diezgan.

— Iedomājieties tikai, ka var apēst četras šķēles mencas-bez sāls un tas šķiet kā pats gardākais ēdiens, — Fredija prātoja.

— Kāpēc tad ne? Ja var dzert zivju buljonu un atzīt to par labu. Lai gan lo dara tad, ja cilvēks nav gluži vesels, — Juhans paskaidroja.

Bet, kad bērni izdzēra šo duļķaino, kūpošo zivju viru, likās — viņos atgriezusies dzīvība, un viņi juta siltumu pat kāju pirkstos! Uzreiz viss šķita daudz vieglāk panesams. Viņi no jauna sāka cerēt nezin ko: ka migla izklīdīs vai piebrauks kāda laiva un uzņems viņus vai arī viņi atmodīsies mājās, un tas viss būs bijis tikai sapnis.

Bet stundas aizritēja, migla neizklida, neviena laiva nepiebrauca, un tas nebija sapnis, jo sapnī nevar tik briesmīgi salt. Zivju buljons bija palīdzējis tikai īsu brīdi, un spirta plītiņa bija izdzisusi. No jauna viņus pārņēma aukstums un līdz ar to nogurums un bezpalīdzība. Cerībām vairs nebija nekāda pamata. Viņi sēdēs kā gūstekņi visu nakti miglā un varbūt paliks tajā uz mūžu mūžiem.

Bet piepeši Fredija pietrūkās kājās.

— Vai dzirdat, dzirdat! — viņa sauca.

Un viņi dzirdēja. Kaut kur miglā dunēja motors. Tā varēja būt Bjerna laiva, tā varēja būt kāda cita laiva, bet, vienalga, kāda, viņiem tā jāpiespiež, lai piebrauc tuvāk.

Un to viņi darīja. Laiva nāca tuvāk un tuvāk. Tagad tā bija jau pavisam tuvu... Un bērni kļiedza, kamēr aizsmaka. Vispirms mežonīgi liksmi. .. bet tad izmisuši un neganti. Un pēdīgi viņi vai šņukstēja aiz sarūgtinājuma, kad dzirdēja, ka motora dunoņa kļuva vājāka un beidzot pavisam izdzisa. Palika atkal tikai migla. Tad viņi apklusā un saspiedās kopā laivas dibenā ap Bocmani, lai dabūtu no viņa mazliet siltuma.

Nises Grankvista veikals Sālsvārnas salā bija vismierīgākā vieta pasaulē. Nevarētu gan apgalvot, ka tur valdīja nedzīvs klusums, tieši pretēji. Te salasījās cilvēki no Sālsvārnas un apkārtnējam salām. Te viņi nāca iepirkties, parunāties un paklausīties jaunās ziņas, tāpat lai paņemtu pastu un piezvanītu pa tālruni. Te bija Sālsvārnas salas centrs. Cilvēkiem patika Nise un Marta, tāpēc ka viņi bija liksmi un godīgi, un izpalīdzīgi, un viņu mazajā veikaliņā bija labi, tur smaržoja tik jauki pēc kafijas, žāvētiem augļiem un siļķēm, un ziepēm, un dažādām citām mantām. Tur dūca valodas līdz pat vēlam vakaram un dažreiz notika varenas diskusijas par salas apstākļiem. Bet vienmēr viss norisinājās kārtīgi, un šis veikals bija mierīga vieta.

Tikai ne šovakar. Tagad tur skanēja vaimanas un valdīja baismas un izmisums. Jo Melkeram Melkersonam bija uzbrukuši «lielie drebuļi» un viņš sacēla varenāku traci, nekā to būtu varējuši izdarīt visi salas iemītnieki kopā.

— Tagad taču kaut kas jādara! — viņš kļiedza. — Gribu, lai visi muitas uzraugi un loči, un bākas personāls, un helikopteri, un visas Ziemeļu lidojošās ambulances tūlīt sāktu darboties. Uz vietas!

Viņš tā raudzījās uz Nisi, it kā viņa pienākums būtu visu to izrīkot. Maliņa mierinādama pieskārs tēva svārku piedurknei.

— Apmierinies, mīļo tēt!

— Kā lai es varu būt mierīgs, ja maniem bērniem draud bojā eja, — Melkers kļiedza, — es

gribēju teikt... ak, jūs taču zināt, ko es gribēju teikt! — viņš nerimās. — Starp citu, tagad jau paT vēlu. Es neticu, vai kāds no viņiem vēl būs pie dzīvības.

Citi stāvēja klusi un nomākti un tikai klausījās — gan Nise, gan Marta un Bjerns Šjeblums. Pat Marta un Nise tagad izjuta bailes. Viņi nebija nekādi nedabiski vecāki. Bet nedabiska bija šī biežā migla jūnijā, kaut kas tamlīdzīgs nebija atgadījies, cik tālu sniedzās atmiņa.

— Esmu īstais stulbenis, kāpēc es neparūpējos par bērniem, kad aizvedu viņu laivu, — Bjerns sūrojās.

Viņam bija netīra sirdsapziņa, un tāpēc viņš tagad kavējās Sālsvārnas veikalā pie nabaga vecākiem, lai gan viņam sen jau vajadzēja doties uz Norsundu.

Starp citu, viņš te palika ne jau tikai sirdsapziņas mocīts un nabaga vecāku dēļ. Viņam bija grūti novērst skatienu no Maliņas, kas tagad bija pavisam citāda nekā toreiz, kad viņš to satika tik līksmu un starojošu. Klusa un vāra viņa tur stāvēja un klausījās tēva kliegšanos. Ar gurdu rokas kustību viņa atmata no pieres matus, un Bjerns redzēja viņas tumšās, mokpilnās acis. Bjernam viņas bija žēl. Kāpēc tad viņas tēvs nespēja mazliet savaldīties, ja to varēja meitene?

Nise bija sacēlis trauksmi Furusundas muitas kuģos, lai gan par bērnu dzīvību tieši nebaidījās, bet domāja, ka būs ļauni, ja bērniem vajadzēs pavadīt nakti tur ārā miglā.

— Viens pats muitas kuģis, kāda tam nozīme! — kiedza Melkers, kas vēlējās, lai visus Ziemeļu jūras glābējus nosūtītu uz Sālsvārnas šērām šajā miglainajā jūnija vakarā. Bet, kad viņš bija izkiedzies un izārdījies, šķita, viss tvaiks rīo viņa izkūpējis. Viņš sašima uz kāda karLupeļu maisa un sēdēja tur tik bāls un izmisis, ka Marta viņu iežēloja.

— Varbūt vēlies kādas nomierinošas tabletes, Melker? — viņa laipni sacīja.

— Jā, paldies, veselu burku, — Melkers atbildēja.

Parasti viņš nelabprāt ieņēma tabletes un tām arī neticēja,

bet tagad bija ar mieru izmēģināt pat lapsu indi, ja ar to iegūtu mazliet miera un pašāvēību.

Marta atnesa mazu, baltu tabletīti un glāzi ūdens. Un Melkers darīja kā parasti — uzlika tableti uz mēles, ieņēma malku ūdens un to aši norija. Nu jā, ūdens notecēja lejup, bet tablete palika uz mēles. Melkeru tas nepārsteidza, jo ar viņa tabletēm tā parasti notika. Viņš mēģināja vēlreiz,, bet sasodītā tablete joprojām gulēja uz mēles sīva un pretīga.

— Iedzer krietnu malku, — Maliņa pamācīja. Un Melkers tā darīja. Viņš iedzēra varenu malku, un tas ieplūda balss rīklē. Arī tablete, jo šoreiz tā nogāja reizē ar ūdeni.

— Ačči! — Melkers sprauslāja kā ronis, un tad tablete izspruka ārā un pielipa kaut kur pie deguna. Tā tur palika visu vakaru, un nevarētu teikt, ka nomierināja Melkeru.

Maliņa bija valdījusies visu dienu, bet tagad juta, ka sāks raudāt. Ne jau nu tieši mierinošās tabletes dēļ, kas gulēja pie Melkera deguna, bet tāpēc, ka viss bija tik nejēdzīgi. Tēvam viņa nevarēja rādīt savas asaras, tādēļ metās ārā. Asaras sāka ritēt, tiklīdz viņa bija izskrējusi ārā, un nu tās varēja ritēt. Viņa piespieda galvai pie sienas un klusi raudāja.

Tur viņu atradu Bjerns.

— Vai es ko varētu darīt tavā labā? — viņš līdzjūtīgi vaicāja.

— Jā . . . neizrādiet man līdzjūtību, — Maliņa izdvesa, nepaceldama acu, — citādi es noslīkšu asarās.

— Tad es arī nekā neteikšu, izņemot tikai to, ka raudot tu izskaties tik jauka, — Bjerns klusi sacīja.

Tagad viņš nolēma braukt uz Norsundu. Tur atradās skola, kurā nāca bērni no visām apkārtējām salām, lai viņš tiem iemācītu mazliet zināšanu, un tur skolas augšstāvā bija viņa vientuļais vecpuiša kambarītis. No Sālsvārnas līdz Norsundai varēja aizbrauki desmit minūtēs. Maliņa redzēja, ka viņš

aiziet pie steķiem.

— Rīt būs labāk, tici man! — viņa uzsauca.

Tūliņ pēc tam Maliņa dzirdēja motora dūkoņu līcī. Tā bija tā pati dūkoņa, ko bērni mazliet vēlāk dzirdēja jūrā un kas tik nejauki izgaisa.

— Nē, nu gan es kļūstu dusmīgs! — izsaucās Juhans un piecēlās kājās no laivas dibena, kur viņš pēdējo pusstundu bija sēdējis, piespiedies pie Bocmaņa.

— Vai tu domā lēkt jūrā? — Niklass vaicāja, un viņa zobi klabēja tā, ka viņš tikko varēja parunāt.

— Nē, es tikai aiziršos līdz tuvākajiem steķiem un izcelšu jūs malā, — Juhans drūmi atbildēja.

Fredija pacēla augšup savu zilgano, nosalušo seju.

— Paldies, tas būtu jauki. Un kur atrodas šie steķi?

Juhans sakoda zobus.

— To es nezinu. Bet es tos atradīšu vai arī uz vietas nomiršu. Nedomāju ļaut šai vecai, riebīgai miglai noteikt, cik ilgi lai es palieku jūrā.

Viņš piesēdās pie airiem. Migla joprojām bija bieza kā vate, ai, kā Juhans ienīda šo miglu, kādēļ tā neaizplūda uz Ziemeļjūru vai citur, kur ir tās īstā vieta?

— Es tev parādīšu! — viņš sarūgtināts purpināja. Likās, it kā migla būtu viņa personiskais ienaidnieks. Viņš piecas reizes spēcīgi ievilka airus. Tad laiva atsitās pret akmeni.

— Pang! — Tedija sauca. — Nu jau ir steķi!

Tie nebija steķi. Bet tā bija zeme. Viņi vismaz kādas piecas stundas bija atradušies netālu no cietzemes.

— Cilvēks nūdien var palikt traks! — Tedija kļiedza, un bērni kā traki joņoja pa zemi. Viņi kļiedza un lēkāja, un Bocmanis rēja. Viņi tiešām kļuva kā mežoni, ak, nu viņiem zem kājām cieta zeme!

Diezin kas tā par zemi? Vai tā bija tāda sala, kurā viņus sagaidīs ar siltām pankūkām, vai arī neapdzīvota klints, kur viņi varēs pavadīt nakti zem kādas egles?

Tedi ja jau bija teikusi, ka tas var būt mazs, nejauks un brikšņiem aizaudzis paugurs, un tā arī likās. Sala bija akmeņaina un krūmājiem aizaugusi, cik tālu viņi miglā un krēslā varēja saredzēt. Bet, iekams bērni sakārtos nometni naktij, viņi gribēja pārbaudīt, vai nav kaut kur kāda pajumte.

Juhans pietauvoja laivu un zvērēja, ka nemūžam tajā vairs nespers savu kāju. Un tad bērni uzsāka grūto gājienu. Viņi soļoja gar krastmalu, par spīti akmeņiem un zarainiem krūmiem, kas ceļā viņus aizkavēja.

— Iedomājieties, ja nu mums laimētos atrast vecu zvejas būdu! — Tedija prātoja.

— Vai tad Krievijā tādas ir? — Juhans vaicāja. Tagad viņš jutās pārgalvīgs un nebēdnīgs. Tas taču bija viņš, kas draugus izcēla malā!

— Pasakiet tikai, un es atradīšu arī nelielu lāviņu, uz kuras mēs varēsim izgulēties, — viņš apgalvoja.

Viņš gāja pirmais un jutās kā vadonis. Tā bija ekspedīcija neizpētītā un neapdzīvotā vietā un pārpilna nezināmu briesmu, kas slēpās it visur. Viņiem nepieciešams vadonis, un tāds bija Juhans.

Viņš citiem pa priekšu apgāja kādu zemes nokari un tad kaut ko ieraudzīja, kas piespieda viņu apstāties. Viņš ieraudzīja jumtu, kas pacēlās pār koku galotnēm, tieši viņa priekšā.

— Piemēram, šitā pirtiņa! — viņš sauca.

— Lūdzu, te būs jūsu mājas! Pilnas ar siltām pankūkām, es tā pieņemu.

Tad Tedija un Fredija sāka smieties. Nevaldāmi un atviegloti. Sie smiekli it kā pielika punktu viņu nejaukajai dēkai miglā, un Juhanam un Niklasam arī bija jāsmejas, lai gan viņi nezināja, par ko.

— Es tikai brīnos, kas tā par māju, — Niklass ierunājās, kad viņi bija izsmējušies.

— Atver platāk acis, tad tu to uzzināsi! — Tedijs sacīja.

— Tā ir mūsu skola.

Neviens pie Grankvistiem un neviens pie Melkersoniem šajā vasaras vakarā neapgūlās pirms pusnakts. Nu jā, Pelle un Čor-vena gan bija aizmiguši parastajā laikā, bet viņus izrāva no gultas, lai viņi varētu piedalīties mielastā, ko sarīkoja Gran-kvistu virtuvē par godu šīs nemierīgās dienas laimīgajam noslēgumam.

Diena līdz pat pēdējam brīdim bijusi nemierīga. Kad Bjerns ar laivu piebrauca pie Grankvistu stekiem un Melkers ieraudzīja pazudušos dēlus sveikus un veselus un ievīstītus segās, pār viņa vaigiem sāka ritēt asaras un viņš šāvās gar stekiem, lai slēgtu dēlus savās tēvišķīgajās skavās. Bet viņa lēciens bija pārāk neapdomāts, un, brīdi pašūpojies uz šķērskoka laivas pakaļgalā, viņš ievēlās ūdenī laivas otrā pusē, un pat nomierinošā tablete pie deguna nepalīdzēja.

— Tur vainīga tablete, katrā ziņā vainīga tablete, — viņš brēca.

Arī Maliņa iekliedzās, redzēdama tēvu pikti brienam pa ūdeni pret stekiem. Vienīgi Melkeram vienā dienā varēja gadīties tik daudz nelaimju.

Krastā stāvēja Čorvena vēl ne gluži atmodusies.

— Kādēļ tu peldies ar drēbēm mugurā, tēvoci Melker? — viņa purpināja. Bet tad viņa pamanīja Bocmani un aizmirsa visus citus.

— Bocman, nāc, Bocman!

Mīlīgā balsī viņa sauca suni, un tas izlēca krastā un brāzās pie meitenes, un viņa apskāva tā kaklu, it kā domādama nemūžam to nelaist vaļā.

— Redzi nu, ka mans vēlmes akmens palīdzēja, — Pelle atgādināja. Tas notika, kad viņi bija novietojušies pie garā virtuves galda Grankvistu virtuvē.

Pelle staroja, ai, kāda nakts, kāda dzīve te Sālsvārnas salā, kādas izdomas! . . . Izraut cilvēku nakts vidū no gultas, lai viņš varētu ēst gaļas kotletes, — kādas fantastiskas iedomas! Un turklāt arī Juhans un Niklass pārbraukuši mājās!

— Saki viens cilvēks, pat no ēdiena var apreibt. — Tedijs runāja ar pilnu muti.

Fredijs sēdēja, turēdama katrā rokā pa kotletei. Viņa nokoda gabaliņu no vienas, tad no otras.

— Pēc manām domām, tas ir lieliski! Es gribu apreibt no ēdiena! — viņa sauca.

— Īstenā ēdiena, nevis tāda, kādu sačammā, sējot klajā jūrā, — Juhans piebilda.

— Lai gan arī tas bija labs diezgan, — Niklass aizrādīja.

Viņi ēda un garšoja, un pamazām atzina, ka diena bijusi tīri laba.

— Galvenais, viss jāuzņem mierīgi, — sacīja Melkers, uzlikdams sev uz šķīvja vēl vienu kotleti. Tagad viņš bija pārgērbies sausās drēbēs un aiz laimes staroja.

— Un to saki tu! — Maliņa iebilda.

Melkers piekrīzdams pamāja.

— Jā, jo citādi nevar dzīvot šērās. Atzīstos, ka brīdi es kļuvi gauži satraukts, bet, pateicoties tavām nomierinošajām tabletēm, Marta . . .

— Vismaz tavš deguns nomierinājās, — iebilda Nise. — Bet, starp citu! . . .

— Starp citu, esmu jums pateicīgs, — Melkers atbildēja. Un tāds viņš tiešām bija. Čalas pie galda pieauga, jo bērni jutās satraukti no ēdiena un siltuma un tāpēc, ka ir atkal mājās, prom no briesmīgiem sapņiem un miglas. Melkers dzirdēja savu bērnu balsis un tāpēc jutās pateicīgs. Visi bērni bija ap viņu, neviens negulēja jūrā, un viņu mati neplīvoja ūdenī kā aļģes.

Visiem ir plaušas, neviens nav mēms,

Un neviena paša netrūkst, —
viņš klusi skandēja. Maliņa pāri galdam pameta uz viņu acis.
— Ko tu tur purpini, tēt?
— Neko, — Melkers atbildēja.
Bet, kad Maliņa pievērsās Bjernam, viņš klusi skandēja tālāk:
Bet diena pret vakaru klusi slīd,
Un uguns krāsni sāk saplakt,
Tik vāra liesmiņa brīžiem vēl spīd,
Un neviena paša netrūkst. . .

UN TAD PIENĀCA JĀŅI

Bija Jāņu diena, mirdzoša, dzidra Jāņu diena, bet kas noticis Maliņai? Visu garo priekšpusdienu viņa sēdēja zālē aiz ceriņu krūma un rakstīja dienasgrāmatā, un, kad Juliāns pieglaudīgi viņai gribēja tuvoties, viņa salti, uz brāli nemaz nepaskatīdamās, teica:

— Ej prom!

Juhans pārsteigts atgriezās pie brāļiem un paziņoja:

— Viņa joprojām ir dusmīga.

— Ciss, patiesībā viņai vajadzētu būt mums pateicīgai, — Niklass bilda. — Tagad viņai vismaz būs ko rakstīt. Nebūtu mēs, viņai vispār neiznāktu dienasgrāmata.

Pelle izskatījās nožēlas pilns.

— Varbūt tad viņa tur varētu ierakstīt kaut ko jautrāku. To, kas, pēc viņas domām, ir jautrāks, es gribēju sacīt.

Noskumuši viņi paraudzījās uz to pusi, kur sēdēja Maliņa, un Juhans teica:

— Šoreiz viņai gan iznāks dažas briesmīgas lappuses . . .

«Viņudien bija Jāņu vakars,» Maliņa rakstīja. «Tāds Jāņu vakars, kuru es nekad neaizmirsīšu. Bet drošības labad es tomēr uzkrīcelēšu to, kas palicis atmiņā. Būs labi to iedot izlasīt meitai, ja man kādreiz tāda būs, kad viņa varbūt kādā Jāņu vakarā pārnāks mājās, laimē starodama, un man vaicās:

«Vai tev bija tikpat jautri, kad tu biji jauna, māmučīt?» Tad es īgni norādīšu uz šīm nodzeltējušām dienasgrāmatas lapām un teikšu: «No tās tu redzēsi, kā tavai nabaga mātei klājās tavu šausmīgo, mazo mātesbrāļu dēļ!»

Bet, taisnību sakot, pat visšausmīgākie mātesbrāļi pasaulē nevar atņemt Sālsvārns salas Jāņu brīnumaino mirdzumu. Šās vasaras skaisto mirdzumu un prieku, kas patlaban mūs apņem, — to neviens nevar iznīcināt. Ap mums vēsmo saldās mandeļziedu, kārveļu un spirejas smaržas, un pie katra grāvīša šūpojas margrietīņas un āboliņš, un zālē margo gailenītes, meža rozīšu sārtais plīvurs klāj mūsu nabadzīgās, pelēkās klinšu

šķautnes, un klinšu plaisās slēpjas atraitnītes. Viss smaržo, viss zied, visur ir vasara, visas dzeguzes kūko, visi putni vītero un dzied, zeme līksmo, un to daru arī es. Kamēr es te sēžu un rakstu, augstu man pār galvu žiglām spārnu vēdām laidelējas bezdelīgas. Tās dzīvo zem Galdnieka mājas jumta karnīziem un ir tuvas kaimiņienes Pelles lapsenēm, lai gan man liekas, nekādas draudzenes viņas nav. Bezdelīgu sabiedrība man patīk, tāpat arī kamenes un tauriņi, kas šaudās un laidelējas ap mani, bet es būtu pateicīga, ja tu, Juhan, nerādītu savu degunu tur aiz mājas pakša, jo esmu dusmīga uz jums visiem un gribu tāda palikt vēl labu laiciņu, ja tikai man izdosies. Vismaz tik ilgi, kamēr iemūžināšu atmiņās par pirmo Jāņu vakaru Sālsvārns salā.

Mani pamodināja dziesma. Tētuks bija piecēlies agri un pabeidza krāsot dārza mēbeles, šoreiz ar parasto krāsotāja otu, nevis ar šļirci. Viņš stāvēja tieši zem mana loga, un es atmodos, jo viņš dziedāja nudien ļoti jauki «Rozīt, rozīt, sarkano» un «Ziedošo salu», un citas tādas jaukas dziesmiņas. Es ātri apģērbos un metos ārā, un redzēju, ka fjords ir tik zils un mirdzošs un ka mani mīlie brāļi jau pamodušies un slaistās bez darba; es viņus aizvilku līdz uz Jansona govju aploku. Mēs pārnācām mājās, un mūsu rokas bija pilnas ar puķēm un zaļiem zariem, un visu Galdnieka māju mēs pārvērtām zaļā, smaržīgā lapotnē.

Un, kad jūrā parādījās kuģītis «Sālsvārns I», tas arī izskatījās pēc peldošas lapenes, apmeijots no priekšgala līdz pūpei. Uz klāja skanēja harmonikas un vasarīgi ģērbušies cilvēki dziedāja «Rozīt, rozīt sarkano» un «Ziedošo salu». Viņi dziedāja tieši tikpat skaisti kā tēvs.

Visi Sālsvārnas iedzīvotāji bija sapulcējušies pie stēķiem, ak tu mīļā pasaulīt, tā jau ir mūsu lielākā izprieca — sagaidīt šo kuģīti un it īpaši šoreiz — Jāņu kuģīti. Jā, mēs visi bijām tur. Izņemot Bjernu.

Es izskatījos smalka, briesmīgi smalka, gaiši zilajā, gaisīgajā kleitā. Ir Juhans, ir Niklass iesvilpās, mani ieraudzījuši, ko tad vairāk var vēlēties! Ja pat pašas brāļi svilpo, tevi ieraudzīdami, tas tiešām paceļ tavu ne visai drošo pašapziņu. Un tā es tur staigāju un jutos apmierināta un patiesi arī mazliet gaidu pārņemta.

Pelle nebija lik līksms.

«Vai tiešām jāvelk mugurā šitādas neērtas drēbes tikai tāpēc, ka ir Jāņu diena?» viņš teica. «Jā, jā, nūdien nav pareizi mocīt

bērnus ar šādiem svētdienas uzvalkiem un baltu kreklu, un kaklasaiti, bet galu galā tomēr apnīkst netīri džemperu, un tad gribas uzvilkt kaut ko jaukāku.»

«Jā, tev taisnība,» tētis atbildēja, «un tas nemaz nav bīstami. Tev tikai jāpiesargās nenotriepties un nenokēpāties, tad nekas ļauns nenotiks.»

«Ja tu saki, ka man jāpiesargās nenotriepties un jāizvairās no visas jautrības, tad arī tev un Maliņai nekas ļauns nenotiks,» Pelle nodomāja.

Tad viņš ieraudzīja Corvenu. To pašu Corvenu, kuru vienmēr bija redzējis tikai rūtainās, garās biksēs un biezā puloverā. Tagad viņa bija ģērbusies baltā, ar angļu izšuvumiem rotātā kleitā ar stāvām ielocēm un visādām smalkām rišām, un viņas izskats bija neizsakāms. Jau iztālēm varēja redzēt, ko viņa domā: «Nu, tagad gan jums jācieš klusu, ko?» Un pat Bocmani šis viņas izskats bija it kā nomācis. Arī Pelle bikli klusēja. Tad Čorvena nokāpa no sava triumfa augstienēm un teica:

«Zini ko, Pelle? Sviedīsim Bocmanim jūrā pulkītšus. Tas ir vienīgais, ko var darīt, ja cilvēks ģērbies tik smalki.»

Iespējams, ka Corvena to bija izdomājusi, lai paglābtu Pelli no Stinas.

Stina un vecais Sedermanis, protams, arī bija pie stēķiem. Sedermanis stāstīja, ka tagad kuģa darbība esot uzlabojusies, un tas iepriecināja visus, jo Sālsvārnas salas iedzīvotāji visi ņem dalību otra priekos un bēdās, un slimību lēkmēs.

«Jā, jā, nu tik brauc vasarnieki, hahahā, jājā,» Sedermanis sacīja, un, kad tētuks vaicāja vecukam, vai viņam vasarnieki nepatīk, Sedermanis pārsteigts uz viņu palūkojās. Šādas domas, acīm redzot, viņam nekad nebija ienākušas prātā.

«Nepatīk, hm, hm,» viņš atteica. «Tie jau lielākoties ir stok-holmieši, un pārējie arī īstenībā ir tikai draņķi. .

Tētuks smējās un nemaz nejuta, ka tas attiecas arī uz viņu. Viņš sevi pieskaitīja pie salas iedzīvotājiem. To viņš mēdz darīt, lai kur ierastos, un, pēc manām domām, tieši tāpēc viņam visur ir tik daudz draugu. Turklāt cilvēki laicam noģied, ka viņam ar visu viņa bērnišķību un dulburību, un bezpalīdzību nepieciešams siltums un aizsargs, jā, nūdien nezinu, kā viņš to panāk, bet visi viņu mīl. Reiz veikalā dzirdēju, ka vecais Sedermanis sacīja, nepamanīdams, ka arī es tur esmu:

«Šitais Melkersons nav īsti gudrs, bet tas arī vienīgais, ko varētu pret viņu iebilst.»

Nu jā, esmu novērsusies no galvenā, atgriezīšos pie stēķiem!

Grankvistu amazones, tā tētuks sauc Tediju un Frediju, — tā tad Grankvistu amazones bija uzvilkušas jaunas bikses un sarkanus džemperus. Kopā ar Juhanu un Niklasu viņas sēdēja, uzrāpušās uz pāris tukšām benzīna mucām, un laiku pa laicam ieķercās kā vārnas. Viņiem laicam gan ir savs slepens klubs, šiem četriem delveriem, viņi staigā augu dienu apkārt tik noslēpumainām sejām un līdz nāvei nomoka mazākos bērnus, kas nevar piedalīties šajā pasākumā. Pelle atriebjas, saukādams brāļus par «noslēpumaino Juhanu» un «noslēpumaino Niklasu», un, to teikdams, nirdzīgi smīn.

Čorvena apgalvo, tāds klubs esot gaužām mulķīgs, un pēc tā, kā kluba locekļi uzvedās vakar vakarā, es viņai no visas sirds piekritu.

Kad nu mēs tā stāvējām un gaidījām, līdz kuģis piebrauks malā, piepeši pie manis pietraucās Juhans un Niklass un satvēra mani aiz rokas.

«Nāc, Maliņ, iesim uz mājām,» Juhans teica. Es, protams, pretojos un jautāju, ko tad mēs tur darīsim.

«Lasīsim kādu jauku grāmatu vai kaut ko tamlīdzīgu,» Niklass ieteica.

«Tev taču ļoti patīk lasīt skaļi,» Juhans piebilda.

Tas man tiešām patīk, bet ne jau skaistā Jāņu vakarā, un to es viņiem aizrādīju.

Zēnu rīcības iemesls man uzreiz bija skaidrs. To apliecināja lieliskā pasažieru nokāpšana no kuģa. Jo tur parādījās Kristers, tas pats, kas bija uz kuģa, kad mēs pirmo reizi braucām šurp.

Esmu jau pieradusi, ka maniem brāļiem nepatīk neviens, kas «lakstojas ar Maliņu» — šis izteiciens ir viņu, nevis mans! Bet šis nabaga Kristers jau no sākta gala viņu acīs bija visnepopulārākais. Pēc manām domām, viņam nekādas vainas nav. Viņš gan mēdz būt pašapzinīgāks, bet to es vajadzības gadījumā no viņa izdzīšu. Viņš izskatās labi un, pēc tētuka izteiciena, «ģērbies glīti». Tiklīdz viņš nokāpa no kuģa, tā tūliņ pienāca man klāt, un, kad viņš pasmaidīja, man puisis likās tiešām jauks, jo arī viņa zobi ir «glīti». Bet Juhans un Niklass raudzījās uz viņu tā, it kā viņš būtu nirdzis kā vilks — un lai neviens vilks neiedomājas nākt un aprīt viņu māsu!

«Nabaga mazā Maliņa, tu te stāvi viena pati Jāņu vakarā — nāc, iesim un apgriezīsim otrādi šo veco Sālsvārnu — mēs abi!»

Tie vārdi viņu nepadarīja pievilcīgāku Juhana un Niklasa acīs.

«Viņa nav viena. Viņa ir kopā ar mums!» Juhans nikni izsaucās.

Kristers papliķēja zēna plecu.

«Jā, jā, jūs paņemiet spainīti un lāpstiņu un ejiet atpakaļ uz smilšu kaudzi, bet par Maliņu parūpēšos es.»

Laikam gan ar šiem vārdiem Kristers bija izraisījis nopietnu kara stāvokli. Redzēju, ka brāļi grieza zobus, iedami atpakaļ pie Tedijas un Fredijas, un tūliņ no tās puses atskanēja briesmīgs vārns ķērciens, tas skanēja atriebīgi un liktenīgi.

«Maliņ, šovakar mēs dejosim, esmu tā izlēmis,» Kristers teica, un, kad es viņam paskaidroju, ka parasti mēdzu izlemt pati, ar ko dejošu, viņš sacīja:

«Nu tad izvēlies mani, lai par šo jautājumu mums vairs nebūtu jāstrīdas.»

Bjerns nebija redzams, un es vispār nezinu, vai viņš maz dejo. Es vēlējos dejojot, dejojot savā gaiši zilajā kleitā un Jāņu vakarā un vispār, tāpēc teicu Kristeram:

«Gan jau redzēsīm!»

Bet, lai kāds būtu Jāņu vakars, augstākās varas tomēr reizi par visām reizēm izlēmušas, ka man jābūt savu treju brāļu mātei, un mazāko brāli man, acīm redzot, nevajadzēja laist pie Čorvenas, vismaz tad, kad viņam mugurā svētdienas uzvalks. Piepeši es izdzirdu, ka visi cilvēki smejas, un teicu Kristeram:

«Nāc, gribu redzēt, par ko viņi tā priecājas!»

Un tad es redzēju. Redzēju Pelli, kas nedrīkstēja notriekties. Patlaban viņš stāvēja ūdenī līdz viduklim, tāpat arī Corvena. Cik jaudas, viņi apšļakstīja viens otru ar ūdeni. Jūra viņus bija padarījusi trakus — cita labāka vārda es neatradu, — un Cor-vena kļiedza: «Tagad mēs tikpat labi varam peldēties!» Un to viņi darīja. Viņi metās ūdenī, iznira un kļiedza, un brēca, un vēl vairāk šļakstījās. Nudien kā traki, savā priekā aizmirsuši visu pasauli. Bet viņi pamodās no sava skurbuma, kad pie krasta atbrāzos es un Marta. Padomāja un redzēja, ka ir slapji, tāpat kā Ādams un Ieva reiz

ieraudzīja, ka viņi ir kaili. Pelle un Corvena diemžēl nebija kaili. Viņi bija pārlietu labi apģērbti. Es nekad vēl nebiju redzējusi, ka ar tik jaukiem angļu baltšu-vumiem rotāta kleita var pārvērsties tādā slapjā lupatā.

«Mēs nekā nedarījām, tikai pamērcējāmies!» Corvena sacīja.

Corvena pūlējās izskaidrot Martai, kā bija «pamērcējusies»; cik atceros, viņas paskaidrojums skanēja tā:

«Mēs tikai gribējām nomazgāt kājas un bijām briesmīgi piesardzīgi, jo mums taču mugurā bija tik smalkas drēbes. Bet Pelle teica, ka līdz ceļgaliem mēs varam iet, un to mēs darījām, tad Pelle pagājās mazliet tālāk. «Tik tālu mēs nūdien varam brist,» viņš teica, un tad es aizbrīdu vēl tālāk un sacīju: «Bet es uzdrīkstos brist tik tālu!» Un tad mana kleita jau bija mazliet slapja, un Pelle vēl leica: «Es gan neesmu slapjš!» Es viņu apšļācu drusku ar ūdeni, lai arī viņš saslaptu, un viņš šļakstīja man pretī, un es atkal apšļakstīju viņu un viņš mani, un tā mēs šļakstījāmies un šļakstījāmies vienmēr vairāk un vairāk un tad peldējāmies, un no mums ūdens tecēt tecēja.»

«Bet šodienai jūs esat pietiekami izpeldējušies,» Marta stingri noteica.

Mums abām vajadzēja iet uz mājām, katrai ar savu slapjo bērnu. Aiz Galdnieka mājas man starp divām ābelēm ir izvilka aukla. Tur es uzkāru Pelles slapjās drēbes, un tur tās dejoja savu vienīgo Jāņu deju, vienīgo ar dienvīdu vēju.

Ja mēs vēl piedzīvosim nākamās Jāņus, es lūkošu, lai mana aukla būtu divtik gara — jo skaidrs, ka tas ir nepieciešams. Bet par to vēlāk.

Mēs abas ar Martu atgriezāmies pļavā kopā ar mūsu parastajiem darbdienas bērniem, un Marta teica:

«Paies ilgs laiks, kamēr es Čorvenai vilkšu mugurā jaunu angļu baltizšuvuma kleitu.»

«Jauki,» Čorvena atteica.

Pati Marta bija tik daiļa un smalka, ģērbusies mājasmātes kleitā ar krokotiem katūna svārkiem un baltu, smalku lakatu ap kaklu. Ak, šī Marta! Kas gan Sālsvārnā izkārtā Jāņu koku un rotaļas — tā ir Marta! Kas ir priekšsēdētāja mājas māšu biedrībā — Marta! Kas ir kora vadītāja — Marta! Un kas izrīko, lai katra dzīva radība dejotu ap Jāņu koku, un kas dzied — «Vardī-tes, vardīles, ak, cik jaukas tās!» — Marta, tikai Marta!

Jāņu koks bija uzcelts Avotu pļavā aiz Sedermaņa mājiņas, un, kad mēs tur nonācām — Marta un es —, sāka līt, jo bija taču Jāņu vakars, bet laika apstākļus Marta nenoteic. Tomēr visas mājas mātes drosmīgi bija sapulcējušās, uzsitušas lietussargus un paļāvīgi dziedāja: «Es šūpojos augstākā zarā, tur Harjulas augstākā salā.» Un es — ak, es jutu, ka šūpojos augstākā zarā, un redzēju, cik zeme ir jauka un debesis skaistas, par spīti lietum, bet jel uzklausiet putniņu dziesmas un lai debesis līdz vakaram noskaidrojas, jo te ir kāds mazs putniņš, kas tik labprāt dejotu uz stēķiem.

Un dejojot es dejoju! Lai gan, kamēr nonācu tik tālu, vēl daudz kas atgadījās, un veļas aukla starp ābelēm tikko nepārtrūka, jo uz tās bez Pelles krekla un svārkiem karājās arī Kristera krekls, arī tētuka krekls un bikses un Juhana svārki un bikses.

Nezinu, kādu ļaunumu bija nodarījušas Niklasa bikses, ka tās vakar visu dienu netika mazgātas, kad visas citas bikses izpeldējās, bet dzīve jau pilna netaisnības.

Kristera kreklis gan neizpeldējās, es to izmazgāju. Viņš paslīdēja uz pusjēlas olas, kuru tur bija nometis tētuks, un nogāzās uz vēdera zālē.

«Visu Jāņu vakaru taču nevar staigāt apkārt ar mīksti novārītu olu uz paplātes,» sacīja tētuks. Un, kā jau labs cilvēks, aizgāja mājās, lai atnestu Kristeram savu kreklu.

«Paldies, tagad iešu un izpeldēšos,» teica Kristers.

Juhans un Niklass, un Grankvistu amazones stāvēja un smīnāja. Neviena nevar apgalvot, ka viņi būtu jutušies sevišķi nelaimīgi par Kristera likstu ar olu. Dzirdēju, ka Kristers viņiem vaicāja, kur te varot izpeldēties, un Tedija viņam parādīja.

«Vai tur ir sekls?» Kristers vaicāja.

«Jā, tur ir tik sekls, ka tu varēsi aizsolot uz Somiju,» Juhans smīnēdams atbildēja.

«Un, pēc manām domām, to tev vajadzētu darīt,» Niklass piebilda, bet Kristers jau bija aizgājis un viņu nedzirdēja.

Mazo bērnu skrējienam maisos tūlī vajadzēja sākties, un es aizgāju to noskatīties. Bet tieši tai brīdī pie manis gluži nobālis piedrāzās Juhans un satvēra manu roku.

«Vai tu zini, ka Kristers prot peldēt?» viņš sauca. «Un ja nu viņš neprot! Tur taču ļoti dziļš!»

Es zināju, ka tur ir dziļš, bet nemaz neiedomājos, ka ir cilvēki, kas neprot peldēt, vismaz man nebija ne jausmas, vai tāds ir Kristers.

«Nāc!» es izsaucos un skrēju, cik ātri vien varēju. Skrējām mēs visi — Juhans un Niklass, un Tedija, un Fredija.

Pienācām tieši īstajā laikā, lai redzētu, ka Kristers dodas jūrā.

«Pagaidi!» Juhans kļiedza.

Kristers, acīm redzot, nedzirdēja. Viņš gāja tieši tā, it kā nūdien būtu nodomājis aiziet uz Somiju, bet jau pēc pāris soļiem bija pie dziļuma un pazuda tajā, ak dievs, tiešām pazuda — es pat elpu nedabūju atvilkt.

Juhans nometa kurpes un arī metās jūrā, un es uzkliedzu citiem:

«Skrieniet pēc ļaudīm!»

Niklass un Fredija aizskrēja, bet es un Tedija stāvējām trīsēdamas un nosvīdušas. Juhans tik ilgi palika zem ūdens, un katra minūte bija īstās mocības. Es jau pati gribēju mesties jūrā, bet tad Juhans iznira no ūdens. Viens pats. Izmisis viņš purināja galvu.

«Es viņu nevaru atrast!»

«Meklē uz to pusi, tur viņš ienira,» Tedija norādīja.

Tad kāds man aiz muguras izstiepa rādītāja pirkstu un teica:

«Nemaz ne. Viņš ienira tur. Un tur pie tā akmens viņš atkal izlīda!»

Es pagriezos, un tur stāvēja Kristers. Galīgi izmircis un ļoti apmierināts par savu muļķīgo joku

Bet Tedija joprojām apgalvoja:

«Nē, viņš ienira tur, es taču pati redzēju!»

«Es arī redzēju,» Kristers apgalvoja, un tikai tad Tedija saprata, ka tas ir Kristers, kas te stāv un blēņojas.

Tedija briesmīgi sadusmojās.

«Tā nu gan nedrīkst rīkoties!» viņa sauca, un es viņai pie-vienoj os.

«Nē,» Kristers atbildēja. «Bet nedrīkst arī vilināt cilvēku dziļumā, ja nav zināms, vai viņš prot peldēt.»

Juhans atkal bija ieniris ūdenī un meklēja. Tagad viņš iznira un ieraudzīja Kristeru. Varēja redzēt, cik atvieglots viņš jutās, bet tai pašā laikā pārsteigts — viņam jāglābj cilvēks, kas jau stāv krastā! Juhans rīkojās, kā parasti mēdza darīt, ja atradās nepatīkamā stāvoklī, — viņš visu vērtā jokā. Tagad viņš, spalgi iekliegdamies, ienira atmuguriski ūdenī, it kā aiz prieka, ieraugot Kristeru, būtu noģībis.

To viņam nevajadzēja darīt, jo tieši tajā mirklī visi Sālsvār-nas salas iedzīvotāji ar tēvu priekšgalā brāzās šurp. Viņi jau zināja, ka slīkstot kāds cilvēks, un tēvs bija pamanījis Juhanu, iekams zēns pazuda ūdenī.

«Juhan!» tēvs iekliedzās un metās ūdenī, pirms es paguvu viņu atturēt. Bija tieši tā, it kā tu, cilvēks, stāvētu un skatītos filmu. Vispirms iznira Juhana galva no ūdens, pēc tam tēva. Viņi klusēdami blenza viens otrā.

«Ko tu gribi?» Juhans beidzot vaicāja.

«Gribu doties malā,» tēvs pikti atcirta, un to viņš arī darīja.

«Tēvoc Melker, kāpēc tu vienmēr peldies apģērbies?» Čor-vena jautāja. Meitene nepaliks sāņus, ja kaut kas notiek.

«Es tikai tā pamērcējos,» tēvs sacīja, un Corvena klusēja.

Bet tēvs satvēra Fredijas ausi.

«Vai tu neteici, ka slīkst cilvēks?»

Tedija nāca māsai palīgā.

«Tas bija pārpratums.»

Kristers sāka izskaidroties, bet visi par viņu bija sarūgtināti, un es dzirdēju, ka Niklass teica Fredijai:

«Tur tas puisis vispār ir viens vienīgs liels pārpratums.»

Man liekas — Bjerns domāja tāpat. Viņš bija pārnācis, bet sadrūmis staigāja apkārt un vairījās nākt man tuvumā.

Un tomēr Jāņu vakars iznāca brīnišķīgs un uz steķiem dejoja, tieši kā es biju cerējusi. Vecais Sedermanis spēlēja harmonikas, un mēs dejojām, dejojām visi, ai, kā mēs dejojām, kamēr saule norietēja aiz fjorda un ap mums sīca odi. Bjerns nedejoja, varbūt viņš neprot dejot. Bet Kristers toties prata ... ak vai! Mana gaiši zilā kleita plīvot plīvoja, un man bija tik jautri.

«Maliņ, apsoli man vienu! Nekad nekļūsti veka!» sirmais Sedermanis man uzsauca, kad uz brīdi pārstāja spēlēt, lai stiprinātos ar alu.

Kaut viņš zinātu, *cik veka* es dažreiz jūtos!

Noslēpumainais Juhans un viņa sabiedrotie mīņājās ap margām un mani uzraudzīja. Ikreiz, kad mēs abi ar Kristeru griezāmies viņiem garām, Juhans sauca:

«Turies, Maliņ!»

Beidzot tas man apnika, un es nošņācos:

«Kur tad lai es turos?»

«Savā ādā!» viņš atcirta, un tie trīs nospurcās. Kristers par viņiem nelikās ne zinis, viņa dēļ tie varēja smieties, cik tīk. Un man nudien jāsaka: šis puisis zina, ko dara! Nemaz nekautrēdamies, viņš man noskandēja, kad Sedermanis atkal iedzēra alu. Noskandēja tā, lai šie mazie bandīti skaidri dzirdētu:

Tā, kuras dzeltenajos senzviedru linu matos mirdz un zaigo roze gaiši sārta! . .

Man matos bija iesprausts mežrozes zieds, un es jutos kā senzviedru meitene linu dzelteniem matiem, kamēr Juhans šo idili sagrāva:

«Jā, jā, šai ziņā ar dažiem ir citādi. Dažam labam mati ceļas stāvus gaisā kā senzviedru cūkai!» viņš teica.

Un tad šie četri bandīti blenza uz Kristera īsi apcirpto galvu un ilgi smīkņāja. No kurienes gan šiem trīspadsmit gadu veciem rodas tik daudz ņirgu?

Bet vēl es nebiju uz viņiem saskaitusies. Tas notika tad, kad viņi sabojāja manu Jāņu nakts sapni Jansona līcī. Es vēlējos to sapņot viena pati bez Kristera un noteikti bez bandītiem, bet tas man neizdevās.

Jansona līcis ir vientuļa un brīnumaina vieta. Uz turieni mēs aizgājām, Kristers un es, kad deja bija beigusies. Tur atrodas veka peldmāja ar dažiem ozola stabiem un sakrituši steķi, bet citādi nekas neliiecina, ka pasaulē kaut kur būtu cilvēki. Viss tur ir tik noslēpumains, skaists un kluss. Patlaban tumšajā ūdenī peldēja pāris gulbju. Viņi zaigoja tik nereāli balti, gluži kā teiksmu putni. Varbūt tādi viņi arī bija, jo viss bija tik teiksmains un nereāls, un burvīgs, un pirmatnējs, un šie gulbji jebkuru brīdi varēja nomest jppalvas, pārvērsties pagānu dievos, kas dejo un spēlē flautu. Ūdens zem augstajām krasta klintīm viņpus līča bija tumšs, bet tālāk jūrā fjorda ūdeņi bija blāvi, un nakts nemaz nebija nakts, tikai tāds niecīgs mijkrēslis, kas pūlējās vērsties naktī.

Mēs sēdējām uz klints šķautnes, es un Kristers, un es vēlējos, lai viņš klusē. Bet to viņš neprata. Pēc Kristera domām, visam vajadzēja notikt pēc viņa parastajiem zīmējumiem, un tāpēc viņš sāka lūkoties man acīs un minēt, vai tās ir zaļas vai pelēkas, proti, manas acis.

Tad tieši aiz mums atskanēja balss, ko pavadīja smiekli:

«Tās ir pilnīgi zili lillā.»

Tagad es nopietni saskaitos un saucu:

«Ko jūs te darāt? Atbildiet!»

«Nu jā! Mēs te sēžam un sapņojam, tāpat kā dažs labs,» Ni-klass sacīja, pabāzis galvu gar klints šķautni.

Tedija un Fredija par Niklasa vārdiem labu laiciņu smīkāja, un es vēl vairāk saskaitos.

«Dzirdiet, jūs tur. Tas man sāk apnikt!» es uzbrēcu.

«Nu tad ej taču uz mājām! Nav jau jāsēž un jāsapņo, kamēr apnīkst,» Juhans atteica.

Nezvēri, tētuks viņiem bija atļāvis palikt tik ilgi augšā, cik ilgi vien tīk, jo šonakt taču bija Jāņu nakts.

«Pēc manām domām, šo brāļu te ir mazliet par daudz. Vai tad nav nevienas pašas vietiņas, kur no viņiem būtu miers?» Kristers vaicāja.

«Varbūt mājās. Jo uz turieni viņi negribēs iet,» es atteicu.

Tad mēs aizgājām uz Galdnieka māju, un dzīvojamā istabā, kur smaržoja maijpulkstenītes un bērzu zari, es uzliku Kriste-ram uz galda sviestmaizes.

Tēvs gulēja, Pelle gulēja, visur valdīja miers un klusums. Mēs sēdējām uz dīvāna ar muguru pret atvērto logu, aiz kura drīz vien sāka svīst gaiss.

«Kā tu vari ciest šos zeņķus?» Kristers vaicāja. Un es viņam pateicu, kā tas ir — ka varu viņus tīri labi ciest, jo mīlu viņus, lai cik muļķīgi viņi būtu.

«Nu jā, tieši patlaban es viņus arī briesmīgi mīlu, tikai tāpēc, ka viņu te nav,» Kristers man atbildēja.

Tā viņš domāja, un tā domāju arī es. Kamēr atkal izdzirdu apspiestus smieklus, šoreiz aiz loga. Gar to vasaras mijkrēslī pagāja neliela procesija smejošu bērnu ar pasaulē visšausmīgākajām vecām cepurēm galvā — mūsu bēniņos var atrast brīnumainas mantas! Ikreiz, iedami garām logam, viņi pacēla cepures un smējās par pašu asprātībām tik sirsnīgi, ka viņiem vajadzēja atspiesties pret ābelēm, lai nepakristu.

«Labsvakars! Vai jūs jau zināt, ka sviesta cenas cēlušās,» viņi teica. Un: «Piedodiet, vai šis ceļš aiziet uz Zāļu laukumu?» Un: «Vai jums gadījumā nav kāds tabakas šņāciens tēvocītim?»

Kad Juhans to bija pateicis, Niklass tā sāka smieties, ka tiešām nokrita kā vabole zālē un raustījās smieklos.

Bet tad, par laimi, ieradās Nise pēc savām meitām, un likās, ka arī Juhans un Niklass paguruši un dosies mājās pie miera. Dzirdēju, kā viņi klumzāja augšup pa kāpnēm uz savu istabu, un es atvieglota nopūtos.

Kristers bija sācis nervozēt, un es par to nemaz nebrīnījos. Es viņam piedāvāju vēl sviestmaizes un ielēju tēju, un pūlējos izlabot brāļu neglīto uzvedību.

«Ir nu gan tev daudz brāļu,» Kristers ierunājās. «Vai savu mazāko brāli tu esi hloroformējusi, ka viņš izturas tik klusi?»

«Viņš, paldies dievam, ir tāds jauks puisītis, kas naktīs mēdz gulēt,» es atbildēju.

Tad es piepeši izdzirdu Pelles balsi:

«Domāju gan!»

Bēniņos, kur zēni gulēja, tēvs bija piestiprinājis virvi. Un nu pie šīs virves aiz loga šūpojās šis jaukais puisītis, kas naktīs mēdz gulēt, bet no bēniņu loga skanēja mežonīga ķīķināšana. Tad es turpat vai sāku raudāt.

«Pelle, kādēļ tu tur karājies?» es vaimanāju.

«Lai paskatītos, vai te lejā viss noris rātni,» Pelle paskaidroja. «To man lika darīt Juhans.»

Tad Kristers piecēlās un gāja pie durvīm. Ja aiz loga virvē sākot šūpoties brālis, tad viņam laiks esot pazust, — Kristers piebilda.

«Paliec sveika, Maliņ!» viņš uzsauca un pazuda rītausmas gaismiņā. Un tā beidzās mana Jāņu nakts.

Ak! Ak vai! Hāhahā! ... bet katrā ziņā tā tomēr bija diezgan jauka Jāņu nakts, tā man liekas.»

— Jā, Juhan, es zinu, ka jūs gulat aiz cera, — Maliņa ierunājās un nolika dienasgrāmatu zālē. — Nāciet šurp! Tagad mēs norēķināsimies. Ja jūs visu dienu nesīsīt malku un ūdeni, varbūt tad es jums piedošu.

ŠODIEN IR TIKAI VIENA DZĪVE

Un vasara ritēja savu gaitu, saule spīdēja, un lietus nolieta pareizos posmos. Dažreiz plosījās vētra. Fjords tad viļņojās baltās putu bangās un visu salas māju logu rūtis šķindēja, Čorvena bija spiesta iet salīkusi, kad devās uz steķiem pieņemt kuģus, un Stinu vējš tikko neiesvieda jūrā, Sedermaņa kaķis atteicās iet laukā, bet pats Sedermanis veselās trīs dienas noņēmās ar zvejas laivu tīrīšanu. Lāgiem plosījās negaiss. Melkersoni visu nakti nosēdēja Galdnieka mājas virtuvē un raudzījās, kā zibeņi šņākdami cirtās jūrā un fjords kļuva gaišs kā dienā. Dobjiem, baismīgiem grāvieniem pērcons triecās pāri salai uz jūru, izklausījās, it kā būtu pienākusi pastarā diena, un kas tad uzdrīkstētos gulēt?

— Šī naktsdzīve mani sāk nogurdināt, — Pelle beidzot ierunājās.

Naktīs šajā Sālsvārnas salā nebija nekādas kārtības. Varēja vēl saprast, ja cilvēki negulēja Jāņu vakara mielasta dēļ, bet pavadīt visu nakti nomodā pērcona negaisa dēļ — tas, pēc Pel-les domām, bija nomācoši. Lai gan Nise Grankvists bija Pellem paskaidrojis, ka visi laika posmi esot jauki, un Pelle akli ticēja tēvocim Nisem. Viņš tikai mazliet sāka šaubīties, kad lietus lija bēniņos pa jumtu. Bet tam tika darīts gals, jo kādā jaukā dienā Pelles tēvs uzkāpa uz jumta un caurās vietas aplāja ar darvotu papi un ķieģeļiem. Maliņa bija piekodinājusi, lai visi Melkersoni izturētos klusi, kamēr tēvs būs uz jumta. Un tiešām tas līdzēja. Tēvs šoreiz visu nokārtoja bez likstām. Tik labi viņam neveicās nākamajā dienā, kad viņš miltenāja kokā gribēja piestiprināt putnu būrīti. Tikko viņš bija uzkāpis kokā, tā nobrauca lejā ar visu būrīti. Bērni izbijušies piesteidzās viņam klāt, bet tēvs strupi paskaidroja, ka nekas nav noticis, viņam tikai ienācis prātā, ka patlaban neesot īstais laiks piestiprināt putnu būrīti.

— Tik pēkšņi tev nemaz to nevajadzēja iedomāties, tad tu nebrauktu lejā un nenobrāztu ceļgalu, — vēlāk ieminējās Maliņa, likdama plāksteri uz tēva ceļgala.

Bet lielākoties viss bija labi un vasara — viena vienīga

bauda. Pelle jau sāka baiļoties par to briesmīgo dienu, kad viņiem būs jābrauc atpakaļ uz pilsētu. Viņam bija veca matu suka ar tikpat daudziem zobiem, cik vasarai dienu. Katru rītu viņš izlauza vienu zobu un sadrūmis vēroja, ka zobu rinda saplok.

Kādu ritu, ieturot brokastis, Melkers ieraudzīja Pelles suku, paņēma to un aizsvieda projām. Raizēties par nākamajām dienām esot kļūda, viņš sacīja. Jābauda pašreizējā diena. Saulainie rīti, kāds, piemēram, esot šodien, tad dzīve būšot laimīga, tā domāja Melkers. Iedomājieties tikai — iziet kailām kājām ārā, just zāli, noskaloties pie steķiem, pēc tam apsēsties pie paša krāsota dārza galda, lasīt grāmatu vai laikrakstus, dzert kafiju, kamēr apkārt čalo bērni, vairāk viņš no dzīves neprasa. Un lai Pelle neiedomājas nākt te ar kādu vecu suku. Viņš to paņēma un iesvieda mēslainē. Pelle neprotēja, to padarījis, tēvs no jauna iegrimā grāmatā, bet Juhans un Niklass ķīldojās par to, kuram šodien jāmazgā trauki.

Abi atzina, ka viņu mazgāšanas dienas iekrītot pārāk bieži, bet Maliņa apgalvoja, ka ikreiz, kad jāmazgājot trauki, abi puisēni, Juhans un Niklass, esot kā ūdenī iekrituši. Tās retās dienas, kad viņi mazgājot traukus, pēc Maliņas domām, vajadzētu atzīmēt, izkarot pie visām Sālsvārnas salas mājām karogus.

— Tagad tu tomēr esi netaisna. Kas tad, piemēra dēļ, vakar mazgāja traukus? — vaicāja Niklass.

— To, protams, darīju es, Maliņa, kas gan cits?

Niklass to nespēj aptvert.

— Tas nu gan ir jocīgi. Man likās, tas biju tieši es.

— Vai tad tu nepamanīji? — ierunājās Pelle, ziedzams kviešu maizi ar marmelādi. — Vai tad tu nepamanīji, ka tā bija Maliņa, nevis tu pats, kad stāvēji un mazgāji traukus?

Viena Pelles lapsene dīkdama atlaidās šurp un arī gribēja pamieļoties ar marmelādi. Pelle laipni pasniedza maizes riecienus. Savi mājas dzīvnieki taču jāpabaro. Pelle bija pārliecināts, ka šajā gadījumā lapsenes zina, kam viņas pieder. Viņš mēdza sēdēt bēniņu logā, svilpot un sarunāties ar lapsenēm un bija apsolījis, ka viņas varēs dzīvot Galdnieka mājā, cik ilgi vien vēlēšies.

Tagad viņš ar interesi vēroja mazo lapsenīti, kura mielojās ar izbārstītiem cukura graudiņiem, un sevī prātoja, ko gan tā domā un kā tas ir — būt lapsenei. Vai lapsenes arī dažreiz ir bēdīgas un izbijušas, kā tas lāgiem notiek ar cilvēkiem, ne jau ar pieaugušiem, bet, protams, tā aptuveni septiņus gadus veciem puisēniem? Un cik daudz lapsenes vispār zina?

— Tētuk, kā tu domā, vai lapsenes zina, ka šodien ir astoņpadsmitais jūlijs? — Pelle vaicāja. Bet tēvs bija iegrimis sava paša domās un viņam neatbildēja.

— Šodien ir tikai viena dzīve, — Melkers murmināja. — Bet tā ir lieliska!

— Kas tad ir tik lieliska? — Juhans vaicāja.

— Tā ir rakstīts grāmatā, — Melkers jūsmīgi atbildēja.

— Šodien ir tikai viena dzīve. Tieši tāpēc es aizsviedu Pelles suku.

— Vai grāmatā bija rakstīts, ka tev jāaizsviež mana suka? — Pelle pārsteigts brīnījās.

— Grāmatā ir rakstīts «Šodien ir tikai viena dzīve» — tas nozīmē, ka cilvēkam jādzīvo tā, it kā viņam piederētu tikai šī viena diena. Jāizmanto katrs mirklis, lai justu, ka tiešām dzīvo.

— Un tad tu atzīsti, ka man jāstāvē un jāmazgā trauki, — Niklass pārmeta Maliņai.

— Kāpēc gan ne? — Melkers sacīja. — Just, ka tu kaut ko paveic, ka dari kaut ko ar savām rokām, tieši tas paceļ dzīvības izjūtu.

— Varbūt tu gribētu mazgāt traukus? — Niklass vaicāja.

Bet Melkers atbildēja, ka viņam darāmi citi darbi, to ir tik daudz, ka viņš sajutīs dzīves virsotnes.

— Kas tā dzīves sajūta tāda ir? Vai tā atrodas rokās? — Pelle prašņāja.

Maliņa maigi paraudzījās uz mazo brāli.

— Tev dzīves sajūta, es domāju, sēž kājās. Kad tu saki, ka tev kājas kustēt kustoties, tas nozīmē, ka viņas ir dzīves sajūta.

— Vai patiesi? — Pelle brīnījās. — Padomā vien, ir tik daudz, ko tu nezini, kaut gan esi cilvēks, nevis lapsene.

Lapsenes varbūt nesaprata, ka todien bija astoņpadsmitais jūlijs, bet viens tām bija skaidrs — uz galda Galdnieka mājas dārzā pasniedza marmelādi, un lapsenes dīkdamas lielos baros laidās šurp. Maliņa pikti tās atgaināja. Viena lapsene nolēma atriebties, taču tā laidās nevis pie Maliņas, bet gan pie nabaga nevainīgā Melkera un iedzēla tam pakausī. Melkers ierēkdamies pietrūkās kājās un arī tāpat nepamatoti gribēja uzbrukt mazajai lapsenītei, kas rāpoja pa galdu un nekā ļauna nebija nodarījusi, taču Pelle tēvu aizkavēja.

— Liec mierā, liec mierā manas lapsenes! Tās taču arī grib baudīt dzīvi, kā tu nupat teici, — zēns sauca.

— Ko tad es teicu? — Melkers atvaicāja. Viņš neatminējās, ka būtu kaut ko teicis par lapsenēm.

— Šodien ir tikai viena dzīve, — Pelle atkārtoja.

Melkers ļāva grāmatai noslīdēt klēpī, tai pašai, ar kuru viņš gribēja nosist lapseni.

— Nu jā, pats par sevi saprotams, tikai man nepatīk, ka lapsene šo dzīvi sāk, triekdama man pakausī dzeloņus.

Bet tad viņš ļoti mīli papliķēja Pelles vaigu.

— Tu laikam esi vislielākais dzīvnieku draugs pasaulē, — viņš sacīja. — Žēl, ka tavi mājas dzīvnieki nav labsirdīgāki.

Melkers piekāpās ar roku pie pakauša. Pakausis sūrstēja, taču viņš negribēja ļaut lapsenei izjaukt rīta cēlienu. Viņš noteikti piecēlās no galda. Šodien ir tikai viena dzīve, tieši tā, un viņš zināja, ko darīs.

Tai brīdī pie stēķiem rūkdama piebrauca motorlaiva. Kad Juliāns un Niklass ieraudzīja laivas vadītāju, viņi sadrūmuši viens uz otru paskatījās.

— Es domāju, ka Jāņu naktī mēs viņu būsīm pieveikuši, — Juhans teica.

Bet Kristers, acīm redzot, bija aizmirsis visu, izņemot to, ka Maliņa ir daiļākā gaišmate, kāda atrodamā apkārtējās šērās. Ja uz kādas citas šēras būtu vēl daiļāka gaišmate, viņš savu motorlaivu varbūt vadītu turp. Bet patlaban Melkersonu stēķi bija pati labākā pietauvošanās vieta, kādu vien Kristers varētu izdomāt.

— Hei, Maliņ! — viņš sauca. — Vai brauksi man līdzī jurā uz kādu laiciņu?

Maliņas trīs brāļi aizturēja elpu. Vai tiešām viņa domā aizšmukt no viņiem ar motorlaivu, kā tad viņi varēs mūsu apsargāt?

Maliņa izskatījās satraukta. Varēja redzēt, ka viņai pret izbraucienu jūrā nebija iebildumu.

— Kā tu domā, cik ilgi mēs paliksim jūrā? — viņa vaicāja.

— Visu dienu! — Kristers atbildēja. — Paķer līdzī peldkostīmu, ja mums laimējas atrast labu peldvietu.

Juhans brīdinoši paskurināja galvu.

— Apdomājies, Maliņ! Šodien ir tikai viena dzīve. Vai tu tiešām gribi palikt visu dzīvi kopā ar to puisi?

Maliņa smējās.

— Skaidrs, ka daudz jautrāk iet mājas solī, mazgāt traukus un vārīt ēdienu, bet man jāpacenšas, lai arī jums dažreiz būtu jautri.

— Vareni! — Niklass nopurpināja.

Maliņa vaicādama paraudzījās uz tēvu.

— Kā tev šķiet, vai jūs tiksīt vieni paši galā?

— Un kā vēl, — Melkers atteica. — Paļaujies uz savu izveicīgo tēvu. Kādu ēdienu tu esi sagatavojusi?

— Nekādu, — Maliņa atzinās. — Bet tu pie Martas vari nopirkt mazliet maltas gaļas un pagatavot kotletes, tās kāpina labsajūtu par vairākiem metriem.

Melkers piekrizdams pamāja. Dažreiz viņam uzbruka sirdsapziņas pārmetumi Maliņas dēj. Varbūt viņai uzkrauts vairāk darba un pienākumu, nekā to var panest deviņpadsmit gadu veca meitene. Melkers novēlēja Maliņai tik daudz prieka, cik viņa var gūt, turklāt iznāk pavisam labi, ja viņas šodien nav mājās, kad viņš grib būt viens.

— Dodies vien jūrā, mīļo meitēn, — viņš teica. — Uzkrauj mierīgi mājas darbus uz maniem pleciem, mani tas tikai uzjautrinās.

Bet jau ilgi pirms tam, kamēr Maliņa kārtoja sevi un peldpie-derumus, uz stēķiem stāvēja Pelle. Viņš pogāja ciet peldvesti un pūcīgi raudzījās uz Kristeru.

— Hei, kādēļ tu uzvilki peldvesti? — Kristers vaicāja.

— Tā taču nepieciešama, ja cilvēks dodas jūrā, — Pelle dzestri atbildēja.

— Ak tā, tu arī brauc jūrā, ar ko tad?

— Ar tevi un Maliņu, lai viss notiktu rātni, — Pelle atcirta.

Tieši tad pienāca Maliņa un lūdzoši paraudzījās uz Kristeru.

— Paklau, viņš taču var braukt mums līdzi?

Likās, Kristers tikpat labi būtu ar mieru paņemt līdzi laivā odzi, un Maliņa nosodoši sacīja:

— Tev nu gan bērni ne visai patīk!

Tad Kristers satvēra Pelli un iesvieda laivas dibenā.

— Tomēr, — viņš apgalvoja, — man patīk bērni, bet tad tiem jābūt deviņpadsmit gadu vecām meitenēm, citādi labāk turēties no viņiem tālāk.

Viņš pastiepa roku, lai palīdzētu Maliņai iekāpt laivā.

— Man jābūt pateicīgam, ka tu neņem līdzi *visus* savus brāļus.

Tie abi, kurus Maliņa nebija paņēmusi līdzi, stāvēja uz steķiem un ar skatienu pavadīja laivu, kamēr to varēja saredzēt kā mazu, melnu punktiņu jūrā. Tad viņi darīja savu darāmo, novāca galdu, ienesa traukus virtuvē, uzsildīja ūdeni, nomazgāja traukus un saridāja plauktos. To viņi darīja žigli un kārtīgi, jo bija raduši tā rīkoties, ja bija spiesti to darīt. Turklāt pie

Grankvislu steķiem uz dēļa sēdēja Tedija un Fredija, viņus nepacietīgi gaidot.

Un Melkers tikpat nepacietīgi gaidīja, kad zēni pazudīs. Viņš gribēja būt viens, jā gan, jo tagad izmēģinās savu izgudrojumu, savu slepeno ūdensvadu, kas viņu atbrīvos no verga darba. Ir lietas, kas paveicamas ar paša rokām un kas itin nemaz nepaceļ labsajūtu. Pie tām, pēc Melkera domām, pieskaitāma mūžīgā ūdens nešana. Dievs vien zina kur Maliņa izlieto visu atnesto ūdeni. Iespējams, ka viņa slepenībā noberžas ar ūdeni, nemitīgi un nemitīgi. Katrā ziņā ūdens spainī vienmēr stāvēja tukši un kā pārmetums, lai kad tu, cilvēks, ienāktu virtuvē. Pats par sevi saprotams, ka Maliņai mājā, kur dzīvo četri vīriešu cilvēki, nav jānes ūdens. To darīja Juhans un Niklass, ja viņi vajadzības gadījumā bija pie rokas un viņiem to norādīja. Bet visbiežāk, ja vajadzēja piepildīt tukšos spaiņus, pie rokas bija tikai Melkers.

Tagad viss kļuvis citādi. Sākot ar šodien, astoņpadsmito jūliju, izbeigsies ūdens stiepšana, jo, ieraudzījis tekni, Melkers bija sapratis, kam īsti tā derīga. Viņš to bija ieraudzījis veikalā, lieliskajā krāmu ūķī, kurā varēja atrast dažnedažādas mantas. Drošības labad viņš tekni bija noberzis ar smiltīm, lai tā būtu tīra. Tagad tikai tā jāpievieno.

«Tas ir pagalam vienkārši,» Melkers sev teica un iztēlojās, kā tas darāms.

Pirmkārt. Jānovieto pie akas statnis ieslīpi pret tekni. Otrkārt. Šis statnis jāpiestiprina ar tērauda stiepli pie miltenāja zemākā zara. Treškārt. Jāpiemontē tekne pie statņa pamatīgi ar tērauda stiepli, un tad tekne pa logu jānovieto virtuvē, esmu taču rūpīgi izmērījis un pārkontrolējis tās garumu. Ceturkārt. Virtuvē zem teknes jānoliek lieliska ūdens muca. Piektkārt un sestkārt. Ūdens, jauki burbuļodams, plūst pa tekni virtuvē, bet tu pats, pirkstu nekustinādams, guli zālē.

Nu jā, ūdens joprojām spainī jāiesmeļ ar rokām, bet tas nav nekāds smagais darbs. Ik ritu stundas laikā var piesmelt piecpadsmit vai divdesmit spaiņu ūdens, un pārējā laikā tu esi brīvs. Maliņa tad pēc vēlēšanās var noberzties ar aukstu ūdeni vai katru stundas ceturksni.

Melkers ķērās pie darba ar jaunu sparū. Tas prasīja lielākas pūles, nekā viņš bija domājis, un viņš laipni uzmundrināja sevi, rīkodamies ar tekni.

— Trīs lietas ir jaukas, — viņš teica, beidzot novietojis tekni.

— Jā gan, es zinu trīs lietas, kas pārspēj pat saprātu: šī blēdīgā koka tekne, ūdens ceļš uz virtuvi un Melkera Meikersona ceļš uz gudrības augstumiem.

Viss veicās lieliski, izskatījās tieši tā, kā viņš bija cerējis, un tekne arī darbosies tieši tā, to viņš zināja. Diemžēl viņam vēl nebija laimējies sadabūt mucu. Pagaidām jāpietiek ar spaini, bet tad kādam vajadzētu būt virtuvē un dot zīmi, kad spainis būs pilns.

It kā debesu sūtnis atnāca Čorvena, un, viņu ieraudzījis, Mel-kers smējās.

— Ak, Čorven, tu nāc kā saukta.

— Vai tiešām? — Čorvena sajūsmināta atbildēja. — Vai tu pēc manis ilgojies?

Starp Melkeru un Čorvenu bija radusies tā neparastā draudzība, kāda dažreiz rodas starp bērnu un pieaugušu cilvēku, draudzība starp diviem radījumiem, kas ir pilnīgi uzticīgi viens pret otru un ar tiesībām saka viens otram visu, ko tie domā. Melkerā bija diezgan daudz bērnišķības un Čorvenā diezgan daudz kā cita, ne jau nu tieši liela cilvēka saprāta, bet kāds varens iekšējs spēks, tāpēc viņi abi varēja satikt kā līdzīgs ar līdzīgu vai gandrīz kā līdzīgs ar līdzīgu. Lāgiem Čorvena pateica Melkeram asāku patiesību nekā jebkurš cits, un viņš reizēm satrūkās un pat grasījās meiteni iekaut, bet tūlīt arī atgāda, ka ar Čorvenu tā nedrīkst rīkoties. Tāda nu viņa bija un teica acīs to, ko domāja. Parasti viņa gan bija laipna un padevīga, jo ļoti mīlēja tēvoci Melkeru.

Viņš izskaidroja meitenei šo smalko ierīci un to, ka tagad Maliņa dabūs ūdeni tieši virtuvē.

— Tāpat kā māmiņa, — Čorvena atsaucās. — Viņa arī ūdeni dabū tieši virtuvē.

— Nedabū vis, — Melkers attrauca.

— Jā, ūdeni viņai virtuvē ienes tētuks, — Čorvena paskaidroja.

Pēc šiem vārdiem Melkers augstprātīgi pasmējās. Te būšot pavisam kas cits, un viņš domājis sagādāt Maliņai mazu, patīkamu pārsteigumu, — Melkers skaidroja.

Čorvena nopietni uz viņu palūkojās.

— Un lai tev pašam nebūtu tā jāmokās, vai ne? — viņa vaicāja.

Melkers viņai neatbildēja.

— Tagad tu stāvēsi pie spaiņa, — Melkers skaidroja. — Un, tikko sāks tecēt ūdens, tu iekliegsies, vai saprati?

— Nu skaidrs, neesmu jau nekada muļķe, — Čorvena atsaucās.

Melkers dedzīgi kā bērns aizskrēja pie akas un tikpat dedzīgi izvilka spaini ar ūdeni, un ielēja ūdeni teknē. Redzēdams, ka ūdens plūst pa tekni uz virtuves pusi, viņš aiz prieka iesmējās un tad dzirdēja, ka virtuvē iekliedzas Čorvena, ak jā, ak jā, viss darbojās tā, kā viņš to bija izdomājis.

Tomēr ne jau tieši tā... diemžēl ne tieši tā. Tekne bija izžuvusi un saplaisājusi, un ūdens lielākoties izlija zemē, to Melkers redzēja un saskaitās. Bet šo nelaيمي var novērst. Izžuvušās mucas mēdza ielikt jūrā, lai tās sabriest. To viņš var darīt arī ar savu koka tekni, ja tikai spēj to tagad noņemt! Bet šī tērauda stieple, kuru viņš bija apvijis ap miltenāju, būs savus pāris kilometrus gara, tā viņam likās, un tik ātri to nemaz nevar attīt! Vai tad labāk nav saliet teknē labi daudz ūdens? Pamazām tā arī tāpat sabriedīs.

Viņš atkal ar lielu dedzību un spēku ķērās pie darba, kā vienmēr, ja ko bija nolēmis paveikt, un, ielējis teknē aptuveni desmit spainu, cerēja, ka nu tā būs sabriedusi. . . jeb vai tās tikai iedomas? Melkers stāvēja, kasīdams pakausi, un skatījās, ka ūdens šļāc zemē. Bet tad viņš piepeši atjauta, ka Čorvena virtuvē kliegz un sēc. Viņam likās, ka meitene jau labu laiku kliedz, bet viņš to nebija ievērojis. Tagad viņš strauji sauca:

— Vai jau pilns?

Pie virtuves loga parādījās Čorvenas sadrūmusi seja.

— Nē, ne jau nu visa virtuve! Tikai līdz sliekšnim!

Pēc tam meitene piebilda:

— Vai tu labi nedzirdi, tēvoc Melker?

Tātad skaidrs, ka tekne darbojas labāk, nekā Melkers to bija cerējis. Kaut arī ūdens tecēja uz mauriņa, tomēr atlika vēl, lai piepildītu ir spaini, ir virtuvi.

Mazliet vēlāk virtuvē ienāca Juhans un Niklass un ieraudzīja, ka tēvs ar grīdas lupatu uzslauka grīdu. Izbrīnījušies viņi vaicāja:

— Vai tu mazgā grīdu?

— Nē, — Čorvena atteica, sēdēdama uz malkas kaudzes un noraudzīdamās Melkera darbā. — Viņš tikai sagādājis Maliņai mazu, patīkamu pārsteigumu. Tagad viņa dabūs ūdeni tieši virtuvē.

— Ārā! Visi ērā! — Melkers rēca.

Bet Maliņa tālu no Melkera patīkamajiem pārsteigumiem baudīja vasaras dienu līdz pašiem kāju pirkstu galiņiem. Šodien ir tikai viena dzīve — ak jā, nu arī Maliņa dabūja nobaudīt kaut daļiņu no tā, kas nepieciešams visvairāk. Sauli un ūdeni, un maigo vasaras vēju, labo, silto klinti, uz kuras viņa gulēja, puķu smaržu, kas vēsmoja no zāles zem viņas muguras, sajaukdamās ar jūras aromātu, ak, no visiem šiem jaukajiem, nelielajiem, zaļajiem pauguriem ar kailām pelēkām klinšu šķautnēm, no puķēm; viņa dzirdēja putniņu vīterošanu, — vai gan vēl skaistāk un labāk var pavadīt kādu dienu? Kas var būt vēl jaukāks kā gulēt te saulē un raudzīties putnu lidojumā, un klausīties jūras šalkās, kad bangas sitas pret klintīm? Nu jā, varbūt vēl jaukāks būtu bez Kristera, kura tarkšķēšana pāršalca vieglo viļņu čalas. Sī tarkšķēšana Maliņu sāka nervozēt, ne jau nu loti, bet tikai mazliet, tas izpaudās kā noteikta vēlme, lai viņš drīzāk apklustu, taču viņa zināja, ka Kristers to nedarīs. Kad viņi Jāņu vakarā bija sēdējuši Jansona līcī, Maliņa pastāstīja Kristeram, cik ļoti viņai patīk sēdēt pavisam klusi un būt vientuļai. «Ne jau nu pastāvīgi un ne tagad,» viņa bija pasteigusies piebilst, «bet vispār .. .» Dažreiz viņa jūtot, ka viņai jābūt vienai . . . meitene vēl bija noteikusi.

«Arī es varu būt vientuļš», Kristers bija atteicis, «bet svarīgi, ar ko. Ar tevi es varētu būt vientuļībā nez cik ilgi.»

Nabaga Kristers, arī šoreiz viņš nebija vienatnē ar Maliņu. Peīlem, protams, nepatika Kristera tērgāšana, tomēr viņš bija nometies tik tuvu abiem jauniešiem, lai neviens vārds neietu zudumā. Viņš meklēja akmentiņus krastmalā un raudzījās uz sīkajiem kurkuļiem ūdenī, tomēr visu laiku smailēja ausis.

— Esmu nodomājis uz kādu nedēļu aizšauties uz Olandi, — Kristers teica. — Ar motorlaivu. Vai tu brauksi man līdzi?

Pelle uz viņu paskatījās.

— Vai tu domā mani?

Kristers tiešām no visas sirds varēja atteikt, ka nav domājis Pelli, bet tā, kuru viņš bija domājis, tikai smaidīja un nekā neatbildēja.

— Klau, Maliņ, nuden brauc man līdzi, — Krislers dedzīgi runāja. — Tu izskaties tik gudra un saprātīga, tev tiešām jāizmanto tāda izdevība.

— Nē, uz Olandi es nebraukšu ar tevi, — Maliņa atbildēja.

— Jo, redzi, es tiešām esmu tik gudra un saprātīga, kāda, pēc tavām domām, izskatos.

— Cik patīkams vējiņš! — Pelle izsaucās un pacēla mazu, jauku, baltu oli.

— Nuden, jautri but kopā ar brāļiem, kuri dzird katru tavu vārdu! — Kristers ieteicās un lūdza, lai Pelle pavirzās mazliet tālāk krastmalā. Tur esot vēl skaistāki oļi, Kristers apgalvoja. Bet

Pelle paskurināja galvu.

— Ak nē, tad es nedzirdēšu visu, ko tu saki.

— Un kāpēc tev viss jādzird? — Kristers vaicāja. — Vai tev tas liekas tik interesanti?

Pelle no jauna paskurināja galvu.

— Nē, man tas liekas mulķīgi.

Kristers bija pieradis, ka cilvēki izturas pret viņu atzinīgi, protams, ne jau bērni, par tiem viņš neinteresējās. Bet šoreiz viņu kaitināja, ka šis mazais puiselis viņu nepavisam neatzīst, un viņš vēlējās noskaidrot, kāpēc.

— Ak tā, pēc tavām domām, es esmu mulķis, — viņš teica laipnākā balsī nekā parasti, kad runāja ar Pelli. — Bet droši vien ar Maliņu kopā ir bijuši vēl mulķīgāki puisi par mani?

Pelle klusi un vērīgi paskatījās uz Kristeru, bet neatbildēja.

— Vai tā varbūt nav? — Kristers neatlaidās.

— Es patlaban pārdomāju, — Pelle atteica.

Maliņa smējās, to darīja arī Kristers, protams, ne tik sirsnīgi.

Brītiņu pārdomājis, Pelle piekrita, ka varbūt kāds viens vai divi puisi esot bijuši vēl mulķīgāki.

— Cik tad to pavisam bijis? — Kristers ziņkāri vaicāja.

— Vai tos var saskaitīt?

— Jā, padomā tikai, var gan! — Maliņa izsaucās un metās uz galvas ūdenī.

— Starp citu, tu par to nekā neuzzināsi, — meitene sacīja, kad viņas galva atkal iznira virs ūdens. Bet Pellem nebija iebildumu pastāstīt.

— Kādi divi duči vismaz, — viņš teica. — Viņi zvana un zvana augas dienas . . . protams, tad, kad esam mājās. Tētis parasti mēdz tālrunī atbildēt šitā: «Te runā Melkersonu automātiskais tālruna atbildētājs. Maliņas nav mājās.»

Maliņa uzšļāca Pellem ūdens strūklu.

— Man liekas — nu tu reiz varētu klusēt!

Pēc tam viņa atgūlās ūdenī uz muguras un ļāvās viļņiem. Gulēdama tā un raudzīdamās zilajās debesīs, viņa mēģināja uzminēt, kuri tad bijuši mulķīgāki par Kristeru. Bet viņa nevarēja nevienu atcerēties. Un piepeši meitene sajuta, ka diena bez Kristera būtu bijusi daudz jaukāka. Šī un visas citas dienas. Un

tieši tur un tieši tad viņa izlēma, ka izbrauc pēdējo reizi kopā ar Kristeru.

Pēc tam Maliņa atcerējās Bjernu un viegli nopūtās. Bjernu viņa pēdējā laikā bija satikusi ļoti bieži. Grankvistu mājā viņš bija tikpat kā pašu bērns, nāca un gāja, kad patika, bet Galdnieka māja no turienes bija tikai akmens sviediena attālumā. Tagad viņš nāca gandrīz vai katru dienu arī uz Galdnieka māju. Minēdams dažādus ieganstus, bet dažreiz bez jebkāda iegansta. Bjerns atnesa tikko izvilkus asarus vai tikko lasītas gailenītes un rāmi tās nolika uz virtuves galda. Juhanam un Niklasam viņš palīdzēja izmest tīklu jūrā, viņš sēdēja uz Galdnieka mājas kāpnēm un tērzēja ar Melkeru, bet Maliņa saprata pārāk labi, kādēļ viņš nāk, un laikam gan arī šovakar viņš atnāks. Maliņa atkal nopūtās. Bjerns bija tik labsirdīgs un līdz sirds dziļumiem godīgs un acīm redzami iemīlējies Maliņā. Maliņa mēģināja noskaidrot, vai arī pati ir kaut mazliet iemīlējusies Bjernā, viņa labprāt iemīlētos, taču viņas sirds nemaz arī nepukstēja straujāk. Ja šodien ir tikai viena dzīve, viņa gribēja nodzīvot šo dzīvi pavisam bez mīlestības, ak, īstenībā tas bija tik skumji!

«Droši vien manī ir kāda kļūda,» Maliņa prātoja un blenza uz kāju pirkstiem, kurus bija izbāzusi ārā no ūdens. Ko tie brāļi tā uztraucas ... viņa varētu varbūt, augstākais, tikai maķenīt iemīlēties, zēniem nūdien nav ko uztraukties.

Pēc tam meitene pavērās saulē un redzēja, ka jau puse dienas, puse šās dzīves aizritējusi. Un

viņa sāka gudrot, cik tālu tēvs būs ticis ar kotletēm.

Bet Melkers todien nedomāja celt dzīves sajūtu, cepot kotletes.

— Kāpēc gatavot kotletes, ja ēdiens pie mūsu pašu steķiem, — viņš teica Juhanam un Niklasam.

— Sutināti asari ir tāda delikatese, kas pārspēj jebkuras gaļas kotletes.

Viņš aizsūtīja zēnus sarakt tārpus un tad nosēdēja uz steķiem divas stundas, un neizvilka pat ne raudu. Juhans un Niklass turpretī vilka asari pēc asara. Šo prieku Melkers zēniem labprāt novēlēja, tomēr kļuva aizvien nomāktāks. Slikti, ka viņš jau iepriekš bija brīdinājis dēlus, lai viņi necer uz pārāk lielu veiksmi, ja ar viņiem būs pats Melkers. Viņam tikai jāpasvel-pjot, tad asari nāksot bariem, viņš bija apgalvojis. Un, tā kā viņam labāka tehnika un lielāka pieredze šajā ziņā, dēliem jāsaprot, ka viņš dabūs vairāk zivju un tāpēc dēliem nevajag raizēties.

Un tagad nu dēli tur sēž un velk asari pēc asara tēva acu

priekšā, Melkers to viņiem novēl, jā, to viņš dara, tomēr tas bija ... ak jā, taisnīgi tas nebija, ka viņam ne reizi nekērās.

— Šodien nav nekādas dzīves, — viņš noteica, drūmi raudzīdamies uz savu makšķeri.

Juhans un Niklass gandrīz vainīgi palūkojās uz tēvu ikreiz, kad viņiem pieķērās zivs. Tēvs nedrīkst justies vīlies, par to aizkustinoši vienojās visi Melkera bērni. Neviena no viņiem nevarēja paciest, ja tēva līksmās, zilās acis piepeši satumsa, un tās bērnišķīga iemesla dēļ mēdza tik ātri satumst. Arī tagad viņi pamanīja, kā pasliktinājās tēva oma. Viņam bija paradums ar roku novilkt gar zodu, un tā nebija laba zīme. Beidzot viņš tiešām aizsvieda makšķeri projām.

— Lai asari tagad tiek paši ar sevi galā. Es nedomāju te sēdēt un vēl ilgāk turēt viņiem pie deguna makšķeri, — viņš sacīja.

Viņš apgūlās uz steķiem un pārvilka cepuri pār acīm.

— Ja nu atpeldētu kāds asaris un tielētos, un gribētu, lai es viņu izvelku, sakiet, ka es gulu. Lai viņš nāk pulksten trijos.

Pēc šiem vārdiem viņš tiešām aizmiga, un viņa makšķere laiski gulēja ūdenī. Par spīti dēlu sirsnīgajām lūgšanām, neviena, asaris negribēja pieķerties pie tēva makšķeres. Tad viņi nolēma paši to izkārtot. Viņi izcēla Melkera makšķeri no ūdens un uzlika uz tās āķa pašu lielāko asari. Pēc tam viņi, skaļi saukdami, modināja tēvu.

— Tēt, pie tavas makšķeres pieķērusies zivs!

Melkers pietrūkās kājās un tik strauji rāva ārā makšķeri, ka gandrīz pats ievēlās jūrā. Izvilcis asari, viņš sāka gaviļēt.

— Vai esat redzējuši šitādu makānu? Viņš ir divreiz lielāks par katru jūsu asari.

Bet tas nebija no tiem asariem, kas nāk pie makšķeres un tielējas. Nedabiski rāmi un pieticīgi tas karājās pie āķa. Melkers ilgu laiku klusēdams to aplūkoja, un šai brīdī viņu pašu bailīgi vēroja dēli.

— Nabadziņš šķiet pārsteigts, — Melkers sacīja.

Pāris reižu viņš ar roku pārvilka pār zodu, bet tad piepeši pasmaidīja, un šķita — tumšajiem mākoņiem cauri būtu izlauzusies saule. Mīlestības pilnām acīm viņš pavērās uz dēliem, padomā tikai, kādi labi un rūpīgi bērni, tas bija vairāk vērts nekā visi Baltijas jūras asari!

— Tagad es iešu uz mājām un nosutināšu šo asari un vēl kādu pārīti, — Melkers teica. — Pēc sava paša labas receptes. Jo šito mākslu es tomēr protu labāk par jums.

Juhans un Niklass lika tēvam saprast, ka viņš ir pats labākais

asaru sutinātājs pasaulē, un Melkers devās iekšā virluvē. Ja Maliņa redzētu, kā tēvs tīra asarus, viņa nodrebētu. Melkers ar lielu dunci vienā rokā un mazītiņu asari otrā — tam vajadzēja beigties ar šausmīgu asinsizliešanu. Bet ar Melkeru bija tik dīvaini, ka dažreiz viņš pavisam labi tika galā tur, kur varēja beigties ar katastrofu, lieliem ievainojumiem un pirmo palīdzību.

Tagad viņš bija lieliskā omā. Lietpratīgi viņš meta asarus emaljētā katlīnā un dziedāja savu recepti, it kā tā būtu operas ārija.

— Sutināti asari pēc Melkera receptes ... — viņš dziedāja,

— pieci smalki asari... un sviests ... sviests ba-gā-tī-gi... — viņš dziedāja un rīkojās ritmiski. — Un pētersīļi ... un dilles ... biezi jo biezi dilles ... un maza šķipsniņa miltu turklāt... un maķenīt ūdens arī. ... parasts ūdens ... un sāls pēc patikas ... pēc patikas ... pēc pa ... ti. ... kas ... pēc pa ... ti. ... kas!

Šie pēdējie vārdi skanēja tik jauki, ka pats Melkers iedomājās, vai viņam nebūtu vajadzējis kļūt par operdziedātāju.

Ak nē, tieši jau drīzāk par ūdens nesēju vai ceļu cirtēju! Lāgu lāgiem viņš uzmeta acis teknei, kas bija iebāzta pa logu, un ikreiz jutās visai apmierināts. Nu gan būs ko parādīt, kad Maliņa pārbrauks mājās.

Tūlīn arī viņš sadzirdēja motora dūkoņu pie stēķiem un šāvās pie akas, lai demonstrētu savu darbu.

Maliņa, starp citu, izskatījās tā, ka viņa jāuzmundrina. Ērmīgi domīgi viņa uzkarināja peldkostīmu uz veļas auklas, bet, pamanījusi, ka Melkers uz viņu skatās, pasmaidīja. Un tad viņa ieraudzīja tekni.

— Ak tu pasaulīt, kas tā tāda? — viņa vaicāja, un Melkers izskaidroja viņai un Kristeram, un Pellem šo vienkāršo un ģeniālo ierīci, kas tagad viņu dzīvi Galdnieka mājā vērtīs daudz patīkamāku.

— Vai tu jau to izmēģināji? — Maliņa jautāja.

— Mmm ... un kā jums veicās? — Melkers atvaicāja, bet tad pamanīja Juhanu un Niklasu, kas šo un to zināja. Tāpēc viņš jutās spiests runāt patiesību.

— Jā, izmēģināju gan ... un daļa ūdens izlija uz mauriņa, bet daļa uz virtuves grīdas, taču viss būs kārtībā, tiklīdz man laimēsies dabūt mucu.

Melkera seja staroja. Viņš bija sajūsmināts par tekni un lepojās ar to, tā bija smalka, viņš gribēja to noglāstīt un to arī darīja. Bet viņš uzlika roku tieši tajā vietā, kur sēdēja Pelles lapsene, un, sajutis tas dzēlienu, kļuva pavisam negudrs. Divas reizes vienā dienā — tas nu bija par daudz! Melkers izgrūda tādu rēcienu, ka Kristers palēcās, jo nebija pie tiem pieradis, jā, viņš rēca kā lauva un lūkojās pēc kāda nāvējoša ieroča. Zālē gulēja zēnu kroketa nūja, to Melkers paķēra, un, ieraudzījis, ka lapsene joprojām sēž turpat, apmierināta ar savu darbu, viņš augstu pār galvu pacēla nūju un gāza ar to no visa spēka.

Pēc tam stāvēja kā triekas ķerts, noraudzīdamies uz savu roku darbu. Lapsenei viņš nebija trāpījis, tā droši vien jau sēdēja midzenī, lielīdamās citām lapsenēm. Bet tekne — viņa smalkā tekne bija sadragāta, tikai kāds gabaliņš vēl karājās tērauda stieplē. Acīm redzot, tā bija ne tikai izžuvusi, bet arī satrūdējusi.

Melkers beidzot atmodās no apdulluma un tad iešņācās.

— Uzminiet — ko es tagad darīšu? — viņš sauca.

— Lādēsies, — Pelle teica.

— Nē, tas man nenāk ne prātā, jo lādēties ir neglīti, un to dara neizglītoti ļaudis. No Galdnieka mājas jāpadzen šis sasodītās lapsenes, citādi aiziešu es pats.

Viņš pacēla roku ar kroketa nūju, bet Pelle saķēra tēva roku un kļiedza:

— Nē, tētuk, nē, neaiztec manas lapsenes!

Tad Melkers pikti nometa nūju. Viņš apgriezās uz papēža un devās uz stēķiem. Tā nūdien bija vislielākā cietsirdība, ka Pelle drīzāk ļāva, lai lapsenes sadzel tēvu, nekā padzen šis negantnieces! Pelle tagad metās tēvam pakal, lai visu paskaidrotu un viņu mierinātu, tāpēc: neredzēja Krislera posta

darbu. Lapseņu midzenis atradās tieši tik augstu, ka to varēja aizsniegt ar kroketa nūju, ja tikai mazliet papūlējās, un Kristers bija ar mieru mazliet papūlēties, lai redzētu kaut ko tik jautru kā šādu lapseņu midzeņa izārdīšanu. Viņš paķēra kroketa nūju un briesmīgi atvēzējās, bet trieciens trāpīja pa sienu blakus lapseņu midzenim. Tādu rībienu lapsenes laikam gan vēl nebija dzirdējušas, un viņām tas nepatika. Viss lapseņu mudžeklis pacēlās no midzeņa, lai atriebtos. Gaisā uzšāvās vesels mazu, niknu lapseņu mākonis palūkoties, kas atļāvies taisīt tādu troksni. Pašu pirmo viņas pamanīja Melkeru un cīņas gatavībā metās tam pakaļ. Melkers izdzirda lapseņu sīkoņu.

— Tas nudien ... — viņš iesaucās.

Tad viņš sāka skriet. Skrēja līču loču kā zaķis un visu laiku aiz dusmām rēca.

— Skrej, tētuk, skrej! — Pelle sauca.

— Manuprāt, tieši to es daru, — Melkers atsaucās un, ko kājas nes, traucās uz steķiem. Kristers un Maliņa, un zēni brāzās aiz viņa, un Kristers smējās tā, ka gandrīz aizrijās, nemaz neiedomādamies, cik ļoti Maliņai viņš tāpēc kļuvis pretīgs.

Melkers vicināja rokas, lai atgaiņātos no mocītājām, tomēr jau bija dabūjis kādus divus dzēlienus un savā postā redzēja tikai vienu izeju. Viņš ielēca tieši jūrā. Atskanēja varens plunkšķis, un bērni redzēja, ka tēvs pazūd zem ūdens. Tur viņš bija nodomājis palikt krietnu laiciņu. Lapsenes pārsteigtas laidelējās apkārt un pikti sīca, meklēdamas tik pēkšņi pazudušo ienaidnieku. Tās pameta apkārt skatienu un tad pamanīja Kris-teru. Viņš stāvēja uz steķiem un smējās kā traks, bet dīvaini gan, cik žigli viņš apklusa, kad viss lapseņu bars sīkdams laidās uz viņa pusi.

— Ejiet savu ceļu! Nenāciet te! — viņš kļiedza.

Bet lapsenes nelikās viņu ne dzirdot. Tās tikai laidās šurp, ai, kā tās laidās! Tad Kristers šausmīgi iekļiedzās un arī metās ūdenī.

Viņš bija ārkārtīgi saniknots, kad iznira virs ūdens. Bet mazu gabaliņu tālāk stāvēja Melkers un viņu laipni apsveica:

— Labsvakars! Ak tu arī pastaigājies pa ūdeni?

— Jā, bet es došos uz mājām, ņemiet to vērā! — Kristers atcirta.

Ar pāris vēzieniem viņš piepeldēja pie savas motorlaivas.

— Sveika, Maliņ! — viņš sauca. — Tagad es braucu. Šī sala jau apdraud dzīvību. Bet varbūt mēs redzēsimies citu reizi.

— Es gan tam neticu, — Maliņa nomurmināja. Bet Kristers to nedzirdēja.

Kad Melkers plakšķinādams čāpoja uz Galdnieka māju, viņš satika Corvenu. Meitene, viņu ieraudzījusi, jūsmīgi smaidīja.

— Vai tu atkal peldējies apģērbies? Kādēļ tu vienmēr tā dari? Vai tev nav peldbikšīšu?

— Ir gan, — Melkers atteica.

— Nu jā, tās tik jauki neplankšķ, vai nav tiesa?

— Jā, šitā plankšķ labāk! — Melkers piekrita.

Bet tad pienāca jaukais brīdis, kad Melkers bērniem pasniedza pēc savas receptes sagatavotos asarus. Maliņa apstājās pie plīts un pacēla katliņa vāku. Viņa ieelpoja teiksmaino smaržu, ai, cik labi smaržoja, un cik ļoti viņa bija izsalkusi!

— Tētuk, tu esi pasakains! — viņa teica.

Melkers bija pārgērbies un apmazgājis sadzeltās vietas. Tagad viņš sēdēja pie virtuves galda, un viņa oma no jauna bija lieliska. Dzīve tomēr ir bagāta. Bikli viņš pasmaidīja par Maliņas uzslavu un teica:

— Tjā, tā jau saka, ja vīrietis nododas vārīšanas mākslai, neviena sieviete nevarot ar viņu sacensties ... jā, es jau nu negribu tieši apgalvot, ka es . . . bet gan jau redzēsim, katrā ziņā tagad

nogaršosim!

Viņš uzlika ēdienu visiem pēc kārtas un piekodināja, lai neviens nesāk pirmais, kamēr visiem nav uzlikts. Kad viņš beidzot uzlika uz sava šķīvja — tad smīnēja un uzmēta izsalkušu skatienu baltajai zivij, kas sviestā peldēja starp dillēm un pētersīļiem. Viņš smīnēja joprojām, kad cēla pirmo gabaliņu pie mutes, bet tad izgrūda bezpalīdzīgu skaņu.

Maliņa un zēni arī bija paguvuši nogaršot un sēdēja kā triekas ķerti.

— Cik daudz sāls tu piebēri? — Maliņa vaicāja un nolika uz galda dakšīņas.

Melkers paraudzījās uz meitu un nopūtās.

— Pēc patikas, — viņš nomākts atbildēja.

Tad viņš piecēlās no galda un bērniem par izbailēm izgāja ārā, un viņi pa logu redzēja, ka tēvs sabruka pie dārza galda, kur viņš šodien bija sācis ar tik lielām cerībām. Bērnu sirdis sažņaudzās aiz līdzietības, un viņi šāvās ārā pa durvīm.

— Bet, tētucīt, kāpēc tu bēdājies, — Maliņa ierunājās, ieraudzīdama tēvu ar rokām aizklātu seju sēžam pie galda.

— Tāpēc ka esmu nevērtīgs, — Melkers atbildēja un paraudzījās uz meitu ar asaru pilnām acīm, — šodien ir tikai viena dzīve ... un ko es esmu izdarījis? Neesmu paveicis itin nekā kārtīga, neveiksme un atkal neveiksme. Es rakstu arī neveiksmīgas grāmatas, tagad es to saprotu, un velti runāt man pretī! Nabaga bērni, kam tāds nevērtīgs tēvs!

Tad visi bērni metās viņam klāt. Piespiedās un apskāva viņu, un apgalvoja, ka tik krietna un laba, un jauka tēva neesot citiem bērniem, viņi tēvu ļoti mīlot, bezgalīgi mīlot, tāpēc ka viņš esot tik labs un krietns, un labsirdīgs, viņi apgalvoja.

— Hmm, — Melkers rūca. Ar delnas virspusi viņš notrauca asaras un mazliet pasmaidīja.

— Varbūt esmu arī spēcīgs un skaists, par to jūs nekā neminējāt!

— Protams, — Maliņa atteica, — tu esi spēcīgs un arī skaists, nav liela nelaime, ja tu mazliet pārsāli asarus.

Juliāns un Niklass palikušos asarus bija atdevuši prom, un mājās nebija nekāda ēdiena, bet veikals bija slēgts, un viņi bija ļoti izsalkuši.

— Vai mums ir kaltēta maize? — Niklass vaicāja.

Bet, iekams kāds paguva atbildēt, parādījās Corvena. Viņai uz papēžiem sekoja Bocmanis. Corvena teica:

— Tēvs jūs ielūdz uz žāvētu reņģu maltīti tur lejā pie žāvētavas. Vai kāds vēlētos tās nogaršot?

«Šodien ir tikai viena dzīve — notikusi gan avārija, gan raudāšana, gan zobu griešana,» Maliņa domāja. Bet tagad bija iestājies vakars, rāms un dzidrs, un meitene pati sev jau bija piedevusi visas mulķības. Dzīve nūdien bija diezgan sarežģīta ar savām nemitīgajām pārmaiņām; vienu brīdi asaras un zobu griešana, bet nākamajā brīnumains prieks un dažnedažādi jauki pārsteigumi — tā, piemēram, domāja Melkers, ēzdams žāvētas reņģes, sviestu un jaunus kartupeļus.

Viņi sēdēja uz krastmalas akmeņiem, blakus Nises žāvētavai, un tur fjordā iebrida saule vasaras siltumā sārtotiem vaigiem, un Nise viņiem deva zeltaini brūnas, smaržīgas reņģes, cik tik viņi varēja apēst. Marta rūpējās par sviestu un kartupeļiem, un mājās ceptu rudzu maizi, un Melkers teica runu. Tā bija slavas dziesma draudzībai un reņģēm, jo krūtīs viņš juta lielu pateicību. Protams, dzīve ir skaista, un padomā tik, cik daudz sevī var ietvert viena vienīga vasaras diena!

— Jā, mīlie draugi, — viņš teica, — tas ir tieši tā, kā es mēdzu sacīt, — šodien ir tikai viena dzīve!

— Un turklāt tik debešķīga dzīve! — piebilda Pelle.

MAZS DZĪVNICIŅŠ PELLEM

Melkers ļoti mīlēja savus bērnus un lāgu lāgiem par tiem prātoja. Viņš bija rakstnieks, un, ja viņam kāds vaicāja, ko viņš patlaban darot, viņš mēdza atbildēt: «Melkers nodarbojas tikai ar Melkeru!» Bet īsti tas vis nesaskanēja, dažreiz viņš prātoja arī par saviem bērniem un nespēja aptvert, ka tieši viņam bija gadījušies četri tik jauki bērni. Un tik dažādi. Ne jau tikai tas, ka Maliņa un Juhans bija gaišiem matiem, bet divi citi tumšiem, nē, viņi caur un cauri bija dažādi. Vispirms Maliņa, viņa mierinājums un dziedniece, kā gan viņa varēja būt tik gudra, ja bija tik daija? Daiļas meitenes parasti ir aizņemtas ar savu daiļumu, viņām it kā neatliek laika kļūt gudrām. Maliņa bija citāda. Melkers gan daudz nekā nezināja par tām domām, kas rosījās aiz viņas gludās pieres, bet to viņš zināja, ka tur ir gudrība, siltums un vesels saprāts. Turklāt, viņa bija tik jauka un pali to neapzinājās, gluži kā puķe, vismaz tā likās.

Un tad Juhans, īstais nemiera gars bērnu bariņā, visvairāk apveltīts ar fantāziju un nevaldāmām iedomām. Viņam dzīvē nebūs viegli, jo viņš, nabadziņš, tik ļoli bija līdzīgs savam tēvam. Turpretī Niklass bija paļāvīgs un mierīgs, un dzīvot spējīgs, tāds bijis kopš tās dienas, kad nāca pasaulē, liksmākais un stabilākais visā Melkersnu ģimenē. Niklasam būs viegli dzīvot, to Melkers zināja.

Bet Pelle, kā klāsies viņam? Kā veidosies zēna dzīve, kurš varēja raudāt, ja tramvajā redzēja skumjus cilvēkus vai bija ieraudzījis kaķi, kam, šķita, trūka pajumtes. Kurš pastāvīgi bija noraizējies gan par kādu cilvēku, gan suni vai pat lapseni, par visiem, kas izskatījās nelaimīgi, cik gan ilgi viņš spēs to panest? Un tad visi citi viņa prātojumi! Kādēļ telefona vadi dzied tik skumji, ka gribas raudāt, to dzirdot, un kādēļ stieples san, it kā tās par kādu sērotu, un kādēļ jūra šalc tik drūmi, varbūt visu mirušo jūrnieku dēļ, Pelle vaicāja ar asarām acīs. Bet arī priecāties viņš prata kaut kā īpaši. Viņš varēja viens pats sēdēt zvejas būdā lietus laikā un priecāties par lielus plīkšķiem pa jumtu vai arī ierauties kaktiņā bēniņos vētras laikā, sēdēt tur mijkrēslī un klausīties, kā visa māja drebēt dreb. Niklass pūlējās izdabūt no Pelles paskaidrojumu, kāpēc viņam patīk tādas dīvainības, bet zēns tikai atbildēja: «Ja tu pats to nesaproti, tad nav nekādas jēgas tev to izskaidrot.» Turklāt viņš bija pētnieks, un tādām ir daudz ko darīt. Jāguļ uz vēdera zālē un jāvēro, ko dara mazie kukaiņi. Jāguļ uz vēdera uz stekļiem un jāpētī mazo, zaļo kurkulīšu dīvainā dzīve. Tumšajos augusta vakaros jāsēž uz kāpnēm un jā redz, kā atmirdzēs zvaigznes, jāmēģina atrast Kasiopejs, Lielais Lācis un Orions. Pelle pastāvīgi izjuta esamību kā veselu brīnumu sēriju un nerimīgi pūlējās to izpētīt, aizrautīgi un pacietīgi, kā jau tas pētniekam pieder. Mel-kers, vērodams jaunāko dēlu, dažreiz juta krūtīs skaudības dūrienu. Kāpēc gan cilvēks visu mūžu nevar saglabāt šo spēju uztvert kā svētlaimi zemi un zāli, un lielus brāzmu, un zvaigžņotās debesis?

Un tad šī bezgalīgā mīlestība pret dzīvniekiem. Tā ir gandrīz cietsirdība, ka Pellem nekad nav bijis suns. Viņš tiecās pēc suņa jau kopš tās dienas, kad varēja izteikt «vau, vau». Zelta zivtiņas, bruņurupucis un baltas pelītes viņam jau bija bijušas, tikai suns ne.

Nabaga Pelle, un tad atbraukt uz Sālsvārnas salu un ieraudzīt tādu suni kā Bocmani! Pēc Pelles domām, Čorvena bija pati laimīgākā meitene pasaulē.

— Es justos laimīgs, ja man vispār būtu kāds dzīvnieks, — Pelle skaidroja Čorvenai. — Man gan ir lapsenes, bet es vēlētos tādu dzīvnieku, kuru var paglaudīt.

Čorvenai bija Pelles žēl, un viņa bija devīga meitene.

— Tu vari dabūt kādu mazu gabaliņu no Bocmaņa. Nu tā, kādus pāris kilo!

— Ai, laikam gan tikai pakaļkāju, — Pelle atteica un aizgāja pie tēva žēloties.

— Dažas lapsenes un suņa pakaļkāja, vai tiešām tu domā, ka ar to pieliek?

Bet Melkers patlaban sēdēja virtuvē un rakstīja, un tad viņš negribēja noņemties ar bērniem.

— Paklau, par to mēs parunāsim kādu citu dienu, — viņš attrauca un pamāja, lai Pelle iet ārā.

Pelle aizgāja sadrūmis. Atslieta pie Galdnieka mājas sienas atradās viņa makšķere, kuru viņš bija dabūjis vārda dienā — pagājušajā nedēļā. Arī makšķeri viņš uztvēra kā brīnumu, un tā nemaz nebija nekāda parastā makšķere. Tā bija viņa mūžā pirmā makšķere, un tāpēc visā pasaulē nebija smalkākas makšķeres par to. Zēns paņēma makšķeri rokā, tās bambusa kāts bija tik jauks un gluds, un visu zēna mazo augumiņu pārņēma laimes izjūta. Viņš nolēma iet uz steķiem makšķerēt. Ai, cik labs ir tētuks, kas viņam iedāvāja šo makšķeri! Viņš bija iedāvājis makšķeri arī Čorvenai, jo izrādījās, ka arī viņai ir vārda diena. Pelle gan bija domājis, ka meiteni sauc tikai par Čor-venu, nevis vēl citādi. Tas bija liels pārpratums.

— Mani sauc par Kannu Mariju Eleonoru Jozefīnu, — Čor-vena skaidroja. — Lai gan māmiņa saka — Čorvena man vairāk piestāvēt. — Un meitene izaicinoši palūkojās uz Peli).

— Un kā tad sauc tevi?

— Par Peru, — Pelle nomākts atbildēja. Nu jā, Čorvenai bija četras vārda dienas, un viņa četrreiz var saņemt dāvanas, bet viņš tikai vienreiz,

— Laikam viņi drīz ierakstīs kalendārā arī vārdu Čorvena, un tad tev būs vēl viena vārda diena, — Pelle piebilda. Nevarētu teikt, ka Pelle bija skaudīgs, tikai ja runa ir par Bocmani, tad gan grūti neizjust kaut mazliet skaudības.

Bet tagad Pelle paņēma makšķeri un devās uz steķiem. Tur viņu atrada Stina, un meitene par to Joti priecājās. Viņa tik reti dabūja pabūt kopā ar Pelli. Čorvena bija valdniece un noteica, kurš ar kuru rotaļāsies. Neviens nespēja saprast, kā viņa to paveic. Skaidri viņa to nemaz nesacīja, tomēr aizvien notika tā, kā viņa vēlējās. Viņa pati, Sālsvārnas Čorvena, varēja rotaļāties, ar ko viņai palika, vai nu ar Pelli, vai Stinu, kā viņai ienāca prātā. Dažreiz, ja viņa bija labā noskaņā, viņi rotaļājās visi trīs. Bet nekad nedrīkstēja būt Pellem un Stinai jauki bez Čorvenas.

Un tā šajā siltajā augusta rītā Čorvena, nekā ļauna nenojauzdamā, dodas uz Galdnieka māju un ierauga Pelli un Stinu sēžam uz steķiem. Čorvena tūlī apstājas. Klusi viņa stāv starp kārve-lēm un ziedošiem mandeļkokiem un noraugās uz abiem bērniem, bet viņi to nemana. Viņi abi čalo, un Stina smejas un vēcina ar rokām, jā, jā, nu viņa jūtas savos ūdeņos, bet tam jādara gals.

— Paklausies, Stina! — Čorvena pikti sauc. — Tu nedrīksti sēdēt uz steķiem. Maziem bērniem tas nav atļauts, viņi var ievelties jūrā!

Stina satrūkstas, bet galvu nepagriež. Viņa izliekas, ka nekā nav dzirdējusi. Ja viņa neatbild, tad var domāt, ka nekādas Čorvenas te nav, vai varbūt viņa aiziet savu ceļu, cerēt var vienmēr!

Stina pierāpās mazliet tuvāk Pellem un klusā balsī teica:

— Drīz tev ķersies, Pelle!

Bet, iekams Pelle paguva atbildēt, Čorvena sauca no jauna:

— Mazi bērni nedrīkst sēdēt uz steķiem, vai tu esi kurla?

Tagad Stina saprata, ka bez ķildas neizliks, un, ja nevar izvairīties no nepatīkamā, tad labāk tūlī mesties tajā.

— Tad tu arī nevari te būt! — viņa atcirta, jo nu Čorvena jau stāvēja viņiem aiz muguras.

Čorvena nošņācās.

— Ciss, ir taču starpība starp mani un tevi!

— Jā, sevišķi starp tevi, man liekas, — Stina žirgti atteica. Viņai blakus atradās Pelle, tad varēja teikt kaut ko tādu, ko citādi nemūžam neuzdrīkstētos.

Bet Pelle sēdēja un izskatījās tā, it kā viņš labprāt atrastos kaut kur citur, un Čorvena teica:

— Starp citu, Pelle nav ar tevi, bet gan ar mani!

— Pelle ir gan kopā ar mani! — Stina nikni apgalvoja.

Nu Pelle saprata, ka arī viņam kas sakāms.

— Ciss, es esmu pats ar sevi, ja drīkstu aizrādīt!

Viņš vēlējās, kaut ir Corvena, ir Stina būtu aiz trejdeviņām jūrām, bet Čorvena jau bija nometusies viņam otrā pusē, un tagad viņi visi trīs sēdēja klusi un blenza uz makšķeri. Beidzot Stina atkal ieteicās:

— Tūliņ tev ķersies, Pelle!

Vairāk nevajadzēja, lai Čorvena iekaistu.

— Tev gar to nav nekādas daļas. Tas taču nav tavs Pelle!

Stina paliecās uz priekšu un laipni palūkojās Corvenas niknajās acīs.

— Bet tavs arī ne, tik daudz tev jāzina!

— Nē, jo esmu pats savs, iedomājieties tikai, pats savs, Pelle skaidroja.

Tagad nu dabūja ir Čorvena, ir Stina, un viņas varēja tikai klusēt. Pelle bija pats savs un sēdēja te, un juta, cik tas labi. Neviena no viņa nedabūs ne tik daudz kā melns aiz naga!

Bet Čorvena nu gan zināja, kam Pelle īsteni pieder, un to viņa tā smalkāk gribēja zēnam paskaidrot, tāpēc glaimīgi gluži kā Stina sacīja:

— Tūliņ tev ķersies, Pelle!

Taču laikam gan tas nebija pareizi darīts.

— Redzēsi, neķersies vis, — Pelle atcirta. — Beidziet par to plāpāt! Zivs nemaz nevar pieķerties, jo uz makšķeres nav tārpa.

Čorvena tagad blenza uz Pelli. Viņa bija šēru meitene un tādu trakumu vēl nekad nebija dzirdējusi.

— Un kāpēc tur nav tārpa? — viņa vaicāja.

Tad Pelle paskaidroja. Viņš bija mēģinājis uzlikt tārpu, bet to nespējis, jo viņam tārpa bijis žēl. Tārps tā locījies, un Pelle, to teicot, nodrebēja. Starp citu, žēl jau bija arī zivs, kas norīs āķi. Un tāpēc . . .

— Bet kāpēc tad tu sēdi un makšķerē? — Čorvena vaicāja.

Pelle to paskaidroja un kļuva vēl nepacietīgāks. Vai tad viņam nav iedāvināta makšķere? Un ne jau tikai viņš sēdēja un neizvilka nevienu zivi. Viņš bija redzējis, ka cilvēki augas dienas nosēž un nedabū nevienu pašu zivi. Starpība tikai, ka viņi pavisam lieki moka nabaga tārpu. To viņš nedara, bet, starp citu, makšķerē tāpat kā visi citi, vai tagad viņa saprot?

Čorvena teica, ka saprotot. Un Stina apgalvoja, ka arī viņa saprotot.

Pēc tam viņi tur sēdēja un ilgi blenza uz makšķeri, un Čorvena atzina, ka melojusi, teikdama, ka viņa saprotot. Bet saule spīdēja, un uz steķiem bija jauki, ja vēl varētu aizdabūt projām Stinu, būtu vēl jaukāk.

— Kad Stina izaugs, viņa būs bufetes dāma, — Pelle stāstīja, jo to nupat viņam bija teikusi Stina.

— Es nu gan ne, — Čorvena uzsvērti atbildēja. Viņa nemaz nezināja, kas tā bufetes dāma tāda ir, bet «bufete» skanēja tik derdzīgi, un lai jau Stina kļūst par bufetes dāmu! Stinas māmuļa bija bufetes dāma. Viņa dzīvoja Stokholmā un dažreiz atbrauca uz Sālsvārnas salu. Viņa bija skaistākā sieviete, kādu Čorvena redzējusi, izņemot Maliņu. Bet, lai nu šīs bufetes dāmas būtu diez cik skaistas, tomēr, ja Stina būs bufetes dāma, tad Čorvena nekādā ziņā ne.

— Un kas tad tu būsi, kad izaugsi liela? — Pelle vaicāja.

— Es būšu apaja un rakstīšu grāmatas tieši tāpat kā tēvocis Melkers.

Pelle pārsteigts sarauca uzacis.

— Mans tēvs taču nav apaļš.

— Kā es teicu, tā būs, — Čorvena atcirta.

— Jā, tā notiks, — Stina piebilda.

— Vai tu lāgā nedzirdi? — Čorvena vaicāja. — Es teicu, ka rakstīšu grāmatas, tāpat kā tēvocis Melkers, un būšu apaļa, bet tas jau pavisam kas cits.

Stina kļuva aizvien žirgtāka. Viņai bija tā aplamā pārliecība, ka Pelle ir ar viņu uz vienu roku, un tagad viņa teica, ka Čorvena ir muļķe. Čorvena nu apgalvoja, ka Stina esot vēl muļķīgāka par Jansona sivēnu.

— Es to pateikšu vectēvam, — Stina kļiedza, bet Čorvena viņu pārkļiedza:

— Tenku vācele bing bang . . . staigā apkārt tenkodama .

Pelle aiz nepatikas nezināja, ko iesākt.

— Kaut jel brītiņu būtu miers, — viņš purpināja. — Visu laiku mūžīga jezga.

Tad abas meitenes apklusā. Labu laiciņu viņas neteica ne vārda, bet tad Čorvenai kļuva garlaicīgi.

— Un kas būs tu, kad izaugsi liels? — viņa vaicāja, lai atsāktu sarunu.

— Nekas es nebūšu. Man tikai būs daudz dzīvnieku, — Pelle teica.

Čorvena blenza uz viņu.

— Par kaut ko taču jāklūst?

— Nēē, es negribu!

— Tev arī nebūs jābūt, — Stina glaimīgi bilda.

Jau atkal sākās. Corvena saskaitās.

— Ne jau tu to noteiksi!

— Bet es to saku!

— Ej uz mājām! Mazi bērni nedrīkst sēdēt uz steķiem, es teicu! — Corvena brēca.

— Ne jau tu to noteiksi! — Stina atcirta.

Tad Pelle nopurinājās, it kā būtu sēdējis skudru pūzni

— Nē, nu es iešu. te jau cilvēks nevar izturēt, — viņš izlēma.

Melkers joprojām sēdēja mazajā virtuvītē un rakstīja. Logs bija vaļā, un pa to ieplūda zelta lielus smarža, un, kad viņš pacēla skatienu no rakstāmmašīnas, tad redzēja nelielu, zilu fjorda strēlīti, un tas bija tik patīkami. Bet bieži viņš nepacēla acis no rakstāmmašīnas, jo patlaban bija rakstīšanas prieka pārņemts, un tad jau nebija laika pacelt acis no papīra, labāk nodoties darbam.

Taču atvērtam logam bija savs trūkums, viņa — dzejnieka pasaulē iespiedās pārāk daudz skaņu no ār pasaules. Viņš dzirdēja, ka Maliņa runājās ar Juhanu un Niklasu. Meitene gribēja, lai zēni aiziet pēc piena, bet viņi lūdzās un ubagoja, lai viņus atbrīvo no šā gājiena. Vai viņa labāk nevarētu aizsūtīt Pelli, jo viņiem tūliņ kopā ar Tediju un Frediju jādodoties izpētīt vecais kuģa vraks pie Skata nokares.

Acīm redzot, viņiem laimējās aizkustināt Maliņu. Melkers dzirdēja zēnu jautros kliezienus izskanam tālē, un viņš svētīja jauko klusumu, kas iestājās pēc zēnu aiziešanas.

Diemžēl klusums nebija ilgs, jo atnāca Corvena un iebāza degunu pa logu. Viņa nupat bija izšķīrusies ar Stinu pie steķiem. Kad Pelle bija aizgājis, Čorvena steigšus nozuda. Corvena tikai bija paskaidrojusi Stinai, lai tā vairs šajā dzīvē nesapņo rotaļāties ar viņu, un Stina bija atbildējusi, tas esot pats labākais, ko viņa kopš ilgiem laikiem dzirdējusi.

Tad Corvena bija devusies uz Galdnieka māju, lai parunātos ar Pelli un vestu viņu pie prāta, bet Pelle nebija redzams Pelles vietā viņa pa virtuves logu ieraudzīja savu draugu Mel-keru.

— Tu tikai raksti un raksti, — meitene sacīja. — Ko tad tu īsteni raksti?

Melkera rokas noslīdēja no taustiņiem.

— Zini, tu nekā no tā nesaproti, — viņš strupī atbildēja

— Nesaprotu? Es saprotu visu . . . itin visu, — Corvena apgalvoja.

— Šoreiz nu gan ne, — Melkers atteica.

— Bet vai tu pats to saproti? — Čorvena nemitējās.

Viņa atspiedās pret palodzi, it kā domādama tur palikt visu dienu; Melkers ievaidējās.

— Vai tu nejuties labi? — Corvena tincināja.

Melkers atbildēja, ka viņš jūtoties labi, bet būtu vēl labāk, ja viņa no šejienes pazustu. Tad Čorvena aizgāja. Bet, pagājusi pāris soļu, viņa pagriezās un sauca:

— Tēvoci Melker, zini ko? Ja tu nevari rakstīt tā, lai es saprastu, tad labāk vispār neraksti!

Melkers no jauna ievaidējās. Vienreiz un vēlreiz. Jo tagad viņš redzēja, ka Čorvena apsēdās uz akmens un laikam bija nodomājusi tur palikt.

— Ja es sēžu te, tad taču tevi netraucēju, — viņa uzsauca.

— Nē, bet raut ārā zāli ar kāju pirkstiem tu tikpat labi vari savā mauriņā, — Melkers aizrādīja.

— Man liekas, tur zāles ir vairāk.

«Protams, glezna bija jauka,» Melkers domāja, «trausls bērns starp akmeņiem, zeltlietus ceriem un trīcošām skarenēm,» tomēr viņš zināja, ka nevarēs uzrakstīt ne vārda, kamēr šis bērns būs viņa

redzes lokā, tiklīdz viņš pacels acis.

Tad viņš dzirdēja, ka Pelle nāca, skandinādams piena pudeli, \in sāka nevaldāmi kliegt:

— Pelle, ņem sev līdzi Corvenu! Nāc ... es tev iedošu vienu kronu, un jūs varat aiziet un nopirkt saldējumu. Uz mājām jums nav ko steigties.

Pelle patiesībā bija cerējis klusi pastaigāties viens pats bez sieviešiem. Viņa ausīm bija nepieciešama atpūta pēc jandāliņa uz steķiem. Bet saldējums paliek saldējums, un, protams, viņš Čorvenu var paciest. Viņa bija rāma un jauka, ja tuvumā nebija Stinas.

Ar lielu iekšēju labsajūtu Melkers redzēja, ka bērni Bocmaņa pavadībā aiziet pa taciņu uz Jansona mājas pusi. Viņš mēģināja sakopot domas, un turpat jau viņam tas laimējās, kad ārā kāds iepīkstējās un virs palodzes parādījās Stinas de-guntelis.

— Vai tu raksti pasakas? — viņa vaicāja. — Uzraksti man arī!

— Es nerakstu pasakas! — Melkers tā iekliedzās, ka pat Maliņa satrūkās, iedama uz veikalu.

Stina gan nesatrūkās. Viņa tikai mazliet pamirkšķināja. Protams, viņa sadzirdēja — tēvocis Melkers nav īsti priecīgs, bet tas droši vien tāpēc, ka viņš, nabadziņš, nezina nevienu pasaku.

— Vienu es tev varu pastāstīt, to tad uzraksti, — meitene mierinādama sacīja.

— Maliņ! — Melkers iekliedzās. — Maliņ, nāc man palīgā!

Stina ar interesi aplūkoja rakstāmmašīnu.

— Laikam gan ir grūti rakstīt grāmatas? It sevišķi virsrakstus, ko? Vai Maliņa to prot?

— Ma-al-i-n! — Melkers brēca.

Jums nav ko steigties, Melkers īpaši bija norādījis Pellem. Kāds nevajadzīgs norādījums. Varētu gandrīz domāt, ka Melkers nesaprot bērnus un nekad nav redzējis Jansona govju aploku! Tam bija jāiet cauri, kad gāja pēc piena. Un tur nu viņi tipināja pa mazo taciņu starp bērziem — Pelle, Čorvena un Bocmanis. Gadījuma pēc patlaban aplokā nebija nevienas govs, tas Pelli mazliet apbēdināja. Bet tur auga zemenes, tur auga mellenes, tur lidinājās tauriņi, tur bija skudru pūžņi, tur atradās lieli, nosūnojuši akmeņi, uz kuriem varēja uzrāpties, kādā bērzā bija putnu ligzda, to zināja Corvena. Patiešām, nemaz nevajadzēja nekādu sevišķu uzmundrinājumu, lai bērniem aizritētu pāris stundu, kamēr viņi tiek cauri aplokam. Tur atradās arī lapsas ala, kurā dzīvoja lapsa ar saviem bērniem.

kā stāstīja Corvena. Viņa tur kādā rītā bijusi kopā ar tēvu un redzējusi, ka mazās lapsiņas rotaļājas pie alas.

Bet tagad, kad viņa alu gribēja parādīt Pellem, pēkšņi nevarēja to vairs atrast. Bocmanis gan to varēja. Sākumā viņam līkās, ka Corvena un Pelle meklē savu slepeno pūnīti, bet, tiklīdz viņš saprata, ko īsti Corvena meklē, paskatījās uz meiteni tā, it kā sacītu: «Mīlo draiskulīt, kāpēc tu neprasīji vispirms man?» — un tad viņš bērnus tiešā ceļā aizveda pie alas. Tā atradās tālu aplokā, tik labi paslēpta, kā vien lapsa to varēja vēlēties. Akmens kaudzē. Pelle satraukumā trīsēja. Tur lejā tumšajās ejās atradās lapsa. Kas par to, ja lapsu nevarēja saskatīt, ja tikai zināja, ka tā tup tur iekšā ar savu sarkano kažoku un kuplo asti, un spožajām acīm. Pellem ar to pietika.

Uz brītiņu bērni iegriezās arī savā slepenajā pūnītī, jo viņiem nebija kur steigties. Šo pūnīti viņi iekārtoja par spīti Tedijai un Fredijai, Juhanam un Niklasam, šiem četriem noslēpumainajiem. Tiem kaut kur bija slepena būda, un viņi apgalvoja, ka neviens cilvēks pasaulē, kas nav slepenā kluba loceklis, neizdibinās, kur šī būda atrodas. Corvena un Pelle tūlī bija piedāvājušies kļūt par slepenā kluba locekļiem, bet nekas neiznāca, jo viņi vēl bija par maziem, Tedija sacīja, un šī slepenā būda atradās tālu uz kādas citas salas — uz kādas slepenas, neapdzīvotas salas, un tur neviens nevarēja nokļūt, kam vēl nebija divpadsmit gadu, lā rakstīts statūtos, teica Fredija. Kādas dīvas nedēļas no vietas agrā rīta cēlienā šie četri noslēpumainie bija ņēmuši laivu un īrušies jūrā, ka šļakatas vien sitās ap laivu, kamēr Corvena un Pelle, un Slina pikti stāvējuši uz steķiem un jutušies kā mazuli.

— Mēs nemaz neesam tik mazi, — Corvena sacīja. — Mēs varam paši sev sameistarot slepenu būdiņu.

Un tādu viņi bija uzcēlušī Jansona govju aplokā, pat Stina varēja piedalīties šajā pasākumā.

Bet pēc divām dienām, kad viņi tur sēdēja un jutās tik noslēpumaini, tik noslēpumaini, bija atnācis Niklass un iebāzis degunu viņu pūnītī. «Jauka būdiņa un arī slepena . . .» viņš bija teicis, «lai gan to redz ikreiz, kad iet pēc piena.»

Viņš arī bija mazliet pasmējies un, pašam negribot, bērnu pūnīti padarījis tik nožēlojamu, sameistarotu no pāris dēļiem un drēbes gabala, un nebija vairs nekāda prieka tajā uzskavēties.

Taču šodien jautrības bija bez gala, jo vai gan var iedomāties tādu veiksmi — kad Corvena un Pelle beidzot bija atnākuši pie zemnieka mājas, tēvocis Jansons patlaban grasījās vest govīs uz Lielo pauguru. Viņam tur arī bija aploks.

Pelle, ieraudzījis govīs, kļuva vai negudrs aiz prieka un, nekā nedomādams, nometa piena pudeli aploka stūrī.

— Mīļais tēvoci Janson, mēs taču varam braukt tev līdzī? — viņš lūdzās.

Viņš vēl nekad nebija redzējis govju prāmi, nekad savā mūžā nebija redzējis, ka govīs brauktu ar laivu. Tādus brīnumus piedzīvoja tikai Sālsvārnas salā. Čorvena bija ieņēmusies galvā, ka viņai vairāk vai mazāk pieder visa sala, un tāpat tas bija viņas nopelns, ka te atradās gan lapsu ala, gan govju prāmis. Tagad viņa aprunājās ar tēvoci Jansonu, tas taču bija labi, ka viņa varēja savest Pelli kopā ar govīm. Tēvocis Jansons sākumā kļuva domīgs, jo Bocmanis ieņēma aptuveni tikpat daudz vietas kā pusgovs, bet Čorvena apgalvoja, ka suns protot sarauties un kļūt pavisam plakans, un tad viņa gaviļēdama aizveda Pelli uz prāmi.

Uz prāmja bija šauri, un Pellem gandrīz pie pašas sejas spiedās govīs purns, bet tas bija tik jauki. Viņš glaudīja govīs valgo-purnu, un govīs ar aso mēli laižīja zēna pirkstus. Tad Pelle-smējās un jutās briesmīgi apmierināts.

— Es gribētu, lai man būtu govīs. Tieši šo govī es gribētu, jo> viņas acīs izskatās tik uzticīgas, — zēns sacīja.

Čorvena paraustīja plecus.

— Cik man zināms, tādas izskatās visas govīs, — viņa teica

Pelle nedabūja nevienu govī — ne todien, ne arī vēlāk. Bet ar viņu notika kaut kas teiksmains, un tas sākās tieši Lielajā paugurā. Pie trusīšu sprosta, aiz zvejas mājas. Pie šā trusīšu sprosta stāvēja Knuts Estermanis, trīspadsmit gadu vecs pusaudzis ar sarkaniem matiem, viņš bija Corvenas labs draugs un laimīgs trīs baltu trusīšu īpašnieks. Sie trusīši apžilbināja Pelli, un viņš tikko varēja parunāt.

— Esi pavisam mierīgs, — Čorvena teica un aizveda Pellī pie Knuta Estermaņa — laimīgā trusīšu īpašnieka.

Vislaimīgākā cilvēka pasaulē, pēc Pelles domām.

— Nu tad nopērc sev vienu par divdesmitnieku, — Knuts teica, kad Pelle ilgi bija stāvējis, apbrīnodams viņa trusīšus.

— Lillaskenas Rullem ir pārdodami trusīši.

Knuts runāja tā, it kā tas būtu pats vienkāršākais pasaulē, ko var darīt ik dienas, ja ir patika. Pelle tusnīja. Vai tad tiešām

tik vienkārši var nopirkt trusīti, un ja nu viņš arī to darītu? Bet ko teiks tētuks, ko teiks Maliņa, un kur viņš trusīti novietos? Šīs domas savirmojās viņa smadzenēs, bet tad piepeši mirdzums viņa acīs izdzisa, tāpat kā bija iededzies.

— Man taču nav naudas.

— Protams, tev ir, — Čorvena apgalvoja. — Tev taču ir viena krona. Un, ja es Lillaskenas Rullem teikšu, ka ar to pietiek, tad arī pietiks.

— Bet... bet... — Pelle murmināja.

— Paņemiet mūsu laivu, — Knuts pamācīja. — Jūs tur aizirsities piecās minūtēs.

To nu viņi nevarēja darīt. Ne Pelle, ne Čorvena vieni paši nedrīkstēja irties laivā.

— Bet tikai piecas minūtes. Tas taču tīrais nieks, — Čorvena izlēma.

Viņa visu izrīkoja, Pelle bija kā apmāts un nemaz nepretojās. Viņa aizveda zēnu pie Knuta laiviņas, un, iekams Pelle īsti atgīdās, kas notiek, Čorvena jau bija aizīrusies pāri šaurajam līcītim uz Lillaskenu un iepazīstinājusi Pelli ar Rulli, trusīšu lielspekulantu.

Tur nu gan bija trusīši, vesela rinda trusīšu sprostus aiz Rullēs malkas šķūnīša, gan melni, gan balti, gan pelēki, gan raibi trusīši, dažnedažāda lieluma. Pelle piespieda degunu pie sprostu režģiem un sajuta brīnumainu trusīšu un siena, un vītušu pieneņu smaržu. Ilgi viņš stāvēja pie katra sprosta un

ilgi raudzījās katram trusītim acīs. Bet vienā sprostā tupēja mazs, vientuļš trusītis, apaļš, balls, ar brūniem plankumiem, un ēda pienenes, ka purniņš kustēt kustējās.

— Šito, — Pelle sacīja. Pēc tam neteica vairs ne vārda un tikai prātoja, kā būs, kad turēs rokās trusīti.

— Viņš no visiem ir pats neglītākais, — Čorvena teica.

Pelle maigi uzlūkoja brūni raibo dzīvnieciņu.

— Vai tiešām? Bet viņam tik uzticīgas acis, tā man liekas.

Lillaskenas Rullē bija sirms vecpuišis, kas vientuļš dzīvoja

savā salā un pārtika no zvejas un trusīšu audzināšanas. Vienreiz nedēļā viņš aizbrauca uz Grankvista veikalu un nopirka sev šņaucamo tabaku un kafiju, un visu nepieciešamo, tāpēc viņš nebija varējis izvairīties no Čorvenas, viņš, tāpat kā ikviena dzīva radība Sālsvārnas salā.

Tagad nu meitene stāvēja viņa priekšā, turēdama rokā Pelles kronu.

— Tu saņemsi vienu kronu par to tur, — Corvena rādīja uz brūni raibo trusīti. — Jā vai nē?

— Njā, — Rullē nomurmināja par tādu apkaunojošu piedāvājumu.

Tad Corvena iespieda kronu viņa rokā.

— Paldies, es jau to zināju.

Viņa strauji atvēra trusīša sprostu, izvilka trusīti un ielika to Pellem rokās.

— Lūdzu, te būs!

Un Rullē pavisam apmierināts purpināja:

— Jā, tu nu gan proti izkārtot darīšanas, Corven! Bet pagaidi vien, kad es nākamo reizi pirkšu šņaucamo tabaku!

Pelle turēja trusīti. Viņš piemiedza acis un juta, cik dzīvnieciņš mīksts, pavisam mīksts un maigs! Un piepeši no šīs neaptveramās laimes viņš gandrīz sajuta sāpes. Tas bija pats lielākais brīnums, kas varēja ar kādu notikt, un tas bija noticis ar viņu.

— Jā, jā, kad viņš izaugs, iznāks lielisks cepetis, — Rullē apmierināts teica.

— Cepetis no viņa nekad neiznāks, itin nekad! — Pelle strauji izsaucās.

— Ko tad tu ar viņu iesāksi? — Rullē vaicāja.

Pelle piespieda trusīti sev klāt.

— Viņš būs mans trusītis! Tikai mans trusītis!

Rullē nebija cietsirdīgs cilvēks, viņš piekrita, ka trusīti var turēt tāpat vien, lai gan pats nekad to nebija iedomājies. Bija tik jauki noskatīties, ka puisēns neizprotami priecājas par mazu trusīti. Rullē kļuva tīri dedzīgs. Viņš atnesa koka kasti, kur ielikt trusīti, un smīkņādams pavadīja Pelli līdz steķiem. Corvena iau sēdēja pie airiem.

— Šodien tik silta un jauka diena, — Rullē sacīja, noslaucīdams sviedrus no pieres. — Labi, Corven, ka tev nav jāiras tālu.

Corvena lietpratīgi paraudzījās uz mākoņiem, kas bija sacēlušies aiz Lillaskenas, un drūmi sacīja:

— Būs negaiss!

Jā, liešām bija labi, ka viņai nevajadzēja irties tālu. Meitene gan bija drosmīga kā karavadonis, bet viņai tomēr bija sava vārīgā vieta. Viņa baidījās no negaisa, lai gan labprāt negribēja to atzīt.

Tikko viņa bija sākusī irties, kad jau atskanēja pirmie varenie pērkona grandi.

Nu jā, Pelle, protams, tos nedzirdēja. Viņš sēdēja laivas pa-pakaļgalā, turēdams klēpī koka kasti ar trusīti, un pa šķirbām raudzījās uz dzīvnieciņu. Uz savu trusīti. Lai zēnu uzmodinātu bija nepieciešami stiprāki pērkona grandi.

Bet tad norībēja tāds grāviens, ka viņš pacēla acis. Viņš ieraudzīja, ka Čorvena it kā grasās

raudāt, un pārsteigts vaicāja:

— Vai tev bail no pērkona?

Čorvena saslējās.

— Nēē, ne jau nu tieši . . . tikai reizēm . . . kad tas sāk rukt

— Ej nu, tas nemaz nav bīstami, — Pelle sacīja un ar lepnumu izjuta, ka vismaz šoreiz ir drosmīgāks par Čorvenu. Protams, viņam nepatika augu nakti sēdēt virtuvē un klausīties pērkona grandos, bet bail no tiem viņam nebija, lai gan citādi viņš no daudz kā baidījās.

— Tedija arī saka — pērkons neesot bīstams, — Čorvena sacīja. — Bet, kad pērkons sāk grandēt, es dzirdu, ka tas brīdina — «esmu gan bīstams», un tad es ticu pērkonom vairāk nekā Tedijai.

Tikko viņa to bija izteikusi, tā nograndēja varens rībiens, kas tiešām izklausījās bīstams. Čorvena iekliedzās un aizsedza ar rokām seju.

— Ai, airi! Paskaties uz airiem! — Pelle sauca.

Čorvena to darīja. Viņa paskatījās uz airiem, abi airi pavisam mierīgi peldēja pa ūdeni jau dažus metrus attālu no laivas.

Čorvena vairākas reizes bija zaudējusi airus, tas viņu nebiedēja. Bet šoreiz plosījās negaiss. Un viņa nevēlējās sēdēt laivā un nespēt piebraukt krastā. Tāpēc viņa sauca pēc Rullēs, un Pelle viņai palīdzēja. Bērni viņu vēl redzēja. Viņš devās augšup kalniņā pie saviem trusīšiem, bet uz bērnu saucienu nepagriezās.

— Vai tu slikti dzirdi? — Čorvena kļiedza. Un tā laikam gan bija. Drīz bērni viņu vispār neredzēja.

Laiva, viļņu nesta, lēni slīdēja pa straumi.

Pelle izbijies prātoja, nez vai tā ir kuģa avārija un vai tiešām viņam vajadzēs mirt tagad, kad viņš dabūjis trusīti.

— Tev nebūs jāmirst, ja tu sēdēsi laivā, kamēr mūs aiznesīs līdz Knorkenai, — Čorvena skaidroja.

Ap Lielo pauguru un Lillaskenu kā rozīnes bija izkaisītas šēras, un viena no tām bija Knorkena, un ikviens varēja saprast, ka nekāda avārija nenotiks, jo laiviņa acīm redzami bija nodomājusi piestāt pie Knorkenas. Vai arī kādā citā piemērotā līcītī. Čorvena vadīja laiviņu uz turieni ar smeļamā kausa palīdzību.

Viņi laikus paguva piestāt pie krasta. Tad no Lielā paugura nāca šurp lietus mākoņi. Tie pacēlās kā siena pār zilgani pelēko ūdeni un tuvojās ļoti strauji. Pēc kāda mirkļa lietus jau gāzās pār viņiem kā grēku plūdi.

— Skrej! — Čorvena sauca un pati skrēja, lēkdama pāri krasta akmeņiem, lai nokļūtu koku aizvējā. Pelle joza, cik ātri vien varēdams, turēdams rokā kasti ar trusīti, kamēr Bocmanis piepalīdzēja viņam, grūzdams ar purnu pa ceļgaliem

Tad Čorvena līksmi iekliedzās:

— Būdiņa! Mēs esam atraduši būdiņu!

Tiešām, to viņi bija atraduši. Tur tā bija — šī svētīta būdiņa, par kuru viņi bija jau sen dzirdējuši. Smalkākas būdiņas nebija ne uz vienas salas visās šērās. Tā slēpās starp kupliem zariem, tā bija celta gandrīz kā īsta māja, no dēļiem, kuru spraugas bija aizbāztas ar sūnām, un ar sūnu jumtu — tiešām tādai jāizskatās būdiņai. Un viņi to atrada īstajā brīdī. Jo tagad pār Knorkenu gāzās lietus straumēm. Bērni sēdēja būdiņā un caur egļu zariem raudzījās, cik neganti lietus kapā ūdeni un krastmalas klintis.

— Bet mēs te sēžam gluži sausi, — Čorvena apmierināta noteica. — Pārbraucot mājās, es nudien pateikšos Tedijai un Fre-dijai.

— Mēs nemūžam vairs netiksim mājās, — Pelle sacīja, un dīvaini, ka, to sakot, viņam nemaz nebija bail. Jo sēdēt šajā būdīnā, kad lietūs gāzās ārpusē, bija gandrīz jaukāk nekā sēdēt zvejas būdā. Turklāt viņam bija trusītis. Tas viņu nomierināja. Zēns attaisīja kasti un noglaudīja trusīti.

— Tu taču nebaudies. Tev nav jābaidās, jo es esmu pie tevis, — Pelle teica.

Čorvena sēdēja, un viņas seja laistījās laimē. Būs tik jauki pārbraukt mājās un pastāstīt Tedijai un Fredijai par slepeno būdīnu, par to Čorvena tiešām priecājās, Un viņa nepavisam neraizējās, ka viņiem līdz mūža vakaram būs jāpaliek Knor-kenā. Čorvena vairs nebaidījās ne par ko, jo negaiss bija pārgājis un drīz arī lietūs rimsies. Šajā būdīnā varēja rotaļāties, Čorvena prātoja. Varēja iedomāties, ka viņi cietuši avāriju un kā Robinsons izmesti vientuļā salā, par to bija stāstījusi Fredija. Un Robinsonam droši vien bija tāda pati būdīna. Pelle varētu būt Piektdienis. Kas ir Robinsons — par to nevarēja būt divu domu, bet viņa gribēja būt tāds Robinsons, kam maza, jauka saimniecība un kas desertā ēd zemenes. Meitene redzēja, ka ārā starp zāli ir daudz ogu. Būtu šis Piektdienis parasts cilvēks, viņš paņemtu Tedijas veco makšķeri, kas atradās ārā pie būdīnas, aizietu līdz krastmalai un izvilktu dažus asarus. «Ja cilvēks cietis avāriju, tad visu laiku jāēd,» Čorvena sacīja.

Bet Pelle atcirta, ka labāk viņš nomirs badā nekā šodien vai vispār kādreiz vēl mocīšot kādu tārpu.

— Nu tad pietiks ar zemenēm, — Čorvena izlēma un izgāja ārā mitrajā zālē.

Pelle paņēma trusīti un aizgāja pie jūras. Ne jau lai makšķerētu asarus, bet gan mēģinātu izklūt no avārijas. Būdīnā viņš bija atradis vecu laikrakstu. Un, ja nu apstājas krastmalā un ar šo laikrakstu vicina no visa spēka, varbūt kāds Lielajā paugurā — vai nu tēvocis Jansons, vai Knuts, vai kāds cits viņus pamana.

Pelle vicināja, kamēr rokas notirpa, bet nekas nepalīdzēja. Viņš joprojām atradās avārijā, un tur uz Lielā paugura neviens nebija redzams.

Laikam gan jau būs aizritējusi kāda stunda un tēvocis Jansons ar savu prāmi aizbraucis uz mājām. Viņš droši vien ir saskaities, un arī mājās visi dusmosies, kad uzzinās, ka Čorvena un Pelle pretēji aizliegumam devušies jūrā.

Domāt par to bija skumīgi. Bet Pellem bija trusītis, un tas palīdzēja gandrīz pret visu.

Ūdens vilņojās zils un vizošs, atkal mirdzēja saule. Pelle sēdēja krastmalā uz akmens, turēdams rokās trusīti. Tad viņam ienāca prātā, ka trusīti vajadzētu nokrustīt.

— Tevi taču nevar saukt tikai par «manu trusīti», tev vajadzīgs īsts vārds, vai saproti?

Pelle ilgu laiku domāja, tad viņš iemērca roku ūdenī un nokrustīja trusīti.

— Tevi sauks par Joki, Joke Melkersons, tagad tu to zini!

Tas taču bija daudz smalkāk, ja trusītim ir vārds. Tagad tas

vairs nebija jebkurš apaļš trusītis, bet viens pavisam īpašs trusītis, kuru sauc par Joki. Pelle pamēģināja, kā tas skan.

— Joke, mans mīļais Joke!

Bet tad Robinsons sauca savu Piektdieni, un viņš paklausīgi gāja. Robinsons bija ielicis dažus zarus stikla burkā, nolīcis burku uz cukura kastes, kas izpildīja galda vietu, un uz zaļām lapām sakārtojis zemenes, jo šis Robinsons bija ļoti izdarīgs un tāds, kas taisnīgi dalīja zemenes ar savu vergu.

Kad viņi bija paēduši, Čorvena teica:

— Tās garšoja labi. Bet nu es domāju — brauksim uz mājām.

Pelle gandrīz saskaitās. Ko tā Čorvena runā tik mulķīgi, ja labi zina, ka viņi no šejienes nevar aizbraukt!

— Protams, mēs varam aizbraukt, — Čorvena paskaidroja.

— Es laivai pierīkošu motoru. Nāc, Bocman!

Pasaulē nebija cita tāda suņa kā Bocmanis, to Pelle zināja. Viņš taču visu vasaru bija pavadījis kopā ar Bocmani, rotaļājies ar viņu katru dienu, pielūdzis un apbrīnojis viņu par visu to brīnišķīgo, ko prata Bocmanis. Bocmanis prata spēlēt paslēpes, viņš prata šūpot dēli, viņš prata uzmeklēt un atnest dažādas mantas, vienreiz viņš pat iznesa Stinu no ūdens, kad viņa bija ievēlusies jūrā. Bet pats brīnišķīgākais bija tas, ko viņš darīja tagad, ak, bijis te tētuks un Maliņa, tad viņi to redzētu! Padomā tikai, ja viņi redzētu, ka Bocmanis peld, vilkdams aiz sevis laivu! Laivas aukla bija piesieta pie Bocmaņa kakla saites, un viņš rāmi un paļāvīgi peldēja tieši uz Lielo pauguru, kamēr Čorvena un Pelle sēdēja laivā kā karal bērni, un viņiem nevajadzēja pakustināt pat mazo pirkstiņu, ak, tas tikai bija suns! Čorvenai tas nemaz nelikās tik brīnumaini, bet Pelle sēdēja laivā, un aiz lielas mīlestības pret Bocmani viņa sirds vai lūza.

— Viņš ir gudrāks par cilvēku, — Pelle sacīja. Bet nākamajā mirklī viņš kaut ko ieraudzīja un aiz pārsteiguma izsaucās:

— Skaties, tur ir airi!

Un tiešām, tie klusi šūpojās pie kād^s nelielas klints.

— Laime gan, — Čorvena nosprieda, pievākdama airus.

— Knuts būtu saskaities, ja mēs pārbrauktu bez airiem.

Bet tad viņas vaigs piepeši apmācās, varētu domāt, ka viņa atkal baidās no negaisa.

— Es zinu kādu cilvēku, kas laikam gan ir dusmīgs, un tas ir tēvocis Jansons.

Tēvocis bija karstas dabas, to Čorvena bija ielāgojusi, jo viņa labi pazina visus šās šēras iedzīvotājus. Tēvocis Jansons granda tāpat kā pērkons, ja sadusmojās, un Čorvena patlaban no viņa izvairītos.

— Viņš taču sen būs aizbraucis uz Sālsvārnas salu, un tas nemaz nav labāk, — Pelle piebilda.

Viņi piebrauca pie Lielā paugura. Čorvena atbrīvoja Bocmani un pietauvoja laivu. Kad Bocmanis bija nopurinājis ūdeni, viņš lūkojās uz Čorvenu ar gudrajām, mazliet grūtsirdīgajām acīm, it kā jautādams:

«Mīļā draiskulīt, vai tu vēlies, lai es vēl kaut ko padaru?»

Corvena tad apskāva Bocmaņa lielo galvu un dziļi ielūkojās viņa acis.

— Bocman, vai zini ko? Tu esi mans mīļais lūtausltis.

Nebija manāms neviens cilvēks. Ne Knuts, ne tēvocis Jan-

sons. Bet prāmis atradās tepat, tas nozīmēja, ka arī tēvocis Jansons vēl bija uz Lielā paugura un laikam gan rikšoja kā negudrs pa salu, viņus meklēdams.

Bērni stāvēja uz steķiem un jutās gauži nožēlojami. Tad viņi ieraudzīja kādu nākam šurp no Ēstermaņa pakalniņa. Tas bija tēvocis Jansons, un kā viņš steidzās! Corvena piemiedza acis, tagad atlika tikai noklausīties brāzienu.

Tēvocis Jansons pietraucās pie steķiem tā nokūsis, ka tikko spēja paelpot.

— Nabaga bērniņi, — viņš teica, — te nu jūs stāvat gaidīdami. Ak vai, ak vai, bet redzat, vispirms man vajadzēja salabot aploka žogu, un tad sāka gāzt lietus, un es iegāju pie Ēstermaņiem un pagaidīju tur, kamēr lietus pāriet. Vai jūs ilgi gaidāt?

— Ak, ne jau tik pārāk ilgi. Un tā nav nekāda nelaime, — Corvena atteica.

Pēc četrām darba stundām Melkers apmierināts nolieca galvu pār rakstāmmašīnu un sakārtoja manuskripta lapas uz galda. Tad aiz loga iznira Pelle.

— Re nu, arī Pelle ar pienu klāl! To nu gan tu nokārtoji žigli! — Melkers bilda.

Melkers alojās, tas nebija Pelle ar pienu, tas bija Pelle bez piena. Piena pudele joprojām atradās Jansona aploka stūrī. Bet Pelle bija atnesis kaut ko citu. Kaut ko paslēpis zem palodzes, un

Melkers to nevarēja redzēt.

— Tētuk, tu teici, ka es drīz dabūšot kādu dzīvnieceiņu, vai tā tu teici?

Melkers pamāja.

— Nu jā, un tagad mēs par to parunāsim.

To teikdams, Pelle nolika tēva priekšā uz galda trusīti, un Joke izbijies izspārdīja manuskripta lapas uz visām pusēm.

— Ko tu teiksi par to? — Pelle vaicāja.

Arī Maliņai bija savs vārcls sakāms, kad Pelle un Corvena ienāca virtuvē un rādīja viņai Joki.

— Mīļais Pelle, pēc nedēļas mēs taču brauksim uz pilsētu. Ko mēs tur iesāksim ar Joki?

Bet par to viņai nevajadzēja raizēties. Tēvocis Jansons bija apsolījis, ka Joke varēs palikt viņa kūtī, kamēr atkal iestāsies vasara un atgriezīsies Pelle.

Tas bija svarīgs brīdis Pelles mūžā. Viņš tā lepojās ar savu trusīti, ka staroja pār visu seju, un vēl jaukāk kļuva, kad virtuve iebrāzās Juhans, Niklass, Tedija un Fredija un gribēja trusīti aplūkot. Pat Corvena izjuta mazliet greizsirdību.

— Es arī gribētu trusīti, — viņa bilda.

— Tu vari no viņa dabūt gabaliņu. Vienu pakāļkāju, — Pelle sacīja.

— Kur tu viņu izrāvi? — Juhans dedzīgi vaicāja. Viņš arī vēlējās trusīti.

— Kādā vietā . . . kur biju aizbraucis, — Pelle atbildēja.

Izņemot Knutu Ēstermani un Lillaskenas Rulli, par notikumu

ar laivu neviens nekā nezināja, un Pelle ar Čorvenu gudri bija vienojušies paturēt to kā noslēpumu pārējai cilvēcei. Lai gan tas bija ļoti grūts lēmums. To ievērojot, ar Tediju un Frediju nevarēja runāt par slepeno būdiņu, ko Corvena tik labprāt darītu.

Patlaban viņa sēdēja uz malkas kaudzes Galdnieka virtuvē un raudzījās, kā šie četri noslēpumainie spiedās ap Pelles trusīti. Pelle bija ļoti aizņemts, rādot trusīti, citādi viņš Corvenas acīs būtu pamanījis draudīgo mirdzumu un varbūt izbītos.

— O jājājā. Viss lai paliek apslēpts! — meitene piepeši izsaucās.

— Ko tu ar to gribi sacīt? — Tedija vaicāja.

Corvena nejauki smaidīja.

— Vai tad jūs tagad vairs neuzturaties savā slepenajā būdā?

Četri noslēpumainie paraudzījās cits uz citu — būdu viņi

gandrīz bija aizmirsuši. Patlaban viņi bija aizņemti ar kuģa vraku pie Skata nokares, kam gan atlika laiks domāt par būdu? Tā Juhans paskaidroja Čorvenai.

— Tad jūs varētu pastāstīt, kur tā būda atrodas, — Corvena tincināja.

Bet Fredija apgalvoja, ka šī būda paliks mūžam apslēpta un neviens, kam nav apritējuši divpadsmit gadi un kas nav slepenā kluba biedrs, neizdibinās, kur šī būda atrodas.

Corvena nozīmīgi pamāja.

— Pareizi! Viss lai paliek apslēpts.

Pēc tam viņa blenza ārā pa logu. Izskatījās tā, it kā viņa kaut ko saskatītu tālē.

— Šogad ir daudz zemeņu. Diez vai Knorkenā tās arī aug? — viņa ierunājās.

Visi četri noslēpumainie strauji saskatījās, un viņu acīs ie-dzirkstījās nemiers. Skaidrs, ka viņi pūlējās saglabāt savu noslēpumainību. Corvena to redzēja, un ar to pietika, lai viņa ar šodienu justos ļoti apmierināta.

Pelle neredzēja nekā cita kā tikai trusīti. No Pelles meitenei šodien vairs nebija ko gaidīt, turklāt laiks iet uz mājām.

Bet lejā pie Sedermaņa istabas viņa ieraudzīja Stinu. Meitene rotaļājās ar saviem jaunajiem

lles ratiņiem. Tik smalki ratiņi laikam gan bija tikai tam, kura māte Stokholmā strādāja par bufetes dāmu.

Corvena piestaidzās pie Stinas.

— Ak tu vizini Lovisabeti? Vai gribi, es tev mazliet palīdzēšu?

Stina viņai silti uzsmaidīja.

— Jā, labprāt!

Un Corvena vilka leļļu ratiņus. Turp un atpakaļ pa stēķiem, cik tālu vien varēja. Tad viņa izcēla Lovisabeti no ratiņiem.

— Miļā Lovisabet, tu taču gribi tikt ārā no ratiņiem un palūkoties apkārt, — viņa teica un atsēdināja lelli ar muguru pret stabu.

— Nēē, miļā Lovisabet, — Stina satraukti teica un saudzīgi paņēma lelli rokās. — Mazi bērni nedrīkst sēdēt uz stēķiem, to taču tu zini?

Corvena nomierināja Stinu.

— Drīkst gan, ja māmuļa ir klāt. Un vēl tante Corvena. Tad viņi drīkst.

DĪVAINAIS AR VASARU IR TAS, KA TĀ AIZRIT TIK ĀTRI

«Dīvainais ar vasaru ir tas, ka tā aizrit tik ātri,» Maliņa rakstīja savā dienasgrāmatā.

Iekams Melkeri bija atjēgušies, viņu pirmā vasara Sālsvārnas salā jau bija aizritējusi un pienācis laiks atgriezties pilsētā.

— Kaut ko tik traku es nekad nebiju iedomājies, — Niklass sūkstījās. — Kāpēc gan skolas sākas pašā vasaras brīvlaikā? Vai tu, tētuk, nevarētu aizrakstīt skolas pārvaldei un palūgt, lai viņi šādas mulķības izbeidz?

Melkers pašūpoja galvu.

— Skolas pārvalde ir cieta kā krams, atliek tikai padoties, — viņš teica.

«Mēs nupat atbraucām,» Maliņa rakstīja dienasgrāmatā, «un nu mums viss jāpamet, tas ir tik smagi. Pellem jāpamet viņa trusītis un zemeņu noriņas, Juhanam un Niklasam viņu būdiņas un makšķeres, un peldklintis, un bojā gājušie kuģi, tētukam viņa ausmas apmirdzētais līcis un laiva, un Galdnieka māja. Un es, ko es te pametīšu? Savas vasaras pļavas, savas ābeles un gailenīšu vietas. Savas vientuļās meža taciņas. Klusos vakarus ... nevarēšu vairs sēdēt uz kāpnēm un raudzīties mēness celiņā pār tumšo fjordu, nevarēšu naktīs peldēt zem zvaigžņotām debesīm, neaizmigšu vairs mazajā skabūzītī, bangu šalku ieaijāta, tas būs smagi. Mums būs jāpamet arī šie cilvēki, kas kļuvuši mūsu draugi, ai, kā man viņu pietrūks!

Bet mēs sarīkosim kārtīgu atvadu mielastu, tētuks tā teicā, un es tagad prātoju par ēdienu karti. Sutināti asari pēc Mel-keru receptes — kā tas būtu? Un ceptas reņģes un gailenīšu omlete, un varbūt vēl mazas gaļas kotletītes? Pie kafijas putu krējuma torte...»

Melkers ļoti priecājās par savu mielastu. Viņš to vēlējās noslēgt ar uguņošanu, tā būtu vasaras kulminācija, viņš apgalvoja, bet Maliņa pretojās, jo viņa atcerējās kādu vēžu mielastu, kad Melkers bija sadedzinājis visas raķetes uzreiz.

— Vasaras kulminācija — jā, ticu gan, — Maliņa atteica.

— Bet šoreiz nenotiks nekāda uguņošana, iekams šis gads nebūs aizritējis.

Putu krējuma torte, pēc viņas domām, bija mierīgāks noslēgums, un to pasniedza kādā siltā augusta svētdienas vakarā ārā mauriņā, kad fjords mirdzēja kā spogulis un viss bija «vasarīgāks nekā jebkad», Niklass apgalvoja.

Pelle, Corvena un Stina sēdēja uz Galdnieka mājas kāpnēm, un Maliņa deva viņiem putu krējuma torti, cik tik viņi spēja pievārēt. Pelle mēlojās, tomēr viņš, tāpat kā Melkers, atzina, ka uguņošana būtu bijusi jautrāka.

— Bet iedomājies, ja tu redzētu, ka tētuks eksplodējis lido pāri Haršērai ar ugunīm matos, — Maliņa aizrādīja. — Vai tad torte nebija garda?

— Zini, Maliņ, tā ir tik velnišķīgi garda visos Ziemeļos, ka, to ēdot, var mēli norīt, — Čorvena sacīja.

— Ak vai, ak vai, es justos apmierināta, ja tā būtu tikai garda! — Maliņa izsaucās.

— Nē, tad jau varētu domāt, ka es runāju par kaltētām maizītēm, — Čorvena atteica.

Sedermanis izdzēra trīs tases kafijas, lai gan zināja, ka tas nav labi viņa slimajam kuņģim, bet viņš apgalvoja — kāds mierinājums esot jārod tagad, kad Maliņa no viņa aizbrauc!

— Ak, ja kafija palīdzētu, tad es izlūgtos veselu baļļu, — izsaucās Bjerns un sniedza Maliņai savu tasi. Viņa acis bija drūmas, un meitene vairījās raudzīties uz viņu.

— Ar vasarniekiem ir tā, — ierunājās Nise, — mēs priecājamies, kad viņi atbrauc, un it īpaši priecājamies, kad viņi aizbrauc. Bet Galdnieka māja bez Melkersoniem tiešām paliks tukša.

— Lai gan nākamajā vasarā jūs taču atkal atbrauksit, — Marta sacīja.

Tad Melkeram ienāca prātā jauka iedoma.

— Kāpēc mēs nevarētu nosvētīt Ziemsvētkus Galdnieka mājā? Hahaha, kas ir pasaulē pats atjautīgākais cilvēks — Melkers Melkersons! Drošības labad es šo māju izīrēju uz visu gadu!

Visi bērni sāka gaviļēt, un Maliņa strauji pievērsās Martai un Nisem.

— Vai to varētu? Vai Galdnieka mājā varētu dzīvot aukstā ziemas laikā?

— Droši vien varētu, ja mēs jau no oktobra laiku pa laikam iekurinātu krāsni, — Nise paskaidroja.

Melkers ieteicās, ka nevar taču neizmantot lielo Galdnieka māju, par kuru samaksāta īre par visu gadu. Ja par savu naudu grib saņemt valūtu, tad Ziemsvētki jānosvin te, kaut vai nosaltu ausu līpiņas.

Viņš pakāra Čorvenu un aplaida ar viņu vienu valsī.

— Heisā, hoplā, tralalā, Ziemsvētku vakarā mēs jautrībā dejosim, — viņš dziedāja. — Un, starp citu, ne jau tikai Ziemsvētku vakarā, bet arī tagad atvadu vakarā, — viņš apgalvoja, jo visi atkal satikšoties pēc pāris mēnešiem.

— Gribru, lai ap mani būtu tikai līksmas sejas . . . vai dzirdi, Bocman! — viņš stingri uzsauca, jo Bocmanis tur gulēja un izskatījās grūtsirdīgāks nekā jebkad.

— Maliņ, dod viņam tortes paliekas, redzēsīm, vai tas līdzēs, — Melkers pavēlēja.

Un Bocmanis ēda putu krējuma torti, taču joprojām izskatījās grūtsirdīgs.

— Lai gan arī viņam tā šķiet velnišķi garda šajos Ziemeļos, Čorvena piebilda.

Pelle sēdēja uz kāpnēm, atspiedis galvu rokās. Viņš jutās tikpat grūtsirdīgs kā Bocmanis. Visam pienāk beigas — gan putu tortei, gan vasarai un varbūt visai dzīvei, ej nu sažini!

Bet dīvaini gan, bija atlicis mazs tortes gabaliņš, un, mielastam beidzoties, šis tortes gabaliņš atradās uz šķīvja par prieku visai lapseņu saimei. «Laimīgās lapsenes — tās varēja palikt Galdnieka mājā, jo mazajām lapsenēm nevajadzēja braukt uz pilsētu un iet skolā, tām nu gan ir jauka dzīve,» Pelle domāja.

Torti lapsenes tomēr nedabūja. Čorvena bija to pamanījusi un aizdzinusi lapsenes projām. Trīs tortes gabaliņus viņa jau bija apēdusi, bet šis gabaliņš, izgreznots ar marcipāna rozi, izskatījās sevišķi gards, un Čorvena to iekāroja. Viņa palūkojās pēc Maliņas, jo nebija paradusi kaut ko ņemt bez atļaujas, bet Maliņa bija pazudusi kopā ar Bjernu, un arī tēvoci Melkeru nekur neredzēja. Nebija neviena, kam palūgt atļauju, un kuru katru brīdi varēja pienākt kāds cits un arī iekārot šo gabaliņu, tāpēc jāpasteidzas. Un Čorvena saņēma rociņas un lūdza:

— Mīļais dieviņ, vai es drīkstu paņemt šo tortes gabaliņu?

Un meitene pati ar visdobjāko balsi, kādu vien varēja izdabūt,

atbildēja:

— Jā, to tu drīksti!

Un tad torte bija apēsta. Mielasts beidzies. Vasara beigusies . . . vai tiešām tā nebija?

Nē, tāpēc jau vasara nebeidzās, ka aizbrauca Melkersoni. Iestājās siltas septembra dienas, un kamenes sīca, un tauriņi laidelējās, tad pienāca klusās oktobra dienas, dzidras kā kristāls, zvejas būdas spoguļojās ūdenī tik spožas, ka grūti bija pateikt, kas ir atainojums un kas ne. Bet Corvena to zināja, un viņa izskaidroja Bocmanim.

—• Tās, kas tur atainojas ačgārni, arī ir zvejas būdas, tikai tās ir nāriņu zvejas būdas, saproti? Nāriņas peld tajās iekšā un ārā un augām dienām rotaļājas.

Un zvejas būdās, kas neatainotās ačgārni, Corvena spēlēja paslēpes ar Bocmani. Bez Bocmaņa meitene būtu jutusies diezgan vientuļa, jo Tedija un Fredija ik dienas gāja uz skolu, bet Pelle un Stina bija aizbraukuši uz tālo Stokholmu, kurā viņa nekad kāju nebija spērusi un par kuru nekā nezināja. Bet Čor-venai bija Bocmanis, un vispār viņa savas dienas pavadīja vientuļa bērna dīvainās un brīnumainās rotaļās. Un nekāda tukšuma nejuta.

Rudens tumsa pamazām slīga pār Sālsvārnas salu un cilvēkiem, kas tajā dzīvoja. Vakaros pa logiem spīdēja pieticīga gaisma, kā mazas, vientuļas svecītes piķa melnajā tumsā. Sajās salās atklātajā jūrā dzīvoja tik maz cilvēku, un, kad iestājās tumsa un rudens vētras auroja ap viņu mājām, un jūra neganti bangoja ap steķiem un zvejas būdām, tad gan viens otrs no viņiem domāja, kādēļ viņiem jādzīvo tik tālu jūrā, un tomēr viņi nekur citur nevēlējās dzīvot.

Kuģis no pilsētas tagad pienāca tikai reizi nedēļā. Uz klāja nebija neviena vasarnieka, neviena cita cilvēka, izņemot kuģa ļaudis, bet Nise Grankvists saņēma savas preces un paļāvīgi Stāvēja uz steķiem. Arī Corvena tur stāvēja kopā ar Bocmani, lai kāds būtu laiks un kaut kuģis dažreiz pienāca aklā tumsā un uz klāja nebija Pelles. Bet viņš rakstīja vēstules, jo sācis pilsētā iet skolā un prata rakstīt ar iespaidburtiem. Viņš gan nerakstīja Corvenai, bet Jokem. Lai gan tā bija Corvena, kurai vajadzēja iet pie Jokes Jansona kūtī, lai pastāstītu trusītim, kas rakstīts vēstulē, pēc tam kad Fredija viņai to bija nolasījusi.

«MĪLAIS JOKE,» Pelle rakstīja, «PACIETIES! PACIETIES, ES DRĪZ ATBRAUKŠU.»

Kādā rītā, kad Corvena atmodās, visas paltis, pa kurām viņa vakar bija bradājusi, klāja ledus, un labu laiciņu meitene uzjautrinājās, mīdīdama ledu ar zābakiem. Bet nākamajā dienā ledus bija biezāks, un laiks kļuva aizvien aukstāks un aukslāks, un kādā naktī fjords bija aizsalis.

— Nevienu gadu fjords tik agri nav aizsalis, — Marta sacīja.

Parādījās ledlauzis, lai izlauztu ceļu, pa kuru varētu piebraukt

kuģis, un ledlauzim vajadzēja strādāt stundas desmit, kamēr tas izlauzās cauri ledus segai atklātajā jūrā pie salām.

Un tad beidzot pienāca Ziemsvētki. Grankvista veikala logus greznoja Ziemsvētku vecīši, un visu salu iedzīvotāji drūzmējās ap leti, lai nopirktu žāvētās mencas un Ziemsvētku šķiņķi, un eglīšu svecītes.

Tedijai un Fredijai bija Ziemsvētku brīvdienas, un viņam vajadzēja palīdzēt veikalā. Čorvena visur maisījās pa kājām.

— Palikušas tikai dažas dienas līdz Ziemsvētkiem, un es vēl neprotu kustināt ausis, — viņa sūrojās.

Šajā laikā viņa sirsnīgi draudzējās ar Sedermani, un večuks bija viņai iestāstījis, ka Ziemsvētku vecītim sevišķi patīk cilvēki, kas prot kustināt ausis ... Tas izskatoties tik laipni, Seder-manis apgalvoja. Pats viņš šo māku prata, bet viņš braukšot uz Stokholmu un svinēšot Ziemsvētkus kopā ar Stinu, un kas tad laipni pamās ar ausīm Ziemsvētku vecītim te Sālsvārnas salā?

— Tā būs tu, Čorven, — večuks skaidroja.

Un Čorvena vingrinājās pacietīgi un neatlaidīgi.

Trīs dienas pirms Ziemsvētkiem «Sālsvārņa I» šļakstīdama brauca pa izlauzto taciņu, uz kuģa klāja bija Melkersonu ģimene. Visi viņi stāvēja pie margām un cauri sniega segai un ziemas krēsļai vērās ar skatieniem uz savu vasaras salu, kas tagad gulēja tik balta un klusa, ievīstīta sniegā, ledus apskauta, ziemas skaistumā tik dīvaina un svešāda. Zvejas būdām bija balti jumti un steķi tik kaili, pie tiem vairs nešūpojās pietauvotās laivas. Vai tā tiešām bija viņu vasaras sala, viņi to vairs nepazina.

Bet starp apsnigušajām ābelēm viņi varēja saredzēt Galdnieka māju, no tās skursteņa vērpās augšup dūmi, un Melkera acīs sariesās asaras.

— Tomēr ir tāda sajūta, it kā tu, cilvēks, atgriezies mājās, — viņš teica.

Un tur uz ledus pie taciņas stāvēja Nise Grankvists, tālāk, irdamās ar spieķiem, traucās šurp Tedija un Fredija, tur brauca Jansona ragavas, un tajās sēdēja Sedermanis, un Jansons kučierēja, un aiz viņiem slidinājās Čorvena, Zēnu dzirdi aizsniedza trauslas, maigas zvaniņa skaņas, un Pelle juta, ka sirds viņam sažņaudzas. Bija pienākuši Ziemsvētki, un viņš satiks

Joki, drīz, drīz viņš atkal satiks Jokil Un Bocmani ... tur viņš nāca, klumzādams pa ledu. Pelles acis iedzirkstījās, kad viņš ieraudzīja suni. Čorvena māja un kļiedza, bet to Pelle nemanīja. Viņš redzēja tikai Bocmani.

— Viss ir pavisam citāds nekā vasarā, — par to Niklass un Juhans bija vienis prātis. Tedija un

Fredija, protams, tā nedomāja, viņas auroja un kļiedza, un ķērcā kā vārnas, un, paldies dievam, bija gluži tādas pašas, taču zēniem likās, ka tie ierastos svešā pasaulē. Ne Juhans, ne Niklass ne mirkli nepadomāja, kā var dzīvot šajā sniega un ledus pasaulē, vientuļi un nošķirti. Visu šo ziemas svešādību viņi uztvēra kā kaut ko satraucošu un dēkainu, kas vairāk vai mazāk ticis sarīkots viņiem par prieku.

Tagad kuģis klusi stāvēja taciņā. Pie steķiem tas nevarēja piebraukt. Ja gribēja nokāpt, vajadzēja ar laipas palīdzību norāpties uz ledus.

— Beidzot esam nonākuši pie Ziemeļpola! Ekspedīcijas dalībniekiem izkāpt! — Juhans sauca.

Viņš izkāpa pats pirmais, un viņam sekoja citi. Tad viņi ieraudzīja Bjernu rāpjamies pāri pa citu laipu, kas bija pārlikta šķērsām pāri izlauztai takai. Tas bija kustīgs un diezgan bīstams tilts, bet ar tādu vajadzēja iztikt, ja dzīvoja Ziemeļu līcī un gribēja nokļūt uz Sālsvārnas salas. Un Sālsvārnā Bjernam, acīm redzot, šodien bija darīšanas.

— Kādēļ tu nāc, vai tev kāda īpaša vajadzība? — Sedermanis ērcīgi vaicāja.

Bet Bjerns neatbildēja, jo tagad viņš ieraudzīja Maliņu.

— Heisā, hoplā, tralalā, Ziemsvētku vakarā mēs dejosim visi līksmībā! — iesaucās Melkers un satvēra Corvenu, bet meitene atraisījās, jo viņa gribēja iet kopā ar Pelli, un tādēļ viņai bija jāpasteidzas.

Pellem atlika laika apsveikt tikai Bocmani. Tad viņš joza projām pāri ledum uz steķiem, cik ātri viņu kājas nesa, un tikpat strauji cilpoja pa ciemata ielu. Čorvena nespēja viņam sekot. Pikti viņa sauca, lai Pelle pagaida, bet zēns neapstājās, un viņa tikai saskatīja, ka Pelles sarkanās cepures pušķis šūpodamies nozūd tālu vakara mijkrēslī. Lai gan Čorvena zināja, uz kurieni Pelle steidzas.

— Joke, mans mīļais Joke, redzi nu, ka esmu ieradies pie tevis!

Kad Jansona kūtī ienāca Čorvena, Pelle sēdēja, turēdams trusīti klēpī. Kūtī bija tik tumšs, ka viņa tikko saredzēja Pelli tomēr dzirdēja, ka viņš klusi runājas ar trusīti gluži kā ar cilvēku.

— Pelle, vai zini, ko es protu — kustināt ausis! — Čorvena strauji sauca.

Pelle viņu nedzirdēja. Viņš joprojām runājās ar trusīti, un meitenei vajadzēja atkārtot trīs reizes, iekams Pelle atbildēja.

— Nu labi, parādi, — viņš beidzot sacīja. Čorvena nostājās blāvajā gaismā pie loga un rīkojās. Viņa briesmīgi vaicājās un beidzot cerību pilnā balsī vaicāja:

— Vai redzēji?

— Nē, — Pelle atbildēja. Viņš nesaprata, kādēļ vispār jākustina ausis, un Čorvena paskaidroja, ka tas ļoti patīkot Ziemsvētku vecītim. Tad Pelle skaļi iesmējās un teica, ka, pirmkārt, tāda Ziemsvētku vecīša neesot un, otrkārt, viņam cilvēki, kas kustinot ausis, nemaz nepatīkot vairāk kā citi. Tāpēc viņa būtu varējusi iemācīties kaut ko derīgāku, piemēram, svilpot. To prata Pelle un, maigi pieklāvis sev klāt Joki, sāka svilpo! tam «Nu atmirdz svētku sveces». Arī Corvenai, protams, ja viņa to vēlējās dzirdēt.

Pelle nezināja, ko bija nodarījis, pateikdams tā par Ziemsvētku vecīti. Čorvenas bērna ticība tika briesmīgi iedragāta. Vai tiešām nekāda Ziemsvētku vecīša nebija? Jo tuvāk nāca Ziemsvētku vakars, jo nemierīgāka jutās meitene, ja nu Pelle runājis patiesību; un, ēzdama Ziemsvētku priekšvakarā rīta biezputru, viņa bija nonākusi tādā neticībā un izmisumā, ka vairāk vai mazāk bija atteikusies no visiem Ziemsvētku vecīšiem. Tas vairs nebija jauki, kas tas par Ziemsvētku vakaru. Neviena Ziemsvētku vecīša ... un turklāt biezputra brokastīs. Derdzīgi viņa atstūma šķīvi.

— Ēd taču, mīļā draiskulīt, — māte laipni mudināja. Viņa nesaprata, kāpēc Čorvenas acis tā satumsušas. — Tieši šitāda biezputra visvairāk patīk Ziemsvētku vecītim, — māte apgalvoja.

— Tad viņš var dabūt manu, — Čorvena dobjī sacīja. Viņa juta briesmīgu niknumu pret šo

Ziemsvētku vecīti, kura pa daļai nemaz nebija un kurš pa daļai gribēja, lai ēd biezputru un kustina ausis, un meitene sirdīgi sacīja:

— Ēst biezputru un ticēt Ziemsvētku vecītim — tas ir vienīgais, ko mazs bērns var darīt.

Nise saprata — kaut kas sagājis greizi. Viņš parasti saprata,

ja ar Corvenu kaut kas nav kārtībā, un prata noskaidrot, kāpēc tā noticis. Un tagad, kad meitene raudzījās viņā platām acīm un strupi vaicāja: «Vai tādi Ziemsvētku vecīši ir vai nav?» — Nise saprata, ka visi svētki zaudēs mirdzumu, ja viņš pateiks: «Nē, tādu nav!» Tāpēc viņš parādīja meitenei veco koka bļodiņu, kas piederējusi viņa vecmāmiņai un ko viņa katru Ziemsvētku vakaru bija piepildījusi ar biezputru un izlikusi ārā pie mājas stūra Ziemsvētku vecītim.

— Padomā, ja nu arī mēs to pamēģinātu, — Nise teica. — Vai ieliksīm biezputru šajā bļodiņā un noliksīm to ārā Ziemsvētku vecītim?

Čorvena sāka starot, it kā viņā pašā būtu iedegta Ziemsvētku svecīte. Protams, Ziemsvētku vecīši ir, ja tētuka vecmāmiņa tam ticējusi! Un cik jauki, ka lādi slapstīdamies nāk pie mājas stūra Ziemsvētku vakarā! Cik labi, ka viņi labprāt ēd biezputru, tad tā nav jānotiesā pašam. Tagad viss atkal bija labi, un to viņa pastāstīs Pellem.

Zēnu viņa satika tikai vakara krēslā. Tad viņi visi stāvēja uz Galdnieka mājas apledojušiem steķiem un redzēja, ka pa apsnigušo ledu brauc Ziemsvētku vecītis. Viņam bija tikai viena svece, un viņš bija īsts Ziemsvētku vecītis. Viņš brauca Jansona ragavās ar Jansona zirgu, bet, ja Ziemsvētku vecītim jāved tik daudz dāvanu, tad viņam, protams, jāaizņemas zirgs un ragavas.

Pat Pelle aplusa. Viņa acis pletās aizvien platākas un platākas. Viņš piespiedās cieši pie tēva. Ziemsvētku vecītis nometa divus maisus uz steķiem, vienu Melkersoniem un vienu Grankvistiem. Tas notika tikpat strauji, kā kuģa ļaudis izsviež preces no šēru kuģiem, un tad ragavas jau bija nozudušas tumsā.

Bet Pelle stāvēja un prātoja, nez kā tas ir ar Ziemsvētku vecīšiem. Tad viņš ieraudzīja, ka Niklass pasmējās un pamirkšķināja Juhanam, un zēns gandrīz vai saskaitās. Vai tiešām viņi Pelli uzskata par mazuli, kuram var iestāstīt nezin ko? Bet, lai nu ar to Ziemsvētku vecīti būtu kā būdams, tomēr bija brīnum jauki stāvēt tumsā un klausīties zvārgulīšu skaņās, un noskatīties, kā sveču gaisma pagaist fjordā. Un bez tam saņemt veselu maisu ar Ziemsvētku dāvanām.

Vispār Pellem bija brīnišķīgi būt šajās ziemas dienās Sāls-vārnas salā. Maliņa vēroja, ka zēns staigā apkārt, starodams laimē, un reiz vakarā, kad viņi bija vieni paši virtuvē, viņa vaicāja, kas tad te esot tik jauks. Pelle ierāpās virtuves dīvēnā

stūrītī un kādu laiciņu pārdomāja. Un tad pastāstīja Maliņai, kas ir te tik jauks.

— Piemēram, — viņš teica. — Iznākt rītos ārā, kad tikko uzsnidzis svaigs sniegs, un palīdzēt nošķūrēt taciņu līdz akai un malkas šķūnītim. Vērot dažādu putnu pēdas sniegā. Izkārt ābe-lēs Ziemsvētku labības kūlīšus visiem zvirbuiem, sarkankrūtī-tēm un žubītēm. Un tad pašam pārnest sev no meža eglīti. Pārņākt Galdnieka mājās mījkrēslī pēc slēpošanas, nopurināt priekšnamā sniegu un, ienākot virtuvē, priecāties par uguni pavadā un visām smalkajām svecēm virtuvē. Atmosties rītos, kad tētuks tumsā jau kurina krāsni. Palikt gultā un vērot, kā uguns margo aiz krāsns durtiņām. Vakārā uzkāpt augšistabā un mazliet pabaiļoties no tumsas, tikai tādu nieciņu! Skriet pa ledu ar spieķiem līdz pašam kuģu celiņam un arī just mazlietiņ bailes. Sēdēt virtuvē un tērzēt ar Maliņu tieši tā kā tagad un ēst kanēļ-maizītes, un dzert pienu, un itin nemaz nejūst baiju. Bez tam sēdēt Jansona kūtī teļu aizgaldā un runāties ar Joki — tas, varētu sacīt, ir pats jaukākais.

— Bet vai tu zini, ka lapsa šonakt atkal nozagusi vienu Jansona vistu? — Maliņa vaicāja.

No šās lapsas Pelle gan baidījās. Divus vakarus no vietas lapsa bija nozagusi Jansona vistu, un tas, kas ņem vistas, var paņemt arī trusīti, šausmīgi bija to iedomāties. Visur šī lapsa slapstījās apkārt

un, protams, bija izēdusi Čorvenas biezputru, lai gan Čorvena ticēja, ka to darījis Ziemsvētku vecītis. Kā domā Maliņa?

— Varbūt tā bija lapsa, bet varbūt Ziemsvētku vecītis, — Maliņa atbildēja.

Pelle tovakar ilgi gulēja nomodā un baiļojās par savu trusīti. Joke gan atradās teļu aizgaldā, bet lapsas bija Jauni viltīgas, un ej nu sažini, ko viņas dara, ja ir izsalkušas un grib nozagt vistu vai trusīti!

«Lapsa jānošauj,» Pelle domāja. Parasti gan Pelle nebija asinskārīgs, bet tagad, gulēdams gultā, viņš redzēja, ka lapsa pameta biezputras bļodiņu pie kūts stūra un zagās pāri pa nosnigušo celiņu uz Jansona kūti. Pelle sāka svīst un pavadīja Joti nemierīgu nakti.

Nākamajā rītā viņš nejauši satika Bjernu, kas nāca mājās ar nošautu zaķi. Pelle aizvēra acis, lai to neredzētu... nabaga zaķītis, kādēļ Bjerns viņa vietā labāk nenošāva lapsu? Par to priecātos tēvocis Jansons. Tā domāja arī Bjerns, uzzinājis, kas noticis ar vistām.

— Sito palaidņa lapsu mēs nožmiegsim. Pasveicini Jansonu un pasaki, ka es to izdarīšu šonakt.

— Cikos mēs iesim? — Pelle vaicāja.

— Mēs! — izsaucās Bjerns. — Tu vispār neiesi. Tu saldi dusēsi savā gultā.

— To es nedarīšu vis! — Pelle attrauca.

To viņš gan teica nevis Bjernam, bet mazliet vēlāk Jokem, jo Joke bija tik jauks, ka nekad necēla iebildumus.

— Nebīsties, ja šonakt rībēs šāviens, jo es būšu pie tevis, par to tu vari būt drošs, — Pelle stāstīja.

Un tiešām viņš bija pie trusīša, bet daudz netrūka, ka viņš solījumu nebūtu izpildījis! Viņam vajadzēja gulēt un mirkšķināt acis, lai paliktu nomodā, kamēr aizmieg Niklass un Juliāns. Un piesardzīgi izlavīties no virtuves ... jo durvis uz dzīvojamo istabu bija atvērtas un pie degošās plīts sēdēja Maliņa un tētuks. Tieši brīnums, ka viņi nekā nedzirdēja.

Un pēc tam ... iziet ārā naktī mēnesnīcā un skriet gluži vienam pa apsnigušu ceju. Piebrāzties pie tumšas kūts, kas nemaz nav tik mājīga kā parasti. Klusītiņām iezagties tajā un bailoties, ka to nepamana Bjerns, jā, just diezgan lielas bailes un aizlavīties pie Jokes.

— Ak, mījais Joke, tu redzi, ka es tomēr atnācu!

Kūts naktī ir dīvaina vieta. Tur valda klusums, govīs guļ, tomēr var dzirdēt troksni. Lāgu lāgiem noklinkšķ saite, govij sakustoties. Lāgu lāgiem bailīgi ieklukstas vista, it kā sapņodama par lapsu. Lāgu lāgiem dzirdams, ka Bjerns rīkojas ar šauteni un, stāvēdams pie lūkas, klusi svilpo. Pa logu iespīd mēness, izveidodams gaišu strēli, un tur zaglīgi nāk kaķis. Bet tūlīt viņu aprij tumsa, un redzamas tikai kaķa mirdzošās, dzeltenās acis. Nabaga kūts žurkas, kas šonakt devušās klaiņojumos! Un nabaga Joke, ja nebūtu Pelles, kas viņu aizsargā pret lapsu! Viņš piespiež Joki sev klāt un jūt, cik dzīvnieciņš ir maigs un silts. Puisēns prāto, cik ilgi tas var vilkties. Varbūt patlaban, tieši tagad lapsa pamet savu alu un zogas pa sniegu uz Jansona kūti?

Visādā ziņā tas ir tagad, tieši tagad, kad Melkers pieceļas, lai kārtīgi apsegtu savus zēnus. Pelles gultā viņš atrod nevis Pelli, bet papīru, uz kura ar lieliem iespiedburtiem rakstīts paziņojums:

ESMU ĀRRĀ UN SAUJU LABSAS JANSONAM

Melkers nonāca ar papīru rokās lejā pie Maliņas.

— Ko tu teiksi par to? Vai Pelle drīkst būt «ārrā un šaut labsas Jansonam» pašā pusnaktī?

— Nē, to viņš nūdien nedrīkst, — Maliņa uzsvērti atbildēja

Sēžot teja aizgaldā ar siltu trusīti rokās, cilvēks kļūst miegains. Pelle gandrīz jau iesnaudās, bet piepeši satrūkās. Viņš dzird, ka Bjerns uzvelk šautenes gaili, redz viņu mēnesnīcā pie lūciņas, redz, ka viņš paceļ šauteni un piespiež to pie vaiga. Nu ... nu . . . lapsa uznāk uz celiņa tur ārā, un nu tai

jāmirst, tās dzīve beidzas, tā nekad vairs neatgriezīsies savā alā govju aplokā — un to visu izkārtojis Pelle!

Iekliegdamies Pelle nosviež trusīti un metas pie Bjerna.

— Nē, nē, nešauj!

Bjerns aiz dusmām met zibeņus.

— Ko tu te dari? Ej prom! Es tūlīt šaušu!

— Nē! — Pelle brēc un ieķeras Bjerna kājās. — Tu nedrīksti! Lapsām arī jādzīvo!

Un šonakt Pelles dēļ nevienai lapsai nav jāmirst. Tur ārā mēnesnīcā vairs nav nevienas lapsas. Toties atnāk Maliņa ar slēpēm. Tad Bjerns nobāl, padomā tikai, ja viņš būtu izšāvis, ja Pelle nebūtu viņu aizkavējis!

— Jā, bija labi, ka tu atnāci, — Pelle saka Maliņai, jau atkal gulēdams gultā. Viņš apsolījis, ka nemūžam vairs neies naktī lapsas medībās, un Maliņa viņam apgalvojusi, ka lapsa nevar nozagt trusīti, kamēr tas atrodas teļa aizgaldā.

Bet Pelle tomēr nevarēja aizmigt. Kaut kas viņu satrauca vairāk nekā lapsa.

— Maliņ, vai tu precēsies ar Bjernu? — viņš vaicāja.

Maliņa smiedamās brālīti noskūpstīja.

— Nē, to es nedarīšu, — viņa apgalvoja. — Lapsa nevar nozagt trusīti un Bjerns nevar dabūt Maliņu, kamēr mēs visi dzīvojam savā mazajā aizgaldiņā.

Un nākamajā dienā Pelle jau bija aizmirsis visu nemieru. Jo bija iekārtots ragavu karuselis pie Grankvistu steķiem. Ik gadu. tiklīdz jūra aizsala, Nise Grankvists iekārtoja šo karuseli. To viņam bija iekārtojis viņa tēvs, un tā visos laikos Sālsvārnas iedzīvotāji ziemā vizinājās ragavu karuselī.

— Un kādēļ lai neturpinātu tādu jautru spēli, — Nise noteica.

Melkers bija ar viņu viens prātis. Viņš vizinājās ragaviņās

ar lielāku sajūsmu nekā viņa bērni. Tad viņi visi ieradās pusdienās sārziem vaigiem kā ziemas āboli un Maliņa viņiem cēla galdā vārītu mencu ar sinepju mērci.

— Bļītkot mencas priekšpusdienā un vizināties ar ragavu karuseli pēcpusdienā — tā tik ir krāšņa dzīve, — Melkers sacīja, kad viņi bija sasēdušies ap virtuves galdu.

— Vai tu viens pats bļītkoji? — Juhans jautāja.

Nē, biju kopā ar Nisi Grankvistu, — Melkers atbildēja.

— Cik mencu tad jūs izvilkāt? — Niklass painteresējās.

— Veselas desmit. Tas nemaz nav tik slikti! — Melkers sacīja.

— Un cik izvilki tu? — Juhans taujāja.

— Mēs sadalījām līdzīgi, — Melkers strupi atbildēja. — Tas tik ir vareni — vizināties ragavu karuselī, vai jums tā neliemas? — viņš dedzīgi runāja. Bet Juhans bija nepielūdzams.

— Cik tad tu pats izvilki? — viņš tincināja.

Melkers uzmeta viņam saērcinātu skatienu. Rūgtā patiesība bija tā, ka Nise bija izvilcis deviņas, bet viņš pats vienu. Tādu mazītiņu un nožēlojamu, mazāku par visām citām. Bet to viņš nebija gribējis sacīt.

— Varbūt tu vispār neizvilki nevienu pašu? — Niklass nerimās.

Tad Melkers nopūtās. Bet pēc tam saulaini pasmaidīja un norādīja uz mazītiņo mencu, kas gulēja tik pamesta un necila starp cilām zivīm.

— Jā ... to tur!

Visi raudzījās līdzjūtīgi uz mencu un Melkeru, bet viņš apgalvoja, ka zvejas laime esot kaut kas neizdibināms, ar veiklību tai neesot nekāda sakara, ja tā viņi domājo.

— Dažreiz laimējas un dažreiz ne. Atceros, ka reiz pirms vairākiem gadiem es biju izgājis

bjītkot kopā ar kādu senu, labu draugu. Es izvilku divdesmit sešas mencas, un cik daudz izvilka viņš, kā jums šķiet? Nevienu pašu!

— Kas tad bija šis senais, labais draugs? — Juhans vaicāja.

Melkers uzmeta viņam skatienu.

— Vai tevi apsēdis jautāšanas sports?

Tad viņš sarauca pieri dziļās rievās un ilgi domāja.

— Jā, saki viens cilvēks, kā tad viņu sauca . . . iedomājies, es nevaru atcerēties viņa vārdu!

— Ciss, kāpēc tu arī to nesamelo? — Pelle izsaucās.

— Ciet klusu, puikīņ! Neaizmirsti, ka tu runā ar savu tēvu!

Tad Pelle apskāva viņa kaklu un cieši saspieda.

— Tieši to jau es atceros.

Bet Maliņa pasteidzās tēvam palīgā. Nemaz nav jābrīnās, ka tēvs neatceras sava senā drauga vārdu.

— Jūs taču zināt, kā ir ar tēvu? Viņš atceras tikai to, ka aizmirsis kaut ko, bet neatceras, ko īsteni aizmirsis.

— Ciet klusu! — Melkers vēlreiz uzsauca.

Ziemas dienas bija īsas. Agri satumsa. Garajās vakara stundās visi salasījās virtuvē, siltākajā telpā. Valširdīgi runājot, tā bija vienīgā īsti siltā vieta visā Galdnieka mājā.

Naktis bija aukstas. Zēni gulēja augšistabā flaneļa pidžamās un vilnas svīteros. Melkers kaut kā iztika mazajā virtuves kambarītī. Bet Maliņai vajadzēja pārvākties lejā uz virtuves dīvēna.

— Apsildīt divas augšistabas nav iespējams, — Maliņa sacīja, un viņa jutās labi uz virtuves dīvēna.

— Viena nelaime, ka vakaros nekad netiek gultā, — viņa sūdzējās.

Jo virtuvē salasījās visi. Tur atnāca Marta un Nise, lai dabūtu tasīti kafijas, tur sēdēja Tedija un Fredija un spēlēja kazino ar Niklasu un Juhanu, Corvena un Pelle zīmēja un rotaļājās, kaktā gulēja Bocmanis, Maliņa adīja, Melkers dziedāja, tērzēja un jutās lieliski.

Arā valdīja īstais suņa aukstums. Pār ledū iekalto fjordu mirdzēja saltas zvaigznes, un lausks spēra mājas pakšos. Tad bija jauki sapulcēties siltā virtuvē. Pelle šķaudīja un tik bāza krāsnī malku, tieši tā tam jābūt. Visiem jāspēj kopā, jābauda siltums, jādzied un jālērzē. Beidzot viņš pats kļuva tik miegains, ka visas balsis saplūda vienā sanoņā, un viņš aizstreipuloja līdz gultai.

Parasti gan Pelle lielākoties uzturējās Jansona kūtī. Ne jau tikai pie Jokes. Viņš palīdzēja tēvocim Jansonam mēzt kūti un, pārnācis mājās, tā oda pēc mēsliem, ka nemaz tuvumā nevarēja rādīties. Maliņa jutās spiesta piešķirt viņam vecas slēpošanas bikses un jaku, no kuras pati bija izaugusi, un zēnam, pārkāpjot mājas sliekšni, šīs drēbes vajadzēja pamest priekšnamā.

— Kad brauksim prom, mēs tās sadedzināsim, — viņa teica.

— Nē, es tās ņemšu līdzī uz pilsētu, — Pelle ieteicās neparasti skarbi. Maliņa gribēja izjaukt viņa iecerī. Un mazliet samulsis viņš paskaidroja to.

— Es tās turēšu īpašā skapī, — viņš sacīja. — Un, kad briesmīgi būšu noilgojies pēc Jokes, ņemšu un paodīšu šīs drēbes.

Arī Corvena pāris reižu aizgāja viņam līdzī uz Jansona kūti, bet tur viņai drīz apnika.

— Negribu visu laiku būt kopā ar govīm, tikai govīm, — viņa paskaidroja.

Labāk viņa slēpoja. Slēpes viņa bija dabūjusi kā Ziemsvētku dāvanu un tagad laidās no pakalniņiem neapnīkstoši un uzcītīgi. Ja viņa pakrita, viņai bija grūti piecelties. Meitene gulēja sniegā un ķepurojās kā vabole, kamēr pienāca Tedija vai Fre-dija un palīdzēja viņai tikt uz kājām. Bet māsas tagad reti bija tuvumā. Viņas parasti slaidījās apkārt, ar Juhanu un Niklasu un atkal bija

noslēpumainas. Viņiem bija slepens sniega cietoksnis, ko katrs cilvēks ar vaļējām acīm varēja saskatīt pie Skata nokares. Tur viņi noņēmās augām dienām vai arī devās garos slēpošanas pārgājienos pāri ledum uz citām salām, vai arī kopā ar Sedermani blītkoja. Sedermanis bija pārbraucis mājās un zvērēja, ka vairs nedomājot braukt uz galvaspilsētu.

Visiem bija savas raizes, un Čorvena joprojām jutās diezgan vientuļa sava dārgā Bocmaņa sabiedrībā. Kādā neganti aukstā dienā — dienā, kad debesis pār Sālsvārnu un Galdnieka mājas nosarmojušo miltenāja koku vizēja ledaini zaļas, Maliņa, atgrieždamās no slēpošanas, atrada Čorvenu raudot pakalniņā aiz Sedermaņa istabas. Parasti meitene raudāja tikai aiz dusmām, bet šoreiz tās bija bēdu asaras, kas ritēja tāpēc, ka viņas kāju pirksti bija sasprēgājuši, turklāt meiteni bija pārņēmusi pamestības sajūta, kāda rodas, kad cilvēks stundām ilgi cilpojis apkārt pa sniegu un piepeši pamana, cik briesmīgi ir nosalis, bet Sedermaņa istaba aizslēgta un mājās nav neviena, tāpat arī Galdnieka mājā, un Tedija un Fredija aizmirsušas pieskatīt māsu, kamēr tētuks un māmiņa atrodas Norteljē. Un tad, ieraugot Maliņu, uzmācās raudas, kas iepriekš sēdējušas kaklā kā kamols un piepeši izšļāc ārā pa acīm, ak, cik dzīve ir salta un briesmīga, un vientuļa tādām mazām bērnam ... ai, labi, ka pārnākusi Maliņa!

Un Maliņa paņēma meiteni rokās un aiznesa uz Galdnieka māju, un nesdama dziedāja viņai dziesmiņu:

Bērniņš mazs pa sniegu bradā,

Kāju pirksti stingst tam salā.

Iekrīt sniega kupenās,

Plaksti raustās asarās.

Bet, kad viņas bija ienākušas Galdnieka mājas virtuvē, Maliņa izdarīja kaut ko ērmīgu, kaut ko pavisam ērmīgu, tā likās Čorvenai.

— Nevar taču gaišā dienas laikā izģērbties un likties gultā, — Čorvena sacīja.

— Var gan, ja mazulītim jāsasilda kājiņas, tas ir vislabākais līdzeklis, — Maliņa apgalvoja.

Viņas gulēja saritinājušās uz Maliņas virtuves dīvāna, un tur bija silts, tur bija debesu valstība tādām, kas bija mīļājiem apkārt pa sniegu četras stundas. Čorvenas acis sāka mirdzēt.

— Vai tu jūti manus kāju pirkstus? — meitene vaicāja. Un Maliņa apgalvoja, ka jūtot, jo tie esot visaukstākie bērna kājas pirksti, kādi jebkad sasiluši šajā virtuves dīvānā.

Čorvena nespēja joprojām nobrīnīties par Maliņas dīvainajām iedomām. Lāgu lāgiem viņa iesmējās. Kaut ko tādu viņa nekad nebija pieredzējusi.

— Bet nevar taču likties gultā gaišā dienas laikā, — viņa atkārtoja.

— Jā, ja plaksti raustās asarās, tad jāliekas, — Maliņa skaidroja.

— Ak, nedziedi to sērīgo dziesmu, — Čorvena murmināja.

— Dziedi tādu, kas sasilda kāju pirkstus.

Maliņa smējās.

— Ak tādu, kas sasilda kāju pirkstus?

Gulēdama uz dīvāna, Maliņa varēja saredzēt ledus rozes uz rūtīm un starp miltenāja zariem blāvo sauli, kas drīz norietēs un pameīs Sālsvārnas salu tumsā un sprakstošā salā. Tiešām, te nepieciešamas dziesmas, kas sasilda kāju pirkstus!

Dienvīdējš aiz Joga vēsmo,

Augstu liepā putniņš dziesma, —

Maliņa dziedāja. Bet tad viņu pēkšņi pārņēma tādas ilgas pēc vasaras, ka viņa vairs nespēja dziedāt. Un tas nemaz nebija vajadzīgs, jo Čorvena bija aizmigusi.

LIECIES BAĻĻA AR VISIEM SAVIEM APBURTAJIEM PRINČIEM!

Kādā pavasara dienā Čorvena iegāzās jūrā no tvaikoņa steķiem. Viņa bija dzīvojusi tajā pārliecībā, ka var nopeldēt vismaz savus piecus vēzienus, bet tagad redzēja, ka nevar vis. Tomēr bailes meiteni nepārņēma, jo, iekams tas notika, Bocmanis viņu izvilka ārā no ūdens, un, kad atskrēja Nise, Corvena jau stāvēja uz steķiem un spieda no matiem ūdeni.

— Kāpēc neesi uzvilкуси peldvesti? — Nise stingri noprasīja.

— Zini, tēt, ja man ir Bocmanis, tad peldveste lieka, — Corvena atbildēja.

Viņa apskāva Bocmani un piespieda slapjo galvu viņam klāt.

— Paklau, Bocman, tu esi mans mazais lūtausītis.

Bocmanis uz viņu nopietni palūkojās, un, ja tiesa, ka suns prot domāt tāpat kā cilvēks, tad varbūt viņš domāja:

«Mīļā draiskulīt, tevis labā es eju nāvē, ja tu tā vēlies, saki tikai vienu vārdu!»

Corvena noglaudīja suni. Tad viņa apmierināta pasmējās.

— Zini ko, tēt, — viņa teica, bet Nise meiteni pārtrauca:

— Pietiek ar tiem «zini ko», iekams neesi aizgājusi uz mājām un pārgērbusies.

— Jā, es gribēju tikai pateikt, ka tagad esmu ievēlusies jūrā jau trešo reizi. . . hahaha, Stina ir ievēlusies tikai divas reizes.

Un Corvena devās ceļā lepna un slapja, un līksma, ka tāda varēs parādīties Stinai.

Pludmalē aiz savas istabas Sedermanis darvoja laivu. Tagad ar to būs jādodas jūrā. Sālsvārnas salā kūsāja pavasara darbi. Jūra vilņojās brīvi, visas laivas jāsaved kārtībā; pār salu nemitīgi vēdīja darvas un krāsu smārde, un gaisā no degošajām lapu kaudzēm nerimtīgi vērpās dūmi, jo arī zemes sloksnes bija jānotīra. Bet pāri visām smaržām valdīja jūras smarža, Sedermanis to juta nāsīs, un viņa muguru sildīja saule, laiva, šķita, iznāks pavisam smalka, Sedermanis jutās apmierināts. Tikai viņa galva sāka pagurt. Viņam blakus sēdēja Stina un stāstīja vectēvam nebeidzamas pasakas. Nabaga Sedermanis, viņš tiešām nespēja paturēt galvā, kuru princi apbūra par meža cūku un kuru par ērgli. Taču Stina pēc zināmiem starpbrīžiem viņu pārbaudīja, un kļūdīšanos meitene necieta.

— Uzmini, ko vēl apbūra, — viņa sauca. Bet pēkšņi viņas priekšā nostājās Čorvena, slapja kā jūras vārava.

— Uzmini, kas ievēlās jūrā!

Slina klusēdama viņā noraudzījās. Viņa nezināja, ka var lepoties, ja ievēlas jūrā, bet tagad viņa redzēja triumfējošo Čorvenu un nedroši sacīja:

— Uzmini, kas domā ievēties jūrā . . . svētdien?

— Katrā ziņā tikai ne tu, — Sedermanis noteica. — Jo tad es tevi aizsūtīšu uz pilsētu, kad uz turieni atgriezīsies Melker-soni.

Melkersoni bija atveduši Stinu, braucot uz Sālsvārnas salu. Viņi te bija ieradušies, lai pavadītu dažas pavasara dienas, jo Melkers joprojām atzina, ka liela Galdnieka māja, par kuru samaksāta īre, nevar stāvēt neizmantota. Un turklāt. . . nekad Sālsvārnas sala nebija skaistāka kā tieši šajā agrīnajā pavasarī, kad bērziem vērās pirmās maigās lapiņas un visa sala bija kā balto anemoņu jūra.

— Dievs lai mani pasargā no šā Zviedrijas pavasara, — Melkers mēdza sacīt. — Salts un nabadzīgs tas gan ir, bet tik skaists, ka cilvēkam rauj sirdi no krūtīm laukā!

To, ka pavasaris ir salts, juta arī Čorvena. Tagad viņai sala, un viņa gribēja steigties uz mājām,

lai pārgērbtos sausās drēbēs. Bet, kad viņa gāja garām Galdnieka mājai, tur laivā sēdēja tēvocis Melkers un nopūlējās ar savas vecās laivas motoru. Čorvena apstājās, tik ļoti viņai nemaz nebija jāsteidzas.

Melkeram patika tērzēt ar Čorvenu.

— Tas ir visjaukākais, — viņš atzinās Maliņai. — Zēl, ka l.u nedzirdi mūsu sarunas, jo tās tiešām ir interesantas. Bet mēs runājamies vislabāk, ja esam vieni paši.

— Tēvoc Melker, es ievēlos jūrā, — Čorvena sacīja, bet par atbildi saņēma tikai murmināšanu. Melkers vilka un nomocījās ar starta auklu un laikam gan bija noņēmis jau diezgan ilgi, jo viņa seja bija pietvīkusi un mati izspūruši.

— Tev nav īstā ķēriena, tēvoc Melker, — Čorvena izlēma.

Melkers uzmeta acis meitenei, kas stāvēja uz stēķiem, un laipni pasmaidīja.

— Ak tā!

— Nēē, tev vajag vilkt, lūk, šitā, — Čorvena sacīja un ar ātru rokas kustību parādīja, kā velkama starta aukla.

— Paklau, es paraustīšu tevi, ja tu neiesi projām, — Melkers uzsauca.

Corvena noblisināja acis par šādu melnu nepateicību.

— Tev vajadzētu priecāties, ja gribu tev palīdzēt!

Melkers no jauna raustīja auklu.

— Jā, pateicos, esmu tik priecīgs... tik priecīgs ... tik priecīgs, — viņš atteica un raustīja auklu vārdu ritmā. Bet šis sasodītais motors tik nospurkšķēja «pjut, pjut» un tad apklusā. Corvena pašūpoja galvu.

— Tu gan esi izveicīgs cilvēks, tēvoc Melker, bet laikam neproti rīkoties ar starta auklām. Pagaidi, es tev parādīšu!

Tad Melkers ierēcās:

— Ej prom! Ej un velies atkal jūrā vai ej un rotaļājies ar Pelli... pazūdi!

Corvena izskatījās aizvainota.

— Jā, es iešu un rotaļāšos ar Pelli, bet vispirms man jāaiziet uz mājām un jāpārgērbjas, tik daudz taču tu saproti.

Melkers piekrizdams pamāja.

— Jā, dari to. Velc mugurā visu, kas tev ir! Vislabāk trīs ņieburus, kas sapogājami mugurpusē.

— ņieburus, — Corvena atbildēja, — mēs taču nedzīvojam akmens laikmetā.

Tā parasti mēdza sacīt Tedija, runājot par vecmodīgām lietām.

Melkers viņu nedzirdēja, jo tagad motorīšs atkal ierūcās «pjut, pjut», un viņš lūdzoši raudzījās uz to. Bet velti. Kad motors bija norūcis savu «pjut», tas apklusā.

— Tēvoc Melker, vai zini ko? — Corvena vaicāja. — Man liekas, ka, grāmatas rakstot, tu esi izveicīgs, rīkoties ar motoru tu neproti. Starp citu, kur tad Pelle?

— Laikam gan pie trusīšu sprostā, — Melkers šņāca, pēc tam salika rokas. — Es lūdzu dievu, lai viņš būtu pie trusīšu sprostā, un tev jāiet turp.

— Kāpēc tu gribi, lai dievs būtu pie trusīšu sprostā? — Corvena ieinteresēta vaicāja.

— Pelle, — Melkers rēca, — lai Pelle būtu pie sprostā un tur paliktu arī tu. Galvenokārt tu!

— Bet tu teici, ka tu lūdz dievu, lai viņš būtu pie trusīšu sprostā, — Corvena atsāka, bet tad tēvoča Melkera acis mežonīgi iedzalkstījās, un, lai viņu nomierinātu, meitene arī sacīja:

— Jā, jā, es tūliņ iešu!

Melkera lūgšana tika uzklautā. Pelle bija pie trusīšu sprostā, un Čorvena pārgērbusies gāja

turp.

Joke bija dabūjis lielisku sprostu.

— Mana paša roku darinātu, — lielījās Melkers, kad sprosts bija gatavs.

Arī Pelle bija dzinis sprostā naglas, lai gan Melkers viņu brīdināja:

— Tu tikai trāpīsi pats sev pa pirkstiem.

— Nu nē, naglu var turēt Čorvena, — Pelle atteica.

Pats Melkers nebija tik atjautīgs.

— Kādēļ tu vienmēr sit pa īkšķi? — Čorvena vaicāja, kad Melkers bija dabūjis vienu triecienu pēc otra.

Melkers sūkāja īkšķi.

— Tāpēc, ka tu, mīļā Čorvena, manas naglas neturi.

Bet, kad sprosts bija gatavs, tas nudien izskatījās lielisks, tādā, pēc Pelles domām, bija jauki dzīvot. Kad no Jan-sona kūts atnesa trusīti uz tā jauno māju, Pelle aiz laimes starot staroja.

Visa šī ierīce bija novietota aiz kāda ceriņu krūma klusā vietinā. Pelle varēja lur sēdēt savā nodabā un justies kā vislaimīgākais trušu īpašnieks pasaulē. Sprosts bija sameistarots no vistu sieta, ar durtiņām un nelielu atveri vienā galā, lai Joki varētu izņemt ārā, ja Pelle gribētu viņu paauklēt. Otrā galā bija Jokes mājiņa ar kastīti, kurā ierīkots apaļš caurums.

— Tur tu vari ielīst, ja līst lietus vai laiks ir auksts, — Pelle skaidroja trusītim.

Kad pienāca Čorvena, zēns sēdēja, turēdams trusīti klēpi. Viņi abi baroja dzīvnieciņu, un Pelle mācīja Čorvenai, kā apkopt trusīti, jo viņai par to vajadzēs rūpēties, kad Pelle aizbrauks uz pilsētu.

— Es tev nekad nepiedošu, ja tu viņu kārtīgi nepabarosi, — Pelle brīdināja. — Un tev jāpieluko, ka viņš neaizbēg.

To butu vajadzējis darīt Pellem pašam, jo viņš vēl nebija pabeidzis teikumu, kad Joke izspruka no viņa klēpja un laidās lapās pāri ceriņu krūmam.

Pelle un Čorvena pielēca kājās un metās pakal dzīvniekam. To darīja arī Bocmanis, mazliet ieņurdēdamies.

— Paklau, Bocman, trusīti tu neaiztīc! — Pelle bailīgi iesaucās, skriedams pakal trusītim.

Tādas muļķīgas runas Čorvena sen nebija dzirdējusi.

— Bocmanis nekad neko *neaiztīc*, to nu gan tev vajadzētu zināt. Viņam tikai liekas, ka mēs rotaļājamies.

Pelle nokaunējās. Bet patlaban viņam nebija laika lūgt Bocmanim piedošanu, patlaban viņam jādabū rokā Joke.

Aiz Galdnieka mājas Maliņa, Juhans un Niklass patlaban purināja gultas drēbes, un, kad «Joke atlēca šurp, Juhans uzsvieda viņam virsū segu. Joke lēkāja zem segas, tā viļņojās kā jūra, bet Joke tomēr izspruka ārā un ar trim priecīgiem lēcieniem pazuda aiz pakša.

Viņu saķēra Stina. Meitene ar savu Hopilanda-Kalli sēdēja uz lievenēm un redzēja, kā Joke dražas garām. Viņa dzīvnieciņu tikko bija satvērusi, kad aizelsušies šurp atdrāzās Pelle un Čorvena.

— Ai, cik labi, ka tu viņu noķēri, — Pelle sacīja. Atvieglots viņš saļima uz Stinas kāpnēm ar Joki rokās, raudzīdamies uz trusīti tikpat maigi, kā māte raugās uz savu tikko piedimušo bērnu.

— Cik jauki, ja cilvēkam ir pašam savs dzīvnieks, — viņš teica.

Stina un Čorvena bija ar viņu vienis prātis.

— It sevišķi, ja tas ir krauklis, — Stina apgalvoja. Un tad viņa lepni teica:

— Tagad viņš to prot!

— Ko viņš prot? — Čorvena vaicāja.

— Viņš prot izteikt «liecies baļļā», es to viņam iemācīju.

No Corvenas un Pelles sejas varēja noprast, ka viņi netic, un Stina saskaitās.

— Pagaidiet, jūs tūliņ dzirdēsiet! Kalle, saki: «Liecies baļļā!»

Krauklis pielieca galvu un iecirtīgi klusēja, bet, kad Stina

bija labu laiciņu ar viņu noņēmusies, viņš pāris reizi ieķērcās. Tikai cilvēks ar ļoti dzīvu fantāziju varēja no šiem ķērcieniem izveidot vārdus: «Liecies baļļā!» Stinas fantāzija bija ļoti dzīva.

— Vai dzirdējāt? — viņa gaviļēja.

Corvena un Pelle smēiās, bet Stina prātīgi pamāja ar galvu.

— Vai zināt, ko es domāju? Kalle ir apburts princis, jo prot runāt.

— Ciss, vai tu esi dzirdējusi, ka princis teiktu — «Liecies baļļā!», ko? — Pelle vaicāja.

— Jā, tas tur, — un Stina rādīja uz Kaili.

Pasakā, kuru viņa nupat bija stāstījusi vectēvam, darbojās trīs apburti prinči. Viens bija apburts par meža cūku, otrs — par haizivi un trešais — par ērgli, kādēļ tad arī krauklis nevar būt apburts princis?

— Nē jel, ne! Tikai vārdes ir apburti prinči, — Čorvena tiepās.

— Nu jā, tā saki tu, — Stina atcirta.

— Jā, Fredija man par to lasīja. Pasaka bija par kādu princesi, kas nobuchoja vardi, un tad varde pārvērtās par princi — pang, tur nu tas stāvēja.

— Kādreiz es arī to pamēģināšu, — Stina teica.

Pelle sēdēja un klusītiņām smējās.

— Un ko tu ar to princi iesāksi? — viņš jautāja.

— Viņš apprecēs Maliņu, — Stina atbildēja.

Čorvena atzina, ka šādas iedomas ir lieliskas.

— Tad viņai nevajadzēs staigāt apkārt neprecētai.

Šīs iedomas visvairāk kaitināja Pelli.

— Liecieties baļļā ar visiem saviem apburtajiem prinčiem! — viņš sacīja. — Nāc, Joke, ejam!

Čorvena un Stina ilgi viņu pavadīja ar skatieniem.

— Viņš, protams, negrib, ka Maliņa kādreiz apprecētos, — Čorvena sacīja. — Un tas ir labi, jo viņam nav māmiņas.

Stina kļuva nopietna un domīgi sarauca uzacis.

— Kāpēc viņa māmiņa ir mirusi? — viņa vaicāja.

Atbildēt uz šādu jautājumu nebija viegli. Čorvena prātoja,

viņa nezināja, kāpēc cilvēki mirst.

— Laikam būs tā, kā sacīts šai dziesmiņā, — viņa beidzot teica. — Laikam gan tā būs.

Un viņa nodziedāja Stinai:

Pasaule ir bēdu leja,

Šodien dzīvs, bet rīt jau beigls,

Un par zemi atkal kļūsi. . .

— Man šī dziesmiņa liekas ļoti bēdīga, — Stina bilda.

Bet Pelle ielika trusīti sprostā un pēc tam pavadīja vientulībā skaistu vakaru, kuru viņš veltīja grāvim. Viņam ļoti patika šis grāvis, jo tajā bija tik daudz, ko redzēt. Tur bija kukaiņi un dažādi augi. Lai gan pats jautrākais bija — lēkt grāvim pāri un mēģināt to izdarīt ar vienu lēcienu. Dažreiz neveicās, un tāpēc, atgriezdamiem tovakar mājās, Pelle bija notašķījies ar dubļiem līdz ausīm.

Bet Melkers patlaban sēdēja Galdnieka mājas virtuvē, un viņa priekšā uz galda bija izjaukts motorinš. Viņš nekā cita ne-

gribēja kā atradināt to rūkt «pjut pjut» un domāja, ka pamatīga tīrīšana motorinšu uzvedīs uz citām

domām. Bet visas mazās skrūvētes un uzgriežņi dīvainā veidā pazuda tieši tad, kad viņam tie bija vajadzīgi.

— Vai jūs ēdat uzgriežņus? — viņš vaicāja Juhanam un Nik-lasam, kad zēni spiedās pie galda, lai paraudzītos tēva darbā, bet pēc pāris tādiem netaisniem apvainojumiem Juhans teica:

— Nāc, Niklas, iesim gulēt. Lai tēvs pats sameklē savus uzgriežņus.

Un, tiklīdz zēni bija aizgājuši, Melkers atrada, ko meklēja.

— Paraug, te jau ir tas mazais daiciņš, ko es meklēju, — viņš teica.

Tieši tai brīdī pa durvīm notriepies un noguris iespraucās Pelle.

— Un tur ir tas otrs daiciņš, kuru meklēju es . . . bet kā tu izskaties, Pelle? — Maliņa izsaucās.

Tovakar Galdnieka mājā tīrīja ne tikai motorīnu. Maliņa atstiepa lielu baiļu un tur līdz pat ausīm iebāza Pelli, un sāka zēnu pamatīgi berzt.

— Ausis taču tu vari likt mierā, tās es mazgāju sestdien, — Pelle činkstēja.

Bet Maliņa paskaidroja, ka viņa nevar atbildēt par tādām ausīm, kādas pašlaik ir Pellem.

— Varbūt rīt uz kafiju atnāks krustmāte Marta, un ja viņa ieraudzīs tavas ausis . . .

— Varbūt, tu saki. . . vai mēs labāk nepagaidīsim, lai redzētu, vai viņa tiešām atnāk? — Pelle ieteica.

Maliņa smiedamās pievērsās Melkeratn.

— Vai visi zēni ir tik netīri, kā tu domā? Vai tu arī mazs biji tāds?

Melkers sēdēja, cilādams uzgriežņus, un apmierināts dudinjāja:

— Man ir īstais ķēriens ... lai Čorvena saka, ko grib ... Netīrs, — viņš tad piebilda. — Nē, cik es atceros, es biju ļoti tīrīgs bērns.

Pelle sapņaini raudzījās ārā no baļļas uz tēvu.

— Jā, skaidrs, ka tu biji tīrīgs bērniņš, tētuk.

— Kāpēc tas ir tik skaidrs? — Melkers brīnījās.

— Jā, tu taču vispār biji tik labs, paklausīgs, un tev bija labas liecības, un tu nekad nemeloji un nedarīji nekā slikta.

— Vai tad es tā teicu? — Melkers jautāja un plati pasmaidīja. — Tad vecuma dienās esmu samelojies.

Pelle uzšļāca viņam ūdeni.

— Vai dzirdi, Pelle, tu nedrīksti piešļakstu visu virtuvi, — Maliņa uzsauca.

— Bet vai savu tēvu viņš drīkst nošļakstīt? — Melkers prātoja.

— Jā, to viņš drīkst, — Pelle mierīgi un pārlicināti atbildēja.

Vēlāk, kad viņš, ievīstīts palagā, sēdēja Maliņai klēpī, viņš atcerējās Stinas mulķīgās iedomas par apburto princi, kas apprecētu Maliņu. Vēriģi viņš palūkojās uz Maliņu — ja nu tiešām viņa staigā apkārt, bēdādamās, ka nav apprecējusies, kā to teica Čorvena?

Šoreiz atbraucot uz Sālsvārnas salu, viņi dabūja zināt nozīmīgu jaunu vēsti. Bjerns bija saderinājies ar kādu Haršēras meiteni. Pelle bailīgi bija jautājis Maliņai, vai tas viņu apbēdina, bet Maliņa bija smējusies un teikusi: — Nē, tas ir pats labākais, kas varēja notikt, un to jau es viņam pateicu Ziemsvētkos.

Lai gan tāpēc nemaz nebija sacīts, ka viņai patīk staigāt apkārt «neprecētai».

— Tagad šis mazais motorīns ir kārtībā un iztīrīts ar paša Melkera rokām, — Melkers teica un pieskrūvēja pēdējo uzgriežni, pie tam dziedāja:

— Tagad tam ir īstais gājiens, un es to jums rādīšu!

Motorīnam vajadzēja parādīt savu īsto gājienu Pelles baļļā.

Un to tas parādīja. Motors taisīja tādu šļācienu, ka apšļakstīja sienas, un Melkers, kas bija

nolieces pār baļļu, lielāko šļācienu saņēma sejā.

— Prrš! — viņš izsaucās un aši piebilda: — Maliņ, es pats uzslaucīšu!

Bet Maliņa apgalvoja, ka viņa esot pateicīga, jo pēkšņi visa virtuve būšot tīra, un ūdeni uzslaucīt viņa varot pati.

— Tikai vispirms jānogulda Pelle, vai tev salst? — viņa vaicāja, redzēdama, ka Pelle stāv drebinādamies.

— Es salstu kā pagāns, — zēns atbildēja. Un viņš sala pat apgūlies.

— Man liekas, jūs par daudz esat izvēdinājuši gultas drēbes. Pū, cik man auksts! — viņš sauca.

— Pastāsti kaut ko jaunu, — Niklass miegaini murmināja.

Pelle klusi gulēja mazajā gultiņā un pūlējās iesildīt sev vietīnu.

— Būtu jauki, ja gultā varētu paņemt trusīti, — zēns sacīja.

Juhans pacēla galvu.

— Jā ... nu ja, tev vajadzīgs tieši trusītis, — Juhans norūca.

Tad viņš atslīga atpakaļ spilvenā un aizmiga.

Bet Pelle gulēja nomodā. Viņš tik ļoti raizējās par Joki, ka nevarēja aizmigt. Ja nu nakti ir salna un Joke savā sprostā salst? Pats Pelle bija sasilis un jutās jauki. Netaisni, ka trusīšiem ir tikai mazas, aukstas kastītes, kurās nedaudz siena, kur gulēt.

Pelle pāris reižu nopūtās. Viņu mocīja sirdsapziņas pārmetumi. Beidzot viņš vairs nevarēja to paciest. Zēns izkāpa no gultas un pa kāpnēm, kas bija pieslietas pie loga pēc Melkera daudzajām ekspedīcijām uz jumta, izlīda saltajā pavasara naktī un drebinādamies joza pie trusīša sprostā. Neviena viņu nebija pamanījis, kad viņš atlavījās atpakaļ un iekāpa pa logu iekšā, turēdams trusīti rokās. Neviena, varbūt tikai lapsa, kas šajā naktī arī taisīja mazu gājienu pa Sālsvārnas salu.

Tāču Joke nemaz nebija tik pateicīgs, kā Pelle to bija gaidījis, kad izņēma trusīti no sprostā. Joke nevaldāmi pretojās, kad Pelle dzīvnieceņu gribēja noguldīt savā gultā. Trusītis atzina, ka tā nav gulvieta trusīšiem, un taisīja varenu lēcienus.

Maliņa un Melkers sēdēja lejā dzīvojamā istabā un pēkšņi izdzirda augšā šausmu kliegšanu. Viņi traucās augšup pa kāpnēm, lai redzētu, kas tur notiek, un ieraudzīja, ka Niklass, briesmīgi pārbijies, sēž gultā un viss dreb.

— Te spokojas. Man uzlēca virsū riebīgs, spalvains spoks, — viņš sūdzējās.

Melkers viņu mierinādamis noglaudīja.

— To sauc par murgiem, kad nejauki sapņo, tev ne no kā nav jābaidās.

— Riebīgs murgs, viņš uzlēca man tieši uz sejas, — Niklass murmināja.

Bet zem Pelles segas, cieši apņemts ar rokām, gulēja šis murgs un tikai gaidīja izdevību, lai izlēktu ārā un sāktu no jauna spokoties.

Kad visi bija apgūlušies, Pelle atkal izkāpa ārā pa logu naktī un ielika Joki atpakaļ sprostā.

— Gultā tevi nav iespējams turēt, — viņš sacīja.

Sālsvārnas salā iestājās drīz vien jauna pavasara diena — diena, kuru neviens nekad neaizmirsīs. Jo tieši tajā dienā salā ieradās Mozus, izraisīdams veselu notikumu ķēdi. Mozus bija tikai mazs ronītis, kuru Kalle Vestermanis bija noķēris šērās sapinušos tīklā un paņēmis līdzī uz mājām, zinādam, ka jūras ērgļi izturas nelāgi pret maziem, pamestiem ronīšiem.

— Vestermanis ir mūsu salā pats lielākais strīdupolis, — Marta GrankvisLa mēdza sacīt. Dažkārt veikalā, kur allaž sapulcējās salas iedzīvotāji, iedegās strīds, un vainīgs gandrīz vienmēr bija Vestermanis. Viņš bija nemiera gars.

— Tikpat kā ūdens ap akmeņiem, — sacīja viņa sieva. — Un vispār viņam par darbiem nav nekādas jēgas, — viņa stāstīja visiem, kas bija ar mieru klausīties. Viņš bija zvejnieks un mednieks,

citi darbi viņam nepatika, lai gan viņam bija sēta un neliels gruntsgabals, bet to galvenokārt apkopa viņa sieva. Darbs bija grūts, un dažkārt viņa pukojās. Darījumi viņam neveicās, šim Vestermanim, un, kad viņš nonāca sprukās, tad devās pie Nises Grankvista. Taču pēdējā laikā Nise viņu noraidīja. Viņš negribēja aizdot naudu cilvēkam, kas nekad laikā neatdeva parādu.

Kad Vestermanis torīt atgriezās mājās no jūras, uz steķiem stāvēja Corvena. Un meitene iekliedzās, kad viņš nolika pie viņas kājām mazu, šņācošu ronīti, kurš raudzījās uz viņu ar melnām, valgām acīm un bija pats jaukākais, ko viņa savā mūžā redzējusi.

— Vai, cik viņš jauks! Vai drīkstu viņu noglaudīt? — Corvena sauca.

— Manis pēc, lūdzu, — Vestermanis atteica. Un piebilda kaut ko pavisam neticamu:

— Tu viņu vispār vari paturēt, ja vēlies.

Corvena blenza uz Verstermani.

— Ko lu teici?

— Tu vari viņu paturēt. Protams, ja to atjauj tavs tēvs un māte. Esmu priecīgs tikt no viņa vaļā. Tu viņu vari uzbarot, kamēr viņš izaugs, un tad viņu varēs izlietot lietderīgi.

Corvenai aizrāvās elpa. Vestermanis nebija viņas mīlulis, bet nu viņa juta, ka to dievina.

— Ai, — viņa sacīja un dedzīgi prātoja — kā lai pateicas par kaut ko tik vienreizīgu!

— Es tev izšūšu kaut ko ar krusta dūrieniem, vai vēlies?

Vestermanis neprata novērtēt meitenes lielo atsaucību un atteica:

— Njā, nevaru vis sacīt, ka tieši pēc tā ilgojos, bet ņem vien roni, es ar to nedrīkstu rādīties sievai acīs.

To teikdams, Vestermanis aizgāja, un Corvena palika uz steķiem kā apmāta.

— Bocman, tas nūdien neticami, mēs dabūjām roni, — viņa sacīja.

Bocmanis apošņāja ronīti. Kaut ko tādu viņš nekad nebija redzējis, bet, ja nu Čorvena vēlas, arī viņš būs draugos ar šo mazo, jocīgo dzīvnieciņu, kas tur guļ un šņāc.

— Ai, nesabiedē viņu! — Corvena sauca un atstūma Bocmani sāņus. Pēc tam viņa kļiedza, cik jaudāja:

— Nāciet šurp! Nāciet šurp visi! Kaut kas neticams ... es dabūju roni!

Pelle atskrēja pirmais un, ieraudzījis ronīti un izdzirdīs neticamo ziņu — kā Čorvena dabūjusi šo fantastisko, pelēki raibo, mazo kamoliņu, kas šņāca un ķepurojās ar apaļajām, tvirtajām priekšķepām pa steķiem, aiz uzbudinājuma trīsēja. Vai tiešām iespējams, ka cilvēks var noķert roni!

— Ai, cik tu esi laimīga! — Pelle no visas sirds sacīja, un Čorvena viņam piekrita.

— Jā, nūdien neticami, man vienmēr laimējas.

Taču vēl bija jāpārlicina tētis un māmiņa, cik labi, ja mājās ir ronis.

Pamazām visi iedzīvotāji bija sapulcējušies uz steķiem un brīnīdamies vēroja ronīti.

— Drīz mēs Sālsvārnas salā varēsim atvērt zvēru dārzu, — Melkers ieminējās. — Es tikai iepriekš parūpēšos dabūt pāris nelielu nīlzirgu.

Bet Marta atgaiņājās ar abām rokām. Viņa savā mājā negrib roni, nekādā ziņā! Nise arī kļuva domīgs. Viņš paskaidroja Cor-venai, kādas rūpes viņai sagādās ronīša barošana. Mazliet paaudzies, viņš patērēs tik daudz piena kā teļš un kilogramiem reņģu.

— Reņģes viņš dabūs no mums, — Stina sacīja. — Tas taču viņš dabūs, vai ne, vectētiņ?

Čorvena pārmetoši palūkojās uz saviem vecākiem.

— Es viņu *dabūju*. Tas ir gluži tas pats kā dabūt bērnu, — viņa skaidroja.

Tedija un Fredija viņai piekrita.

— Un, ja dabū bērnu, tad taču tūliņ neprāto, cik daudz piena tas patērēs un cik grūti būs mazuli

paēdināt, — Tedijs piebilda.

Visas meitenes uzbruka Martai ar lūgumiem. Juhans, Niklass un Pelle viņām piebalsoja. Viņi apsolīja iztaisīt ronītim dīķi, kur viņš varēs pavadīt savas dienas. Klintī aiz zvejas būdas bija liels ierobs, to viņi piepildīs ar ūdeni, un ronītim būs smalks baseins, ka labāku nemaz nevar vēlēties. Naktis viņš varēs

palikt zvejas budā, — Fredija teica. Viņš nemaz nebūs par apgrūtinājumu, visi bērni apgalvoja. Ronītis laiku pa laikam žēli iebrēcās, un Stina triumfēdama sacīja:

— Vai dzirdat, viņš sauc «māmiņ!».

— Un tā esmu es, — Corvena atteica un paņēma ronīti rokās. Likās — viņam tas patīk. Dzīvnieciņš viņu apošņāja, un viņa asās spalvas kutināja meitenes sejiņu, tā ka viņai bija jāsmejas.

— Es zinu, kā viņu saukšu! — Corvena teica. — Par Mozu! Vestermanis viņu atradis niedrēs, tieši kā tā faraona meita atradusi Mozu, — vai tu atceries, Fredij?

— Es nu gan nevaru iedomāties, ka faraona meita izskatītos pēc Vestermaņa, — Melkers iebilda. — Bet Mozus ir skaists vārds.

Kad nu visi atzina, ka Mozum te jāpaliek, arī Marta beidzot piekrita.

— Tu vari viņu paturēt tik ilgi, kamēr viņš izaugs liels un varēs aprūpēt pats sevi, — viņa sacīja.

Un bērni gaviļēja.

— Vai zināt, ko es domāju, — Stina uzņēma valodu. — Es domāju, ka Mozus ir kāds apburts princis, kas izkāpis no jūras.

— Ej ratā ar saviem prinčiem, — Pelle atcirta. — Princis Mozus, kā tev tas patīk?

Corvena sēdēja uz steķiem, un viņas klēpī gulēja Mozus. Viņa glāstīja ronīti, un tas ošņāja viņas rokas, un meitene sajuta dzīvnieceiņa asās spalvas, un tad viņa atkal smējās, jo spalvas viņu kutināja.

Bocmanis stāvēja un skatījās. Viņš stāvēja ilgi un raudzījās uz Corvenu ar savu grūtsirdīgo skatienu. Piepeši viņš pagriežas un aiztipināja projām.

Corvenas pavasaris bija darba pārpilns, noņemoties gan ar Joki, gan ar Mozu. Pelle rakstīja vēstuli pēc vēstules, piekodinādams kārtīgi pieskatīt viņa Joki.

«DOD VIŅAM DAUC PIENĒMU LAPU,» viņš rakstīja Corvenai, un meitene sūdzējās Stinai.

— Daudz pieneņu lapu, — Pellem viegli rakstīt! Nekad neesmu redzējusi tik rijīgu trusīti.

Taču Joke katrā ziņā bija ļoti rāms dzīvnieks, kas prasīja tikai pieneņu lapas un ūdeni, lai justos labi. Viņš nebrēca, kad viņu pameta vienu. Viņš nelēca apkārt un nerāva galdautus vai katliņus un neplēsa tēva laikrakstus. To darīja Mozus, kuram dienās vajadzētu būt savā dīķī, bet naktīs zvejas būdā. Mozus negribēja dzīvot ne dīķī, ne zvejas būdā. Viņš sekoja Čorvenai uz papēžiem, lai kur viņa gāja. Vai tad Corvena nebija viņa māmiņa? Vai tad viņa nedeļa viņam lielisko pudeli ar siltu pienu, sajauktu ar eļļu? Tāpēc jau viņam jābūt vienmēr pie savas māmiņas. Viņš brēca un protestēja, kad Corvena viņu vakaros ieslēdza zvejas būdā, un reiz, kad ronītis šņāca sevišķi nikni, Corvena paņēma viņu istabā, jo māmiņa bija aizgājusi uz šūšanas sanāksmi pie Jansona kundzes un tāpat to nevarēja aizliegt.

Bocmaņa gulvieta bija uz grīdsegas sloksnītes blakam Corve-nas gultai. Tur viņš bija gulējis visas nakts, sākot no tās dienas, kad bija mazs kuceniņš. Bet, kad ieradās Mozus un rāpoja šurp un turp pa grīdu, Corvena teica:

— Bocman, šonakt tu vari gulēt Tedijas un Fredijas istabā.

Pagāja laiciņš, iekams Bocmanis aptvēra Corvenas vārdus.

Viņš to saprata tikai tad, kad Corvena paņēma viņu aiz saites un izveda no istabas.

— Tikai šonakt, saproti, — Corvena viņu mierināja.

Bet, kad Mozus bija aptvēris, cik jauki ir gulēt Corvenas istabā, viņš vairs negribēja samierināties ar vecu zvejas būdu.

— Cilvēki sāks domāt, ka mēs viņu mokām, — Tedija iebilda.

— Labāk, lai viņš gul Corvenas istabā.

Marta sākumā mazliet šaubījās, taču vēlāk padevās. Bija grūti pretoties tādām mazām ronītim, kas bija tik padevīgas un raudzījās ar tik gudrām un skaistām acīm, itin kā visu saprastu.

Nākamajā vakarā Bocmanis pats iegāja Tedijas un Fredijas istabā. Un to viņš darīja arī turpmāk. Viņš vairs nesekoja Cor-venai uz papēžiem, lai kur viņa ietu, varbūt viņš baidījās, ka neuzmin ronītim. Tagad viņš caurām dienām klusi gulēja pie veikala kāpnēm. Nolicis galvu starp priekšķepām, viņš gulēja un tikai ikreiz paskatījās, ja kāds gāja iekšā veikalā.

— Mans mīļais lūtausi, cik tu esi kļuvis miegains, — Corvena ierunājās un noglaudīja Bocmani. Bet tad viņai bija jāsteidzas un jāsaplūc Jokem pienenes un Mozum jāsasilda piens, Bija jauki būt dzīvnieku kopējai, kaut arī Stina viņai ļāgiem palīdzēja.

— Tev ir tikai Hopilanda-Kalle, — Corvena sacīja. — Bet man jāaprūpē divi dzīvnieki un .. . arī Bocmanis.

Stinai nemaz nepatika, ka viņai bija tikai Hopilanda-Kalle. To nevarēja barot ar pudelīti, kā Corvena baroja Mozu. Laimīgā Corvena! Stina palīdzēja Čorvenai saplūkt Jokem pienenes un ikreiz

sirsnīgi cerēja saņēmi pelnīto atlīdzību — pabarot Mozu ar pudelīti. Bet Čorvena bija nelokāma. Mozu viņa vēlējās barot pati. Citādi viņš nejūtos labi, meitene apgalvoja. Stina varēja sēdēt un noskatīties, lai gan viņai nagi niezēt niezēja izraut no Corvenas rokām pudeli un dot to Mozum, vai nu viņam tas tīk vai ne.

Bet arī Stinai pienāca labākas dienas. Viņas vectēvam bija aitas, tikai pāris aitiņu, kuras pret atlīdzību varēja turēt Vester-maņa aplokā. Nule aitām bija atskrējuši jēriņi, un Stina ikreiz sekoja vectēvam uz aploku, lai redzētu, vai nav atskrējuši jauni jēriņi.

— Jēriņi, mani jēriņi, — Sedermanis sauca, — nāciet, lai es jūs saskaitu un redzu, vai esmu kļuvis bagātāks.

Viena no viņa aitām tiešām darīja visu, lai pavairotu Seder-maņa bagātību. Kādā jaukā dienā viņai aizgaldā, kuru Sedermanis bija darinājis savām aitām, bija atskrējuši veseli trīs jēriņi.

— Viņai pietrūks piena tik daudziem jēriem. Vienam no viņiem klāsies ļauni, — Sedermanis raizējās.

Viņam bija taisnība. Vairākas dienas viņi abi ar Stinu vēroja, ka mazākais jēriņš sadila, jo viņam nebija spēka cīnīties ar diviem citiem, lai dabūtu pienu.

Beidzot Sedermanis teica:

— Būs jāpamēģina ar pudelīti.

Stina aiz prieka palēcās. Dažreiz tiešām notiek pats negaidītākais un brīnumainākais. Viņa ar tādu skubu rāva vectēvu uz veikalu, ka Sedermanim tas likās pārspīlēts. Tieši nāve jēriņam nedraud. Bet pēc Stinas norādījuma viņš nopirka taisni tādu pašu pudelīti, ar kādu Corvena dzirdīja Mozu, un tagad Stina gaidās smaidīja. Nu gan Čorvena muti vien noplātīs!

Čorvena pašlaik baroja Mozu, kad pie viņas piebrāzās Stina, turēdama rokā zīdaina pudelīti.

— Kas tev ienācis prātā? — Čorvena vaicāja.

Mozum bija rezerves pudelīte, no kuras viņu pabaroja, ja viņš bija sevišķi izsalcis, un Čorvena domāja, ka to atļāvusies paņemt Stina, pat nepaprasot atļauju.

— Mozus ir paēdis. Viņam vairāk nevajag, — Čorvena paskaidroja.

— Kāda man tur daļa! Man jādomā par ko citu, — Stina atcirta.

Čorvena izbrīnā sarauca uzacis.

— Par ko tad?

— Es iešu pabarot Totisu, — Stina svarīgi atbildēja.

Čorvena klusēja un pārdomāja.

— Kas tas Toliss tāds ir? — viņa beidzot jautāja.

Un, izdibinājusi to, viņa kopā ar Stinu aizskrēja uz Vester-maņa aploku un dedzīgi palīdzēja barot jēriņu. Lai gan Stina arī turēja pudelīti.

Totiss drīz vien kļuva tikpat rāms kā Mozus, un Stina viņu baroja vairāk reižu dienā. Dažreiz viņa jēriņu izlaida no aploka un kopā ar to pastaigājās. Tas tecēja viņai pakaļ tikpat uzticīgi kā Mozus Corvenai.

— Varens skats! — Nise Grankvists izsaucās, iznācis uz savas mājas kāpnēm un noraudzīdamies, kā Čorvena staigā ar Mozu un Stina ar Totisu.

Pēc tam viņš noliecās un paglaudīja Bocmani.

— Un kā tad klājas tev? Tu te guli un bēdājies, ka nevari piedalīties rotaļā?

Bet Stina un Čorvena apsēdās uz kāpnēm un baroja savus dzīvniekus, salīdzinādamas, kurš no tiem ir jaukāks.

— Ronis ir un paliek ronis, — Čorvena sacīja, un Stina to nevarēja noliegt.

— Bet jēriņš tomēr ir jaukāks, — Stina piebilda un vēl piemetināja: — Es domāju, ka gan

Totiss, gan Mozus ir apburti prinči.

— Css, apburti prinči ir tikai varden, es jau tev teicu, — Cor-vena aizrādīja.

— Jā, tā jau tu saki, — Stina attrauca.

Viņa sēdēja prātodama. Varbūt parastam Vestermaņa jēram nebija iespējams būt apburtam princim, bet Mozus, kuru atrada zvejas tīklā, tas nūdien bija kā pasakā.

— Es visādā ziņā domāju, ka Mozus ir jūras ķēniņa dēliņš, ko Jaunā feja pārvērtusi par roni, — viņa nolēma.

— Nēē, viņš ir mans mīlais puisītis, — Čorvena atteica un apskāva Mozu.

Bocmanis pacēla galvu un uz viņiem paskatījās. Ja viņš tiešām varētu domāt kā cilvēks, tad varbūt domātu tāpat kā Pelle: «Liecieties baļļā ar visiem saviem apburtajiem prinčiem!»

VAI TIEŠĀM MALINA NEVĒLAS SAVU SIRDSĀKĪTI?

«Tagad musu ābeles atkal vienos ziedos,» Maliņa rakstīja dienasgrāmatā. «Vienreizīgā sārtā skaistumā tās apņēma mūsu māju un kā rāms sniedziņš kaisa ziedus uz taciņas, kas ved uz aku. Mūsu ābeles, *mūsu* māja, *mūsu* aka, ai, cik skaisti! Mums te nepieder itin nekas, un tomēr ir tik jauki iztēloties, kā tas būtu, un iztēloties ir apbrīnojami viegli. Pērngad šai pašā laikā es Galdnieka māju vēl nebiju pat redzējusi un tagad jūtu, it kā tā būtu mana māja šai pasaulē; ak tu, priecīgais galdniek, kā es tevi mīlu tāpēc, ka tu uzcēli šo māju, ja tu tiešām to esi uzcēlis, un apdēstījis tai apkārt ābeles, un mēs varam dzīvot te, un atkal ir vasara ... lai gan šai ziņā tas nav tavs nopelns.»

— Saki, tētuk, — vai šoreiz tu arī biji tikpat atjautīgs un parakstīji līgumu uz visu gadu? — Maliņa vaicāja Melkeram.

— Vēl ne. Gaidu Matsonu, viņš solīja atbraukt te kuru katru dienu, — Melkers atbildēja.

Un tā, gaidot Matsonu, Melkersoni uzposa Galdnieka māju vasarai. Viņi sagrāba mauriņā lapas, izdauzīja un izvēdināja gultas drēbes, mazgāja logus un berza grīdas, un aizlika logiem tīrus aizkarus. Niklass nospodrināja dzelzs plīti, un Juhans nokrāsoja virtuves krēslus zilus. Melkers šoreiz bez asinsizliešanas darināja grāmatu plauktu ģimenes plašajai lasītavai un pielika pie sienas gleznu, ko bija atvedis līdzi no pilsētas. Gleznu uzkarināja arī pie sienas virs nobalsinātās plīts dzīvojamā istabā. Maliņa virtuves tumšajam dīvāna spilvenam pārvilka jaunu, sarkani rūtotu katūna pārvalku. Pelle staigāja apkārt un jūsmoja. Pārāk neglītās un nobružātās mēbeles viņi uznesa bēniņos, un Pelle tur iekārtoja sev mazu istabiņu, lai pierādītu, ka dažs labs rūpējas arī par viņu. Viņš bija nolēmis sēdēt šajā ska-būzītī lietaiņā laikā.

— Te tiešām var just radīšanas prieku, — Maliņa teica un pavērās apkārt savā smalkajā vasaras mājā. — Tagad es gribu, lai te būtu arī daudz, daudz puķu.

Un viņa nonesa lejā no augšistabas galdnieka kundzes vecās krūkas, noslaucīja no tām putekļus un salika tajās ceriņus un ziedošos mežābeļu zarus, beidzot viņa aizgāja uz Jansona govju aploku, kur pārpilnībā ziedēja maijpulkstenites, un saplūca veselu klēpi.

Atceļā viņa satika Čorvenu un Stinu, kas, žirgti čalodamas, čāpoja starp bērziem. Ieraudzījušas Maliņu, viņas beidza čalot un lūkojās uz viņu ar mīlestības pilnām un apmierinātām acīm. Viņa taču bija viņu Maliņa un izskatījās tik daiļa, nesot pilnu klēpi maijpulkstenīšu.

— Tu izskaties pēc līgavas, — Corvena sacīja. Stinas acis uzreiz iedzirkstījās, un viņa modās senā, tīkamā doma.

— Vai tu nekad negribi sev dabūt sirdsākīti, Maliņ?

Corvena skaļā balsī smējās.

— Sirdsākītis, kas tas tāds? — viņa vaicāja.

— Nu tāds, ar kuru dzer kāzas, — Stina nedroši paskaidroja.

Maliņa apgalvoja, ka labprāt iegādāšoties sev sirdsākīti, bet pagaidām esot par jaunu.

Corvena raudzījās uz viņu, it kā neticēdama savām ausīm.

— Par jaunu? Tu! Tu jau esi īstā vecmeita!

Maliņa smējās.

— Vispirms jāatrod tāds, kas tiešām patīk, — saprotiet jel, — Maliņa skaidroja.

Tagad ir Corvenai, ir Stinai bija jāpiekrīt, ka Sālsvārnas salā nav piemērotu sirdsākīšu.

— Bet tev vajadzētu dabūt apburtu princi! — Slina dedzīgi izsaucās.

— Vai tad tādi ir? — Maliņa vaicāja.

— Nu kā tad, visi grāvji ar tiem pilni, — Stina sacīja. — Jo visas vārdes ir apburti prinči, tā stāsta Corvena.

Corvena piekrizdama pamāja. •

— Tev tikai viena varde jānobučo, un, pang, tavā priekšā > būs princis.

— Paskat, cik vienkārši! Tad nu gan es papūlēšos sev tādu dabūt, — Maliņa apliecināja.

Corvena vēlreiz pamāja ar galvu.

— Jā, jā ... iekams nav par vēlu!

Un viņa turpināja:

— Es vismaz domāju apprecēties, kamēr neesmu kļuvusi vecmeita.

— Ar apburtu princi, vai? — Maliņa vaicāja.

— Nēē, es precēšu drenu meistaru, — Corvena atbildēja.

— Jo tie tagad pelnot briesmīgi daudz naudas, tā saka tētuks.

Stina arī gribēja precēt drenu meistaru, to viņa pasteidzās apliecināt.

— Jo es gribu tieši to pašu, ko grib Čorvena.

— Nu tad vismaz diviem drenu meistariem dzīve būs jautra, — Maliņa noteica un grasījās aiziet. — Ja nu jūs ieraudzītu kādu apburtu princi, tad pasakiet viņam, ka es ar savām vecajām kājām aiztipināju uz mājām.

Pēc tam Čorvena satvēra Stinas roku, un viņas abas cilpoja starp bērziem, un Čorvena dziedāja skaļā balsī:

Ak, labprāt, labprāt es precētos,

Bet nav man apavu kājās!

Būs zeķes tev un kurpes, māte teic,

Bet paliec tik naktīs mājās.

Viņas gribēja saplūkt maijpulkstenīšus tieši tāpat kā Maliņa, bet, pirms bija sākušas, notika kaut kas brīnumains — meitenes alrada Maliņai apburtu princi! Viņas atrada vienu vardi, iedomājieties tikai! Varde sēdēja akača malā un izskatījās tik domīga.

— Protams, tā te tupējusi visu laiku un glūnējusi uz Maliņu, — Čorvena sacīja, lūkodamās jūsmīgi uz mazo vardi, kas spārdījās viņas saliktajās plaukstās.

— Nāc, iesim, lai Maliņa to nobučo!

Bet Maliņa jau bija nozudusi. Tomēr meitenes aizjoza ar vardi līdz Galdnieka mājai, tur tēvocis Melkers teica, ka Maliņa nule aizgājusi uz veikalu pēc reņģēm.

— Ejam uz manām mājām, — Stina mudināja. Bet arī tur Maliņas nebija. Reņģes viņa jau bija nopirkusi un aizgājusi atkal uz mājām.

— Apsēdīsimies uz steķiem un pagaidīsim! — Čorvena ierosināja. — Bet, ja viņa drīz nenāks, lai tad paliek bez prinča, jo šī varde man sāk apnikt.

Bet arī vardei Čorvena bija apnikusi, jo, kad meitene piesardzīgi attaisīja plaukstas, lai Stina paskatītos, varde ar slaidu lēcieni izspruka uz steķiem un būtu nokritusi lejā, ja pēdējā brīdī viņu nesāķertu Stina.

Pie steķiem atradās sveša buru laiva, taču nebija redzams neviens cilvēks ne uz laivas klāja, ne kur citur. Saule sildīja, un, pēc Čorvenas domām, bija garlaicīgi sēdēt te un gaidīt, daudz pacietības viņai nebija, un viņa allaž prata atrast kādu izeju.

— Zini, — Čorvena sacīja, — mēs pašas varam nobučot vardi, vai ne? Tad jau tik un tā parādīsies princis, un mēs viņus abus varam savest kopā ar Maliņu. Pēc tam lai viņš pats maķenīt

papūlas.

Stinai šie vārdi likās prātīgi. Skaidrs, ka bučot vardi nebija patīkami, bet Maliņas labad viņa bija gatava darīt visu. Arī vardei šī skūpstīšanās šķita nepatīkama. Varde mežonīgi spārdījās, lai tiklu vaļā, bet Čorvena turēja to ciet, un Stina ievilka elpu un aizvēra acis.

— Dari to! — Čorvena pavēlēja.

Un Stina to izdarīja. Viņa noskūpstīja vardi. Bet šis nožēlojamais radījums nepārvērtās par prinči.

— Pē, tagad to darīšu es! — Čorvena izsaucās un noskūpstīja vardi spēcīgāk. Taču viņas plaukstās joprojām ķepurojās tikai varde.

— Muļķa princis, viņš nevēlas! Ej savu ceļu! — Čorvena izsaucās.

Viņa nolika vardi steķu malā, un varde, priecīga par savu brīvību, taisīja lēcienus. Pāri steķu malai un tieši lejā buru laivā iekšā.

Un lai nu tagad cilvēki apgalvo, ka vārdes nav apburti prinči! Pang, tur viņš stāvēja! Tieši kā pasakā! Viņš iznāca no buru laivas kubrika, uzlēca uz steķiem un nu stāvēja Čorvenas un Stinas priekšā, turēdams rokās mazu, brūnu kucentiņu.

Iedomājieties tikai, tiešām princis! Čorvena un Stina vērās viņā, un meiteņu acis kļuva aizvien apaļākas. Viņš gan nebija tā ģērbies, kā princim pieklātos. Viņam mugurā bija parasts kreklis un parasts svīteris, un parastas zilas bikses, bet pats gan izskatījās nudien kā princis — zilām acīm, baltiem zobiem, un viņa gaišie mati apņēma galvu kā zelta ķivere, ak jā, viņš der Maliņai.

— Es domāju, ka viņam uz galvas vismaz būs vainags, — Stina čukstēja.

Nenovērsdama acu no prinča, Čorvena klusā balsī atbildēja:

— To viņš valkā tikai svētdienās. Ai, kā Maliņa priecāsies!

Čorvena tikai tagad iedomāja arī Pelli. Viņš nu gan nebūs

visai priecīgs. Viņš kļūs tieši negants, ka viņas sagādājušas Maliņai prinči. Ai, palīgā, tur tiešām no pakalna drāza lejup Pelle un aiz viņa Maliņa! Čorvena juta, ka uz rokām savelkas zos-ādiņa, un viņa čukstēja Stinai:

— Nu gan kļūst traki uztraucoši!

Un meitenes vēl vairāk iepleta acis. Ne jau katru dienu var redzēt, ka Maliņa sastop prinči.

Princim Maliņa patika, tas skaidri bija noprotams. Viņš tā

skatījās uz Maliņu, it kā ieraudzījis brīnumu, un Čorvena ar Stinu apmainījās apmierinātiem skatieniem. Jā, jā, viņš pat valodu bija zaudējis! Meitenēm likās, tas ir viņu nopelns, ka Maliņa ir tik daiļa un tik glezna un ka viņas mati un kleita tā plīvo.

Nu šķita, ka princis kaut ko sacīs.

— Tagad, tagad viņš baidinās viņu, — Čorvena dvesa.

Bet princis savās izdarībās nebija tik straujš.

— Esmu dzirdējis, ka Sālsvārnas salā esot veikals, — viņš sacīja. — Varbūt jūs būtu tik ...

Jā, Maliņa zināja, kur atrodas veikals, viņa tieši gāja uz turieni, ja viņš nāktu līdz, tad viņa tam veikalu parādītu.

— Ak, un es pa to laiku pieskatīšu kucentiņu, — Pelle lūdzās.

— Viņa domā, ka tas ir parasts puisis, tāpēc labāk neteiksim, ko esam izdarījušas, — Čorvena čukstēja Stinai.

Tomēr viņas juta, it kā būtu izdarījušas nodevību pret Pelli. Čorvena vainīgi pavērās Pellē, bet zēns to nemanīja. Tagad viņš redzēja tikai brūno kucentiņu.

— Kā viņu sauc? — Pelle jautāja.

— Viņu sauc par Jumjumu. Un mani pašu par Pēteri Malmu, — princis sacīja.

Šos vārdus viņš teica Maliņai.

— Pēteris . . . saki viens cilvēks . . . šitāds prinča vārds! — Corvena čukstēja. Tad viņa satvēra Stinu pie rokas. — Nāc, sekosim un vērosim, kas nu notiks.

Princis nodeva kucēnu Pellem.

— Tu taču labi pieskatīsi kucēnu, kamēr es būšu prom, — viņš laipni bilda. Un, iekams Pelle paguva atbildēt, Maliņa teica:

— Par to es varu galvot.

Tad Maliņa ar savu princi aizgāja. Corvena un Stina ķiķinā-' damas joza uz veikalu un tur par lielu izbrīnu dzirdēja, ka princis palūdza Martai pus kilo asinspuķi.

— Vai prinči tiešām ēd asinspuķi? — Stina pārsteigta čukstēja.

— Vai tev prāts, to viņš, bez šaubām, pirka saviem sīvēniem pilī, — Corvena atteica.

Meitenes visu laiku turējās tik tuvu Maliņai, ka dzirdēja katru vārdu, ko princis viņai teica. Viņš nemaz negribēja aiziet no Maliņas, tas bija skaidri redzams.

Ilgu laiku viņš un Maliņa stāvēja ārā un tikai tērzēja. Viņš teica, ka brīvdienām noīrējis Lielajā paugurā pie Ēstermaņa nelielu istabiņu un tagad aizņēmis buru laivu un burās klajā

jūrā. Bet viņš drīz vien atkal ieradīsoties Sālsvāmas salā, jo te esot labs veikals,

— Labs veikals, hahaha, — Corvena teica Stinai. — Un arī laba Maliņa, vai ne?

Beidzot Maliņai vairs nebija laika te stāvēt, un tad princis gāja. Bet visu laiku viņš soļoja atmuguriski, jo vēlējās meiteni redzēt pēc iespējas ilgāk. Viņš vicināja papīra turzu un sauca:

— Tagad es aizeju ar savu asinspuidiņu. Bet es atgriezīšos, kad tas būs apēsts, un es ēdu daudz. Stāviet tad uz stēķiem un esiet gluži kā šis jaukais laiks, lūdzu, lūdzu!

— Vai dzirdēji? — Corvena čukstēja. — Tieši šitā runā prinči, vai saproti?

— Nu mums akā atkal varde, — Pelle vakarā apgūlies stāstīja Maliņai. — Es to atradu Pētera laivā, un viņš teica, lai es to paņemot, jo vardēm nepatīkot burāt, to viņš zināja tikpat labi kā es.

Pelle saslējās gultā sēdus un dedzīgi čaloja:

— Viņš, tas Pēteris, mīl dzīvniekus, tāpat kā es. Un viņš ir zinātnieks. Visu laiku noņemamas ar dzīvniekiem un tos pamatīgi pētī. Es arī tāds būšu, kad izaugšu liels.

Pelle, kas līdz šim ne par ko nevēlējās būt, piepeši bija izdibinājis, ka ir tāds darbs cilvēkam, kas grib izpētīt visu par dzīvniekiem. Bija tā, it kā dzijā tumsā būtu ieplūdusi gaismas strāva, jo klusībā septiņus gadus vecais Pelle bija staigājis apkārt, baiļodamies par savu nākotni. Kas ar viņu notiks, ja viņš, izaudzis liels, nekā negribēs darīt. Tagad viņš zināja, ko darīt, un to zēns izjuta kā atvieglojumu.

— Pētera darbs ir ļoti jauks, tici man, — viņš klāstīja Maliņai. — Uzmini, ko viņš, piemēram, izdarījis? Viņš dažiem maziem ronīšiem piestiprinājis radiatoraidītājus, lai noskaidrotu, ko roņi dara zem ūdens, uz kurieni viņi peld un tamlīdzīgi... jauki, vai ne?

Pēc tam viņš piepeši apskāva Maliņas kaklu.

— Bet, mījā Maliņ, ja es varētu dabūt suni! Ar Joki jau arī ir labi, bet viņam visu laiku jāsēž sprostā. Padomā, ja man būtu tāds kucentiņš kā Jumjums, kas vienmēr seko pa pēdām.

— Man arī patiktu suns, — Maliņa piekrita. — Bet pagaidām tev jāapmierinās ar Joki.

— Un ar Bocmani un Totisu, un Mozu, — Pelle piebilda.

Bocmanis joprojām Pelles acīs bija pats smalkākais suns visā pasaulē. Un, kad Pelle šoreiz atbrauca uz Sālsvārnas salu, Bocmanis bija viņu sagaidījis, skaji riedams. Suns jau arī zināja, kas ir pats smalkākais Pelle pasaulē, un tagad sekoja viņam ik uz soļa. Dažreiz to darīja arī Totiss un dažreiz arī Mozus. Pelle soļoja kā īsts zvēru dīdītājs, un Corvena, to ieraugot, aiz greizsirdības spēji notrīsēja, ne jau tāpēc, ka to darīja Mozus, bet gan Bocmanis. Tad meitene apķērās sunim ap kaklu un valstījās ar viņu pa zāli, un teica:

— Bocmani, tu esi mans mīlais lūtausītis, tik daudz tev jāzina.

Un Bocmanis raudzījās uz Corvenu, it kā teikdams:

«Mīļā draiskulīt, cita nekā es nemaz negribu!»

Viņš tūliņ pameta Pelli, un vai zināt, kas tagad uzticīgi sekoja Corvenai? Kamēr atkal atšļūca šis Mozus un iespiedās viņiem starpā?

Mozus galu galā bija kļuvis pārlicēgi izlutināts. Dažreiz pat Corvenai likās, ka viņš ir apgrūtināts. Kādā vakarā viņa aiz muļķības bija paņēmusi ronīti gultā, un pēc tam viņš gribēja gulēt nevis savā kastītē, bet gan uz Corvenas kājām. Nelīdzēja, ka meitene viņu grūda nost, viņš neatlaidīgi uzķepurojās atkal gultā, un Corvena viņu tikpat neatlaidīgi grūda ārā.

— Mēs visu nakti grūstāties, — Corvena sūdzējās mātei, un māte neapmierināta šūpoja galvu.

— Šitam ronim nekad nevajadzēja nonākt mūsu mājā!

Bet tagad Mozum patika peldēt dīķī, un, pēc tam kad Juhans un Niklass, un Tedija, un Fredija ap dīķi bija uzcēlušī sētiņu, Corvena ronīti varēja atstāt tur, ja ajz šāda vai tāda iegansta gribēja, lai viņš liek viņu mierā un viņa varētu brīvi staigāt bez ronīša, kas nerimtīgi rāpās viņai pakāļ.

Taču Mozus joprojām prasīja no viņas daudz laika un intereses, un mīlestības, un, kad meitene rotaļājās un ķiķināja ar Mozu, Bocmanis aiztipināja projām un apgūlās pie veikala kāpnēm. It īpaši, ja

tuvumā nebija Pelles. It īpaši, ja Pelle sēdēja uz stēķiem un rotaļājās ar Jum jumu... un to viņš darīja bieži.

Ja cilvēks dzīvo Lielajā paugurā un viņam ļoti garšo asins-pudiņš, tad viņam, protams, jāiras pāri uz Sālsvārnas salu. Pastāvīgi jāiras turp, jo tur taču atrodas veikals. Un, ja nu ikreiz ir līdzī mazs, brūns kucentiņš, tad tikai jāpiestāj pie stēķiem, un tūlīņ atjozīs Pelle, lai parotaļātos ar kucentiņu. Un, kad Pelle Melkersons rotaļājas ar kucentiņu, tad viņš laipni atbild uz visiem jautājumiem, pat nepamanīdams, ka atbild.

— Kur tad šodien ir tava Maliņa? — var, piemēram, pajautāt.

— Viņa sež mājās uz kāpnēm un tīra reņģes, — Pelle Mel-kersons atbild.

Vai:

— Viņa pie Skata nokares peldas kopā ar Tediju un Frediju.

Vai arī:

— Man liekas, viņa aizgāja iepirkties.

Un, ja nu tu, cilvēks, esi izdibinājis, ko gribēji, tad savu kucēnu var atstāt Pelles Melkersona uzraudzībā un traukties prom, un gluži nevilšus sastapt Maliņu, un ikreiz viņu vairāk iepazīt. Un vairāk iemīlēt. Vairāk iemīlēt? It kā tas būtu iespējams! It kā tas nebūtu noticis jau pirmo reizi, kad ieraudzīji viņu stāvēt uz stēķiem — viņa vai neviena cita!

Kādā jūnija otrdienā — mūžam neaizmirstamajā otrdienā Pēteris Malms satika Maliņu Sālsvārnas salas veikalā. Un ne tikai viņu. Viņš sastapa arī kādu roni. Nudien, tur pa grīdu ķepurojās ronītis un rotaļājās ar divām mazām meitenēm. Tātad Pelle Melkersons nebija melojis, apgalvodams, ka salā ir piejaučēts ronis.

Veikals bija cilvēku pilns, un ronītis jutās jauki. Viņš koda visās bikšainajās kājās, kurām tika klāt, it īpaši Čorvenas, un meitene smiedamās atvairījās.

— Liecies mierā, Mozu, citādi māmiņa teiks, ka tu nedrīksti staigāt apkārt brīvībā.

— Vai tas ir tavs ronis? — Pēteris smaidīdams jautāja.

— Protams, mans, — Čorvena atbildēja.

— Laikam gan tu viņu negribēsi pārdot, tā man liekas?

— Nemūžam, — Čorvena atteica. — Un kam tev vajadzīgs ronis?

— Ne jau man pašam, bet manam institūtam.

— Insti. . . prinči nudien lieto sarežģītus vārdus.

— Zooloģiskajam institūtam, kur es strādāju, — princis paskaidroja, bet Čorvena joprojām nekā nesaprata.

— Strādā, — viņa vēlāk sacīja Stinai, — nu viņš gan meloja, ka ausis svilst. Prinči taču nestrādā. Bet viņš grib iestāstīt Maliņai, ka ir parasts puisis.

Pēteris noglaudīja Mozu.

— Cik noprotu, viņš ir labs rotaļu biedrs, — princis piebilda.

Pēteris parotaļājās ar Mozu, kamēr gāja prom, un tas notika tieši tad, kad Maliņa bija nokārtojusi savas iepirkumus.

— Es labprāt aiznesīšu šo grozu līdz Galdnieka mājai, kaut arī tu man nepiedāvātu ne teju, ne ko citu, — viņš teica Maliņai.

— Es tev piedāvāšu tēju, jo esmu labsirdīga. Nāc man tikai līdzī! — Maliņa atbildēja.

Bet tieši tai brīdī no veikala iznāca Kalle Vestermanis un pasauca Pēteri.

— Paklausieties, vai varu paiunāt ar jums dažus vārdus?

Pēteris, izdzirdis raupjo, maķenīt aizsmakušo balsi, pagriezās un ieraudzīja raupju, pazemu vīru ar mazliet mežonīgu skatienu.

— Ko jūs no manis vēlaties? — Pēteris pārsteigts vaicāja.

Vestermanis parāva viņu tālāk, lai Maliņa nedzirdētu viņu valodu.

— Jā, paklausieties, es tur veikalā dzirdēju, ka jūs gribot pirkt to roni, — Vestermanis runāja tik pieglaudīgi, cik nu tādām raupjam cilvēkam tas iespējams. — Patiesību sakot, tas ir mans ronis. Es viņu atradu šērās. Cik tad īsteni par viņu varētu dabūt?

Viņš pienāca Pēterim pavisam klāt un dedzīgi raudzījās puisa sejā. Pēteris parāvās sāņus. Tieši tagad viņš negribēja noslēgt nekādus darījumus. Viņš gribēja tikai ātrāk tikt pie Maliņas un tāpēc arī atteica:

— Njā, varbūt kādus pāris simtus . . . bet cenu nenosaku es. Un, starp citu, vispirms jānoskaidro, kam ronis pieder.

— Redzat, to noskaidrošu es. Redzat, to es darīšu, — Vestermanis nosauca viņam pakaļ.

Un tieši to pašu viņš teica arī Corvenai, kad viņa un Stina iznāca no veikala un viņām pa pēdām šļūca Mozus.

— Paklau, tagad es gribu savu roni atpakaļ, — Vestermanis sacīja.

Corvena blenza uz viņu, nekā nesaprazdama.

— Tavu roni, ko tu ar to gribi teikt?

Vestermanis izskatījās mazliet apjucis, viņš slaidi nospļāvās, lai parādītu savu neatkarību.

— Saku tieši to, ko domāju. Tev viņš bijis diezgan ilgi, bet tas ir mans ronis, un tagad es viņu gribu pārdot.

— Pārdot Mozu, tu esi jucis! — Corvena iekliedzās.

Bet Vestermanis viņai izskaidroja. Vai tad viņš meitenei nebija teicis, ka viņa var paturēt roni tik ilgi, kamēr tas izaug un var lieti noderēt?

— Liecies labāk ballā ar saviem meliem! — Corvena brēca.

— Tu teici, ka ronis pilnīgi piederēs man, tā tu teici!

Kaut kur savas alkatīgās dvēseles dziļumos Vestermanis juta kaunu, tāpēc kļuva vēl uzstājīgāks. Viņam nav jāprasa Čorve-nai atļauja pārdot savu roni, un pārdots tas tiks, par to lieki vārdus tērēt. Vestermanim briesmīgi vajadzīga nauda, un, ja Čorvena negrib to saprast, tad viņš ies un runās ar viņas tēvu.

— To es pati darīšu! — Čorvena kiedza, aiz dusmām raudādama.

— Ak tu muļķis tāds! — izsaucās Stina un ar savu sīko kājeli paspēra uz Vestermaņa pusi, tad Vestermanis aizgāja.

— Pagaidi vien, gan es parunāšu ar Nisi, — viņš brīdināja.

Corvena stāvēja, aiz dusmām rīstīdamās.

— Nemūžam! Nemūžam tu nedabūsi Mozu! — viņa brēca.

Tad viņa metās skriet.

— Nāc, Stina, mums jādabū rokā Pelle!

Ar tēti un māmiņu viņa patlaban nevarēja runāt, jo veikals bija pilns ar cilvēkiem, bet nelaimes brīdī var paļauties uz Pelli, Čorvena to zināja, un Pellem jāpasaka par draudošām briesmām.

Pelle drūmi pašūpoja galvu, izdzirdis nelāgās jaunās ziņas.

— Saruna ar tavu tēvu nekā nepalīdzēs, — viņš sacīja. — Tu taču nevari pierādīt, ka Vestermanis tev apsolīja ronīti pavisam atdot, un tādā gadījumā tēvocim Nisem trūks padoma.

Stina piekrita Pellem.

— Nē, tad viņam būs jāiet un jāprasa padoms krustmātei Martai.

Bet Pelle no jauna skurināja galvu. Ir tikai viena izeja — proti, Mozus tā jānoslēpj, ka

Vestermanis viņu nevar atrast.

— Kur tad, piemēra dēļ? — Čorvena vaicāja.

Pelle brītiņu paprātoja, un piepeši viņš zināja.

— Nāves līcī, — viņš teica.

Čorvena uzmeta viņam apbrīnas pilnu skatienu.

— Zini ko, Pelle, tu vari izdomāt labāk par visiem citiem! — viņa izsaucās.

Pellem bija taisnība, protams, Pellem bija taisnība. Māmiņa un tētis šajā strīdā nav iemaisāmi.

Ja Vestermanis vēlāk atnāks pie viņiem un izprašnās par Mozu, viņi pilnīgi patiesīgi varēs atbildēt:

«Mēs nezinām, kur viņš atrodas. Meklē viņu pats!»

Un Vestermanim būs grūti to darīt, ak vai, cik grūti!

Agrākos laikos, pirms simt gadiem, Sālsvārnas ciemats atradās nevis tagadējā vietā, bet pie līča salas rietumos. Kādreiz kara laikā viss ciemats tika nodedzināts, un Sālsvārnas salas iedzīvotāji pēc tam uzcēla sev jaunas mājas salas otrā pusē. No agrākā ciemata bija palikušas tikai vecas zvejas būdas. Vesela virkne mūžvecu, pelēku zvejas būdu vēl šobaltdien iejoza mazo līci tur, kur kādreiz pie steķiem pietauvotas bija šupojušās zvejas laivas un buru laivas, kur Sālsvārnas salas iedzīvotāju senči augšā uz saltajām krastmalas klintīm bija izkarinājuši savus zvejas tīklus žāvēšanai. Patlaban tur vairs nebija nevienas laivas, izņemot vecu pamestu traleri, kas bija atradis savu pēdējo pietauvošanas vietu šajā līcī. «Nāves līcis» — tā bērni šo līci bija iesaukuši. Un miris tas bija, miris un kluss. Šai vietā valdīja savāds klusums, un dažreiz vientuļos klaiņājumos te atnāca Pelle. Atspiedis muguru pret saulē sasīlušu zvejas būdu, viņš stundām ilgi varēja te sēdēt un vērot starp steķiem plandošās burvju buras un skatīt aplūš ūdenī, kad pār ūdens spožo līmeni palēcās kāds asaris.

Pellem Nāves līcis bija miera un sapņu pārpilna vieta. Taču bija arī tādi, kurus šis klusums biedēja un kuriem tas šķita gandrīz rēgains. Pelle varēja iztēloties, ka šajos pamestajos, patumšajos zvejas būdu graustos slēpjas baigi noslēpumi, un te reti kad atnāca kāds cilvēks. Te neviens nemeklēs Mozu. Nāves līča zvejas būdā viņš būs droši paslēpts.

Corvenai bija mazas, pītas ragaviņas, kurās viņa ieguldīja Mozu, ja viņai apnika, ka dzīvnieciņš šļūc pa viņas pēdām. Nu viņiem jādodas tālā ceļā. Tāpēc viņa šajās ragaviņās ieguldīja Mozu kopā ar viņa guļamkastīti un visām reņģēm, kuras Stinai bija laimējies izmangot no vectētiņa.

Četri noslēpumainie, kas aiz Galdnieka mājas sita bumbu, pamanīja šo braucieni, un Tedija uzsauca Corvenai:

— Kur tad jūs tā braukdami?

— Gribam izdarīt tikai mazu pastaigu, — Čorvena paskaidroja. — Nēē, Bocman, būs labāk, ja tu paliksi mājās, — viņa sacīja, kad Bocmanis, asti luncinādams, gribēja viņiem pievienoties. Pastaiga nozīmēja tālus klaiņojumus pa mežu un laukiem, un Bocmani tas gauži vilināja.

Viņš palika stāvam, kad Čorvena viņam bija aizliegusi. Ilgi viņš stāvēja rāmi un ar skatienu pavadīja Čorvenu, Pelli un Stinu, un Mozu pītajās ragaviņās. Pēc tam viņš aizgāja un apgūlās savā parastajā vietā pie veikala kāpnēm. Viņa galva noslīga starp priekšķepām, izskatījās, it kā viņš gulētu.

Pa daļai aizaugusi, sena līču loču taciņa vijās uz Nāves līci. Aptuveni pusceļā atradās Vestermaņa māja, un, tā kā bērni pa viņa gruntsgabalu nedrīkstēja vilkt ragaviņas, viņiem tomēr bija jāiet garām ar Mozu, un tas bija baigi, bet neizbēgami.

— Ja viņš mūs tagad ierauga, tad visam beigas, — Čorvena prātoja, kad viņi bija pienākuši pie Vestermaņa žoga. — Tad viņš uzreiz paņems Mozu. Mīļā Kora, vai tu nevarētu klusēt!

Tos vārdus viņa teica Vestermaņa sunim, kas stāvēja pie žoga un rēja. Tā tikai trūka, ka Vestermanis iznāktu ārā palūkot, kāpēc Kora rej!

Bet Vestermanis nebija redzams. Vienīgi viņa sieva, kas stāvēja, pagriežusi bērniem muguru, un karināja veļu uz auklas aiz istabas, acu viņai mugurā nebija.

Bērni pagāja garām arī Vestermaņa aplokam, kur ganījās Stinas veclēva aitas, Stina pasauca Totisu, un jēriņš tūliņ piejoza klāt, domādams, ka viņam kaut ko iedos.

— Nēē, es tikai gribēju tev padot labudienu un pārbaudīt, vai tev labi klājas, — Stina sacīja.

Mozus arī jutās labi. Apmierināts viņš vizinājās ragaviņās visu ceju līdz Nāves līcim un laikam gan domāja, ka viņi devušies izpriecas braucienā. Bet, kad viņu pēkšņi ar gulamkasti un visu citu iebāza pavisam svešā zvejas būdā, dzīvnieceiņš sāka saprast, ka pret viņu lieto vardarbību, un to viņš nedomāja paciest. Viņš izgrūda pāris savu vispiktāko brēcienu, un tie skanēja baismīgi šajā tuksnesīgajā Nāves līča klusumā.

— Mozu, tu šņāc tā, ka tevi var dzirdēt visā salā, — Pelle pārmetoši sacīja.

Visi trīs bērni aplupās pie ronīša tumšajā zvejas būdā un glaudīja dzīvnieceiņu, mēģinādami viņam ieskaidrot, ka tas viss notiek viņa labā.

— Tas tikai uz īsu laiciņu, saproti jel, — Čorvena teica.

— Gan jau kaut kā nokārtosies, un tad tu varēsi atgriezties mājās.

To, kā tas nokārtosies, Čorvena nekādi nespēja aprēķināt. Taču agri vai vēlu parasti viss nokārtojās, un gan tas notiks arī šoreiz, meitene cerēja.

Pamazām arī Mozus nomierinājās savā gulamkastē, piegrābis pilnu muti reņģu.

— Tik smalkā zvejas būdā tu vēl nekad neesi dzīvojis, — Čorvena skaidroja. — Te tev neklāsies slikti.

— Lai gan te ir riebīgi, — Stina notrīsēdama ierunājās.

— Man pat liekas — te spokojas.

Meitenei nepatika ērmīgais mijkrēslis būdā. Pa sienas spraugām spiedās greizi saules stari, un ārā viņa dzirdēja ūdens gul-dzēšanu.

— Es iziešu ārā, — viņa teica un atvēra smagās durvis, kuru viras čīkstēja. Un tad Stina bija laukā.

Tas, kas Stinai šķita riebīgs, Pellem patika, zēns to izbaudīja no visas sirds.

— Es te gribētu dzīvot, — viņš teica un aplūkoja grabažas, ko agrākais īpašnieks bija pametis zvejas būdā. Tur bija saplīsuši tīkli un dukuri, kāda ļoti sabojāta, aiz vecuma apsūbējusi zivju kārba, pāris cilpu putnu ķeršanai, ledus mieti, smeļamās liekšķeres un airi, veļas mazgāšanas kubliņi un vālītes, sarūsē jis enkurs, senlaicīgs ledus spieķis ar koka uzgali un vienā kaktā vecs šūpulis ar iegrieztu vārdu un gada skaitli. Pelle burtoja. «Anniņa,» viņš izlasīja, bet gada skaitli nevarēja izburtot.

— Laikam gan senos laikos šajā šūpulī gulējusi mazā Anniņa, — viņš prātoja.

— Diezin kur tā Anniņa atrodas tagad, kā tu domā? — Cor-vena vaicāja.

Pelle brītiņu padomāja. Diezgan ilgi viņš stāvēja un lūkojās uz veco šūpuli, un prātoja par Anniņu.

— Tagad viņa droši vien būs mirusi, — viņš klusi sacīja.

— Nē, es negribu... tas ir tik bēdīgi, vai ne? — Čorvena atteica. — Ak vai, ak vai! — meitene izsaucās un tad dziedāja

Pasaule ir bēdu leja,

Šodien dzīvs, bet rit jau beigts.

Un par 7emi atkal kļūsi.

Pelle atgrūda vaļā durvis un metās ārā saulē. Un Corvena, atvadījusies no Mozus un svēti apsolījusies nākt šurp katru dienu un nest reņģes, drāzās Pellem nopakaļ.

Pēcpusdienas saulē kluss un sapņains dusēja Nāves līcis. Pelle dziļi ievilka elpu. Un pēkšņi šķita, ka viņu pārņēmis vājprāts. Zēns skaļi iekliedzās un sāka skriet. Viņš šāvās iekšā un ārā zvejas būdās, laivu šķūnīšos, it kā viņu kāds vajātu, viņš lēkāja pa trupaniem steķiem un kailiem mietiem, tā ka Corvenu pārņēma baismas, taču viņa sekoja zēnam tikpat pārgalvīgi, šūpojās uz ļodzīgām plankām zvejas būdu tumsā, kur ūdens šļakstēja pret apakšējiem dēļiem. Pelle brāzās savādā, klusā niknumā, neteikdams ne vārda. Corvena arī klusēja, jo viņu māca bailes, bet viņa tomēr neapdomādamās sekoja zēnam.

Pēc tam viņi elsādami sēdēja uz saules apmirdzētiem steķiem., un Pelle vaicāja:

— Kur ir Stina?

Tagad viņi atcerējās, ka Stinu jau labu laiku nav redzējuši, un abi sauca meiteni. Bet nedabūja nekādu atbildi. Viņi sāka meklēt. Viņi sauca un meklēja, un viņu saucieni atbalsojās pār visu Nāves līci, pēc tam apklusā. Iestājās baismīgs klusums.

Pelles deguns bija kļuvis gandrīz balts. Kas ar Stinu noticis? Ja nu viņa no steķiem ievēlusies jūrā ... ja viņa noslīkusi? Mazā Anniņa un mazā Stina ... visi var nomirt, to viņš zināja.

— Ai, kāpēc es nepaņēmu līdzi Bocmani? — Čorvena asaru pilnām acīm sacīja.

Tur nu viņi stāvēja, baiļu un sāpju pārņemti, tad piepeši izdzirda Stinas balsi:

— Uzminiet, kur es esmu!

Viņiem nemaz nevajadzēja minēt. Tagad viņi Stinu redzēja. Viņa tupēja augstu gaisā vecā tralera masta grozā, ak tu pasaulīt, kā gan viņa tur bija nokļuvusi? Corvena neganti sadusmojās un pikti noslaucīja asaras.

— Nejaukā meitene, ko tu tur augšā dari?

— Mēģinu nokļūt lejā, — Stina nelaimīgā balsī atbildēja.

— Vai tad tāpēc tu līdi augšā? — Pelle jautāja.

— Nē, lai paskatītos apkārt, — Stina atbildēja.

— Jā. skaties, skaties vien! — Čorvena sauca.

Iedomājieties tikai šitādu skuķi, kas uzrāpjas mastā, lai skatītos apkārt, nevis gul jūrā, jā, protams, tā ir laime, ka viņa negul jūrā, bet tad viņai vismaz nevajag izrādīt baiļu.

— Vai tad tu nedzirdēji, ka mēs tevi saucām? — Čorvena pūcīgi vaicāja.

Stina, sēdēdama augšā, kaunējās. Protams, viņa bija dzirdējusi, taču bija tik jautri, ka viņi nevarēja to atrast. Stina bija spēlējusi paslēpes, lai gan Pelle un Čorvena to nezināja. Un tagad visai šai jautrībai pienācis gals, to viņa nomanīja.

— Es nevaru nonākt lejā, — meitene kļiedza.

Čorvena sarūgtināta pamāja ar galvu.

— Jā, tad sēdi vien, sēdi tur augšā. Kad atnesīsim Mozum reņģes, tad uzdursim dažas uz makšķeres un pasniegsim tev tur augšā.

Stina sāka raudāt.

— Es negribu reņģes, es gribu tikt lejā, un to es nevaru!

Pelle par viņu apžēlojās, bet viņam bija veicams grūts darbs. Uzrāpties augšā pie masta groza nebija nekāda māksla, bet, nokļuvis tur, viņš saprata, kad Stina teica: «Es gribu likt lejā un nevaru!» Pat Pellem tas gandrīz vai bija par grūtu. Bet tad viņš pamatīgi satvēra Stinas viduci, aizvēra acis un sāka rāpties lejup, pie tam pats sev deva solījumu, ka nekad vairs nekāps augstāk par mājas virtuves galdu.

Tiklīdz Stina stāvēja uz steķiem, viņa bija atkal tikpat mundra kā vienmēr.

— Kaut tu zinātu, kāds skats tur augšā! — viņa uzsauca Čor-venai.

Bet Čorvena viņai uzmeta iznīcinošu skatienu, un Pelle teica:

— Mums jāsteidzas uz mājām, pulkstenis drīz būs seši.

— Nē, tas nevar būt. Jo vectēvs man piekodināja būt mājās pulksten četros, bet es tur neesmu.

— Stina prātoja.

— Pati esi vainīga, — Čorvena atcirta.

— Nu jā, bet. man liekas — vectēvs nemaz nemanīs divas stundas šurp vai turp, — Stina mierinoši atteica.

Bet šoreiz viņa alojās. Sedermanis atradās pie sava aitu aploka, lai ielietu aitiņām silē tīru ūdeni, un, ieraudzījis tipinām Stinu, teica:

— Saki viens cilvēks — ko tu visu dienu darīji?

— Nekā sevišķa, — Stina atteica.

Sedermanis nebija stingrs vectēvs, viņš tikai pašūpoja galvu.

— Manuprāt, tev nepieciešams ilgs laiks, lai padarītu «nekā sevišķa».

Kad Čorvena pārnāca mājās, viņa ieraudzīja tēvu pie stēķiem un traucās turp.

— Paskat, tur nāk Čorvena, — Nise izsaucās. — Ko tu visu dienu darīji?

— Nekā sevišķa, — Čorvena atbildēja tieši tāpat kā Stina.

Un tādu pašu atbildi dabūja Maliņa no Pelles. Viņš ielavījās virtuvē, kad visa ģimene jau sēdēja pie galda.

— Nē, es nedarīju nekā sevišķa, — Pelle skaidroja, un tā viņš patiesi domāja.

Septiņu gadu vecuma bērna dzīve ir bīstama. Bērņības zemē, noslēpumainajā un mežonīgajā, bērns var nokļūt tuvu draudošām briesmām, bet viņam tas neliekas nekas sevišķs.

Pelle saviebās, ieraudzīdams pusdienu maltīti — ceptas zivis un spinātus.

— Man liekas — es nemaz neēdīšu, — viņš teica. Bet Juhans brīdinoši pacēla pirkstu.

ti*

— Nemaz nemēģini! Mēs visi darām, ko varam. Pusdienas gatavoja tētis. Maliņa visu laiku sēdēja un tērgāja ar savu šeiku.

— Trīs stundas, — Niklass precizēja.

— Nu, nu, nul Lieciet Maliņu mierā! — Melkers aizrādīja

Bet Niklass nepadevās.

— Es tikai brīnos, ko veselas trīs stundas var sarunāt.

— Par rubeņu riestu, tu taču saproti, — Juhans pārgalvīgi piebilda.

Maliņa smaidīja. Viņa noglaidīja Juhana plecu.

— Viņš nav nekāds šeiks, un mēs nerunājam par rubeņu riestu, vai saprati! Bet viņš domā, ka es esmu maiga, vai dzirdi?

— Protams, tu esi maiga, mīļā Maliņ, — Melkers piekrita

— Bet vai tādas nav visas meitenes?

Maliņa paskurināja galvu.

— Nē, Pēterim tā neliekas. Viņš saka, ja mūsdienu meitenes saprastu savu labumu, tad viņas mēģinātu būt mazliet maigākas.

— Nu, atliek to viņām tikai pateikt. Esi maiga, citādi es tev; saknaibīšu! — Juhans izsaucās.

Maliņa pavērās uz viņu smiedamās.

— Jā, ir jauki būt par meiteni, it īpaši, ja esi kļuvusi pāris gadu vecāka, — viņa vēl piebilda.

— Ēd taču, Pelle, — Maliņa skubināja.

Pelle mīlestības pilnām acīm pavērās Melkerā.

— Vai tiešām tu, tētuk, izdomāji pusdienas? Tu nu gan esi varens!

— Jā, es tās nudien izdomāju, Melkers atteica un vēlīgi savilka lūpas.

— Vai tu nevarēji izdomāt ko citu kā tikai spinātus? — Pelle vaicāja un sarauca degunu.

— Paklausies, mīļo puisēn, — Melkers skaidroja. — Ir kaul kas tāds, ko sauc par vitamīniem, par to taču tu esi dzirdējis? A un B, un C, un D, vārdu sakol. viss alfabēts! Tas viss jādabū iekšā, vai saproti!

— Un kādi vitamīni ir spinātos? — Niklass zinātkāri vaicāja
To Melkers neatcerējās.

Pelle raudzījās zaļajā virumā savā priekšā uz šķīvja

— Es domāju — tie ir draņķa vitamīni, — viņš teica.

Juhans un Niklass iesmējās, bet Maliņa stingri sacīja:

— Paklau, Pelle, mūsmājās tādus vārdus nemēdz lietot.

Tad Pelle apklusa, bet, kad viņš pēcpusdienā atnāca pie Jo-kes, pieplūcis pilnas rokas ar pieneņu lapām, viņš sacīja:

— Tie nav nekādi draņķa vitamīni, tici man!

Viņš izņēma Joki no sprosta un sēdēja, turēdams trusīti klēpī. Tā viņš nosēdēja labu laiciņu, bet tad izdzirda, ka Maliņa iznāk uz kāpnēm un kaut ko sauc — to viņam nepatika dzirdēt,

— Tētuk, es iziešu. Mani gaida Pēteris. Pieskati, lūdzu, lai Pelle laikus tiek gultā.

Pelle aši iegrūda Joki sprostā. Viņš pietrūkās kājās un metās pie Maliņas.

— Vai tu nebūsi mājās, lai pateiktu man ar labu nakti, kari es būšu apgūlies? — viņš nemierīgi vaicāja.

Maliņa šaubīdamās apstājās. Pētera brīvdienas bija beigušās. Sis bija pēdējais vakars, un varbūt viņa puisī vairs nekad neredzēs. Pat Pelles dēļ viņa šovakar nevarēja palikt mājās.

— Es tev uz vietas varu pateikt ar labu nakti, — viņa sacīja.

— Nē, to nu gan tu nevari! — Pelle sašutis atcirta.

— Jā gan, ja es tevi tā krietni apskauju.

Viņa cieši skūpstīja gan zēna pieri, gan ausis, gan mīkstos, brūnos matus.

— Arlabunakt, arlabunakt, arlabunakt, — redzi nu, ka varu, — Maliņa teica.

Pelle smaidīja, bet tad viņš stingri piebilda:

— Tikai nenāc mājās pārlietu vēlu!

Pēteris sēdēja uz stēķiem gaidīdams, un, kamēr viņš tur tā sēdēja, viņu arī noskūpstīja. Tikai ne Maliņa.

Viņu bija ieraudzījušas Čorvena un Stina, kas pastaigādamās vilka leļļu ratiņus ar Lovisabeti. Kad Corvena ieraudzīja apburto princi, viņu pārņēma svētas dusmas. Vai tā nebija viņa vaina, ka Mozus tagad guļ viens pats zvejas būdā tur, Nāves līcī? Nudien, kas varēja iedomāties, kad tika radīts šis apburtais princis, ka viņš pirkš roņus?

— Ak tu muļķīte, — viņa uzsauca Stinai, — kāpēc tu gribēji, lai mēs bučojam to vardi?

— Paklau, tā taču bijī tu! — Stina atcirta.

— Nu gan tev nav taisnība, — Čorvena neatlaidās.

Nosodoši viņas palūkojās uz Maliņai izraudzīto princi. Viņš

izskatījās diezgan jauks tumšzilos svārkos un gaiši mirdzošiem matiem. Bet, lai nu viņš izskatās nezin kā, visādā ziņā viņš vainīgs šajā postā.

Čorvena prātoja. Viņa bija paradusi vienmēr atrast izeju.

— Iedomājies ... — viņa ierunājās. — Bet nē, tas neiet!

— Kas tad? — Stina jautāja.

— Ja nu mēs viņu vēlreiz nobučotu. Varbūt viņš tad atkal pārvēršas par vardi, nekad nevar zināt. Pēteris sēdēja rāmi, nenogīzdams, kas viņam draud. Nemierīgām acīm viņš vērās uz Galdnieka

mājas pusi, vai tad Maliņa drīz nenāks. Tas bija vienīgais, kas viņu patlaban interesēja.

Viņš ieraudzīja abas mazās meitenes, kuras bija saticis veikalā, tikai tad, kad tās jau stāvēja viņa priekšā.

— Sēdi brītiņu rāms un aizver acis, — teica tā, kuru sauca par Čorvenu.

Pēteris sāka smieties.

— Ko tad tas nozīmē ... vai tā ir rotaļa?

— To mēs tev neteiksim! Aizver acis, es saku! — Corvena bargi uzsauca.

Maliņas princis laipni aizvēra acis, un meitenes viņu dusmās noskūpstīja, vispirms Čorvena, pēc tam Slina. Tad viņas aši aizcilpoja projām. Tikai nonākušas drošā attālumā pie veikala, meitenes apstājās.

— Jā, tā nu mums iznācis, — Corvena mazdūšīgi noteica. Pēc tam uzsauca princim, kas negribēja pārvērsties par vardi:

— Liecies labāk baļļā!

Mūsdienu meitenes tiešām nebija tik maigas, kādām tām vajadzētu būt, to jau Pēteris bija teicis Maliņai.

Viņš pārsteigts pavadīja ar skatienu abas piktās meitenes, kas viņu bija noskūpstījušas. Bet tad viņš ieraudzīja Maliņu, tikpat jauku kā jūnija vakars, un žigli aizvēra acis.

— Ko tu te sēdi, acis aizvēris? — Maliņa jautāja un uzsita viņam pa degunu knipi.

Viņš atvēra acis un nopūzdamies sacīja:

— Tas bija tikai tāds zemnieka mēģinājums. Es domāju, ka te Sālsvārnas salā ir paradums, ka visas meitenes skūpstā cilvēku, kas sēž aizvērtām acīm.

— Vai tev prāts! — Maliņa sacīja. Bet, iekams Pēteris paguva paskaidrot, atskanēja pie zvejas būdas Čorvenas balss.

— Maliņ, vai zini ko! Piesargies no viņa, viņš ir tikai varde!

Tovakar Bocmanis dabūja savu veco gulvietu uz paklāja gabaliņa pie Čorvenas gultas, un, kad visi ģimenes locekļi pienāca pie gultas, lai, kā parasti, pateiktu ar labu nakti savai pastarītei, Čorvena pastāstīja, kāpēc Mozus aizvests projām un kāds nelietis ir Vestermanis.

— Viņš ir tieši tāds pats kā tas Ēģiptes faraons, — Corvena teica. — Vai atceries, Fredij, tur viņiem arī visiem bija jāpaslēpj savi mazuli.

— Un kur tu paslēpi savu Mozu? — Fredija un Tedija gribēja izdibināt.

— Tas ir noslēpums, — Corvena atbildēja.

Noslēpumainā Fredija un noslēpumainā Tedija, te arī citiem ir savi noslēpumi!

— Es visu turu noslēpumā. Kur ir Mozus — to jus nekad, nekad neuzzināsit! — Corvena sacīja. Nise izskatījās mazliet domīgs.

— Bet ar Vestermani mums tas kaut kā jānokārto

Pēc tam viņš pakasīja Bocmaņa pakausi.

— Nu, Bocmani, tagad tu gan esi priecīgs.

Un Corvena pārlicās pār gultas malu un dziļi ielūkojās Bocmaņa acīs.

— Mans mīļais lūtausi, tagad mēs gulēsim, mēs abi — tu un es, — viņa maigi sacīja.

Bet varbūt šī laime bija pārāk liela, lai Bocmanis to mierīgi varētu panest. Viņš miegā raustījās un ap pusnakti pamodināja Corvenu, un prasījās ārā.

Meitene samiegojusies atvēra viņam durvis.

— Kas tev noticis, Bocmani? — viņa vaicāja.

Bet pēc tam streipuloja atpakaļ uz gultu un aizmiga, iekams bija tur nokļuvusi.

Un Bocmanis klaiņāja jūnija nakti, kas ar savu blāvo gaismu modina nemieru cilvēkos un dzīvniekos. Maliņa redzēja viņu, kad viņš izgāja ārā un pēc divām stundām atgriezās. Jo viņa stāvēja pie Galdnieka mājas sētas un teica ar labu nakti Pēterim. Dažreiz las aizņem veselās divas stundas. Un jūnija nakts neesot domātas miegam, tā teica Pēteris. Tās bija tik īsas, un ko runāt bija bezgala daudz.

— Jā, esmu sastapis daudz meiteņu, — Pēteris atsāka, un dažas no viņām man patika. Bet nopietni iemīlējies, tā, kad šķiet — esi ar mieru šās mīlestības labad nomirt, esmu bijis tikai vienreiz.

— Un viņu tu varbūt mīli joprojām? — Maliņa vaicāja.

— Jā, viņu es mīlu joprojām.

— Vai sen, kopš tas notika? — Maliņa jautāja, un viņas balsī bija dzirdama vilšanās un nemiers.

— Pagaidi, — Pēteris paraudzījās uz savu pulksteni un klusi sevī aplēsa.

— Tas notika tieši pirms desmit dienām, divpadsmit stundām un divdesmit minūtēm. Šķita, kāds teiktu «pang», un tas bija noticis. To tu vari izlasīt manā piezīmju grāmatā, ja vēlies. Tur stāv rakstīts tā: «Šodien es sastapu Maliņu.» Vairāk tur nekas nav rakstīts, un nav arī vajadzīgs.

Maliņa viņam uzsmaidīja.

— Bet, ja nu tas notika tik strauji, varbūt nebūs ilgstoši Pang ... un klāt jau beigas.

Tad Pēteris nopietni pavērs Maliņu.

— Maliņ, esmu ļoti pastāvīgs puisis, vari man ticēt.

— Vai patiesi? — Maliņa izsaucās.

Tieši tad viņi iztālēm dzirdēja suņa rejas, un Maliņa nomurmināja:

— Diez kas noticis Bocmanim?

Vai nu tā ir jūnija nakts, vai ne, bet pie žoga nevar stāvēt nez cik ilgi. Kājas it kā nokalst. Pēteris noskūpstīja Maliņu, un viņa vilcinādamās gāja projām. Puisis aizvien vēl stāvēja un pavadīja viņu ar skatienu, tad meitene pagriezās pret Pēteri

— Domāju, tu savā piezīmju grāmatā vari vēl ko ierakstīt. -viņa teica. — Šodien es sastapu Pēteri!

Un tad Maliņa nozuda ēnā starp ābelēm

«Jūnija nakts nav domātas miegam,» saka Pēteris. Tā domā arī citi. Citi, kas šajā mirklī klaiņā apkārt. Bocmanis atgriežas mājās tieši tai brīdī, kad Maliņa saka Pēterim ar labu nakti Un lapsa, kas dzīvo aiz Jansona govju aploka, arī atgriežas savā alā. Sedermanis, kas gaišās naktīs nevar gulēt, arī izda rijis nakts gājienu pie savām aitām, tagad viņš nāk mājās, nesdams Totisu.

Vēl viens šajā jūnijā naktī klaiņājis apkārt. Joke... ak vai kāpēc gan Pelle nebija viņu kārtīgi ieslēdzis! Nabaga mazais Joke ir bijis ārā un klaiņājis. Bet viņš neatgriežas mājās.

BĒDAS UN PRIEKI IET ROKU ROKĀ

Bēdas un prieki iet roku rokā — dažas dienas 11 nebaltas un pilnas ar likstām, un tās var uzbrukt, kad par tām ir nedomā

Agri nākamajā rītā Sedermanis ienāca Nises un Martas veikalā. Viņš bija sērīgs un nomākts un pastāstīja bēdu ziņas.

—• Es taisīju, kā parasts, vienu apla gājienu, un ko es dzirdu? Kādu suni, kas rej, un manus izmisumā brēcošos jēriņus, un iztālēm redzu, ka viņi gluži kā vajāti skraida šurpu turpu. Un, kad nu beidzot biju nonācis pie aploka, vai zināt, ko es satiku, — Bocmani, kas mežonīgi no turienes aizjoņoja!

Sedermanis, to teikdams, izskatījās tā, it kā zeme viņam zem kājām būtu atvērusies, bet Nise raudzījās uz viņu kā neziņā

— Ak šitā... un kas tad trenkāja aitas?

— Va ta tu nedzirdi, ko es saku? Tas bija Bocmanis! Un manās mājās guļ Totiss ar pārkostu kājiņu.

— Cilvēkam daudz kas jādzird, kamēr viņa acis uz mūžu aizveras, — Marta atteica. — Bet to, ka Bocmanis uzbruktu aitām, tu man neiestāstīsi.

Nise šūpoja galvu. Uz tik vājprātīgu apvainojumu nebija ko atbildēt. Bocmanis — pats mierīgākais suns pasaulē, vēl nevienam nekad nebija pieskāries. Bāz viņam rīklē vai bērnus, vai kaķēnus, vai jēriņus, viņš tos neaiztiks! Bocmanis kostu aitas . nemūžam!

Bet Sedermanis to apgalvoja. Veikalā ienāca Maliņa nopirki kartupeļus un aiz viņas tūlīt Vestermanis. Viņš bija atnācis lai ar Nisi parunātu par Mozu; bet nu šī saruna izjuka.

— Tā jau varēja būt arī Kora, — Nise teica, ieraudzījis Ves termāni.

Sālsvārnas salā bija tikai divi suņi, Vestermana Kora un Cor-venas Bocmanis.

Bet Vestermanis īgni apgalvoja, ka viņš pretēji dažam labam savu suni turot ķēdē, un Maliņa varēja apliecināt, ka tas tiesa. Vismaz Kora bija sēdējusi pie savas būdas un rējusi, kad viņa vakar vakarā ap pulksten vienpadsmitiem ar Pēteri gājusi tur garām.

— Un turklāt. — Maliņa negribīgi stāstīja, — es redzēju

Bocmani, kad viņš nakti izgāja no mājas un kad atgriezās. Un es dzirdēju, kā viņš rēja, jā, tiešām, es to dzirdēju.

Sedermanis bēdīgi paraudzījās uz Nisi, nebija patīkami atnākt te ar tādu nelaimes vēsti.

— Bocmanis, kas parasti nekad nereg, to tu zini, Nise. Un tu taču dzirdi, ko es saku. Es redzēju viņu iznākam tieši no aitu aploka.

Nise sakoda zobus.

— Ja tas tiesa, ko tu saki, tad atliek tikai viens.

Nu Marta sāka raudāt. Viņa nemaz necentās to slēpt, viņa raudāja atklāti un izmisusi un ar bailēm domāja par kādu, kas šo ziņu uzņems vēl smagāk nekā viņa. Kā gan viņa lai to pastāsta Corvenai?

Čorvenas nebija istabā. Patlaban viņa skraidīja apkārt, meklējama Joki. Visi bērni palīdzēja Pellem meklēt viņa pazudušo trusīti. Protams, Juhans un Niklass, un Tedija, un Fredija, un Čorvena. Visur viņi bija izmeklējušies, bet Joke nebija atrodams. Pelle meklēja un raudāja, un pats uz sevi briesmīgi dusmojās. Kāpēc viņš vakar vakarā nebija kārtīgi uzlicis cemmi, kādēļ viņš bija tā steidzies, tā nedrīkst darīt, ja ir trusītis. Pelle raudāja. Nabaga Joke, ja nu viņš nekad vairs nepārnāk!

Beidzot viņi Joki atrada. Tā bija Tedija. Viņa iekliedzās, ieraudzījusi, ka mazais trusītis nedzīvs un saplosīts guļ zem kadiķu krūma grāvmalē netālu no aiļu aploka.

— Nē, — viņa kļiedza. — Nē, nē!

Kāds nāca aiz viņas. Meitene atskatījās un ieraudzīja Pelli. Tad viņa mežonīgi iekļiedzās: — Pelle, nenāc te!

Bet bija jau par vēlu. Pelle to jau bija ieraudzījis.

Viņš bija ieraudzījis savu trusīti.

Un tad visi bērni nevarīgi stāvēja lokā ap Lrusīti. Neviens no viņiem vēl nebija sastapies ar bēdām vaigu vaigā, un viņi nezināja, ko iesākt, redzot, kāds izskatījās tagad Pelle.

Juhans raudāja.

— Es iešu pēc tētuka, — viņš murmināja un joza, ko kājas nes.

Arī Melkera acīs sariesās asaras, kad viņš paskatījās uz Pelli.

— Mans nabaga mīļais puisīti. ..

Viņš pacēli Pelli, paņēma viņu rokās un nesa uz Galdnieka māju pie Maliņas. Pelle tikai raudāja un raudāja, viņš savilkās kamoliņā un paslēpa sejiņu ar aizvērlajām acīm pie tēva pleca, viņš vairs nemūžam nekā negribēja redzēt šai pasaulē.

Te tu, cilvēks, dzīvo, te mirsti . . . bet viņa Joke, viņa trusītis, vienīgais dzīvnieciņš, kas viņam piederēja, kāpēc viņam bija

jāmirst? Pelle bija sarāvies savā gultiņā, iespiedis galvu spilvenā, un viņa klusās, žēlās raudas plosīja Maliņas sirdi. Viņa sēdēja Pellem blakus, bet arī jutās bezspēcīga. Neviens visā pasaulē

nebija viņai dārgāks par šo nabaga raudošo bērnu, kas tur gul, tāds tieviņš un maziņš, pārlietu maziņš tik lielām bēdām. Cik nežēlīgi, ka nevar kaut mazu daļiņu sāpju viņam at ņemt. Maliņa glāstīja puisēna matus un stāstīja viņam, kāpēc nevar viņam palīdzēt.

— Dažreiz dzīvē tā notiek, vai saproti, — viņa teica, — ka ir tik smagi, smagi. Pat maziem bērniem, pat tādām mazām puisītim, kāds esi tu, jāpārcieš lielas bēdas un tās jāpārcieš vienam pašam.

Tad Pelle pietrūkās gultā sēdus, viņa sejiņa bija aplam bala un acis pilnas asaru. Viņš apķērās ap Maliņas kaklu, cieši pie spiedās viņai klāt un žēlā balsī sacīja:

— Maliņ, apsoli man, ka tu dzīvosi, kamēr es izaugšu liels

Un Maliņa apsolīja, svēti un nopietni apsolīja, ka to nu gan viņa mēģinās izpildīt. Un vēlāk, lai PeUi mierinātu, piebilda

— Mēs tev nopirksim citu trusīti, Pelle.

Bet Pelle purināja galvu.

— Es negribu nevienu citu trusīti kā tikai Joki!

Raudāja vēl kāds, tikai ne klusi un rāmi kā Pelle, bet skah un mežonīgi, un tas bija dzirdams tālu.

— Tas nav tiesa! Tas nav tiesa! — Corvena kļiedza. Viņa sita tēvam, ka viņš iedrošinājies tā sacīt. Viņš nedrīkst, viņš nedrīkst sacīt kaut ko tik šausmīgu ... ka Bocmanis ... nē, ne mūžam! Sakodis Totisu un nokodis Joki, tētuks bija teicis. Ne mūžam, nemūžam, nemūžam! Ak tu nabadziņš Bocmanis, Cor vena paņems viņu un aizbēgs tālu, tālu, un nekad vairs nenāks mājās. Bet vispirms viņa ikvienam, kas kaut ko tādu sacīs, sados pa galvu ...

Pārskaitusies viņa bija norāvusi no kājām kurpes un mežonīgi skatījās, kam ar tām sadot pa galvu, tētukam gan ne . bet kādam... kādam, vienalga, kam, taču viņa nezināja, kam lai sit, un tāpēc kļiedama paķēra kurpes un svieda pret sienu

— Es jums rādīšu! Es jums rādīšu! — meitene kļiedza.

Briesmīgi nikna viņa tur stāvēja. Tad viņa ieraudzīja, ka tē

tuks bija Bocmani piesaistījis pie kāpnēm, un elsodama jau tāja:

— Vai tu gribi viņu *vienmēr* turēt piesietu?

Nise nopūtās.

— Čorven, manu nabaga meitenīt, — viņš teica un aptupās Čorvenas priekšā, kā to mēdza darīt, ja vēlējās, lai viņa uzmanīgi klausītos.

— Corven, tagad man jāsaķauk kaut kas tāds, kas tevi briesmīgi apbēdinās.

Čorvena sāka vēl mežonīgāk raudāt.

— Man ļoti, ļoti žēl.

Nise no jauna nopūtās.

— Es zinu ... un man pašam arī ļoti smagi. Bet redzi, Čorven, suns, kas plosa jērus un nokož trusīšus, tāds suns nedrīkst ilgāk dzīvot.

Čorvena stāvēja klusi un raudzījās uz tēvu. Bija tā, it kā viņa nedzirdētu vai nesaprastu, ko viņš teica, bet piepeši viņa, žēli ievaidēdamās, uzbrāzās augšistabā.

Viņa aizbēga un metās savā gultiņā un tur, paslēpusi galvu spilvenā, pārdzīvoja sava mūža garāko un rūgtāko dienu.

Tedija un Fredija staigāja apkārt pietūkušām acīm, viņas skuma tāpat kā Čorvena. Redzot māsiņu tā guļam, sirds viņām sāpēs sažņaudzās. Nabaga Čorvena, viņai tomēr bija visgrūtāk! Viņas pienāca un apsēdās pie Čorvenas, mēģināja ar viņu runāties, teica vārdus, kas šīs sāpes mazliet remdinātu, bet šķita, it kā meitene nekā nedzirdētu, un māsas no viņas izspieda tikai vienu vārdu:

— Ejiet!

Tad viņas raudādamas aizgāja. Marta un Nise tāpat mēģināja ar Čorvenu runāt, bet arī viņi nedabūja atbildi. Stundas aizritēja, Čorvena gulēja mēma un nekustīga. Lāgu lāgiem Marta palūrēja pa durvju spraudziņu un dažreiz dzirdēja tikai klusas elsas, vairāk nekā.

— Es to vairs nevaru izturēt, nāc, Nise, pamēģināsim vēlreiz, — Marta teica.

Un viņi mēģināja. Izmēģināja visu, ko mīlestībā un izmisumā varēja izdomāt.

— Mīļā Čorven, paklau, ja nu tu aizbrauktu uz pilsētu un apsveiktu vecmāmiņu, vai vēlies?

Atbildi viņi nesaņēma, tikai klusas, apspiestas elsas.

— Vai arī, iedomājies, ja mēs tev nopirktu velosipēdu, vai tu to vēlētos? — Nise atsāka.

Atkal tikai elsas un vairāk nekā.

— Čorven, vai tad tu itin nekā nevēlies? — Marta nevarīgi vaicāja.

— Jā, es gribu mirt, — Čorvena atteica.

Viņa spēji pietrūkās gultā sēdus, un tad vārdi no viņas plūdin plūda.

— Pie visa vainīga esmu es. Es neveltīju Bocmanim tik daudz uzmanības, kā to būtu vajadzējis darīt. Visu laiku noņēmos tikai ar Mozu.

Viņa visu bija izdomājusi, ak, cik dziļi un ar kādu izmisumu izdomājusi! Tā tas ir. Tā ir viņas vaina. Bocmanis līdz šim nekad nekā Jauna nebija darījis, un, ja tas tiešām taisnība, ka viņš sakodis Totisu un Joki, tad tāpēc, ka viņam pašam bija grūti un viņš vairs nedomāja, ko dara.

— Jā, tā ir mana vaina, — Čorvena elsoja. — Labāk tad nošaujiet mani, nevis Bocmani.

Pēc šiem vārdiem viņa atkal sabruka uz spilvena. Īsu mirkli viņa atcerējās Mozu tur Nāves līcī, bet ronītis tagad iederējās citā pasaulē, un par to viņa nespēja domāt. Viņa domāja tikai par Bocmani un tā ilgojās pēc viņa, ka juta sāpes. Viņš tur stāvēja, piesiets pie kāpnēm, un drīz tētuks paņems šauteni un aizies ar Bocmani uz mežu . . .

— Atvediet Bocmani! — meitene dvesa, iespiedusi seju spilvenā.

Nise izskatījās nelaimīgs.

— Mīļā Čorven, vai nebūtu labāk, ja tu tagad Bocmani neredzētu?

Tad Čorvena iebrēcās:

— Atvediet šurp Bocmani!

Tedija ienāca ar Bocmani, un Čorvena visus izraidīja no istabas.

Un tad viņa bija viena ar savu suni. Meitene apskāva Bocmaņa kaklu un šņukstēja:

— Piedod man, Bocman, piedod, piedod man!

Bocmanis lūkojās uz Čorvenu ar acīm, kurās nebija nekā cita kā tikai mūžīga uzticība, un varbūt viņš domāja:

«Mīļā draiskulīt, es no visa tā nekā nesaprotu, bet es negribu, ka tu tik Joti bēdājies.»

Meitene paņēma suņa vareno galvu savās rokās un raudzīji 5 viņa acīs, meklēdama atbildi uz visu šo neizprotamo un baismīgo.

Jā, kaut Bocmanis varētu runāt! Kaut viņš būtu varējis runāt!

Bet nabaga Mozus, ieslēgts tālā Nāves līča zvejas būdā, kas gan domāja par viņu? To darīja Stina. Arī viņa bija raudājusi. Par Totisu, par Joki un par Bocmani, Sālsvārnas salā šodien raudāja visi. Bet Totiss drīz būšot vesels, tā bija teicis vectēvs, un, ja tomēr visur valdīja posts un bēdas, tāpēc jau Mozum nevajadzēja nomirt badā.

— Pelle un Corvena tikai raud un raud. Tātad par Mozu jādomā man, — Stina sacīja. — Dod man reņģes, vectētiņ!

Viņa dabūja reņģes un groziņu un tipināja projām. Un Se-dermanis noņēmās ar saviem darbiem. Tad atklumburoja Ves termanis. Viņš bija neganti nikns uz Nisi Grankvistu, jo tas bija uzdrīkstējies tā izteikties par Koru.

— Tā apvainot manu suni! — viņš sirdīgi teica Sedermanim.

Vestermanim vairs netikās runāt par to, kam ronis pieder,

kam ne. Atlika tikai viens — noteikti paņemt roni un paslēpt to drošā vietā, kamēr atbrauks puiķelis, kas spekulēja ar roņiem. Bet kur gan atrodas šis nejaukais ronis? Dīķis bija tukšs, un roni arī citur nekur neredzēja, tik daudz Vestermanis bija noskaidrojis, lai gan bija meklējis visu rītu.

— Vai tu zini, kur bērni tur roni? — viņš vaicāja Sedermanim.

Sedermanis paskurināja galvu.

Pazudis ronis nevar būt, jo Slina nule pieprasīja viņam reņģes,

Tiklīdz Sedermanis to bija izteicis, tā tūlī atcerējās Stinas runas. Ka Vestermanis gribot roni bērniem atņemt un to pārdot.

— Starp citu, ar roni tev nav nekādas darīšanas. Neba tu visu kaunu esi pazaudējis? — Sedermanis teica.

Vestermanis lādēdamies aizgāja. Viņš bija nikns un vīlies, nikns uz bērniem un uz Nisi Grankvistu, un Sedermani, uz jebkuru dzīvu radību te, Sālsvārnas salā; pēc Vestermaņa domām visa šī sala varēja iet pie velna. Viņš stampāja uz mājām. Tad viņš gabaliņu sev priekšā ieraudzīja Stinu ar reņģu groziņu uz rokas. Nu viņš iedegās. Lieliem soļiem viņš panāca meiteni.

— Uz kurieni iedama? — viņš pieglaudīgi sacīja, jo tagad vajadzēja būt viltīgam.

Stina viņam uzsmaidīja laipnu bezzobu smaidu.

— Hahaha, tu runā tieši tā kā vilks.

Vestermanis viņu nesaprata.

— Vilks? Kas par vilku?

— Sarkangalvīte un vilks, tu taču zini . . . vai gribi dzirdēt šo pasaku?

Vestermanis negribēja dzirdēt ne šo pasaku, ne kādu citu, bet tas nelīdzēja. Stina bija Sālsvārnas salas neatlaidīgākā pasaku teicēja, un Vestermanim vajadzēja noklausīties pasaku par Sarkangalvīti līdz galam. Tikai tad viņam atausa gaisma.

— Un kam šitās reņģes? — viņš vaicāja.

— Tās dabūs Mo ... — Stina atsāka, bet tad piepeši apklusa, jo tikai tagad atgida, ar ko runā.

Vestermanis nepadevās.

— Kā tu teici, kas tās dabūs?

— Tās dabūs vecmāmiņa, — Stina noteikti atcirta un tad smīkņādama piebilda: — ««Cik tev liela mute, vecmāmiņ,» Sarkangalvīte teica. «Tā man nepieciešama, lai labāk varētu apēst reņģes,» vecmāmiņa atbildēja.» Hahaha, ko tu tagad teiksi, Vesterman?

Viņa uzsmaidīja Vestermanim savu visnekaunīgāko bezzobu smaidu un aizdrāzās.

Bet Stina bija tikpat paļāvīga kā Sarkangalvīte, kad tā parādīja vilkam vecmāmiņas mājiņu. Meitene neatskatīdamās bezrūpīgi devās uz Nāves līci! Būtu viņa atskatījusies, varbūt pamanītu Vestermani, kas zagās aiz viņas. Viņam nūdien nemaz nevajadzēja zagties. Nebija nepiesardzīgāka cilvēka par Stinu šoreiz, jo viņai bija jāsteidzās pie Mozus.

Mozus brēca un šņāca, tikko viņa iegāja zvejas būdā, bet aprima, kad dabūja reņģes. Stina sēdēja ronītim blakus, kamēr viņš ēda, un to glaudīja.

— Tu varbūt brīnies, kāpēc esmu atnākusi viena, — meitene teica. — Bet to es tev nestāstīšu, jo tas tevi tikai apbēdinās.

Apbēdinās? Vai tad viņš jau nebija apbēdināts? Mozum nepatika šī zvejas būda, un viņš vairs negribēja palikt viens. Taču tagad bija atnākusi Stina, un ronītis cerēja, ka viņa paliks. Viņš jau zināja, kā piespiest meiteni palikt, jāierāpjas tikai viņas klēpī. Tiklīdz viņš bija pāēdis, tā tūlīt ierāpās Stinas klēpī. Tur viņš mierīgi apgūlās, un, kad Stina gribēja viņu izgrūst ārā, viņš tikai šņāca.

Lai Stina nemaz nemēģina, ja viņam jāpaliek šajā zvejas būdā, tad tur jābūt arī Stinai! Stina juta, ka viņas kājas notirpst, un viņa kļuva nemierīga. Ej nu sažini, cik ilgi Mozus domā te tupēt? Varbūt līdz pašiem Jāņiem? Tad viņi nomirs badā, un šī doma nebija patīkama, tāpēc viņa lūdzās:

— Mīļais Mozu, rūpies ārā!

Bet Mozus to negribēja darīt. Meitene no jauna mēģināja viņu izgrūst, taču Mozus tikai šņāca.

Tad Stina ieraudzīja, ka grozā, kas bija nolikts līdzās, gulēja reņģe. Tā viņu izglāba. Meitene paņēma reņģi, turēja to augstu, lai Mozus nevarētu reņģi aizsniegt. Pēc tam ar visu spēku aizsvieda zivi projām. Tā nokrita tālu kaktā, un turp tad rijīgais Mozus aizrāpās, lai dabūtu reņģi. Viņš aizdusmām šņāca, kad atgriezies redzēja, ka nav vairs klēpja, kur apgulties.

— Paliec sveiks, Mozu! — Stina izsaucās un aiztaisīja durvis. Viņa uzlika cemmi un aizgāja diezgan apmierināta pati ar sevi. Meitene nepaskatījās ne pa kreisi, ne pa labi. viņa neredzēja arī Vestermani, kas stāvēja, paslēpies starp zvejas būdām.

Bel, kaut arī Stina bija tikpat paļāvīga kā Sarkangalvīte ... kāda laime tomēr, ka viņa tieši tobrīd aizgāja ar reņģēm pie Mozus, un kāda laime, ka ronītis tik ilgi tupēja viņas klēpī un meitene, atgrieždamās uz mājām, tieši noteiktā brīdī gāja gar aitu aploku, citādi viņa neieraudzītu lapsu, kas tur plosījās. Liela, izsalkusi lapsa, kas nakti nebija dabūjusi iecerēto jēriņu, pat ne trusīti, jo kāds negants suns viņu bija aiztriecis atpakaļ uz alu.

Lapsa bija tā izsalkusi kā nekad un beidzot cerēja dabūt jēra cepeti, bet tad nāca šis cilvēka bērns, laikam gan viens no bīstamākiem, kura brēciens pacēlās vai līdz debesīm. Lapsa aiz bailēm vai prālu zaudēja, izbiedēta izlīda pa žoga caurumu un metās mežā starp eglēm.

Kā spoža, sarkana svītra tā izšāvās starp vecuka Sedermana kājām. Viņš patlaban nāca, lai palūkotu, vai Bocmanis nakti nav izdarījis vēl lielāku nelaimi, un palika kā piekalts pie zemes, kad ieraudzīja aizdrāžamies lapsu zibens ātrumā.

— Lapsa, vectētiņ, vai tu redzēji lapsu? — Stina kļiedza.

— Vai es redzēju? Šitāds makāns, lielākā lapsa, kādu jebkad esmu saticis savā mūžā. Ak ta šitā, manas aitas apdraudējusi šī riebekle!

— Un tu staigā apkārt un stāsti, ka to izdarījis Bocmanis, —¹ Stina pūcīgi aizrādīja.

— Jā, es staigāju apkārt un stāstu, ka to izdarījis Bocmanis, — vectēvs atbildēja un pakasīja pakausi. Viņš jau bija vecs un viņa domāšana pagausa, kā tad tas īsti bija? Viņš Bocmani bija redzējis nakti. Nekad viņš nebija dzirdējis, ka lapsa uzdrīkstētos mesties aitu barā, bet laikam šitāds makāns to drīkstēja. Vai tad lapsa bija Bocmaņa sabiedrotais, varbūt viņi viens otram palīdzēja ... nē, tas nevar būt! Un piepeši Sedermanis visu saprata, tik gausa viņa domāšana tomēr nebija! Lapsa nakti bija vajājusi Totisu un Bocmanis vajājis lapsu. Bocmanis bija aizsargājis viņa jēriņu, jā, to Bocmanis bija darījis, un Sedermanis par pateicību bija apsūdzējis Bocmani.. . ak vai, ak vai! Nu gan Sedermanis traucās!

— Paliec te, — viņš uzsauca Stinai, — un, ja ieraugi lapsu, kļiedz.

Viņam pašam jāsteidzas pie Nises un tūliņ. Viņš skrēja, vecais Sedermanis, kas gadiem nebija skrējis, un nonāca pie veikala aizselsies un piekusis.

— Nise, vai tu te esi? — viņš sauca, bet ārā iznāca galīgi noraudājusies Marta.

— Nē, Nise aizgāja uz mežu ar Bocmani, — viņa sacīja, strauji aizklādama ar rokām seju, un aizbrāzās.

Ak vai, ak vai! Sedermanis stāvēja kā dabūjis ar mietu pa galvu, bet tad viņš atkal sāka skriet. Viņš vaidēja un skrēja, drīz viņš vairs nevarēs paskriet, bet viņam jāskrej, viņam jādabū rokā Nise, iekams nav par vēlu.

— Kur tu esi, Nise! — viņš sauca. — Kur tu esi? Nešauj!

Diena bija rāma, un mežā vēdīja dziļš klusums. Kaut kur tālu kūkoja dzeguze, bet tad arī tā apklusā. Sedermanis skrēja uz to pusi un dzirdēja tikai paša nemierīgo elpu un bailīgos saucienus.

— Kur tu esi, Nise? Nešauj!

Atbildi viņš nedabūja. Starp eglēm un priedēm nevienas skaņas, un Sedermanis joņoja. Tad atskanēja šāviens ... ak vai, kā tas rībēja un kā atbalsojās starp kokiem! Sedermanis apstājās un piespieda roku pie krūtīm. Viņš atnālcis par vēlu. Tagad tas noticis! Ak vai, ak vai, ak vai! viņš nekad vairs neuzdrīkstēsies raudzīties Čorvenas acīs. Kāda nelaimīga diena, īsta posta diena. Sedermanis stāvēja klusi, aizvēris acis. Tad viņš izdzirda soļus un paskatījās. Tur nāca Nise ar šauteni plecos un viņam blakus .. Sedermanis raudzījās, un viņa zods noslīga lejup. Nisem blakus tipināja Bocmanis!

— Vai tur nešāvi tu? — Sedermanis murmināja.

Nise uzmeta viņam izmisuma pilnu skatienu.

— Dievs, stāvi man klāt, Sederman, es to nevarēju izdarīt! Palūgšu Jansonu, viņš patlaban šauj jūras sīļus.

/

Bēdas un prieki staigā roku rokā, un dažreiz viss var tik strauji pavērsties kā viens šķaudiens. Pietiek ar to, ka te stāv aizelsies večuks un ar asarām acīs stāsta par lapsu viņa aitu aplokā.

Nise apskauj Sedermani.

— Nekad neviens cilvēks man nav sagādājis lielāku prieku kā tu, Sederman!

Un nekad neviens priecīgāks vīrs nav atgriezies mājās no meža ar savu suni kā šodien Nise Grankvists, nākdams kopā ar Bocmani. Viņš ir priecīgs, tomēr nakti guļ nomodā un atceras grūto stundu mežā. Visvairāk viņš atceras Bocmaņa acis, kad suns sēdēja starp akmeņiem un gaidīja šāvienu. Bocmanis *zināja*, kas notiks, un viņš lūkojās uz Nisi padevīgi, sērīgi un uzticīgi. Un atmiņa par šo skatienu neļauj Nisem aizmigt. Bet tagad viņš ir līksms un uzsauc Corvenai:

— Čorven, nāc šurp! Mīļā draiskulīt, nāc, tad tu dzirdēsi kaut ko priecīgu!

PELLE, AK NE JEL, PASAULE NAV BĒDU LEJA

— Es nevaru beigt raudāt, — Čorvena sacīja.

Viņa sēdēja virtuvē uz grīdas, cieši piespiedusies pie Bocmaņa, un Bocmanis ēda maltu gaļu. Viņš bija dabūjis veselu kilo maltas gaļas, un visi viņam bija lūguši piedošanu. Tagad Čorvenas ģimene stāvēja aplī ap Bocmani un pielūdza viņu, un glaudīja viņu, un, pēc Čorvenas domām, viss bija brī-num jauki.

— Bet iedomājies, ka es nevaru beigt raudāt, — meitene sirdīgi sacīja un ar dūrīti notrausa dažas asaras.

Viņa atcerējās visu, ko šajās pēdējās baismīgajās stundās bija domājusi. Viņa bija alojusies, Bocmanis nebija uzbrucis aitām, kaut vai viņa mīlētu desmitiem ronīšu. Viņš tomēr bija tikpat labsirdīgs. Un viņas domas bijušas pareizas, pareizas tās būs arī turpmāk, un viss būs tāpat kā iepriekš, bet tad ieradās Mozus un visu sarežģīja.

Mozus, ak jā! Nez kā viņš jūtas tur savā zvejas būdā. Piepeši viņa atcerējās Mozu. Un Pelle, nabadziņš Pelle, kādēļ lai arī viņš nebūtu priecīgs, ja viņa pati ir priecīga, visiem tagad jābūt priecīgiem.

Protams, Pelle priecājās, izdzirdis, ka Bocmanis ir nevainīgs, nu tik priecīgs, cik priecīgs var būt izmisis cilvēks. Viņš par Bocmani tāpat bija sērojis, kā sēroja par savu trusīti, un apziņa, ka Bocmanis nebija nolaupījis Jokem dzīvību, protams, sniedza mierinājumu.

«Lai gan Jokem vienalga, kas to izdarījis.»

Nakti viņš sapņoja par Joki — dzīvu Joki, kas atlēca un prasīja pieneņu lapas. Bet no jauna atausa rīts, un Jokes vairs nebija. Pat viņa sprostā tur vairs nebija. Juhans un Niklass to bija paņēmuši, lai tas nedurtos Pellem acīs. Viņa brāļi bija tik labi. Viņi uzdāvēja Pellem mantiņas. Viņš dabūja nelielu, smalku modeļa laiviņu, kuru bija darinājis Niklass, un Juhans viņam iedāvināja savu veco saliecamo nazi. Pelle aiz pateicības varēja vai nobeigties, tomēr rīts bija smags, un puisēns domāja, vai tā tas būs vienmēr un kā gan viņš izturēs šīs garās dienas.

Taja vakara viņi apbedīja Joki Jansona govju aplokā neliela izcirtumā, ap kuru auga mandeļkoks un augsti bērzi.

ŠE DUS JOKE

Pelle šos vārdus bija izkasījis koka gabaliņā, un nu viņš gulēja, piespiedies pie zālainās velēnas uz Jokes kapa, kamēr Corvena un Stina, un Bocmanis klusi viņā noraudzījās. Protams, Jokem te jauki būs atdusēties, pār viņa kapa kopiņu šūposies ziedošie mandeļkoka zari un melnais strazds dziedās viņam vakaros gluži tāpat kā patlaban.

Corvena un Stina arī gribēja dziedāt. Bērēs tā mēdz darīt, tā tas piederas. Daudz reižu viņas bija apbedījušas mirušus putniņus un allaž dziedājušas vienu un to pašu dziesmu. Tagad viņas to dziedāja Jokem:

Pasaule ir bēdu leja,

Šodien dzīvs, bet rit jau beigts,

Un par . . .

— Nē, los vārdus mēs nedziedāsim! — strauji izsaucās Corvena.

Kas tad noticis ar Pelli? Kādēļ viņš raud? Agrāk viņš nebija raudājis, bet tagad sēž tur uz akmens, pagriezis viņām muguru, un meitenes varēja sadzirdēt aprautus, dīvainus šņukstus. Kā neziņā viņas paraudzījās viena uz otru, un Stina bailīgi teica:

— Varbūt viņš raud tāpēc, ka pasaule ir bēdu leja?

— Bet tā taču nav, — Corvena atbildēja. Un viņa uzsauca Pellem: — Nē, Pelle, ak nē jel, pasaule nav bēdu leja, to mēs tikai tā dziedam Jokem. — CorVena negribēja, ne par kādu maksu negribēja, ka tagad vēl kāds raudātu. Kaut kā viņai Pelle jāiepriecina, un pēkšņi viņa zināja, kā to darīt.

— Pelle, es tev kaut ko došu, ja apsolīsi vairs nebēdāties.

— Ko tad? — Pelle pat nepagriezies paīgni vaicāja.

— Tu dabūsi Mozu!

Tad viņš pagriezās, zēns, k[^]is raudāja, un neuzticīgi raudzījās uz Corvenu. Bet viņa apgalvoja:

— Jā, tu viņu dabūsi par savu!

Pirmo reizi šajā bēdu brīdī, kopš bija pazudis Joke, Pelle pasmaidīja.

— Cik tu esi laba, Corven!

Viņa pamāja.

— Jā, tāda es esmu. Un man jau ir Bocmanis.

Slina smīkņāja.

— Tagad mums atkal visiem ir dzīvnieki. Bet mums jāaiziet un tas jāpasaka Mozum, tik daudz jums taču jāsaprot.

Bērni vienojās par to. Mozum jāzina, kam viņš tagad pieder. Turklāt viņš taču jāpabaro, nabadziņš!

— Ardievu, mīļais Joke, — Pelle maigi sacīja. Un tad viņš aizjoza, pat nepaskatījies atpakaļ.

Un piepeši šķita, ka viņš būtu atbrīvojies no sava stinguma, kļuva pavisam cits Pelle, nevaldāms, apskurbis un līksms. Visu ceļu līdz Nāves salai viņš lēkāja un plosījās un beidzot nometās zemē un guļus noripoja pa nogāzi līdz zvejas būdām.

— Laikam tāpēc tu esi tik priecīgs, ka dabūji Mozu, vai ne? — Čorvena vaicāja.

Pelle padomāja.

— Es nezinu . . . varbūt. Bet zini, ir tik bēdīgi būt skumjam, ilgi tas nemaz nav izturams.

— Pagaidi, kamēr ieraudzīsim Mozu, — Čorvena sauca un atvēra zvejas būdas durvis.

Un tad bērni tur stāvēja un izbijušies raudzījās tukšumā. Zvejas būdā Mozus nebija, viņš bija pazudis.

— Viņš ir aizbēdzis, — Čorvena sacīja.

— Aizbēdzis! Es taču pats kārtīgi uzliku cemmi, — Pelle sacīja.

Mozus nebija aizbēdzis. Kāds viņu bija paņēmis.

Čorvena pievērsās Stinai.

— Vai kāds tevi redzēja, kad tu vakar te biji?

Stina pārdomāja.

— Nē, neviens pats. Tikai Vestermanis. Viņš beidzot bija ar mieru noklausīties pasaku par Sarkangalvīti.

— Tevi jau vienmēr var piemānīt, — Čorvena izsaucās.

— Ak, šilais Vestermanis! Gatavais bandīts! — Čorvena ar kāju tā trieca Mozus guļamkasti, ka tā aizlidoja pret sienu.

— Es izplūkšu viņa matus. Viņš ir zaglis, es viņu nošaušu! — meitene lielās dusmās kļiedza.

— Es zinu, ko mēs darīsim, — Pelle sacīja. — Mēs viņam nozagsim Mozu. Varu saderēt, ka viņš ronīti tur savā zvejas būdā un būdas durvis droši vien aizvērtas tikai ar cemmi.

Čorvenas dusmas pamazām norima.

— Šovakar ... kad Vestermanis gulēs, — viņa dedzīgi teica.

Arī Stina iedegās, viņu mulsināja tikai viens.

— Bet iedomājieties, ja nu mēs aizmiegam pirms Vester-maņa!

— Tas nenotiks! — Čorvena draudīgi apgalvoja. — Tas nenotiks, ja mēs esam tik nikni!

Stina, acīm redzot, nebija tik nikna, jo viņa nevarēja palikt nomodā. Bet Čorvena un Pelle varēja, un dīvainākais, ka neviens nepamanīja, kad viņi izlavījās ārā.

Tovakar Sālsvārnas salā notika lapsas medības. Visi bija salasījušies, lai izbiedētu lapsu no viņas paslēptuves. Un, protams, tas viņiem izdevās, taču nošauta lapsa netika. Kad viņi lapsu bija iedzinuši sprukās pie Skata nokares un lapsai vairs nebija nekādas izejas, viņa metās ūdenī un aizpeldēja. Šī lapsa prata aizsargāties, un līdz tuvākai salai nebija tālu.

Nise Grankvists gan izšāva, bet nopūdelēja.

Pelle bija apmierināts, to dzirdēdams.

— Pēc manām domām, lapsām arī jādzīvo, — viņš teica.

— Un Ziemeļu līcī nav ne trusīšu, ne aitu, ne vistu.

— Tad nu gan lapsai būs grūta dzīve, — Čorvena apmierināta noteica. — Šitā neliete, kādēļ viņai vajadzēja nokost Joki?

— To viņa darīja tāpēc, ka ir lapsa, — Pelle viņai paskaidroja. — Un tad jau viņai arī jāizturas kā lapsai.

— Tas jau nu tā ir, ka viņa ir lapsa, bet kāpēc viņa nevar izturēties kā cilvēks? — Čorvena piebilda un nekādā ziņā negribēja izprast lapsu. — Lai gan . . . izturēties kā cilvēks? Piemēram, kā Vestermanis! Vai tad tas izturējās labāk? Ņem un nozog nabaga ronīti, lai to pārdotu! Bet tur nu nekas neiznāks, lai tad Vestermanis lec vai no ādas ārā, — Čorvena apgalvoja.

— Kaut tikai Kora nerietu, — viņa vēl piebilda.

Bet Kora rēja. Suns stāvēja pie savas būdas un rēja kā negudrs, pamanījis Čorvenu un Pelli. Taču Pelle jau iepriekš bija paredzējis, ka Kora ries. Un šodien Galdnieka mājās viņi pusdienā bija ēduši liellopu cepeti. Tagad viņš pasniedza Korai pāris lielisku liellopu kaulu un teica dažus laipnus vārdus. Tad suns apklusā. Baismīgi tomēr bija, ja kāds iznāk ārā paraudzīties, kāpēc Kora rējusi. Ilgu laiku bērni gulēja sarāvušies aiz cerīnkrūma pie žoga un gaidīja, bet, kad nekas nebija dzirdams, viņi piesardzīgi zagās pa gruntsgabalu. Tur augšā uz pakalna atrodas dzīvojamā māja, kurai viņiem jātiek garām, lai nonāktu līdz zvejas būdai. Visapkārt tumsa un klusums. Kā melns, draudīgs četrstūris māja zvilnēja uz akmens pamatiem, un pāri tai pacēlās gaišās nakts debesis. Nebija manāma neviena dzīva dvēsele.

— Viņi gul kā sivēni, — Čorvena apmierināta konstatēja. Bet to viņa bija teikusi par agru, mājā piepeši tika apgaismots viens logs, un Čorvena aizelsās. Bērni pamanīja Vestermaņa kundzi tieši tobrīd, kad viņa aizdedzināja petrolejas lampu uz galda. Tad viņi klusi un ļoti strauji aizbrāzās pie loga un nometās zemē, piespiedušies cieši pie sienas. Izbijušies viņi tur gulēja un gaidīja. Vai viņa tos bija redzējusi vai ne? Varbūt viņa bija stāvējusi tur tumsā, iekams aizdedzināja lampu, lūkojusies cauri aizkariem un redzējusi, ka viņi ienāk pa vārtiņiem. Neviens gaišā jūnijā vakarā nevarēja paslēpties šajā paugurā, kur neauga pat krūmiņš, aiz kura varētu aizlīst.

Bet, kad nu Vestermaņa kundze neizbrāzās ārā, bērniem atkal modās drosme. Te pie loga viņa tos nevarēja saredzēt, ja nu tieši neizliecās pa logu ārā. Vini gan karsti cerēja, ka Vestermaņa kundze to nedarīs, jo viņu nu gan nevarēja apmierināt ar liellopu gaļas kaulu, ja viņa sāka lādēties, to bērni zināja. Viņi neuzdrīkstēja ne pakustēties, ne čukstēt, tik tikko drīkstēja elpot. Vini varēja tikai klusi gulēt un klausīties. Un viņi dzirdēja, ka Vestermaņa kundze iekšā staigāja. Logs bija vaļā, viņa bija bērniem tik tuvu, viņiem tikai jāpastiepj roka pār palodzi un jāpateic: «Labvakar, labvakar!» — ja viņi to vēlas. Vestermaņa kundze tur iekšā nez ko murmināja un tad uzreiz sāka lasīt. Jā. nūdien viņa lasīja pati sev skalā balsī! Čorvena, gulēdama zālē, mazliet ievaidējās. Ja nu Vestermaņa kundze

lasītu Norteljes avīzi vai kaut ko tamlīdzīgu, to vēl varētu paciest, bet gulēt te sakņupušai un klausīties pavisam nesaprotamus vārdus, — tas tiešām bija grūti!

Arī Pelle nesaprata, viņam likās, ka Vestermaņa kundze lasa bībeli. Balss viņai bija vienmuļa, bet lasīja viņa nestostīdamās. Pelle klausījās. Un tad nez kā tas notika, ka no šā neizprotamā jūkļa iznira daži vārdi un sāka mirdzēt, kā dažkārt viņa acu priekšā vārdi mirdz, ai, cik tas bija skaisti!

— «Bijuši man rīta blāzmas spārni, es uzceltu sev mājokli tālu atklātā jūrā...» — Vestermaņa kundze lasīja, tad viņa nopūtās, mirkli aprima un pēc tam lasīja tālāk.

Turpinājums Pelli vairs neinteresēja. Tikai tos vārdus viņš nevarēja aizmirst! Klusi viņš tos dudināja pie sevis.

«Bijuši man rīta blāzmas spārni, es uzceltu sev mājokli tālu atklātā jūrā.. .» Kā, piemēram, Galdnieka māja. Tas bija mājoklis tālu atklātā jūrā. Un tur viņš vēlējās būt. Uz turieni nesa viņu ilgas, kad viņš staigāja pa pilsētu, ak, bijuši man rīta blāzmas spārni, un es varētu lidināties pāri visiem fjordiem un ūdeņiem, ai, cik tas būtu jauki! Uz mājokli tālu atklātā jūrā ... uz Galdnieka māju!

Pelle bija iegrimis savās domās, viņš gulēja murminādams un tikai tad pamanīja, ka Vestermaņa kundze apklususi, kad Corvena viņu sadunckāja. Kas tagad notiks? Vestermaņa kundze izdzēsa lampu, un iekšā kļuva tumšs. Pelle piepeši juta, ka tieši virs viņa galvas kāds smagi elpo. Viņš baidījās paskatīties augšup, bet saprata, ka pie atvērtā loga stāv Vestermaņa kundze, un bija tik baismīgi gulēt tā sakņupušam un tikai klausīties un gaidīt. Nupat.. . nupat viņa ieraudzīs viņus, Pelle par to bija drošs! Bet tieši tajā mirklī, kad viņš juta, ka vairs ne mirkli nespēs paciesties, logu ar lielu blīkšķi aizcirta ciet, abi bērni pat palēcās, ir Pelle, ir Corvena, un tad iestājās klusums. Viņi kādu brīdi vēl gulēja klusi un dzirdēja savus sirdspukstus, tad salikuši žigli aizjoņoja gar pakšķi lejup uz zvejas būdu.

— Mozu, vai tu esi te? — Corvena čukstēja.

Skaidrs, ka Mozus tur bija, jo viņš kļiedza kā nelabais, un Corvena atvēra durvis.

Stina šausminājās, kad viņi nākamajā dienā visu to viņai pastāstīja. Kā Mozus brēcis, un kā viņi to purinājuši, un kā Ves-termanis iznācis ārā vienā kreklā, un kā Kora rējusi, un kā viņi beidzot Mozu iedabūjuši ragaviņās un jozuši uz Galdnieka māju, kamēr savos dārza vārtiņos stāvējis Vestermanis un viņiem draudējis:

— Pagaidi vien, Čorven, kad es tevi dabūšu savos nagos!

— Labi gan, ka es nebiju līdzi. Es aiz bailēm uz vietas būtu nomirusi, — Stina sacīja.

Mozus nakti bija gulējis blakus Pelles gultai. Juhans un Nik-lass jutās pārsteigti, kad, rītā atmozdami, ieraudzīja savu jauno istabas biedru, bet viņi nemaz nedusmojās.

— Man viņš jātur te, citādi atnāks Vestermanis un viņu paņems, — Pelle skaidroja. — Bet tagad palīdziet man parunāt ar tētuku.

Tēvs tiešām cēla iebildumus.

— Ir jauki un labi, ka Corvena tev uzdāvinājusi Mozu, — viņš teica, — bet labi nav, ka jūs abi un Vestermanis rīkojaties kā gangsteri un naktīs viens otram zogāt roņus.

Viņi tagad nopūlējās izgudrot kaut ko labāku. Visa ģimene sēdēja virtuvē pie brokastu galda, un viņi varēja dzirdēt, ka augšistabā šļūca apkārt Mozus.

Maliņa par jauno īrnieku nebija sevišķi sajūsmināta, bet Pelles labā viņai vajadzēja roni paciest. Pellem Mozus bija vajadzīgs tieši tagad, to viņa saprata, un to vajadzētu saprast arī Vestermanim.

— Viņam jau tikai rūp nauda, — Juhans ierunājās. — Vai tu. tētuk, nevari viņam iegrūst pāris simtiņu, lai Pellem būtu viņa ronis.

— Iegrūd pats viņam pāris simtiņu, tad tu redzēsi, kā tas ir, — Melkers atcirta. — Bet mums visādā ziņā kaut kā jāizpa-līdzas. Jūs nemaz neesat tādi tūlas, ja nauda jānopelna. Ķerieties tikai pie darba!

Un viņi ķērās pie darba! Ikviens Sālsvārnas salas bērns gribēja ņemt dalību Mozus operācijā, kā Melkers to nosauca. Tā bija gluži kā rotaļa. Piepeši nesalīdzināmi līksmāk bija izravēt zemeņu dārzu un nest ūdeni, tīrīt laivas un nodarvot steķus, un stiept vasarnieku somas, zinot, ka ar katru nopelnīto ēru pavairojas summa, ar kuru viņi izpirks Mozu no Vestermana.

Vestermanis nīrdza, kad, ienācis veikalā, dzirdēja par Mozus operāciju.

— Manis pēc, — viņš teica. — Man vienalga, kas no manis nopirks roni. Bet divi simti man jādabū, un tam jānotiek šajā nedēļā. Jo citādi es viņu pārdošu kaut kur citur.

— Zini, Vesterman, liecies labāk baļļā! — Čorvena no visas sirds iesaucās.

Tad Vestermanis viņai pasniedza divdesmit piecu ēru monētu.

— Mazs ziedojums Mozum, — viņš teica. — Tas ļoti noderēs, neticu, ka jūs līdz sestdienai salasīsīt divus simtus. Ilgāk es negaidīšu.

— Liecies labāk baļļā! — Corvena drošības dēļ vēlreiz izsaucās. Taču divdesmit piecu ēru monētu pievāca un iesvieda Mozus krājkasītē, kas stāvēja uz letes.

— Nē, Čorven, tā nevar sacīt, — Nise stingri aizrādīja. Un tad pievērsās Vestermanim:

— Vai zini, Vesterman, tu patiesībā esi gatavais gnīda!

Vestermanis tikai smīkņāja.

Mozus operācija turpinājās. Ar katru dienu intensīvāk.

— Redzi, Mozu, tevis dēļ man tulznas rokās, — teica Fredija, kad visu priekšpusdienu bija dauzījusi paklājus.

Bet Mozus dzīvoja savu paša dzīvi, gar cilvēkiem un viņu

Mozus operāciju ronim nebija nekādas daļas. Acīm redzot, vientulība dažādās zvejas būdās viņam nebija nākusi par labu. Viņš bija kļuvis nervozs un nemierīgs, taisnību sakot, sirdīgs. Viņš šņāca un brēca vairāk nekā agrāk. Dažreiz viņš pat mēģināja kost.

— Viņš gan nav tāds mājas dzīvnieks, kādu es labprāt vēlētos, — Maliņa sacīja. Bet viņa to neteica, Pellem dzirdot.

Pelle dievināja Mozu, tāpat kā bija dievinājis Joki, un, kad Mozus uz viņu šņāca, zēns ronīti tikai glaudīja.

— Nabaga mīlais Mozu, kas tev kaiš? Vai tev pie manis nepatīk?

Tā vien likās, ka Mozum nekur vairs nepatīk. Zvejas būdā viņš neparko negribēja palikt un arī dīķī ne. Vismīļāk viņš uzturējās krastmalā, bet Pelle neuzdrīkstējās viņu tur turēt, jo tēvocis Nise zēnu bija brīdinājis.

— Labāk turi viņu dīķī, citādi viņš kādā jaukā dienā aizbēgs.

Pelle turēja Mozu dīķī un skumji prātoja, kā būtu, ja viņam piederētu dzīvnieks, kas negrib aizbēgt. Joke bija aizbēdzis — sev pašam par postu —, un Pelle bija cerējis, ka ar ronīti būs citādi. Nabaga Mozus, kāpēc viņš kļuvis tik nemierīgs?

Totisa kāja bija gandrīz jau sadzijusi, bet vēl viņš nebija aizvests uz aitu aploku. Viņš sekoja Stinai uz papēžiem, tāpat arī Bocmanis Corvenai. To Bocmanis tā uzreiz nebija darījis, jo viņš bija tāds suns, kas nemēdz uzmākties, pirms nezina, kā īsteni ir. Klusi un rāmi Bocmanis bija atkal nogulies savā parastajā vietā pie kāpnēm, kamēr pie suņa atnāca Čorvena un apskāva viņa kaklu.

— Nē, Bocman, te tu negulēsi, nekad vairs!

Tad viņš piegāja pie meitenes un nekad vairs no viņas neatgāja.

Tur staigāja Čorvena un Stina, un meitenēm sekoja viņu dzīvnieki. Bet Pellem nebija neviena, kas viņam sekotu.

— Ronītis tomēr pieder tev, — Čorvena viņu mierināja.

Pelle izskatījās domīgs.

— Es sāku domāt, ka Mozus pieder sev pašam, — viņš atteica.

Un tad pienāca sestdiena, diena, kad Vestermanim vajadzēja dabūt divi simti kronu.

Sālsvārnas salas veikalā atmosfēra bija nervoza. Tagad jāsaskaita nauda. Veikals bija ļaužu pārpilns, jo šis darījums interesēja visus Sālsvārnas iedzīvotājus. Neviens no viņiem Ves-termanim nenovēlēja ne pliku ēru. Tā izturēties pret Corvenu, viņu Čorvenu, to nu gan viņam nevajadzēja darīt! Čorvenu mīlēja visi.

Vestermanis šo noskaņu juta un tādēļ ietenterēja veikalā brašāk nekā jebkad, ienāca noteiktā stundā un spiedās pie letes. Aiz letes bija sarindojušies visi bērni, kā Melkersonu, tā Grankvistu,

platām acīm viņi blenza uz Vestermani. Visniknāk Corvena. Jo tas patiesi bija kaut kas nedzirdēts, ka Vester-manim jāsamaksā par roni, kuru viņš reiz meitenei bija iedāvinājis un kuru kopdama viņa bija iztērējusi tik daudz piena un reņģu.

Vestermanis viņai uzsmaidīja un izturējās tiešām pieglaudīgi.

— Kādas tev mīlīgas acis, Corven! Nu, kā tev liekas, vai tu dabūsi roni jebšu ne?

— To mēs tūliņ redzēsim, — Nise atteica un izbēra krājka-sītes saturu uz galda. Kad viņš sāka skaitīt, telpā iestājās klusums. Neviens neteica ne pušplēsta vārdu. Bija dzirdama tikai naudas šķindoņa un Nises murmināšana.

Pelle bija uzrāpies uz margarīna kastes aiz letes. Bija tik derdzīgi klausīties šai šķindoņā. Ja nu naudas nepietiks! Nabaga Mozus, ja nu Vestermanis ņem un pārdod viņu Pēterim!

Bet viņa uzvirvoja mazliet sāpīga doma. Kas tad var galvot, ka Mozum tur klāsies sliktāk? Varbūt ir jaukāk peldēt ar radioraidītāju pa jūru nekā plunčāties dīķī? Lai gan ikvienam ronim daudz labāk patiktu peldēt pavisam brīvi jūrā, bez tāda radioraidītāja vai kaut kā tamlīdzīga, kā vienkāršam ronim citu roņu vidū, Pelle prātoja.

Bet, tā domājot, viņš dzirdēja tēvoča Nises balsi:

— Simt sešdesmit septiņas kronas un astoņdesmit ēras.

Sālsvārnas veikalā novēdīja vilšanās šalkas, un visi nikni pievērsa skatienu Vestermanim, it kā tā būtu viņa kļūda, ka krājkasītē nebija vairāk naudas. Nise baltām acīm paraudzījās uz Vestermani.

— Ar tevi taču varēs maķenīt pakaulēties?

— Vai ta ar tevi var kaulēties? — Vestermanis atcirta.

Tad viņa priekšā piepeši nostājās Corvena.

— Vai zini ko, Vesterman? Es šo ronīti nekad tev netiku lūgusi, tu man to atdevi, vai atceries?

— Nesāc jau nu atkal, — Vestermanis atbildēja.

Corvena viņu nomērīja ar skatienu no galvas līdz kājām.

— Patiesībā tu esi gnīda, vai tu to zini, Vesterman? — viņa sacīja.

Bet tad sarunā iejaucās Marta.

— Nē, Corven, tā nevajag runāt!

— Jā, bet tā taču teica tētuks, — Corvena atbildēja, un visi sirsnīgi iesmējās.

Vestermanis aiz dūsmām pietvīka. Visu viņš varēja paciest, tikai ne to, ka par viņu smejas.

— Kur atrodas ronis? Tagad man viņš jādabu!

— Nemaz nemēģini, Vesterman, — sarunā piepeši iekrita Melkers. — Starpību samaksāšu es.

Taču tagad Vestermanis bija tā pārskaities, ka gandrīz vai spjāva žulti.

— Nemaz nepūlies. Man ir cits pircējs.

Un tad notika visdīvainākais — šajā mirklī durvis atvērās un veikalā ienāca tieši šis pircējs. Atvērtajās durvīs stāvēja Pēteris Malms. Veikalā ienāca Maliņas princis, un Maliņa, viņu ieraugot, sāka trīsēt. Cik ļoti viņa bija pēc Pētera ilgojusies, kopš viņš aizbrauca, it īpaši tajās izmisuma pilnajās dienās, kad ar Pelli notika šī nelaime! Tad meitene tā bija ilgojusies pēc Pētera, ka domāja — viņam to vajadzētu sajukt, lai kur viņš atrastos. Un nu viņš tur stāv, viņš ir atgriezies. Tas nozīmē, ka arī viņš ilgojies.

— Vai tu dzīvo šai veikalā? — Pēteris vaicāja. Viņš satvēra meitenes rokas un izskatījās priecīgs, jo velti bija viņu meklējis Galdnieka mājā. Paldies dievam, tagad viņš Maliņu bija atradis, un viņas acis silti mirdzēja, kad viņa pavērās uz puisī. Tomēr viņas pirmie vārdi skanēja kā pārmetums.

— Pēter, vai tiešām tev nepieciešams ronis?

Pirms Pēteris paguva atbildēt, pie viņa pienāca Vestermanis, apmierināti smīnot. Lai nu šie Sālsvārnas iedzīvotāji skalās vien, tagad viņš tiem parādīs, kā Vestermanis kārto darīšanas, Kalle Vestermanis, kas savus roņus pārdeva, kam vien gribēja, nevienam neprasot atļauju!

— Kungs ieradies īstajā laikā, — viņš sacīja. — Tagad jūs šo roni varat nopirkt. Trīssimt kronu, un sitīsim saujā.

Pēteris Malms laipni viņam uzsmaidīja.

— Trīs simti, vai tas nav pārāk daudz par roni? Man nav ne mazākās vēlēšanās tos maksāt.

Corvena un Stina uzmeta puisim izteiksmīgu skatienu. Ai, kāpēc viņas bija bucojušas to vardi!

— Nu labs ir, teiksim tad — divi simti, — Vestermanis piekāpās.

Pēteris joprojām laipni smaidīja, jo viņš bija laipns cilvēks.

— Ak tā, es viņu varu dabūt par divi simti. Tas gan ir lēti. Bet, redziet, es vispār nevēlos nekādu roni.

— Nevēlaties ..

Vestermanis mulķīgi atplēta muti.

— Jā, bet jūs taču teicāt... — viņš atsāka.

— Paldies, es nūdien nevēlos roni, — Pēteris Malms atkātoja, — vismaz to roni ne.

Tad Sālsvārnas salas veikalā atskanēja gaviles, un Vestermanis pārskaities devās uz durvju pusi, bet Nise viņam uzsaucā:

— Katrā gadījumā naudu tu vari paņemt un samierināties ar to pašu!

Tāču Vestermani gadījums ar roni bija nomocījis, un viņš juta arī kaunu, ne jau tāpēc, ka bija skops, bet tāpēc, ka visi tā domāja par viņu. Tāpēc viņš vairs negribēja ne roni, ne naudu, itin nekā. Vienīgais, ko viņš vēlējās, tikt ātrāk ārā no veikala un neredzēt neviena cilvēka, kas dzīvoja Sālsvārnas salā.

— Ņem savu veco roni, Čorven, un lai faraons rauj viņu un jūs visus! — viņš izsaucās.

To teicis, viņš nozuda.

Pelle atžirga.

— Nē, nauda viņam jāņem, citādi es nejutīšu, ka tas ir mans ronis!

Un zēns pakampa maisiņu, kurā Nise bija sabēris naudu, un joza pakal Vestermanim.

Visi satraukti gaidīja, un pēc kāda brītiņa Pelle atgriezās, pietvīcis pār visu seju.

— Jā, beidzot viņš naudu paņēma, teica, ka tā viņam esot nepieciešama.

Maliņa noglāstīja Pelles vaigus. Tas bija maigs glāsts.

— Nu tad, Pelle, ronis patiešām ir tavš.

— Un mums varbūt nu atliks kāds brīvs brītiņš, — Tedijs piebilda.

Par turpmākajiem nolikumiem Maliņa rakstīja dienasgrāmatā: «Lai miers pavada Mozu, kas tagad peld jūrā! Pelle viņu vakar vakarā palaida jūrā. Mēs pienācām pie steķiem tieši tajā brīdī, kad tas bija noticis, — tētuks, Pēteris un es. Un tur uz steķiem stāvēja mans sirdsmīļotais brālītis spožām acīm un pavadīja ar skatienu savu ronīti, kuru vēl varēja saredzēt kā tumšu punktu tālu fjordā.

«Bet kādēļ, Pelle, dieva dēļ, kādēļ. . .» tētuks vaicāja.

Un Pelle vārā balsī atteica:

«Nevēlos, lai dzīvnieks, kas pieder man, ilgotos nokļūt kaut kur citur. Tagad Mozus ir tur, kur jābūt roniem.»

Es jutu kaklā kamolu un redzēju, ka tētuks pāris reižu norīstījās. Mēs klusējām. Bet tur bija arī Čorvena un Stina, un Čorvena teica:

«Zini ko, Pelle? Nebija nekādas jēgas tev dāvināt roni. Tagad tev tomēr nav neviena dzīvnieka.»

«Tikai manas lapsenes,» Pelle atteica, un viņa balss skanēja vēl vārāk.

Un tad tas notika. Ak, Pēter, par to es tevi svētīšu, cik ilgi vien dzīvošu! Pēteris arī tur stāvēja ar Jumjumu rokās, un piepeši viņš ierunājās tik rāmi, kā viņš vienmēr mēdz runāt:

«Pēc manām domām, Pellem ar lapsenēm vien nepietiek. Es domāju, ka viņam vajadzētu arī Jumjumu.»

Un tad viņš piegāja pie Pelles un ielika puisēna rokās kucen-tiņu.

«Jumjums neilgosies nokļūt kaut kur citur,» viņš vēl piebilda.

«Nē, jo šitam kucēnam klāsies labi,» sacīja Čorvena, kad beidzot bija aptvērusi notikuso.

Pelle stāvēja pagalam nobālis, raudzīdamies gan uz Pēteri, gan uz Jumjumu. Viņš neteica paldies, viņš nekā neteica. Bet es izturējos tā, ka vēlāk to pati nekādi nesapratu. Es metos pie Pētera un viņu noskūpstīju, noskūpstīju vēl un vēlreiz ... un tad vēl vienu reizi!

Likās — Pēterim tas patīk.

«Padomā tikai, ka viens mazs kucentiņš var paveikt tik daudz,» viņš teica. «Kādēļ es nepaņēmu līdz veselu kamieli?»

Corvena un Stina priecīgi mūs uzlūkoja. Viņām laikam tā bija interesanta izrāde. Bet Čorvena teica:

«Pārāk daudz viņu nebučo, Maliņ, jo ej nu sazeni, vai viņš atkal nepārvēršas par vardi!»

Maziem bērniem viņu apaļajās galviņās nūdien rodas dīvainas iedomas. Nezinu, kur viņas to ņēmušas, bet Čorvena un Stina, šķiet, pavisam nopietni tic, ka Pēteris ir apburts princis, kas iznācis no grāvja. Stinas mazā galviņa pārpilna ar apburtiem

prinčiem un Pelnrušķītēm, un Sarkangalvītēm, un diezin ar ko vēl, un, kad viņa redzēja, kā Mozus nozuda jūrā, viņa teica Čorvenai:

«Bet es tomēr ticu, ka Mozus ir jūras ķēniņa dēliņš. Tur aizpeld princis Mozus!»

Jā, Mozus tiešām aizpeldēja, un es no visas sirds vēlos, lai viņš būtu tikpat laimīgs, kāds ir tagad Pelle.

«Tu redzēsi, Pelle, ka Mozus dažreiz atpeldēs, lai tevi apsveiktu,» Pēteris sacīja. «Visādā ziņā viņš ir piejaucēts ronis un varbūt lāgiem taisīs mazu reisu uz Sālsvārnas salu.»

«Ja jūras ķēniņš viņam to atjaus,» Stina aizrādīja.

Kas to zina, vai jūras ķēniņš atļaus Mozum atpeldēt šurp va. ne, bet patlaban Pelle ir ļoti laimīgs.

Arī es esmu laimīga. Pēteris gan aizbrauca atpakaļ pirms neilga laiciņa, kad «Sālsvārna I» sāka mest dūmu vērpetes, un tomēr . . . iedomājieties, tagad es zinu, kā tas ir! Faktiski gandrīz vai tā, ka no tā varētu nomirt. Cik ilgi tādas jūtas var saglabāt? Pēteris apgalvo, ka viņš esot pastāvīgs. Vai es esmu pastāvīga Maliņa? Kā lai to zinu? Bet es ceru. Viens vismaz ir drošs. Pēterim ir nepieciešama pastāvīga Maliņa, un tāda viņam jādabū, lai tur vai kas. Pellem Pēteris patīk, patiesi, un citādi jau nemaz nevar būt. Bet tai pašā laikā viņu māc mazliet bailes, un vakar, gulēdams gultiņā ar Jumj urnu blakus, aiz laimes starodams, viņš piepeši apķērās man ap kaklu un pavisam no pietni teica:

«Tu tomēr esi mana Maliņa?»

Jā, mans sirdsmīļotais brālīt, es esmu tava. Un, lai gan Cor-vena un Stina atzīst, ka esmu pavisam veca grezele, lai vispār varētu noķert kādu apburtu princi, man pašai liekas, ka šis princis vēl var mani pāris gadu pagaidīt. Un viņš pats man to apsolīja.

Tagad pār Sālsvārnas salu atkal mirgo jauna jūnija nakts Un man laiks gulēt. Bet rīt es atmodīšos un būšu laimīga, tra-lalā!»

ČORVENA NOPELNA TRĪS KRONAS

Pirmdienas rītā Pelle uzmodās agri, jo Jumjums smilkstēja, un Pelle paņēma kucentiņu gultā. Piespiedis purniņu pie zēna kakla, kucēns atkal aizmiga, bet Pelle gan ne. Neprāts būtu aizmigt, ja var gulēt nomodā un līdz pat kāju pirkstu galiņiem justies laimīgs, zinot, ka tur tas maigais, siltais kamoliņš, kas spiežas pie viņa, ir Jumjums, viņa paša kucentiņš, ak tu pasaulīt, cik briesmīgi laimīgs var justies cilvēks! Bet tieši šai laimes skurbumā viņš atcerējās Mozu. Tas nūdien bija mazliet netaisni, ka viņš nejuta Mozus trūkumu tā, kā to būtu vajadzējis izjust

— Bet, — Pelle skaidroja guļošajam Jumjumam, — arī Mozus nejūt manu prombūtni, par to vari būt pārliecināts. Viņš peld pa jūru un rotaļājas ar citiem roņu zēniem, un viņam ir ļoti jautri.

Vienu mirkli Pelle iedomājās arī Joki. Sirds viņam mazliet iesmeldzās. Varbūt ne tik daudz Jokes dēļ, bet tāpēc, ka tas atgādināja viņam, kas var notikti, ja pasaule kļūst par bēdu leju. Pelle atgainīja šīs domas, un tas nemaz nebija tik grūti Jo patlaban atmodās Jumjums un bija žirgts kā dzīvsudrabs Viņš apošņāja Pelles seju, laizīja viņu un koda zēna pidžamu, un rēja, un ņurdēja, un lēkāja gultā, un Pelle smējās. Tie bija laimīgi smieklī, un Maliņai, tos virtuvē dzirdot, acīs sariesās asaras. Viņa pat pārstāja grauздēt maizītes, lai dzirdētu šos smieklus, ak, Pelle, smeļies, smeļies vēl, lai esmu droša, ka tu atkal vari smieties!

Ko gan visu nevar sagaidīt dienā, kas sākas ar zēna laimīgiem smieklīem un ar tik brīnum jauku laiku! Aizritējusi nedēļa bija nelāga, vējaina, lietaina un auksta, bet tagad piepeši tik brīnišķīgs rīts — Maliņa nolēma klāt brokastu galdu ārā.

Tēvs jau bija piecēlies un patlaban virtuvē ģērbās. To darīdams, viņš dziedāja:

— Ir pirmdienas rīts . j. es jūtos tik lī-tī-īksms . . .

Nedziedi tukšā dūšā! — Maliņa viņam uzsauca. — Zini, ka tad vakarā raudāsi, vai esi to aizmirsis?

— Māņi un blēņas! — Melkers atteica un joprojām dziedāja.

— Vai tev neliekas, ka ir jau diezgan raudāts? viņš vaicāja. — Tagad šai čīkstēšanai beigas!

Viņi palīdzēja viens otram klāt brokastu galdu mājas galā. Maliņa stāvēja virtuvē pie loga un sniedza Melkeram ārā galda piederumus, un, kad viss bija kārtībā, Melkers pārlaida apkārt acis.

— Un kur mani trīs izsalkušie mazie puisēni?

Abi vecākie zēni nāca šurp no krastmalas puses. Viņi bija agri devušies makšķerēt. Zivis viņi gan nebija izvilkuši, bet sēdēšana rīta saulē pie raudu atvara nebija velti izšķiests laiks, tas modināja ēstgribu.

— Ai, Maliņ, tu esi izcepusi vafeles!

Niklass uzmeta mācai un vafelēm sirsnīgi labvēlīgu skatienu.

— Jā, tās es izcepu pateicībā šim jaukajam, mīļajam pirmdienas rītam tikai tāpēc, ka tas visādā ziņā uzvedas tik smalki.

Melkers piekrīzdams pamāja.

— Jā, rīts ir brīnišķīgs, un arī brokastu galds, ko uzklājis Melkers pats ar savām rokām, ir brīnišķīgs. Vafeles, šokolāde, kafija, rūgušpiens, grauздētas maizītes, sviests, siers, marmelāde, ievārījums un lapsenes, ko vairāk var vēlēties?

— Vai tas esi tu, kas uzklājis arī lapsenes? — Juhans vaicāja

— Nē, šīs nelietes atnākušas pašas. Ak tu baltā pasaulīt, mums šogad atkal jānoņem ar lapsenēm.

Melkers aizdzina dažas lapsenes projām no marmelādes burkas. Lai gan Pelle sēdēja pie galda

ar visburvīgāko sunīti pasaulē, tomēr viņa sirsnīgā palika vieta arī citiem dzīvniekiem un kukaiņšiem zemes virsū, un viņš pārmetoši sacīja:

— Liec manas lapsenes mierā, tēt! Viņas arī grib dzīvo! Galdnieka mājā, gluži tāpat kā mēs!

Protams, Melkers saprata, ka visi labprāt grib dzīvot Galdnieka mājā. To saprata visi.

— Dīvaini gan, ka cilvēks var pieķerties šim vecajam, sabrukušajam graustam, — Maliņa brīnījās.

Siena aiz viņas muguras, Galdnieka mājas sarkanais jumts izstrāvoja siltumu, kas neradās tikai no saules, — tā domāja Maliņa. Viņa visu māju uztvēra gandrīz kā dzīvu radījumu, uzticīgu un svētītu dzīvu radījumu, kas viņus visus bija ieslēdzis savā sirdī.

— Sabrukušajam . . pag, pag, palēnām, — Melkers atteica

— Dēļu apšuvums vietumis palabojams, bet pati māja celta no lieliskiem, veciem balķiem. Jā, jumts gan ir nelāgs, bet, ja šī māja piederētu man, es to pārvērstu tādā mājokli, ka jūs visi mutes vien atplestu!

«Ja es sev uzceltu mājokli tālu atklātā jūrā un uzliktu tam jaunu jumtu, tad tas patiesi būtu kas lielisks!» Pelle sevi prātoja.

— Un tad šis gruntsgabals. Tam līdzīgu jūs nekur neatradīsiet, — Melkers nerimās.

Un tā viņi tur sēdēja, ēda vafeles, raudzījās uz savu gruntsgabalu un Galdnieka māju un atzina, ka tas viss ir vienreizīgs. Jasmīni ziedēja un vēdīja saldu smaržu, mežrozīšu ceri bija piebērti ar iesārtiem pumpuriem, kuri jebkuru mirkli raisīsies, gruntsgabals bija zaļš un pārpilns ar ziediem kā paradīzes pļava, lēni tas slīga lejup pret liedagu, tāpat arī steķi, pār kuriem klaigādamas laidelējās kaijas, bija brīnumaini.

— Un padomājiet tikai, tāds vienkāršs galdnieks pratis savu māju uzcelt īstajā vietā, — Melkers prātoja. — Ar piebūvi pareizā leņķī. Vai viss tiešām neizskatās tā, it kā pats no sevis būtu izaudzis no zemes? Par šitādu mājiņu galdnieks ir pelnījis medaļu.

— Tētuk, tas taču tiesa, ka mēs te dzīvosim vienmēr. Katru vasaru, es gribēju sacīt? — Pelle ierunājās.

— Nu, protama lieta, — Melkers atteica. — Šodien ieradīsies Matsons, tā viņš zvanījis veikalā, tad beidzot tiks noslēgts jauns līgums.

Kamēr Melkersoni sēdēja pie brokastgalda, Čorvena pastaigājās kopā ar Bocmani. Viņa gāja pie steķiem, lai pabarotu gulbjus. Tie atpeldēja ik rītu un dabūja no meitenes vecu maizi, gulbju tēvs un gulbju māte, un septiņi mazi, pelēki kamoliņi — viņu bērniņi. Tieši tai brīdī, kad meitene tur stāvēja, pie steķiem piebrauca liela motorlaiva, kuru Čorvena nepazina. Uz klāja bija trīs personas. Viena no tām bija Matsons, kas pāris reižu gadā mēdza te ierasties. Bet otrs, tas lielais, resnais vīrs ar jūrnieka cepuri galvā, vīrs, kas vadīja laivu, — viņš vēl nekad nebija bijis Sālsvārnas salā un arī meitene, kura sēdēja viņam blakus, ne.

— Met šurp tauvu, — Čorvena teica, un Matsons to uzmeta uz steķiem, un Čorvena pietauvoja laivu.

— Paskat tik, kāda braša meitene! — teica vīrs ar jūrnieka cepuri galvā, kad bija izlēcis krastā. — Mezglis nūdien ir labs!

Čorvena smējās.

— Mezglis! Tas ir īsts jūrnieku dubultmezglis, cik man zināms, — viņa atteica.

— Hm, — murmināja vīrs ar jūrnieka cepuri galvā. Un kad tu iemācījies lādu siet?

— To es vienmēr esmu pratusi, — Čorvena atbildēja.

Tad vīrs izņēma no kabatas spožu, pavisam jaunu kronu ur. iedeva Čorvenai. Viņa pārsteigta raudzījās uz naudas gabalu, pēc tam uzsmaidīja vīram.

— Laba maksa par dubultmezglu.

Bet vīrs viņā vairs neklausījās, vispār viņu vairs neievēroja.

— Nāc, Lota! — viņš sauca, un tad meitene izlēca malā.

Viņa bija briesmīgi smalka, pēc Corvenas domām. Kājās viņai bija gaišzilas, garas bikses un mugurā balts džemperis. Mei ienes skaistajos, brūnajos matos bija ievēidoti ilgviļņi. Laimīgā, kas to varēja, viņa taču bija aptuveni tikpat veca kā Tedijs. Bet meitene izskatījās īgna un Čorvenu nesveicināja. Rokās viņai bija mazs, balts pūdelis, un Čorvena apskatījās pēc sava Bocmaņa. Varbūt Bocmanim būs patīkami satikt reiz pūdeli. Bet Bocmanis bija aizklīdis liedagā un atradās pusceļā uz Skata no kari. Jā, Bocmanis pats vainīgs, jo šitā Lota tagad gāja projām ar savu pūdeli.

Matsons grasījās iet uz Galdnieka māju, tik daudz Čorvena saprata. Kādēļ viņš vilka līdz šos divus, to viņa nesaprata, un tas viņai bija arī vienaldzīgi, tomēr meitene viņiem sekoja, jo viņa arī grasījās iet turp, lai satiktu Pelli.

— Nu, beidzot arī Matsons klāt, — Melkers izsaucās, ierauj dzīdams apmeklētājus ienākam pa dārza vārtiņiem. — Lūdzu nāciet tālāk, mēs tikai pakārtosim galdu, tad varēsim tepat uzrakstīt to papīru.

Matsons bija neliels, nervozs svarīga izskata kungs, un viņam mugurā bija tāds uzvalks, ka Maliņa notrīsēja. Uzvalks bija rūtainis un, pēc Maliņas domām, briesmīgi neglīts. Tomēr ne jau likai uzvalks meitenē izraisīja tādu nepatiku, kad viņa ieraudzīja Matsonu. Viņu un tos divus viņam līdzās.

Matsons viņus iepazīstināja.

— Tas ir direktors Karlbergs, un tā viņa meita . . . vīni labprāt mazliet aplūkotu Galdnieka māju.

— To viņi var. Bet kādēļ viņi to vēlas? — Melkers vaicāja.

Tad Matsons paskaidroja, Šjebluma kundze esot nodomājusi

Galdnieka māj u pārdot un tāpēc ...

— Nu, nu, lēnām pa tiltu, — Melkers atbildēja. — So māju jau īrēju es, ja pārāk nealajos. Un šodien es parakstīšu jaunu īres līgumu, Matsona kungs, vai tā nav?

— Diemžēl tas neies, — Matsons atteica. — Šjebluma kundze ir nolēmusi māju pārdot, un tur nekā nevai iebilst. Ja gribat dzīvot te turpmāk, tad nopērciet šo vietu. Ja varat piesolīt vairāk par direktoru Karlbergu . . .

Melkeru pārņēma drebuļi — viņš juta sevī briesmīgu izmi sumu, un viņam gandrīz aizrāvās elpa. Kā tas iespējams, ka te atnāk cilvēks un sagrauj visu, itin visu viņam un viņa bērniem? Tikai pirms neilga brītiņa viņi te sēdēja liksmi un laimīgi, un nu vienā mirklī viss sagrauts pīšļos un pelnos un visam beigās. Nopērciet šo vietu — kāds izsmiekls! Apžēliņ, ar tiem ienākumiem, kādi bija viņam, viņš pat nevarēja nopirkt tik daudz kā suņa būdu! Gada īri vienam maksājumam uzreiz viņš varēja saskrāpēt kopā, tik daudz viņš spēja! Tāpēc viņš paļāvīgi bija raudzījies nākotnē, paredzējis daudzus gadus nodzīvot Galdnieka mājā. Beidzot viņš bija atradis vietu, kuru viņa bērni varēja ieslēgt savās sirdīs, kurā viņi varēja pavadīt savas bērnības vasaras, tādas pašas, kādas viņam kādreiz bijušas, vasaras, ko visu mūžu varēs saglabāt sirdī kā kaut ko bezgala jauku. Bet tad atnāk kāds cilvēks un pasaka pāris vārdu, un visam beigās! Melkers neuzdrīkstējās paskatīties uz saviem bērniem, bet viņš dzirdēja Pelles trīsošo balsi:

— Tēt, tu teici, ka mēs te dzīvosim vienmēr!

Melkers strauji norīstījās, jā, ko visu viņš nebija teicis! Ka viņi dzīvos te vienmēr! Un ka jāizbeidz činkstēšana, arī to viņš bija teicis, bet te nu viņš slāv un gribētu kaukt kā suns aiz izmisuma un bēdām! Bet Matsons atrodas divus soļus attālāk, atspiedies pret miltenāju, un izskatās tā, it kā šis te būtu pavi sam parasts darījums un šī būtu visparastākā diena.

— Vai jūs domājat, — Melkers sarūgtināts ierunājās, — vai jūs tiešām domājat, ka mums

jāizvācas no šejienes, man un maniem bērniem?

— Protams, ne jau tūlīn, — Matsons attrauca. — Bet, ja šo māju nopērk direktors Karlbergs vai kāds cits, tad jums jāvienojas ar jauno īpašnieku, cik ilgi jūs te varat palikt.

Direktors Karlbergs vairījās raudzīties uz Melkeru. Viņš runāja ar Matsonu tā, it kā te neviena cita nebūtu.

— Jā, es tiešām domāju pirkt šo vietu, ja vien mēs varēsim vienoties par cenu. No mājas jau nekā liela nav, to es uzreiz redzu, māju tādā gadījumā noplēstu. Bet šitādu gruntsgabalu gan katru dienu neatradīsi.

Melkers dzirdēja, ka viņa bērni klusi kaut ko dudināja, un viņš sakoda zobus.

Tad sarunā iejaucās arī Lota Karlberga.

— Jā, tēt, māja ir tiešām briesmīga. Te varētu uzcelt burvīgu bungalovu¹, zini, tādu, kāda ir Kāliem un Annai Gretai.

Meitenes tēvs piekriždams pamāja, tomēr izskatījās mazliet apjucis. Varbūt viņam likās, ka Lota iet mazliet par tālu, sākdama celt Kalles un Annas Gretas bungalovu.

Tā domāja arī Čorvena. Viņa atzina, ka svešā meitene ir nekauna. To viņa jau ilgu laiku bija domājusi. Šitā Lota sēž tur uz Galdnieka mājas kāpnēm un izskatās tā, it kā viņai piederētu visa māja! Čorvena plati nostājās meitenes priekšā.

— Zini ko, — viņa teica. — Man liekas tu pati esi viens liels bongalo!

Tad Lotai atausa, ka viņa ieguvusi ienaidnieku. Starp citu, ne tikai vienu vien. Visi bērni, kas te stāvēja un blenza uz viņu, bija viņas ienaidnieki, bet viņai nebija nekādu iebildumu. Gluži pretēji, viņai tas sagādāja baudu, jo viņa jutās pārāka. Viņas tēvs varēja noteikt, vai šie bērni varēs te dzīvot vai ne. Tāpēc labāk, lai viņi piesargās. Lai viņi nemaz tā neblenž uz viņu, it kā viņai te nebūtu nekāda teikšana.

— Cilvēkam taču ir tiesība nopirkt kādu vietu, ja viņš to vēlas, — meitene to pateica augstprātīgā balsī, it kā runādama tukšā gaisā.

— Protams, — Tedija atcirta. — Un uzcelt tādu bungalovu kāds ir Kāliem un Annai Gretai, dari vien to!

— Un šito draņķa graustu mēs varam noplēst! Ķerieties tik klāt! — Fredija piebilda.

Tedija un Fredija bija atbrāzušās šurp, tiklīdz izdzirda, ka.?' grasās notikt. Veikalā pārdabiskā kārtā zināja jau to, kas vēl nebija noticis salā. Un Tedija un Fredija gribēja būt kopā ar saviem draugiem pārbaudes brīdī, jo kāpēc tad ir draugi? Nekad viņas nebija redzējušas Niklasu un Juhanu tik nomāktus un drūmus. Un Pelle! Viņš vēl sēdēja pie brokastu galda bāls kā krīts, un viņam blakus sēdēja Maliņa. Viņa bija aplikusi roku ap Pelles viduci, bet arī pali bija nobālusi. Tas viss bija briesmīgi un nepanesami, un šitā stilīgā meitene stāv tur un sauc, ka uzcelš jaunu bungalovu. Vai tad kāds brīnums, ka Tedija un Fredija pārskaitās?

— Kas tas bongalo īsteni ir? — Čorvena vaicāja savām vecākajām un gudrākajām māsām.

— Laikam gan kaut kas smieklīgs, — Fredija atteica.

¹ Vienstāva vasaras maja. (*Angl.*)

— Absolūti smieklīgs, tieši tāds kā tā tur, sacīja Tedija, norādīdama ar īkšķi uz Lotas pusi.

Nudien, briesmīgi iedomāties, ka šī meitene būs viņu kaimiņiene Juhana, Niklasa, Pelles, Maliņas un Melkera vietā.

— Vajadzētu paskatīties, kā izskatās tur iekšpusē, — direktors Karlbergs ieteicās, pirmo reizi pievērsdamies Melkeram.

— Vai jūs atļausit, Melkera kungs? — un viņam laimējās izteikt šos vārdus ir vēlīgi, ir augstprātīgi.

Jā, Melkera kungs atļāva. Ko lai citu viņš darītu? Viņš bija pievārēts, un to viņš zināja. Bet viņš sekoja tiem abiem, un to darīja arī Maliņa. Viņas tēvam nebūs palikt vienatnē ar tiem diviem kungiem, kas bija iekārojuši Galdnieka māju. Un turklāt Maliņa nedomāja ļaut viņiem ložņāt apkārt viņu mājā un kritizēt visu, kas viņiem bija tik dārgs. Tā bija māja, kurā cilvēki dzīvoja un jutās labi, un nemaz nesāciet apgalvot ko cilu, šī māja bija viņu! Cits citam palīdzēdami, viņi šo māju bija vērtuši gaišu un vasarīgu, un ikdienišķi skaistu, un Galdnieka māja viņus par to bija svētījusi, Maliņa to zināja. Galdnieka māja un Melkersoni saderējās kopā. Bet tagad te ienāk šie cilvēki un tikai pamana, ka grīda vietumis šūpojas un ka logi ir maziņi un greizi, un ka uz griestiem pāris vietās ir mitri plankumi. Nabaga vecā Galdnieka māja, Maliņa noģida, ka tai nepieciešams sargs un brīdinājums, un Lāpēc viņa te stāvēja, atbalstījusi durvis nelūgtajiem viesiem un savam nabaga tēvam. Viņa slepus tēvu iedunkāja, un tad tēvs pavērās uz viņu ar pateicīgu, vainas pilnu un tik skumju skatienu, ka Maliņa to tikko spēja paciest.

Lota nenāca iekšā istabās. Māju jau tik un tā noplēsīs, ja tēvs to nopirks, un viņa gribēja palikt ārā un izbaudīt savu uzvaru pār šiem bērniem. Viņi gan bija veseli seši, bet ir taču tik aizraujoši redzēt, vai ar vienu rāvienu var pievārēt veselus sešus ienaidniekus. Meitene Lota tādus notikumus parasti nokārtoja diezgan labi, jo viņa bija pašpārlicināta un nekad nebaidījās iegūt ienaidniekus, pieredzes šai ziņā viņai bija diezgan. Turklāt ar viņu taču bija viņas pūdelis, tātad pavisam viena viņa nebija. Un Musis domāja tieši tāpat kā viņa, ka Lota Karlberga ir kaut kas ļoti smalks un ievērojams, tas viņas pašapziņu vēl pavairoja.

Viņa turēja Musi rokās, lai tas nemestos uz Pelles kucēnu, un, klusi dungodama, meta apli ap māju, it kā to vērodama, lai gan meitenes īstais nolūks bija pakaitināt bērnus, kas tur stāvēja un tagad klusi blenza uz viņu. Bija nepieciešama drosme, lai tik brīvi staigātu šurpu turpu viņiem garām, un Lota to nekad nebutu varējusi izdarīt, ja nejostos absolūti pārāka par viņiem, kāda viņai daļa gar dažiem zemnieku mazuliem?

— Mīļais Musi, vai tev patiktu te dzīvot vasarās — īstā mājā, protams, ne jau šādā graustā? — viņa sacīja.

Viņa satvēra loga skārda palodzi, lai Musim parādītu, par kādu graustu ir runa. Tas bija vaļējs virtuves loga skārds un palika Lotas rokā, to zināja Melkersonu bērni, bet to nezināja Lota, kad pēkšņi apstājās ar skārda gabalu rokās. Viņa dedzīgi, bet veltīgi pūlējās skārda gabalu no jauna piestiprināt, līdz pienāca Niklass un skārdu viņai atņēma. Ar vienu tvērienu viņš skārdu piestiprināja pie loga un nikni teica:

— Ei, tu, paklausies, neplēs māju nost, pirms neesat to nopirkuši.

Lota uzmeta lūpu, tomēr nejutās vairs tik labi kā brītiņu iepriekš, un, lai to apslēptu, viņa mēģināja uzņemt valodu ar Pelli — viņam jau arī bija suns, un suņi vienmēr var būt par sarunu tematu.

— Ak tā, tev ir spaniels, — viņa teica.

Pelle neatbildēja. Kas viņai par daļu, kāds viņam suns, un patlaban viņš bija tik izmisis, ka gandrīz arī pašam bija vienalga.

— Jā, tie jau ir ļoti mīļīgi, bet ne visai gudri, — Lota teica.

— Pūdeļi ir daudz gudrāki.

Pelle joprojām neatbildēja, un Lota jutās pavisam smieklīga. Tāds klusums nebija izturams, tas darīja viņu nemierīgu, un tāpēc viņa tagad pievērsās Čorvenai:

— Tev laikam arī patiktu mazs sunītis, vai ne?

Čorvena bija raudzījiesies uz Lotu niknāk nekā visi citi, bet nu viņa smaidīja, jā, tiešām smaidīja.

— Man jau ir mazs sunītis, vai vēlies viņu redzēt? — viņa vaicāja.

Lota purināja galvu.

— Nē, labāk nesauc šurp vel kadu suni, Musis tad sadusmosies un metīsies viņam virsū.

— Tad jau viņš ari ir bongalo, — Čorvena atcirta. — Bet es varu saderēt, ka viņš nemetīsies uz manu suni.

— Tu tā domā. Tu nepazīsti Musi! — Lota attrauca.

— Saderēsim uz vienu kronu, — Čorvena mudināja un rādīja no Lotas tēva saņemto naudas gabalu.

— Manis pēc, labprāt, bet vēlāk vaino pati sevi, — Lota atteica.

Viņa juta, kā visos bērnos novēdīja gaidu šalkas. Nu jā, ja viņiem tā kārojās redzēt suņu kautiņu, tad viņi to ari drīz re dzēs! Protams, Musis ir mazs, bet tik sirdīgs kā nelabais un, nemaz nedomāams, metas kautiņā ar suņiem, kas bija par viņu daudz lielāki. Protams, arī ar mazākiem. Norteljes tantes atzina, ka viņas Musis ir pilsētas bieds. «Viņš jau skraida apkārt un domā, ka ir gatavais asinssuns,» viena no viņām vēl vakar teica, kad Musis bija meties uz viņas lielo buldogu. Un tāpēc, ja šie bērni grib redzēt suņu kautiņu, tad ari dabūs to redzēt! Musis vienmēr prot sevi aizstāvēt!

— Pievāc savu kucēnu, — Lota uzsauca Pellem. Es tagad palaidīšu vajā Musi!

Un to viņa darīja. Viņa palaida Musi vajā.

Tagad atlika tikai gaidīt to suni, kuram viņš metīsies virsu

Bocmanis gulēja ēnā aiz cerīnkrūma, bet, tikko Čorvena viņu pamodināja, viņš paklausīgi piecēlās. Pavisam laipni viņš pie cēlās un pavisam laipni nāca ap mājas stūri.

Un tur satika Musi . . .

Tad atskanēja sēciens un kliedziens, tas skanēja no Muša saimnieces. Pats Musis nostāvēja divas šausmu pilnas sekundes un redzēja, kā viņam tuvojās šis briesmonis. Bet tad viņš iekaucās un kā balti dūmi izgaissa pa vārtiņiem.

Bocmanis pārsteigts pavadīja viņu ar skatienu, kādēļ tas šu nelis tā steidzas? Vispirms viņam vismaz vajadzēja sasveicināties. Pats Bocmanis tagad gāja kā jau pieklājīgs suns, lai sasveicinātos ar Lotu, bet Lota iekliegdamās aizmetās aiz miltenāja koka, meklējama tur patvērumu.

— Ved prom savu suni! Ved viņu prom! — meitene kiedza.

— Ko tu kliedz, — Čorvena sacīja, — Bocmanis nevienam neuzbrūk, jo viņš nav nekāds bongalo.

Juhans bija nokritis uz vēdera zālē un raustījās smieklos. Tie varēja būt arī raudas, drīzāk gan raudas, bet šoreiz viņš smējās un nebeidza smieties.

— Vai, Čorvena! — viņš elsoja. — Vai dieniņ, Čorven!

Čorvena viņam uzmata pārsteigtu skatienu un tad pievērsās

Lotai.

— Esmu uzvarējusi. Dod šurp kronu!

Lota, izdzirdusi, ka Bocmanis nav bīstams, panācās šurp. Bei tagad viņa jutās apjukusi un pikta un negribēja te vairs palikt. Saīgusi viņa izvilka no kabatas maciņu, un Čorvena dabūja kronu.

— Paldies, — Čorvena teica. Viņa stāvēja, pašķiebusi galvu, un noraudzījās uz Lotu.

— Tādai, kāda esi tu, nevajag slēgt derības, viņa teica

— To var darīt tādi kā es un tēvocis Melkers.

Lota uzmata nepacietīgu skatienu Galdnieka mājas durvīm. Vai tad tēvs drīz nāks, lai viņi varētu doties projām? Te viņa nevēlējās ilgāk palikt.

— Uzmini, par ko tēvocis Melkers vienreiz noslēdza derības, — Čorvena sacīja. — Lai gan tas notika pirms daudziem gadiem.

Lotai neinteresēja, ko tēvocis Melkers bija darījis pirms daudziem gadiem, bet Čorvena par to

neraizējās.

— Viņš saderēja ar kādu citu tēvoci, ka divas nedēļas neēdīs un divas nedēļas negulēs, ko tu man dosi par to?

— Smieklīgi. To taču viņš nevarēja izdarīt, — Lota atcirta

— Protams, viņš to varēja, — Čorvena triumfēja. — Jo vioš dienās gulēja un naktīs ēda, ko nu tu teiksi?

— Ak vai, ak vai, Čorven! — Juhans tusnāja.

Bet tad viņa smiekli norima, jo uz kāpnēm iznāca direktors Karlbergs kopā ar Matsonu, un Juhans dzirdēja viņa briesmīgos vārdus. Tos dzirdēja visi.

— Māja ir šausmīga, bet es tomēr palieku pie sava. Ar šitādu gruntsgabalu, domāju, netaisu sliktu darījumu.

Nokāpis lejā pa kāpnēm, viņš uzdūrās Čorvenai. Viņš meiteni tikko neapgāza, un tas viņu nervozēja. Taču Čorvena šo noti kumu uzņēma pavisam mierīgi.

— Vai zini ko, direktor Karlberg, es māku kādu jautru vārsmu. Vai gribi to dzirdēt? — viņa vaicāja.

Un direktors Karlbergs pat nepaguva atbildēt, kad meitene jau skandēja:

Paradīzē Ādams un Ieva Nokauj sivēntiņu treknu,

Galu viņi pārdod aši,

Viduk/īti patur paši. . .

Tas arī nebija slikts darījums, — Čorvena piebilda.

Un direktors Karlbergs raudzījās izbrīnā uz meiteni.

— Es to nesapratu, — viņš teica. Tomēr viņš iebāza roku kabatā un izvilka vienu kronu. Bija laipni, ka šis mazulis viņam vēlējās noskandēt vārsmu, turklāt viņš meiteni tikko nebija saminis. Bet nu viņam jāsteidzas, un, lai atpirktos, viņš meitenei iespieda saujā kronu.

— Lielais paldies, — viņš teica. Un tad pievērsās Matsonam

— Vispirms es vēl parunāšu ar savu sievu, — viņš piebilda.

— Norunāsim, ka es ieradīšos birojā rīt pēcpusdienā pulksten četros, vai jums tas ir pieņemams?

Lieliski, — Matsons atteica.

Vakarā viņi sēdēja Galdnieka mājas virtuvē. Grankvisti un Melkersoni. Daudzus vakarus viņi te kopā bija sēdējuši, bet nekad tik nomākti, nekad tik klusi. Un ko lai viņi runā? Melkers klusēja. Viņš nespēja runāt, sāpes viņa krūtīs traucēja runāt. Nise un Marta nedroši uz viņu lūkojās. Viņi bija mēģinājuši viņam paskaidrot, cik ļoti arī viņus skumdina šis nolikums un cik ļoti viņiem pietrūks Melkera un viņa ģimenes, bet Melkers izskatījās tik satraukts, ka arī viņi zaudēja valodu. Tagad nu viņi klusi tur sēdēja, kamēr vasaras mijkrēslis žēlsirdīgi slīga pār virtuvi un mijkrēšļa tumsā ikviens netraucēts varēja nodoties savām drūmajām domām.

«Kāda dīvaina vasara,» Maliņa domāja. Viņa atcerējās iepriekšējo vasaru, tik rāmu un mierīgu, un notikumiem nabagu. Bet kas notiek tagad? Augšup — lejup. Vienu brīdi Pēteris un pilnīgi neaptverama laimes izjūta par viņa esamību, bet nākamajā mirklī asaras un izmisums, vispirms notikums ar Pelli un Joki, un tad šis pēdējais sāpīgais, nepanesamais, kad visam pienākušas beigas. Jā, tiešām tās bija rūgtas beigas!

Corvena gulēja uz grīdas un viņai blakus Bocmanis, ar muguru pret malkas kasti sēdēja Pelle ar Jumjumu klēpī. Pellem esamība arī parastos apstākļos šķita kā brauciens augšup — lejup, tajā mijās jautri un skumji notikumi, bet patlaban, par spīti tam, ka viņam piederēja Jumjums, viņš bija nokritis dziļi, dziļi lejā. Vislaunākais bija — redzēt, ka tētuks ir tik izmisis. Visu citu viņš varētu paciest, tikai

ne tēva bēdas. Vai arī Maliņas. Vai Juhana. Vai Niklasa. Viņi nedrīkst būt tik bēdīgi! Pelle to nespēja izturēt, visu citu, tikai ne to! Viņš piespieda vaigu pie Jumjuma un mēģināja sunīša siltumā un mīkstuma rast mierinājumu, bet nekas nelīdzēja.

Corvena raudāja klusi un nikni. Rīta cēlienā viņa vēl bija lulusies žirgta, jo nebija izpratusi notikumus. Tagad viņa to zināja un varēja vai pārplīst aiz bēdām! Viņai bija žēl Pelles un arī pašai sevis. Kāpēc cilvēki tā samudžina dzīvi? Vispirms to darīja Vestermanis un tagad šis resnais Karlbergs un viņa muļķīgā Lota, lai viņi visi liekas baļļā! Kāpēc cilvēkam nekad nav miera? Visu laiku tikai posts un nelaime! Nabadziņš Pelle, Čorvena vēlētos viņam kaut ko iedot, kas viņu iepriecinātu

Bet šoreiz viņai nebija ronīša. Viņai nebija itin nekā.

Tad viņa izdzirda, ka Fredija ierunājās savā kaktā:

— Nauda, nauda un atkal nauda — tas ir netaisni, ka naudai tāda nozīme, ak, šis zemiskais Karlbergs!

Piepeši Čorvena atcerējās — kam tad nebija naudas. Viņai pašai kabata bija pilna ar naudu. Viņai taču piederēja trīs kronas, jā gan!

— Pelle, es tev kaut ko iedošu, — Čorvena čukstēja, lai neviens cits to nedzirdētu. Un viņa iespieda Pelles rokās savas trīs kronas. Viņa to darīja kaunēdamās, jo, lai gan tā bija šausmīgi liela summa, tomēr ar to nepietiks, kad cilvēks ir tik noskumis kā tagad Pelle.

— Cik tu esi laba, Corven, — Pelle teica vārā balsī. Arī pēc viņa domām trīs kronas nekā liela nelīdzēja, ja bija tādas bēdas, tomēr tas mazliet līdzēja tāpēc, ka Čorvena tās gribēja viņam atdot.

Četri noslēpumainie bija apmetušies atsevišķā kaktā, bet ni> vairs viņi nebija noslēpumaini, tikai drūmi. Viņi šai vasarai bija iecerējuši lielus plānus. Bija nolēmuši no jauna sakārtot būdiņu Knorkenā. Bija nodomājuši sameistarot jaunu lielāku plostu Bija cerējuši doties tālos jūras braucienos pa šērām, paņemt līdzī telti un palikt projām veselu nedēļu. Viņi domāja aizņemties motorlaivu un aizbraukt līdz pašai Kaķu salai un aplūkot lielo alu. Un Bjerns bija solījis viņus paņemt līdzī kādā zvejas braucienā. Viņi bija nolēmuši iekārtot savam slepenajam klubam galveno štābu Galdnieka mājas augšistabā. Vēl jau nebija par vēlu, vēl jau Juhans un Niklass dzīvoja Sālsvārnas salā, tāpēc viņi varēja paveikt visu iecerēto. Bet nu tas vairs nesagādāja prieku. Patika bija zaudēta. Viss mirdzums izdzisis.

— Cik savādi! Mani vairs nekas neinteresē, ierunājās Juhans.

— Mani arī ne, — Niklass piekrita.

Tedija un Fredija nopūtās.

Iestājās nakts. Grankvisti jau sen bija aizgājuši mājās. Zēni gulēja. Bet Melkers un Maliņa vēl sēdēja virtuvē. Tagad tui valdīja tumsa. Viņi tikko varēja saskatīt loga gaišo četrstūri pret sienu un uguns atblāzmu aiz dzelzs plīts durvīm. Viņi dzirdēja, ka malka sprakstēdama deg, citādi valdīja pilnīgs klusums. Maliņa atcerējās, kā Melkers pirmo reizi bija iekūris šo plīti. Ak, cik tas sen, un cik toreiz viss bija jauki!

Melkers visu vakaru bija klusējis, bet nu viņš uzņēma valodu. No viņa izplūda viss viņa sirds rūgtums.

— Esmu neveiksminieks, to es zinu. Pilnīgs neveiksminieks! Corvena teica pareizi . . . man trūkst īstā ķēriena.

— Nerunā niekus, — Maliņa atbildēja. — Protams, tev ir īstais ķēriens. Kas cits to lai zinātu, ja ne es.

— Nē, tā man nav, — Melkers apgalvoja. — Jo citādi es šovakar te nesēdētu, rokas klēpī salicis, kad notiek kaut kas tāds. Neveiksmīgs rakstnieks! Kāpēc es labāk nekļuvu par biroja šefu —

varbūt tad mums būtu tiesības uz Galdnieka māju.

— Es savā mājā nemaz negribu biroja šefu, — Maliņa atteica.

— Neviens no mums tādu negrib. Mēs gribam tevi!

Melkers rūgti iesmējās.

— Mani, ko tad jūs ar mani iesāksit? Es pat saviem bērniem nevaru sagādāt mierīgu un jauku vasaru. Un es taču vēlējos jums dot tik daudz, to es tiešām vēlējos. Maliņ, es vēlējos jums dot visu skaisto un jauko, un brīnumaino šajā dzīvē . . .

Viņa balss aizlūza, un viņš nespēja turpināt.

— Bet to taču tu esi darījis, tēt, — Maliņa mierīgi bilda

— Mēs esam saņēmuši visu skaisto un jauko, un brīnumaino šajā dzīvē. No tevis, tikai no tevis! Tu esi rūpējies par mums, un vienīgi tam ir kāda nozīme. Mēs vienmēr sajutām, cik ļoti tu rūpējies par mums.

Tad Melkers sāka raudāt. Ko tad Maliņa šorīt bija teikusi ka viņš vakarā raudās!

— Jā, to es darīju. Es rūpējos par jums! Ja nu tam kāda nozīme . . .

— Tas nozīmē visu! Un tāpēc, — Maliņa sacīja, — es negribu vairs te sēdēt un klausīties, ka mans tēvs ir neveiksminieks. Lai ar Galdnieka māju notiek kas notikdams.

MĀJOKLIS TĀLU ATKLĀTĀ JŪRĀ

Nākamajā rītā viņi visi pamodās ar vienu domu galva — pulksten četros Karlbergs tur, Norteljē, aizies pie Matsona un nopirks Galdnieka māju.

Tomēr viņi pūlējās savaldīties un izlikties, it kā tā būtu pavisam parasta diena. Parasta diena, kas sākas ar parastām brokastīm dārzā, ar laipni sīcošām lapsenēm ap marmelādes burku. Nabaga lapsenes, Pellem to bija žēl.

— Padomājiet, kad Karlbergs plēsīs nost Galdnieka māju, tad sagraus arī lapsēnu midzeni.

— Jā, tikai tā viņas var dabūt prom, — Melkers sausi atbildēja. — Noplēsīs visu māju, kā gan mēs to nebijām iedomājušies!

Tad iestājās ilgs, pārdomu pilns klusums, un tobrīd ieradās Corvena.

Tēvoc Melker, vai tu slikti dzirdi? Cik reižu man būs jā-teic, ka tevi sauc pie tālruņa.

Melkersoniem nebija cita tālruņa kā vienīgi tas pats veikālā. Melkers nolika kafijas tasīti uz galda un aizbrāzās. Corvena metās viņam nopakaļ.

Bet pēc dažiem mirkļiem viņa jau bija atpakaļ. Meitene izskatījās izbijusies.

— Maliņ, būs labāk, ja nāksi arī tu. Laikam notikusi kāda jauna nelaime. Tēvocis Melkers ir bēdīgs.

Pēc šiem Čorvenas vārdiem uz veikalu steidzās ne tikai Maliņa, bet arī Juhans un Niklass, un Pelle.

Viņi atrada nabaga tēvu stāvēt veikala vidū un aplī ap viņu noraizējušos Martu un Nisi, un Tediju, un Frediju. Melkers acīm redzami bija bēdīgs, pa viņa vaigiem ritēja asaras, un dobjā balsī viņš teica:

— Tas nevar būt tiesa! Nē, tas nevar būt tiesa!

Tēt, kas noticis? — Maliņa izmisusi izsaucās. Tieši tagad viņa nespētu panest vairāk raižu. — Tēt, kas noticis!

Melkers dziļi ievilka elpu.

— Noticis, ka . . . — viņš sacīja un apklusa. Tad saņēmās un pabeidza teikumu:

— ... man nejauši piešķīruši divdesmit pieci tūkstoši kronu lielu valsts stipendiju.

Pēc šiem vārdiem Grankvistu veikālā iestājās ilgs klusums. Visi stāvēja, it kā dabūjuši ar veseri pa galvu. Vienīgi Čorvena bija saglabājusi līdzsvaru.

— Par ko tad tev piešķīruši ... nu to, ko tu teici?

— Jā, to es tev pateikšu, mīļā Čorven. Tāpēc ka man ir īstais ķēriens, iedomājies tikai, man ir īstais ķēriens!

— Vai to tev teica tie, kas nupat zvanīja?

— Jā, kaut ko tamlīdzīgu.

— Un kādēļ tad tu tagad kauc? — Čorvena brīnījās.

Tad nu likās — beidzot visi bija sapratuši, ka noticis kaut kas patīkams.

— Tētuk, vai tagad mēs esam bagāti? — Pelle vaicāja.

— Nu, ne jau tieši bagāti, — Melkers atteica. — Bet katrā ziņā tas ir tik daudz, lai. . .

Pēkšņi Melkers apklusa, Un bērni atkal izbijušies raudzījās uz viņu. Tēvs taču nesāks atkal raudāt. Sī kaukšana beidzot nudien jāizbeidz.

Melkers neraudāja. Viņš kļiedza. Piepeši viņš kļiedza:

— Vai jūs saprotat, ko tas nozīmē? Mēs varbūt varam nopirkt Galdnieka māju ... ja tā jau nav ...
ja nav jau par vēlu!

Viņš paraudzījās savā pulkstenī, un tieši tai brīdī kuģītis «Sālsvārņa I» deva sirēnu, ka aizbrauc.

— Joz, Melker, joz! — Nise Grankvjsts izsaucās.

Melkers joza un brēca:

— Nāciet, Juhan un Niklas. Nē, palieciēt!

Šos pēdējos vārdus viņš sauca no kuģīša. Laipa jau bija uzvilktā, kad viņš elsdams un pūzdams pieskrēja pie stēķiem un tik lūdzoši izstiepa rokas pret padebešiem, ka kapteinis, stāvēdams uz komandas tiltiņa, par viņu apžēlojās. Laipa no jauna tika izmesta, un Melkers uzbrāzās uz klāja.

Nepagrieždamies viņš joprojām kļiedza:

— Nāciet, Juhan un Niklas! Pasteidzieties!

Tikai pēc tam, kad kuģītis jau bija aizslīdējis vairākus metrus no stēķiem, Melkers pamanīja, ka kopā ar viņu bija ne tikai Juhans un Niklass, bet arī Pelle un Čorvena.

— Kas jums ienācis prātā! Šitāds darījums nūdien nav domāts mazuļiem, — Melkers pārmetoši aizrādīja.

— čss, — Čorvena attrauca. — Mēs taču arī gribam braukt tev līdzī. Ir jau pagājusi vesela mūžība, kopš es neesmu bijusi Norteljē.

Melkers saprata, ka nekas nav darāms. Viņš taču nevarēja bērņus mest jūrā. Turklāt pēc skriešanas viņš tā tusnīja, ka nemaz nevarēja izteikt vairāk pārmetumu.

— Skrēju tikpat kā briedis, — viņš aizelsies konstatēja.

— Protams, ne jau tā kā toreiz, kad gāju skolā, toreiz es noskrēju simt metru divpadsmit minūtēs un četrās sekundēs.

Juhans un Niklass paskatījās viens uz otru un pašūpoja galvu.

— Jocīgi gan ar tevi, tēt, jo vecāks tu kļūsti, jo ātrāk tu esi skrējis toreiz, kad gāji skolā.

Bet labi vien bija, ka Melkers varēja skriet kā briedis. Jo todien viņam iznāca liela skriešana.

Ja cilvēks dzīvo Sālsvārņas salā, tad, lai nonāktu Norteljē, pāiet krietns laika sprīdis. Vispirms nolaiž laivu pie kādas cietzemes stēķiem, un pie tam iznāk gaidīt aptuveni veselu stundu. Tad beidzot pienāk autobuss, un tas iet uz Nortelji. Pa ceļam tas apstājas daudzās pieturas vietās un nemaz pārlietu nesteidzas, tikai ievēro savu sarakstu. Pulksten vienos tam jābūt Norteljē, un tieši tai laikā autobuss tur nonāk.

«Sitā braucot, cilvēks var nosirmot,» Melkers domāja, kad izkāpa no autobusa. Starp citu, kādēļ lai tas nenotiktu, sirms viņš jau bija, kad uzkāpa uz kuģīša, Melkers piepeši atcerējās, nu ja, tikai deniņos! Lai nu būtu kā būdams, bet šādā ilgā braucienā var izdomāt daudz satrauktu domu. Tu sēdi un kļūsti ar katru brīdi nervozāks un nervozāks un mēģini pats sev iestāstīt: «Nemaz neiedomājies! Galdnieka māju tu nedabūsi, nemaz neceri!»

Bet mēģināt viņš mēģinās, to viņš tiešām darīs! Un ar bērņiem, kas verzē viņam sekoja, Melkers traucās uz Matsona Izīrēšanas un gruntsgabalu biroju.

Matsona tur nebija, tikai maza, apaļa mašīnrakstītāja, kas izskatījās labsirdīga, bet nekā nezināja.

— Kur Matsona kungs atrodas? — Melkers vaicāja.

Meitene lēnīgi viņā palūkojās.

— Kā lai es to zinu?

— Kad viņš atkal būs atpakaļ?

— Kā lai es to zinu?

Viņas acis bija lielas un vientiesīgas, un, acīm redzot, viņa vispār nekā nezināja. Tad meitene piepeši paņēma spogulīti un aplūkoja tajā savu apaļo sejiņu, tas viņu atžirdzināja, un pēkšņi viņa kļuva pavisam valodīga.

— Viņš nemitīgi skraidelē apkārt. Man liekas, viņš teica, ka iešot pirkt rabarberus. Varbūt viņš atkal ir pie savas celtnes. Dažreiz viņš sēž pilsētas viesnīcā un žūpo.

Vairāk viņi nekā nenoskaidroja un tad šāvās atkal ārā tikpat strauji, kā bija ienākuši.

Melkers paraudzījās pulkstenī. Tas jau rādīja pāri diviem. Kur gan atrodas Matsons? Kur šajā mazajā, jaukajā pilsētiņā uzturas nožēlojamais Matsons? Viņiem jādabū viņš rokā un iespējami ātrāk. Pirkt rabarberus? To laikam gan kārto tirgū? Taču jautājums, Matsona kungs, nav par rabarberiem, bet gan par Galdnieka māju!

Melkers aiz uztraukuma trīsēja, un, pēc viņa domām, nebija jēgas vazāt līdz Čorvenu un Pelli. Sajās šaurajās ieliņās iet tik daudziem kopā bija apgrūtināši. Nevarēja staigāt kā vesels eskadrons. Melkers nolēma taisīt pavērsienu.

— Vai jūs, bērni, vēlaties saldējumu? — viņš jautāja.

Viņi to vēlējās. Melkers kioskā nopirka saldējumu un, turēdams katrā rokā pa turziņai, ar to ievilināja Čorvenu un Pelli nelielā zālājā, kur bija nolikts sols.

— Sēdiet te un ēdiet saldējumu, kamēr mēs atgriezīsimies, — viņš teica.

— Bet ja nu saldējums izbeidzas? — Čorvena jautāja.

— Jūs tomēr palieciņiet te sēžot.

— Cik ilgi? — Čorvena nerimās.

— Kamēr sākat apsūnot, — Melkers nežēlīgi atcirta un tad joza projām, Juhans un Niklass steidzās viņam nopakaļ. Pelle un Čorvena sēdēja uz sola un ēda saldējumu.

Dažreiz sapņos cilvēks skrien un rotaļājas. Kaut kas jāatrod. Un ļoti jāsteidzas. Tas ir dzīvības un nāves jautājums. Cilvēks skrien, izbaiju pārņemts, un meklē, un bailes viņu pārņem aizvien vairāk, bet nekad viņš nespēj atrast to, ko meklē. Viss velēti. Tieši tā Melkers un viņa zēni pārdzīvoja tos brīžus, kad meklēja Matsonu.

Tirgū viņa nebija, jā, te viņš bijis, bet jau kopš ilga laika, kāda tirgus sieva paskaidroja. Un viņa celtne? Kur atrodas tā? Otrā pilsētas malā. Arī tur Matsona nebija! Vai tiešām viņš sēž pilsētas viesnīcā un žūpo? Nē, tā ir nekaunīga neslavas celšana, to viņš, protams, nedara. No Matsona tur nemanīja pat ēnas.

Un piepeši Melkers atzina, ka viņš ir gatavais ēzelis. Viņš piesita sev pie pieres.

— Protams, esmu ēzelis. Kādēļ mēs nesēžam Malsona kantorī un negaidām, bet auļojam apkārt, kamēr kājas tiek noberztas?

Un tieši tad, tieši tad Melkers izdarīja šausmīgu atklājumu. Viņa pulkstenis bija apstājies. Piepeši viņš ieraudzīja, ka pilsētas viesnīcas pulkstenis rāda piecas minūtes pāri četriem, nevis pusčetri kā viņa paša nejaukais rokas pulkstenis. Tas bija briesmīgs brīdis.

Es jau tevi brīdināju, Melker. Nemaz neiedomājies, ka tu dabūsi Galdnieka māju. Kā gan tu varēsi dabūt šo māju, ja pat nezini, cik rāda pulkstenis? Nu jau par vēlu, mīļais Melker! Tieši tagad direktors Karlbergs sēž Matsona kantorī ar cigāru mutē un apmierināti sēd.

Melkers visu to redzēja tik skaidri, ka pat ievaidējās. Juha-nam un Niklasam tēva bija ļoti žēl, bet tai pašā laikā viņi jutās ārkārtīgi nikni. Vai tiešām visam jābūt tik sarežģītam un kļūdainam, un neiespējamam? Juhans sakoda zobus.

— Viņš varbūt arī ir nokavējies. Paņemsim taksometru, tēt!

Un viņi paņēma taksometru. Desmit minūtes pēc četriem viņi bija Malsona kantorī.

Taču direktors Karlbergs nebija tas cilvēks, kas nokavētos. Viņa pulkstenis gāja pareizi. Bija tieši tā, kā Melkers bija iztēlojies. Direktors sēdēja kantorī ar cigāru mutē un izskatījās apmierināts, bet Melkers juta izmisumu.

— Stop! — viņš sauca. — Stop! Tagad arī es esmu pircējs!

Tad direktors Karlbergs pasmaidīja pavisam laipni.

— Baidos, ka to jūs esat iedomājies mazliet par vēlu.

Izmisis Melkers vērsās pie Matsona.

— Bet, Matsona kungs, jums taču krūtīs ir sirds? Es un mani bērni — mēs mīlam Galdnieka māju. Jūs nevarat būt tik bez-sirdīgs!

Matsons nebija bezsirdīgs. Viņš bija tikai vienaldzīgs un pilnīgi veikala cilvēks.

— Kādēļ tad jūs neatnācāt agrāk? Šādās darīšanās svarīga ātra izšķiršanās. Te nekā nemēdz atlikt, kas pirmais brauc, tas pirmais maļ. Jūs esat atnācis par vēlu, Melkersona kungs.

««Jūs esat atnācis par vēlu, Melkersona kungs,» šos vārdus es dzirdēju, kamēr vien dzīvošu,» Melkers domāja. Un savā izmisumā viņš vērsās arī pie direktora Karlberga.

— Manu bērnu labad — vai jūs nevarat atteikties no šā darījuma?

Tad direktors Karlbergs jutās aizskarts.

— Man arī ir bērns, Melkersona kungs, man arī ir bērns!

Pēc tam viņš pievērsās Matsonam.

— Nāciet, iesim pie Šjebluma kundzes. Gribu parakstīt līgumu.

Šjebluma kundze? Galdnieka līksmā kundze — nez vai tā bija viņa? Varbūt viņu ar lūgšanu var iežēlināt, Matsons jau visu nemaz nevar noteikt! Melkers sakoda zobus. Viņam jāizmēģina ar Šjebluma kundzi. Nevar sacīt, ka viņš bija pārliecināts, vai tas līdžēs, bet nekā nevarēja pamest neizmēģinātu. Un tikai tad, kad pēdējās cerības būs izkūpējušas, varēs atgremot šos vārdus: «Jūs esat atnācis par vēlu, Melkersona kungs!»

— Nāciet, zēni. Mēs viņiem sekosim pie Šjebluma kundzes, — viņš čukstēja.

Viņiem jāsēž uz sola, kamēr viņi apsūnos, —' tā bija teicis tēvocis Melkers. Čorvena viņa vārdus neņēma nopietni. Arī Pelle ne. Saldējums ir ātri apēsts, bet sūnas aug lēnām, bērni jau bija sēdējuši ilgi un sāka just izsalkumu, un Pelle bija tik satraukts, ka nemaz vairs nevarēja nosēdēt. Kādēļ tēvs nenāk? Zēnam likās, ka pa viņa miesu skrien skudras, un arī vēders sāka sāpēt.

Čorvena jutās neapmierināta. Nortelje ir jauka pilsēta, viņa šai pilsētā jau vairāk reižu bijusi kopā ar tētuku un māmiņu, viņa zināja, cik daudz te interesanta un satraucoša, ko redzēt. Bet nu jāsēž kā pienaglotiem pie sola, turklāt jājūt izsalkums.

— Vai tiešām mums te būs jāsēž, kamēr mēs aiz izsalkuma nomirsim? — viņa žēli ierunājās.

Tad Pellem kaut kas iešāvēs prātā, tas viņu uzmundrināja. Viņam taču ir nauda! Bikšu kabatā viņam bija trīs kronas!

— Es domāju, mēs paņemsim vēl katrs vienu saldējumu, — viņš teica.

To viņš darīja. Aizskrēja pie kioska un nopirka saldējumu. Un tad viņam palika kabatā vēl divas kronas.

Bet saldējums izbeidzās ātri, un laiks aizritēja, un Pellem pa miesu skraidīja skudras.

— Man liekas, es nopirkšu vēl katram vienu saldējumu, — viņš teica.

To viņš darīja, atkal aizbrāzās pie kioska. Tad viņa kabatā palika tikai viena krona.

Laiks aizritēja, saldējums jau sen bija apēsts.

— Vai tu nenopirksi mums katram vēl vienu saldējumu, — Čorvena ierosināja.

Pelle paskurināja galvu.

— Nē, visu naudu nedrīkst izpirkt. Vienmēr jāpatur mazliet pāri neparedzētiem izdevumiem.

Sos vārdus viņš bieži bija dzirdējis Maliņu sakām tēvam. Kas tie «neparedzētie izdevumi» īsteni bija, to zēns nekad nebija noskaidrojis, viņš tikai zināja, ka visu naudu uzreiz nedrīkst izdot.

Čorvena nopūtās. Ar katru mirkli viņa kļuva nepacietīgāka. Un Pelle aizvien vairāk satraukts. Ja

nu tētuks nav atradis to briesmīgo Matsonu! Ej nu sažini, varbūt viss ticis izkārtots citādi, varbūt Matsons sēž mājās pie direktora Karlberga un pārdod Galdnieka māju pie pilniem kausiem, nevis aizgājis uz tirgu, lai pirktu rabarberus un steigtos atpakaļ uz savu kantori, lai Galdnieka māju pārdotu tētukam. Un te nu viņiem jāsež, nezinot nenieka! Tikai jāgaida un jāgaida, kamēr vēders sāk sāpēt. Ai, kā Pelle ienīda šo direktoru Karlbergu. Un Matsonu arī! Kādēļ gan Šjebluma kundze uztic savus darījumus tādām cilvēkam, kāpēc viņa nekārto tos pati?

Šjebluma kundze? Viņa dzīvo Norteljē, jā, tā tas ir. Iedomājies tikai — viņa grib pārdot Galdnieka māju, viņa nūdien nav pie pilna prāta — būtu jauki viņai to pajautāt... jā, viss ir iespējams! Faktiski viss ir iespējams!

— Vai tu pazīsti Šjebluma kundzi? — Pelle vaicāja Čorvenai.

— Skaidrs, ka es viņu pazīstu. Es taču pazīstu visus cilvēkus.

— Vai tu zini, kur viņa dzīvo?

— Jā, — Čorvena atteica. — Viņa dzīvo dzeltenā mājā, un netālu no tās atrodas saldumu veikals un rotaļlietu veikals, tieši līdzās viens otram.

Pelle sēdēja un prātoja. Un viņa vēders sāpēja aizvien vairāk. Beidzot viņš strauji piecēlās.

— Nāc, Čorven, iesim un uzmeklēsim Šjebluma kundzi. Es ar viņu gribētu mazliet parunāt.

Čorvena pietrūkās kājās patīkami pārsteigta.

— Bet ko teiks tēvocis Melkers?

Pelle arī šaubījās, bet patlaban viņš negribēja par to domāt. Viņš gribēja satikt Šjebluma kundzi. Vecām krustmāmiņām viņš patīk, un nebūs nemaz tik bīstami, ja viņai pavaicās ... ak, viņš pat lāgā nezināja, ko lai viņai vaicā! Pelle tikai zināja, ka viņš vairs nespēj sēdēt mierīgi un nekā nedarīt.

Čorvena kopā ar māmiņu un tētuku vairāk reižu bija apciemojusi Šjebluma kundzi. Un tomēr viņa tagad nevarēja atrast

dzelteno māju. Bet viņa ieraudzīja kādu policistu un pavaicāja viņam:

— Kur atrodas saldumu veikals, kam līdžās ir rotaļlietu veikals?

— Ak ta tu visu gribi atrast vienā vietā? — policists atbildēja un iesmējās. Tad viņš mazliet padomāja, saprata, ko meitene vēlējusies, un varēja bērniem paskaidrot, kā viņiem jāiet.

Un viņi cilpoja tālāk pa mazajām, šaurajām ieliņām, garām mazām, jaukām mājiņām un beidzot tiešām atrada rotaļlietu veikalu, kam līdžās bija saldumu veikals. Čorvena paraudzījās apkārt. Un tad viņa rādīja.

— Tur! Tur tajā dzeltenajā mājā dzīvo krustmāte Šjebluma.

Tā bija neliela divstāvu māja ar dārziņu apkārt un durvīm ielas pusē.

— Zvani, — Pelle skubināja. Pats viņš neuzdrīkstējās.

Čorvena uzspieda pirkstu uz zvana pogas un turēja pirkstu labu laiku. Pēc tam viņi gaidīja ilgi, ilgi, bet neviens nenāca atvērt durvis.

— Viņas nav mājās, — Pelle sacīja un pats nezināja, vai jūtas vīlies vai ne. Īstenībā bija tīri jauki tikt projām, jo runāt ar svešiem cilvēkiem tik grūti. Bet tomēr . . .

— Kāpēc tad spēlē viņas radio? — Čorvena teica un piespieda ausi pie durvīm. — Vai tu dzirdi, ka tur spēlē: «Heisā, jauki bij vecā kuģa graustā sestdienas vakarā!»

Meitene piezvanīja vēlreiz un tad sāka stipri klauvēt. Tomēr neviens viņiem neatvēra.

— Viņai jābūt mājās, — Čorvena apgalvoja. — Nāc, paraudzīsimies no virtuves puses!

Un bērni apgāja mājai apkārt. Pie kāda otrā stāva loga bija pieslietas kāpnēs. Logs bija atvērts, un radio spēlēja skaļi, tagad pavisam skaidri bija dzirdams, cik jauki bijis sestdienas vakarā.

— Krustmāt Šjeblum! — Čorvena sauca. Bet nekas nenotika.

— Uzkāpsim un palūkosimies, — Čorvena ieteica.

Tad Pelle izbijās. To taču nevar darīt! Tā vienkārši iekāpt, tīrais ārprāts! Bet Čorvena palika nelokāma. Stāvēdama uz kāpnēm, viņa Pellem uzšņāca, un zēns sāka kāpt drebošām kājām.

Nononācis pat pusceļā, viņš nožēloja un gribēja griezties atpakaļ. Bet viņam aiz muguras bija Čorvena, un viņa nevienu nelaida garām.

— Pastedzies! — meitene skubināja un bez žēlastības stūma zēnu augšup. Baiļu pārņemts, viņš kāpa, — ko lai viņš saka, ja istabā kāds atrodas?

Protams, istabā kāds atradās. Viņa sēdēja uz krēsla ar muguru pret logu, un, kad zēns izbailēs ilgi bija raudzījies viņas pakausī, tad viņš iekāsējās. Vispirms klusi, pēc tam diezgan skaļi. Tad tā, kas sēdēja krēslā, iekliedzās un pagriezās, un Pelle redzēja, ka tā bija Šjebluma kundze, tieši tādu viņš to bija iedomājies. Sieviete bija ļoti veca, grumbainu seju, sirmiemi matiem, laipnām acīm un mazu, jocīgu degunteli. Bet sieviete raudzījās uz Pelli, it kā būtu ieraudzījusi spoku.

— Es neesmu tik bīstams, kā izskatos, — Pelle trīcošā balsi sacīja.

Tad Šjebluma kundze sāka smieties.

— Vai tiešām? Ak tad tu neesi tik briesmīgi bīstams, kā izskaties?

— Nē, taču, — izsaucās Čorvena un pabāza galvu pāri loga palodzei. — Labdien, krustmāt Šjeblum!

Krustmāte Šjebluma sasita plaukstas.

— Nu saki viens cilvēks, vai tā nav Čorvena?

— Jā, tā jau būs, — Čorvena atbildēja. — Un tas ir Pelle. Viņš grib pirkt Galdnieka māju, to taču viņš dabūs?

Šjebluma kundze tikai smējās, tas viņai, acīm redzot, bija viegli, un tad viņa sacīja:

— Es nemēdzu slēgt darījumus ar cilvēkiem, kas karājas pie loga. Labāk jau nāciet iekšā.

Runāt ar Šjebluma kundzi nemaz nebija tik grūti, kā Pellem bija licies.

— Vai jūs neesat izsalkuši? — bija viņas pirmais jautājums. Kāds lielisks sākums!

Tad viņa bērnus ieveda virtuvē un deva viņiem sviestmaizes un pienu, sviestmaizes ar šķiņķi un sieru un sviestmaizes ar teļa cepeti un gurķi. Viņi bez jebkāda iepriekšēja ielūguma dabūja īstu mielastu. Un šai mielasta laikā bērni viņai visu izstāstīja. Par Matsonu un Karlbergu, un Lotu, un Vestermani, un Joki, un Mozu, un Totisu, un Jumjumu, un Bocmani, par visu, kas bija noticis Sālsvārnas salā.

Sevišķi daudz Čorvena stāstīja par Lotu Karlbergu.

— Bongalo, — viņa teica, — vai tev krustmāmiņ neliemas, ka tas skan smieklīgi?

Jā, krustmātei Šjeblumai arī likās, ka «bongalo» skan smieklīgi, vismaz Sālsvārnas salā, un, ka Galdnieka māja būtu noplēšama, kaut ko tik muļķīgu viņa nekad nebija dzirdējusi!

«Noberztās kājas,» Melkers domāja. «Noberztās kājas, valsts stipendija un diezin kas vēl vienā dienā, tas ir par daudz!» Tomēr viņš joza tālāk, un viņam pa pēdām sekoja Juhans un Ni-klass. Nedrīkstēja izlaist Matsonu no acīm. Matsona neglītais, rūtainais uzvalks kā vadzvaigzne gāja viņiem pa priekšu pa ielām, un tā aizveda viņus pie nelielas, dzeltenas mājas, ap kuru auga zeltlietus un

jasmīni.

Tieši tai brīdī, kad Matsons piezvanīja pie durvīm, uz priekšu panācās arī Melkers, neviens viņam nevarēja liegt teikt pāris vārdu šajā darījumā. Direktors Karlbergs saskaitās.

— Nē, Melkersona kungs, tagad ejiet! Kas jums vispār te darāms?

— Man taču ir tiesības runāt ar Sjebluma kundzi, ja es to vēlos, — Melkers sarūgtināts atbildēja.

Matsons viņam uzmeta saltu skatienu.

— Es domāju, ka Melkersona kungam ir skaidrs — es esmu Sjebluma kundzes pilnvarotais. Kā jūs domājat, ko tas līdzēs, ja jūs ar viņu runāsit?

Jā, Melkers zināja pārāk labi, ka tas nelīdzēs, bet viņam jādara pēdējais mēģinājums, un viņš grib redzēt, kas viņam to varētu aizliegt!

Tad durvis atvērās un tajās stāvēja Sjebluma kundze. Matsons iepazīstināja.

— Direktors Karlbergs, kurš vēlas pirkt Galdnieka māju.

Par Melkera klātbūtni viņš nelikās ne zinis. Sjebluma kundze pasveicināja direktoru Karlbergu, viņa to nomērīja ar skatienu no galvas līdz kājām. Melkers iztapīgi nokāsējās. Kaut jel Sjebluma kundze pamanītu arī viņu, ja viņš spētu uztvert viņas skatienu, tad varbūt viņa saprastu, ka runa ir par dzīvību un nāvi.

Bet Sjebluma kundze neraudzījās uz Melkeru, viņa raudzījās uz Karlbergu un tad mierīgā balsī teica:

— Galdnieka māju es jau pārdevu.

Šķita, ka viņa būtu nosviedusi bumbu. Matsons muļķīgi raudzījās uz viņu.

— Pārdevāt?

— Pārdevāt, — Karlbergs ierunājās. — Ko jūs ar to gribat teikt?

Melkers juta, ka ir nobālējis, tagad visas cerības izkūpējušas, viss beigts un pagalam. Vienalga, kas ir nopircis Galdnieka māju, viņam un viņa bērniem tā ir zudusi uz visiem laikiem!

Īstenībā to viņš bija nojautis visu laiku. Savādi, ka tas varēja nodarīt tādas sāpes, kad šī nojauta tika apstiprināta.

Juhans un Niklass sāka raudāt, klusi un rūgti raudāt, pūlēdamies apspiest šīs raudas. Uzbudinājums bija beidzies, un viņi jutās tik noguruši, nav liela nelaime, ja viņi mazliet paraudās.

— Kā Sjebluma kundze to domā? — vaicāja Matsons, atguvis valodu. — Kam jūs to pārdevāt?

— Ienāciet, tad redzēsiet, — Sjebluma kundze atbildēja, plaši atvērdama durvis. — Jūs arī, — viņa teica Melkeram un abiem raudošajiem zēniem.

Melkers paskurināja galvu. Viņš nemaz nevēlējās redzēt cilvēku, kas nopircis Galdnieka māju, labāk jau nemaz to nezināt. Bet tad viņš pēkšņi iekšā izdzirda pazīstamu balsi.

— Tēvocis Melkers, viņam ir īstais ķēriens, tici man, Sjeblu-mas krustmāmiņ!

Nākamajās stundās dzeltenajā mājā izcēlās diezgan liela kņada. Direktors Karlbergs bija nikns, viņš sēca un brēca, tumši pietvīcis, viņš uzbruka Matsonam.

— Es ar to neapmierināšos. Matsona kungam tas jānoskaidro, pēc tam rīkojieties, kā gribat.

Nabaga Matsons, viņš paslēpās savā rūtainajā uzvalkā un kļuva piepeši tik maziņš un pazemīgs.

— Tur nekas nav darāms, viņa ir stūrgalvīga kā āzis, — viņš dobjā balsī sacīja.

Sjebluma kundze stāvēja ar muguru pret viņiem, tagad viņa pagriezās.

— Jā, tāda viņa ir! Un viņai ir tiesības tādai būt!

— Tikai ne tad, kad spēlē radio, — Čorvena iebilda.

Bet Pelle gulēja tēva skavās, cieši piespiedies pie viņa krūtīm.

— Pelle... manu mīļo puisīt, ko tu esi izdarījis, ko tu tādu esi izdarījis?

— Es samaksāju Sjebluma kundzei nelielu rokas naudu, — Pelle atteica, — lai būtu pavisam droši. Un par šo samaksu es dabūju arī kvīti.

— Jā, patiesi, esmu saņēmusi rokas naudu, — Sjebluma kundze paskaidroja. — Paskatieties! Viņa turēja rokā spožu kronu.

— Zini ko, direktor Karlberg, — Čorvena sacīja. — Vesela krona par dubultmezglu, tas bija gandrīz par daudz, tomēr es tev pateicos.

Tad direktors Karlbergs aizgāja. Viņš izgāja ārā pa durvīm, pat acu nepametis apkārt, un Matsons steberēja aiz viņa.

— Lieliski, — Čorvena noteica. Un tā likās visiem.

Juhans piegāja pie Pelles un viņu noglaudīja.

— Bet tētuks teica, ka šitāds darījums nūdien nav domāts mazuļiem! Tu esi smalks puisis, Pelle!

— Pirms mēs šķiramies, man vel kaut kas jāpavaicā Šjebluma kundzei, — Melkers ieteicās.

Viņi sēdēja Šjebluma kundzes virtuvē, un viņa bija uzlikusi vēl vairāk sviestmaižu. Visgardākās sviestmaizes viņa mūžā, Melkers apgalvoja, un Juhans un Niklass viņam piekrita. Vai nu tas bija tāpēc, ka viņi kopš rīta cēliena nekā nebija ēduši, vai arī tāpēc, ka piepeši viss bija vērties vienā vienīgā varenā svētlaimē, ka pat sviestmaizes it kā apvēdīja debesu vēsma un tām bija debesu garša.

— Ko tad jūs gribējāt vaicāt? — Šjebluma kundze pāinteresējās.

Melkers lūkojās uz viņu ziņkāri.

— Galdnieka māja, kādēļ to sauc tā?

— Mans vīrs bija galdnieks, vai jūs to nezinājāt?

«Skaidrs, ka zināju,» Melkers sevī domāja. «Sakiet, ko gan es nezinu!» Skaļi viņš sacīja:

— Galdnieka māja ... nu, protams! Un jūs tajā iekravājāties tūkstoš deviņi simti astotajā gadā?

— Tūkstoš deviņi simti septītajā, — Šjebluma kundze atbildēja.

Melkers izskatījās pārsteigts.

— Vai jūs esat pārliecināta, ka tas nebija tūkstoš deviņi simti astotajā?

Tad Šjebluma kundze smējās.

— Man nu gan jāzina, kurā gadā es precējos.

«Nu jā, gads šurp vai turp,» Melkers nodomāja un tad teica:

— Vai drīkstu vēl ko vaicāt? Kāds bija jūsu vīrs, vai priecīgs ... jeb vai...

— Vai priecīgs? — Šjebluma kundze izsaucās. — Viņš bija pats priecīgākais cilvēks, kādu jebkad esmu sastapusi. Protams, tad, ja viņš nebija dusmīgs. Dažreiz viņš bija arī tāds. Gluži kā visi citi.

Tovakar Maliņa ierakstīja savā dienasgrāmatā:

«Lāgiem liekas tā, it kā dzīve izmeklētu vienu no savām dienām un teiktu: «Tev es došu itin visu! Tu būsi viena no tām rožainajām dienām, kas vēdī atmiņā, kad visas citas ir aizmirstas!» Šodien ir tāda diena. Ne jau visiem cilvēkiem, protams. Daudzi, daudzi tieši tagad raud un atcerēsies šodien ar izmisumu, cik dīvaini to iedomāties. Bet mums Galdnieka mājā Sāls-vārnas salā šī diena ir pārpilna ar dzirkstošu līksmi un prieku, un mirdzumu, un jautrību, tā ka mēs pat nezinām, ko ar to iesākt.»

Arī Melkers to nezināja. Viņš sēdēja uz klints pie Skata nokares, iemērcis kājas ūdenī, lai noskalotu noberzumus. Un maksķerēja. Viņam blakām sēdēja Pelle un Čorvena un skatījās. Pellem bija klēpī Jumjums, bet Čorvenai līdzās Bocmanis.

— Tev nav īstais ķēriens, tēvoci Melker, — Čorvena sacīja.

— Tā jau tu neizvilksi nevienu pašu zivi.
— Es zivis nemaz negribu, — Melkers sapņaini atbildēja.
— Kādēļ tad tu te sēdi? — Čorvena nerimās.

Un Melkers tādā pašā sapņainā balsī viņai noskandēja:

Viņš krastā sēž, lai redzētu,

Kā atmirdz rieta saule ..

Jā, to viņš vēlējās. Viņš vēlējās redzēt itin visu, sauli, kas kvēloja spožajā ūdenī, baltās kaijas, pelēkās klintis un zvejas būdas, kas viņpus līča dzidri atainojās ūdenī, visu to, kas viņam bija tik dārgs. Vismīlāk viņš pastieptu roku un visu noglāstītu.

— Manuprāt, es te nosēdēšu visu nakti, — Melkers teica.

— Kamēr uzlēks saule. Tad redzēšu arī rīta blāzmu.

— Tu to nedarīsi Maliņas dēļ, — Čorvena iebilda.

«Rīta blāzma,» Pelle domāja. «To es arī gribētu redzēt. Bijuši man rīta blāzmas spārni, es uzceltu sev mājokli tālu atklātā jūrā...» Un padomā tikai, tagad viņiem tāds bija, viņu pašu! Jā, jā, jā! Tāds viņiem bija! Mājoklis tālu atklātā jūrā.

Astrīda Lindgrēna

MES — SALSVARNAS SALAS VASARNIEKI

Redaktore T. Pētersone. Māksi, redaktors J. Svenčs. Tehn. redaktore L. Engere. Korektore B. Kalniņa. Nodota salikšanai 1969. g. 21. augustā. Parakstīta Iespiešanai 1969. g. II. decembrī. Tipogrāfijas papīrs Nr. 2, formāts 60X84/16. 14 fiz. iespiedi.; 13,03 uzsk iespiedi.; 13,64 izdevn. 1. Metiens 30 000 eks Maksā 54 kap. Izdevniecība «Liesma* Rīgā. Padomju bulv. 24. Izdevn. Nr. 22982-B2274. Iespiesta Latvijas PSR Ministru Padomes Preses komitejas Poligrāfiskās rūpniecības pārvaldes 1. tipogrāfijā «Cīņa* Rīgā, Blau maņa ielā 38/40. Pasūt. Nr. 4317-n.

Astrid L i n d g r e n VI PĀ SALT KRĀKAN

Raben & Sjögren Stockholm 1964

А. Л и н д г р е н

НАШЕ ЛЕТО В САЛТЕКРАКАНЕ

Издательство «Лие>сма>

На латышском языке

---

notes

Vārdu spēle: *korv* zviedru vai. — desa.